

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om regionutveckling och tillväxttjänster

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten samt lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna upphävs och att en ny lag om regionutveckling och tillväxttjänster stiftas. Propositionen hänför sig till regeringens proposition till riksdagen med förslag till landskapsreform och en reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till vissa lagar som har samband med dem.

Lagen ska tillämpas i landskapet på organiseringen av de uppgifter som hör till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde och som avses i 6 § i förslaget till landskapslag. Lagens allmänna syfte är att kombinera målen för regionutvecklingen och tillväxtpolitiken till en omfattande helhet vars element utgörs av regionutveckling, hållbar ekonomisk tillväxt, kompetens, främjande av social delaktighet och integration, samt främjande av fortsättningarna för sysselsättningen, möjligheten att få arbete och företagsverksamheten. Av dessa mål är det allmänna och det gemensamma för alla åtgärder som gäller tillväxttjänster och regionutveckling målet hållbar ekonomisk tillväxt.

Inga betydande innehållsmässiga ändringar föreslås i regleringen om regionutvecklingen. Den detaljerade regleringen har dock luckrats upp. Landskapet ansvarar för regionutvecklingen inom sina områden och kommunen inom sina områden. Staten ansvarar för den riksomfattande regionutvecklingen. Enligt förslaget är landskapet regionutvecklingsmyndighet inom sitt eget område och samarbetar med kommunerna i området. Kommunerna sköter sådana uppgifter som anknyter till regionutvecklingen som hör till deras allmänna verksamhetsområde. Bestämmelserna om strukturfondsverksamheten förblir i stort sett oförändrade under den pågående strukturfondsperioden 2014–2020. I lagförslaget finns övergångsbestämmelser om detta. Lagen innehåller också bestämmelser om administrationen av Europeiska unionens strukturfondsprogram under programperioden åren 2014–2020. Bestämmelserna om den kommande programperioden preciseras efter det att Europeiska unionens lagstiftning blivit klar.

I lagen föreskrivs det om tillväxttjänster och om ordnandet av dem. En del av tillväxttjänsterna är riksomfattande och en del är tillväxttjänster på landskapsnivå. Alla tjänster ska genomföras som samordnade och ändamålsenliga helheter. Centrala mål för reformen är att riksomfattande tillväxttjänster och tillväxttjänster på landskapsnivå motsvarar kundernas olika och individuella behov på ett sådant sätt att behövliga tjänster produceras för både arbetsgivare och arbetsökande, för små, medelstora eller riksomfattande företag på lokal, regional eller riksomfattande nivå. En särskild målgrupp för tillväxttjänster är företag som eftersträvar tillväxt och internationalisering. En betydande del av företagskunderna är enskilda företagare eller småföretag utan betydande tillväxtmål. Även dessa företag ska få de tjänster de behöver bland de tjänster som samlas under den allmänna beteckningen tillväxttjänster.

Riksomfattade tillväxttjänster ska ordnas centraliserat och tillväxttjänster på landskapsnivå i landskapet. Maximiinnehållet för tillväxttjänster på landskapsnivå anges i uppgiftsförteckningen i 6 § i landskapslagen. Landskapet beslutar i huvudsak om det praktiska genomförandet av och innehållet för tillväxttjänsterna på landskapsnivå.

I regel definieras enskilda tjänster inte i lagen. I lagen definieras de samlade tjänster som baserar sig på kundbehoven så, att de samlade tjänsterna inte är uttömmande eller uteslutande, utan oundvikligen delvis överlappande och kompletterande. Ett mål är att landskapen ska ha tillgång till en övergripande och konsekvent strukturerad av tjänster, utifrån vilken landskapen använder sin prövningsätt och beslutar om de tjänster som ordnas.

Ett centralt mål för tillväxttjänstreformen är att olika tjänster samordnas och produceras på basis av kundbehoven. Landskapens organiseringsfunktioner ska ansvara för detta.

I lagen definieras även de offentliga förvaltningsuppgifter som anknyter till tillväxttjänsterna. Landskapen ska dock ha prövningsrätt när det gäller att bedöma vilka förberedande åtgärder som föregår tjänsteinnehavarbesluten som kan lösgöras från själva beslutsfattandet.

I lagen föreslås bestämmelser om produktionen av tillväxttjänster. Eftersom produktionen i första hand ska basera sig på marknadsmässiga lösningar är regleringen knapphändig, och de bestämmelser som gäller producenter begränsas till konstaterande av producenternas allmänna skyldigheter. Det centrala i fråga om landskapen är den bestämmelse som förpliktar till organisering av tjänster och åtskiljande av produktionen. Landskapets egen tjänsteproduktion ska alltid vara en sistahandslösning.

Dessutom innehåller lagen bestämmelser om tjänsternas mångformighet och om gemensamma datasystem. Staten ska upprätthålla centrala gemensamma datasystem för tillväxttjänster och landskapen ska för sin del säkerställa datasystemens interoperabilitet och kompatibilitet. Arbets- och näringsministeriet ska definiera de principer och riktlinjer som fungerar som gränssnitt mot tredjepartsutvecklare i fråga om de systemplattformar som stöder tillväxttjänsterna, och säkerställa användningen av resurserna så, att datasystemen är interoperativa och kompatibla.

I lagen finns det dessutom vissa gemensamma bestämmelser om tillväxttjänster och regionutveckling. För tillväxttjänsterna och regionutvecklingen kan fastställas antingen separata mål eller gemensamma riksomfattande mål och med tanke på dem ska det finnas en delegation för regionutveckling och tillväxttjänster. För samarbetet mellan staten och landskapen skapas ett förfarande genom vilket diskussioner om regionutveckling som hör till flera ministeriets ansvarsområden förs årligen i fråga om målen för regionutvecklingen och genomförandet av den. Arbets- och näringsministeriet svarar för samordningen av beredningen av diskussionerna. Resultaten av dessa diskussioner ska utnyttjas i den diskussion mellan staten och landskapen enligt landskapslagen som anknyter till planen för de offentliga finanserna och förverkligandet av den. I lagen finns också bestämmelser om bedömning av tillgången till tjänster och tillräckligheten hos finansieringen, om tillsyn och styrning samt om förvaltningslagens tillämplighet när det gäller ordnande av och produktion av tillväxttjänster.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	3
MOTIVERING	5
ALLMÄN MOTIVERING	5
1 INLEDNING.....	5
2 NULÄGE	6
2.1 Lagstiftning och praxis.....	6
2.1.1 Regionutveckling och strukturfonder	6
2.1.2 Närings-, trafik- och miljöcentralerna	13
2.1.3 Arbets- och näringsbyråerna	20
2.1.4 NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas gemensamma utvecklings- och förvaltningsuppgifter	21
2.1.5 Offentlig arbeidskrafts- och företagsservice	23
2.1.6 Invandring och främjande av integration	27
2.1.7 Nationella producenter av företagsservice	31
2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU.....	35
2.2.1 Jämförelse av regionutvecklingssystem i Europa.....	35
2.2.2 Europeisk jämförelse av organiseringen av arbetsförvaltningen.....	39
2.2.3 Internationell jämförelse av företagsservicen.....	42
2.3 Bedömning av nuläget	45
2.3.1 Regionutveckling och strukturfonder	45
2.3.2 Statsunderstöd för utveckling av företagsverksamhet	48
2.3.3 Offentlig arbeidskrafts- och företagsservice	49
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	57
3.1 Målsättning	57
3.2 Alternativ	59
3.3 De viktigaste förslagen.....	62
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	65
4.1 Ekonomiska konsekvenser	65
4.1.1 Konsekvenser för den offentliga ekonomin	65
4.1.2 Konsekvenser för samhällsekonomin.....	66
4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet	73
4.2.1 Bolag som landskapet äger.....	74
4.2.2 Kommunala och regionala utvecklingsbolag	74
4.2.3 Konsekvenser för personal	75
4.3 Samhälleliga konsekvenser	80
4.3.1 Konsekvenser för områdena, landsbygden och kommunernas livskraftsfaktorer samt miljön	80
4.3.2 Konsekvenser för tillväxttjänsternas kvalitet och genomslag	82
4.3.3 Konsekvenser för de riksomfattande tillväxttjänsterna	83
4.3.4 Konsekvenser för olika befolkningsgrupper	84
4.3.5 Språkliga rättigheter	85
4.3.6 Konsekvenser för jämställdheten mellan könen.....	85
4.3.7 Konsekvenser för sysselsättningen.....	86
4.3.8 Omedelbara konsekvenser för efterfrågan till följd av organisationsförändringen.....	86
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	89

5.1	Beredningsskeden och beredningsmaterial	91
5.2	Remissyttranden och hur de har beaktats.....	91
6	SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	92
	DETALJMOTIVERING	93
1	LAGFÖRSLAG	93
1.1	Lagen om regionutveckling och tillväxttjänster.....	93
	1 kap. Allmänna bestämmelser	93
	2 kap. Regionutveckling	98
	3 kap. Tillväxttjänster och ordnandet av dem.....	103
	4 kap. Produktion av tillväxttjänster.....	118
	5 kap. Mångformiga tjänster samt gemensamma system	122
	6 kap. Särskilda bestämmelser.....	127
	7 kap. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	134
2	NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	141
3	IKRAFTTRÄDANDE	141
4	FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	141
	LAGFÖRSLAG	150
	1. Lag om regionutveckling och tillväxttjänster	150
	2. Lag om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland	

MOTIVERING

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Social- och hälsovårdsreformen och landskapsreformen är bland de största reformer av förvaltningen och verksamhetssätten som gjorts i Finland. Till landskapen överförs uppgifter som hör till närings-, trafik- och miljöcentralerna (NTM-central), arbets- och näringsbyråerna, regionförvaltningsverken, landskapsförbunden och kommunerna. Målet är att ordnandet av social- och hälsovårdstjänster och andra regionala uppgifter överförs till landskapen 1.1.2019. Ändringen påverkar tusentals människors arbete och tjänsterna för alla medborgare. Ändringarna gäller också finansieringen, styrningen och beskattningen av social- och hälsovården.

Reformen behövs eftersom det finns skillnader i tillgången till och kvaliteten hos tjänster mellan kommuner och regioner. Finansieringen av tjänsterna blir också allt svårare eftersom befolkningen åldras och behöver fler tjänster. Tjänsterna reformeras så att de blir digitala, kundorienterade och kostnadseffektiva. Målet är att producera tjänster smidigt och att utnyttja nya verksamhetssätt. Företagen får i fortsättningen de tjänster de behöver från ett ställe.

Social- och hälsovårdsreformen är en reform av servicestrukturen. Målet är att minska skillnaderna i människors välfärd och hälsa, förbättra jämlikheten i fråga om tjänster och tillgången till tjänster samt att tygla kostnaderna.

Genom landskapsreformen skapas i Finland en modern och kostnadseffektiv offentlig förvaltning som betjänar alla invånare. Genom reformen tryggas de viktiga tjänsterna och ärendehanteringens gör smidigare. Medborgarna får större möjligheter till deltagande och påverkan.

Från arbets- och näringsministeriets förvaltningsområdes perspektiv sett är målet med reformen att se till att Finlands regionala utveckling och skapandet av tillväxt baserar sig på partnerskap och samverkan mellan staten, landskapen och kommunerna. Landskapen befrämjar själva sin tillväxt med hjälp av sina egna framgångsrecept och tillväxten bygger på respektive områdes egna styrkor.

Tillväxt och välfärd skapas i hela Finland när arbetssökande får tjänster i anslutning till arbetsökande skräddarsydda för sina egna behov och företagen får tjänster i anslutning till tillväxt och rekrytering skräddarsydda för sina behov. Reformen gör tjänsterna tydligare och ökar kundorienteringen. Varje region får tillgång till de bästa experterna för utvecklande av affärsverksamheten, sysselsättningen och internationaliseringen. Dessa tillväxttjänster för arbetssökande och företag genomförs som ett partnerskap mellan den offentliga, privata och tredje sektorn. I framtiden förbättrar tillväxttjänsterna möjligheterna till arbete och ett gott liv i hela Finland.

Tjänsterna för arbetssökande och företag förbättras när arbete, kompetens och arbetskraft hittar varandra bättre i de framtida landskapen. Landskapen konkurrensutsätter de bästa tjänstekumpanerna, bland vilkas tjänster kunderna kan välja sysselsättnings- och företagstjänster som är skräddarsydda för deras behov. Ett enhetligt nätverk från landskapen ut i världen stöder företagen i tillväxten, vid omställningar och vid internationaliseringen. Formerna för ensamföretagandet, som är viktigt för landskapens livskraft, ändras. Stödet för planering och grundande av sådana företag är viktigt. Tjänsterna är lättillgängliga såväl i digital form som lokalt. Landskapen svarar för att tjänsterna är tillgängliga för alla. Nätverk av internationella experter samt sakkunskap görs lättillgängliga för företagen.

Exportfrämjarna samlar sina styrkor och ett förnyat nätverk av exportfrämjare påskyndar de finländska företagens tillväxt utomlands. Företagen får tillgång till mångsidiga och överskådliga tjänster för exportfrämjande. Tjänsterna tillhandahålls nära och lätt. Allt fler företag uppmuntras till att expandera till utlandet. Internationaliseringen stöds med beaktande av respektive företags bakgrund och lokala styrkor. Ett starkt internationellt nätverk finns som stöd för företagsexporten. Nätverk av internationella experter som bor i Finland samt deras sakkunskap kanaliseras till stöd för exportfrämjandet.

Städerna och kommunerna får av de nya landskapen en jämlik partner för utveckling av regionens livskraft och konkurrenskraft. I framtiden har varje region bättre påverkansmöjligheter än tidigare i fråga om användningen av de medel som kommer från staten. Detta kräver av kommunerna ett öppet och effektivt samarbete även över kommungränserna. De uppgifter som anknyter till kommunernas tillväxt är fortfarande lika viktiga som i nuläget. I egenskap av producent av tillväxttjänster kan kommunen i fortsättningen även påverka inom ett större område än tidigare.

I de nya landskapen kombineras arbets- och näringsbyråernas och NTM-centralernas samt landskapsförbundens nuvarande uppgifter. Det nya landskapet är en helt ny och självständig aktör. Detta är en fin möjlighet till inlärning och utveckling. Tillväxtkompetensen samlas, och välfärden byggs upp genom en lättare förvaltning än tidigare. Det finns ett enormt behov av kompetens och lokalkännedom i landskapen. I fortsättningen har även privata företag och tredje sektorn möjlighet att producera offentliga tjänster.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

2.1.1 Regionutveckling och strukturfonder

Bestämmelser om regionutvecklingen och om den därmed starkt förknippade förvaltningen av strukturfondsverksamheten finns i lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten (7/2014) (regionutvecklingslagen) och i lagen om finansiering av regionutveckling och strukturfondsprojekt (8/2014) (finansieringslagen). Två statsrådsförfordningar har utfärdats med stöd av regionutvecklingslagen. Statsrådets förfordning om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten (356/2014) (regionutvecklingsförfordningen) innehåller huvudsakligen andra bestämmelser än sådana som gäller landskapsförbunden. De bestämmelser i förfordningen som i synnerhet gäller landskapsförbunden är 10–13 §, som gäller utarbetande av landskapsprogram, och 17–20 §, som gäller skötseln av uppgifterna som förmedlande organ för strukturfondsprogrammet. Också statsrådets förfordning om stödområden enligt lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten (445/2014) har utfärdats med stöd av regionutvecklingslagen.

I regionutvecklingslagen finns bestämmelser om strategier och politik för regionutvecklingen och om centrala aktörer. Även finansieringslagen spelar en viktig roll när det gäller regionutvecklingen. I den lagen föreskrivs det om för vilka ändamål såväl nationella medel som strukturfondsmedel kan användas. Med stöd av finansieringslagen har det utfärdats två statsrådsförfordningar. I statsrådets förfordning om finansiering av regionutveckling och strukturfondsprojekt (357/2014) nämns bl.a. stödformerna uppdelade enligt myndighet, de maximala stödbeloppen och allmänna författningar om såväl det nationella programmet som strukturfondsprogrammet. Genom statsrådets förfordning om stödberättigande kostnader som medfinansieras av strukturfonderna (358/2014) har det utfärdats närmare bestämmelser om strukturfonderna.

Syftet med regionutvecklingslagen är att skapa ett system för utveckling av regionerna baserat på växelverkan, arbetsfördelning mellan olika aktörer och gemensamma mål. Syftet är dessutom att samordna genomförandet av den nationella regionalpolitiken och Europeiska unionens regional- och strukturpolitik till en fungerande helhet. Vidare är syftet att systemet ska skapa förutsättningar för tillväxt och förnyelse som baserar sig på regionalt inriktad, hållbar utveckling samt förutsättningar för välfärd och social sammanhållning. Lagen tillämpas på utvecklingen av regionerna i ett brett perspektiv, för tillämpningsområdet omfattar även beredningen, förvaltningen, utvärderingen, övervakningen och samordningen av nationella och med medel från Europeiska unionens strukturfonder finansierade planer och program för utveckling av regionerna. Med strukturfonder avses Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden. Utöver det allmänna syftet med lagen som fastställs i 1 § föreskrivs det i 4 § om de närmare målen för regionutvecklingen, som har sammanställts utifrån de olika förvaltningsområdenas centrala målsättningar. Målen för regionutvecklingen är att 1) stärka en balanserad utveckling av regionerna samt deras nationella och internationella konkurrenskraft, 2) på ett hållbart sätt stärka regionernas näringsstruktur och göra den mångsidigare samt främja den ekonomiska balansen, 3) främja en hållbar sysselsättning samt befolkningens kompetens, lika möjligheter och sociala delaktighet, 4) minska skillnaderna i utveckling mellan och inom regionerna och sporra till fullskaligt utnyttjande av tillgängliga resurser på ett hållbart sätt, 5) utveckla regionernas starka sidor och höja deras specialiseringsgrad samt främja deras kultur, och 6) förbättra livsmiljöns kvalitet och främja en hållbar region- och samhällsstruktur. Regeringen har föreslagit preciseringar såväl i lagens syfte i 1 § som i målen i 4 §, och förslaget har lämnats till riksdagen för behandling (RP 54/2016 rd).

Enligt 5 § i regionutvecklingslagen svarar kommunerna och staten för regionutvecklingen. För fullgörandet av regionutvecklingsuppgifterna i respektive landskap svarar landskapsförbundet i egenskap av regionutvecklingsmyndighet. Landskapsförbundet är en samkommun som kommunerna i landskapet ska vara medlemmar i. Bestämmelser om närings-, trafik- och miljöcentralernas roll i regionutvecklingen finns i 5 § 3 mom. i regionutvecklingslagen. Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska främja den regionala utvecklingen genom att inom sina verksamhetsområden fullgöra de verkställighets- och utvecklingsuppgifter inom statsförvaltningen som det föreskrivs eller särskilt bestäms att de ska sköta.

I regionutvecklingslagens 6 § beskrivs planeringen av regionutvecklingen som helhet. Statsrådet beslutar enligt 6 § om de riksomfattande prioriteringarna i regionutvecklingen under regeringsperioden (regionutvecklingsbeslut). Regionutvecklingsbeslutet baserar sig på regeringsprogrammet och på andra målsättningar och åtgärder som regeringen har beslutat om. Bland bakgrundsmaterialet till regionutvecklingsbeslutet finns även samlad information om landskapsprogrammen och regionernas allmänna utveckling. I regionutvecklingsbeslutet beskrivs prioriteringarna i regionutvecklingen för alla ministerier som är centrala med avseende på regionutvecklingen. Regionutvecklingsbeslutet är regeringens viktigaste dokument när det gäller regionutvecklingen, och det motsvaras i regionerna av landskapsprogrammen. För att precisera och genomföra prioriteringarna kan man starta särskilda program som gäller flera förvaltningsområden än ett. Under denna regeringsperiod har det inte utarbetats något sådant särskilt program för regionutvecklingen. Planeringen på landskapsnivå omfattar en landskapsöversikt som avses i 25 § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999), en landskapsplan som styr annan områdesplanering och ett landskapsprogram som anger målen för landskapets utveckling under de närmaste åren. Bestämmelser om landskapsplanen utfärdas särskilt. Dessutom utarbetas Europeiska unionens strukturfondsprogram. Genomförandet av planerna och programmen får finansieras inom ramen för statsbudgeten.

I 2 kap. i regionutvecklingslagen finns bestämmelser om myndigheterna för regionutveckling och för förvaltning av strukturfondsverksamheten och om dessa myndigheters uppgifter. Enligt 7 § svarar arbets- och näringsministeriet för utvecklingen av regionerna och för den tillhö-

rande planeringen. Eftersom regionutvecklingen till sin natur innebär samarbete mellan ministerierna, landskapsförbunden, statens regionförvaltning och andra aktörer som är centrala med tanke på regionutvecklingen, såsom organisationer, framhävs ministeriets samordnande uppgift. Arbets- och näringsministeriet svarar även för uppgifter i egenskap av förvaltningsmyndighet och attesterande myndighet för det operativa programmet Hållbar tillväxt och jobb 2014–2020 (strukturfondsprogrammet). En del av dessa uppgifter kan överföras på sådana förmedlande organ som avses i 11 §. Arbets- och näringsministeriet svarar dessutom för samordningen av beredningen och genomförandet av landskapsprogrammen och andra program och planer enligt regionutvecklingslagen. Uppgiften som revisionsmyndighet för strukturfondsprogrammet sköts i enlighet med 10 § i regionutvecklingslagen i anslutning till finanscontrollerfunktionen vid finansministeriet.

Enligt 11 § 3 mom. i regionutvecklingslagen är arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, landskapsförbunden, närings-, trafik- och miljöcentralerna och Innovationsfinansieringsverket Tekes förmedlande organ. Genom regionutvecklingsförordningen och genom statsrådets förordning om närings-, trafik och miljöcentralerna (1144/2013) (NTM-förordningen), som utfärdats med stöd av lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna, har de förmedlande organens uppgifter koncentrerats till en del av landskapsförbunden och närings-, trafik- och miljöcentralerna. Förmedlande organ svarar för uppgifter i anslutning till beviljande, utbetalning, övervakning och kontroll av Europeiska unionens strukturfonders stöd i enlighet med regionutvecklingslagen enligt det som särskilt föreskrivs om uppgifterna i lag. Närings-, trafik- och miljöcentralerna i Norra Österbotten, Södra Savolax, Mellersta Finland och Tavastland svarar för uppgifterna som förmedlande organ enligt 11 § i regionutvecklingsförordningen. I Södra Finland har landskapsförbundens alla uppgifter som förmedlande organ enligt 11 § i regionutvecklingsförordningen koncentrerats till Nylands förbund och i Västra Finland till Birkalands förbund. I Norra och Östra Finland har endast en del av uppgifterna som förmedlande organ enligt 11 § i regionutvecklingsförordningen koncentrerats till Lapplands förbund och Norra Karelen landskapsförbund genom regionutvecklingsförordningen.

I 12 § i regionutvecklingslagen finns bestämmelser om fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt. Enligt paragrafen svarar arbets- och näringsministeriet för sådana uppgifter i anslutning till fonden som medlemsstaterna ska fullgöra. Uppgifterna omfattar bl.a. utarbetandet av ett program. För uppgifterna som förvaltningsmyndighet för programmet svarar Landsbygdsverket, som sedan tidigare har erfarenhet av att dela ut Europeiska unionens livsmedelsbistånd. Arbets- och näringsministeriet svarar för uppgifter som programmets attesterande myndighet. Revisionsmyndigheten verkar i anslutning till finanscontrollerfunktionen vid finansministeriet. För det samarbete som är typiskt för regionutvecklingen och för det partnerskap som artikel 5 i förordningen om allmänna bestämmelser förutsätter har delegationen för regional- och strukturpolitik i enlighet med 13 § i regionutvecklingslagen inrättats. Riksdagen behandlar en ändring av bestämmelserna om delegationen (RP 54/2016 rd). I 14 § i regionutvecklingslagen finns bestämmelser om övervakningskommittén för strukturfondsprogrammet. Det föreslås inga ändringar i bestämmelserna om övervakningskommittén och övervakningskommitténs sekretariat, utan avsikten är att genom övergångsbestämmelser förlänga övervakningskommitténs verksamhet till utgången av programperioden 2014–2020. Inom regionutvecklingen finns det även andra samarbetsgrupper, såsom stadspolitiska samarbetsgruppen, som har tillsatts i enlighet med 16 § i regionutvecklingslagen och i vilken en företrädare för arbets- och näringsministeriet är ordförande.

I 17 § i regionutvecklingslagen listas landskapsförbundens centrala uppgifter i anslutning till regionutvecklingen och rollen som regionutvecklingsmyndighet. I paragrafens 1 mom. nämns landskapsförbundens primära uppgift, nämligen att svara för den strategiska regionutvecklingen som helhet. Uppgifterna i samband med detta gäller landskapsförbundens roll som regionutvecklingsmyndighet och räknas upp i 1 mom. Landskapsförbunden ska enligt 17 § 1 mom.

1) svara för landskapets allmänna utveckling och då samarbeta med statliga myndigheter, regionens centralstäder och andra kommuner, högskolor samt andra parter som deltar i regionutvecklingen samt i landskapet Lappland med sametinget, 2) utveckla verksamhetsförutsättningarna för näringslivet i sin region med beaktande av kommunernas olika utgångslägen och därmed olika behov och starka sidor, 3) delta i upprättandet av närings-, trafik- och miljöcentralernas och till behövliga delar regionförvaltningsverkens strategiska styrdokument och delta i närings-, trafik- och miljöcentralernas förhandlingar om resultatavtal i syfte att målen för utvecklingen av regionen ska beaktas, 4) svara för samordningen av den regionala prognostiseringen av utbildningsbehoven på lång och medellång sikt och för beredningen av de regionala utbildningsmålen som ett led i utvecklingsplaneringen för utbildning och forskning, 5) svara för samordningen av planer och utvecklingsåtgärder som gäller kultur, som ett led i genomförandet av landskapsprogrammet, 6) i andra regioner än i Helsingforsregionen svara för inledandet av planeringsprocessen för landskapets trafiksystemplan, ledningen av det anknyttande samarbetet och samordningen av den planeringen med den övriga planeringen på landskapsnivå, 7) svara för inledandet av planeringsprocessen för omfattande regionala planer för naturresurser och miljö, ledningen av det anknyttande samarbetet och samordningen av den planeringen med den övriga planeringen på landskapsnivå, 8) utarbeta en prioritetsordning för kommunernas och andra utbildningsanordnares projektförslag för finansieringsplanen för de följande fyra åren, med undantag för idrottsutbildningscentrens projekt, 9) tillsätta de regionala idrottsråden, 10) främja samservice i sin region enligt lagen om samservice inom den offentliga förvaltningen, 11) svara för samordningen av prognostiseringen i landskapet och utvärdera och följa utvecklingen av landskapet och dess olika delar samt effekterna av utvecklingsverksamheten, 12) främja samarbetet mellan kommunerna och landskapen och sköta internationella ärenden och kontakter i anslutning till sina uppgifter, och 13) fullgöra sina övriga uppgifter enligt regionutvecklingslagen. Dessa övriga uppgifter omfattar t.ex. uppgifterna som förmedlande organ. Landskapsförbunden kan enligt 17 § 2 mom. också fullgöra andra uppgifter som medlemskommunerna anvisar dem.

I anslutning till regionutvecklingen har landskapsförbunden ett brett verksamhetsfält som omfattar uppgifter inom olika förvaltningsområdens substansområden. I 18–22 § i regionutvecklingslagen finns bestämmelser om landskapens samarbete och samarbetsområden. Utöver detta lagstadgade samarbete kan landskapsförbunden i enlighet med 23 § avtala om annat samarbete. I 24 § föreskrivs det om landskapets samarbetsgrupp och om dess sammansättning. I varje landskap ska det finnas en samarbetsgrupp för samordning av genomförandet av planer och fullföljandet av avtal som påverkar utvecklingen av regionen och för samordning av genomförandet av de nationella programmen och de program som medfinansieras av Europeiska unionen. Nu för tiden har landskapets samarbetsgrupp utöver uppgifter i anslutning till förvaltningen av strukturfondsprogrammen även uppgifter inom den nationella regionutvecklingen. I 25 § i regionutvecklingslagen finns bestämmelser om ställningen för medlemmarna av samarbetsgruppen och om arvoden till medlemmarna av samarbetsgruppen. Bestämmelser om samarbetsgruppens sekretariat finns i 26 §. Sekretariatet sköter beredningen, föredragningen och verkställigheten av samarbetsgruppens ärenden. Bestämmelser om beslutsfattandet och förvaltningsförfarandet i samarbetsgruppen finns i 27 §. Enligt paragrafen får den myndighet som finansierar ett projekt inte bevilja projektet finansiering förrän samarbetsgruppen har förordat projektet. Den finansierande myndigheten kan avvika från samarbetsgruppens utlåtande enligt vilket finansieringen förordas endast om beviljandet av stöd skulle strida mot lagstiftningen eller om projektet inte svarar mot programmet. Samarbetsgruppen ska huvudsakligen endast besluta om betydelsefulla projekt och projekt som är betydande med tanke på finansieringen. I 28 § listas samarbetsgruppens uppgifter. Uppgifterna omfattar olika ärenden i anslutning till den nationella regionutvecklingen och strukturfonderna. Avsikten är att bestämmelserna om landskapets samarbetsgrupp huvudsakligen ska förbli oförändrade till slutet av strukturfondsprogrammets pågående programperiod.

I 3 kap. i regionutvecklingslagen finns bestämmelser om programarbete. Enligt 29 § beslutar statsrådet för regeringsperioden om de riksomfattande prioriteringarna i regionutvecklingen (regionutvecklingsbeslut). Regionutvecklingsbeslutet styr regionutvecklingen inom de olika förvaltningsområdena och landskapen och samordningen av åtgärderna. Beslutet bereds tillsammans med de ministerier som är centrala med avseende på regionutvecklingen, och de ska, som ett led i regionutvecklingsbeslutet, för sina respektive förvaltningsområden ange målen och de viktigaste åtgärderna för regionutvecklingen. I regionutvecklingsbeslutet kan det bestämmas om inledande av statsrådets särskilda program. I strukturfondsprogrammet finns sådana åtgärder för hållbar stadsutveckling för vilka förfarandet avviker från det normala beslutsfattandet. EU-lagstiftningen förutsätter att de projekt i städernas planer för stadsutveckling som ska finansieras med medel ur Europeiska regionala utvecklingsfonden ska finansieras i enlighet med stadens förslag, om de överensstämmer med den lagstiftning som ärendet gäller, med strukturfondsprogrammet och med städernas program. I 32 § finns grundläggande bestämmelser om utarbetandet av landskapsprogrammet, om dess innehåll och om godkännandet av det. Landskapsprogrammet godkänns av landskapsförbundets högsta beslutande organ. Bestämmelser om landskapsprogrammets ställning finns i 34 §. I 35 § finns bestämmelser om den regionala och nationella beredningen av Europeiska unionens strukturfondsprogram. Vid beredningen av programmen ska Europeiska unionens lagstiftning och de riktlinjer som anges i regionutvecklingsbeslutet beaktas.

I 4 kap. i regionutvecklingslagen finns särskilda bestämmelser om förvaltning av strukturfondsprogram mellan medlemsstaterna. Arbets- och näringsministeriet svarar enligt 36 § för sådana uppgifter som inom dessa program för europeiskt territoriellt samarbete ska skötas av medlemsstaterna. Bestämmelser om hur de finländska medlemmarna i övervakningskommittéerna för samarbetsprogrammen utses finns i 37 §. I 38 § finns bestämmelser om den finländska förvaltningsmyndigheten och den finländska attesterande myndigheten för programmen. Bestämmelser om revisionsmyndigheten finns i 39 §. Förvaltningsmyndighet, attesterande myndighet och revisionsmyndighet är de myndigheter som nämns i programdokumentet, och deras uppgifter utgår från Europeiska unionens lagstiftning. Bestämmelser om revisorsgruppen för programmen finns i 40 §. Revisorsgrupperna finns till för att underlätta revisorsmyndighetens arbete i program där många medlemsstater deltar. För varje projekt inom programmen ska det även utses en kontrollant som kontrollerar projektets bokföring och genomförandet av projektet och som rapporterar om detta arbete till programmyndigheterna. Bestämmelser om kontrollanten och om kontrollantens uppgifter finns i 41–42 § i regionutvecklingslagen. Arbets- och näringsministeriet utser kontrollanter och svarar för systemets funktion. I 44 § konstateras det att staten är skyldig att betala ut stödet från strukturfonderna till programmets förvaltningsmyndighet, om inte den samordnande stödmottagaren har lyckats återkräva det. Detta utgår från Europeiska unionens lagstiftning.

I 45 § i de särskilda bestämmelserna i 5 kap. i regionutvecklingslagen finns bestämmelser om samarbetsavtal. Avtalen utarbetas för genomförandet av program eller planer som hänför sig till regionutveckling. Avtal enligt regionutvecklingslagen är bl.a. tillväxtavtal med vissa städer. I 46 § finns bestämmelser om övervakning och utvärdering av program.

Landskapsutvecklingspengar

Landskapsutvecklingspengarna (32.50.43) var fram t.o.m. 2014 det nationella anslaget för regionutveckling. Bestämmelser om dem fanns i finansieringslagen. Landskapsutvecklingspengar användes av landskapsförbunden och av arbets- och näringsministeriet. Beloppet av landskapsutvecklingspengarna sjönk under början av 2010-talet: 2011 var beloppet 32 miljoner euro och 2014 6 miljoner euro. Nedskärningarna vid regeringens ramförhandlingar 2014 innebär bl.a. att landskapsutvecklingspengarna slopades.

År 2014 uppgick anslaget till 6 066 000 euro, varav 5,7 miljoner euro genom statsrådets beslut tilldelades landskapsförbunden och 366 000 euro tilldelades arbets- och näringsministeriet för nationellt regionutvecklingsarbete.

Landskapsutvecklingspengarna användes till självständigt utvecklande av näringsverksamheten i regionerna. Landskapsförbunden använde dem till projekt i enlighet med landskapsprogrammet och genomförandeplanen för landskapsprogrammet. Anslaget var ett flexibelt finansieringsinstrument t.ex. i multilaterala utrednings- och utvecklingsprojekt. Det användes som såddfinansiering i projekthelheter som gynnade näringslivet i hela landskapet.

År 2014–2016 hade arbets- och näringsministeriet tillgång till ett treårigt reservationsanslag med vilket stads- och skärgårdspolitiken och regionförvaltningsreformen understöddes. Med anslaget genomfördes även bl.a. prognostiserings-, forsknings- och utvärderingsprojekt till stöd för regionutvecklingen.

Regionala innovationer och försök (AIKO) är en åtgärd som ingår i regeringens spetsprojekt Konkurskraften stärks genom förbättrade förutsättningar för näringsliv och företagande. För finansieringen av AIKO har det reserverats 30 miljoner euro för 2016–2018, vilket innebär i medeltal 10 miljoner euro per år. Åtgärder som ingår i AIKO-helheten är åtgärder för förutsedd strukturomvandling, tillväxtavtal mellan staten och städer samt uppbyggnad av tillväxtzoner.

		Budget 2014	Budget 2015	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019
32.50.43	Landskaps- utvecklingspengar	6 066 000					
32.50.40	Införande av region- ala innovationer och försök AIKO *)			9 000 000	11 000 000	10 000 000	

*) AIKO 2016 omfattar inte finansieringen till Kimola kanal, 6 miljoner euro.

Program för europeiskt territoriellt samarbete

Utöver det nationella strukturfondsprogrammet deltar Finland i program för europeiskt territoriellt samarbete. Målet europeiskt territoriellt samarbete stöder gränsöverskridande samarbete mellan medlemsstaterna och regionerna i Europeiska unionen. Målet europeiskt territoriellt samarbete har under strukturfondsperioden 2014–2020 anvisats 10,1 miljarder euro ur Europeiska regionala utvecklingsfonden, ca 3 procent av strukturfondsmedlen. Dessutom finansierar Europeiska unionen samarbetet över de yttre gränserna ur finansieringsinstrumentet ENI CBC. Finland deltar under strukturfondsperioden 2014–2020 i nio program för europeiskt territoriellt samarbete. Av dessa är sex s.k. Interreg-program:

De gränsöverskridande programmen Nord, Botnia-Atlantica och Mellersta Östersjön vid landets norra, västra och södra gräns, de territoriellt sett mer omfattande programmen Östersjön samt Norra periferin och Arktis samt programmet Interreg Europe som omfattar hela EU.

Dessutom deltar Finland tillsammans med alla andra EU-länder i programmet Interact III till stöd för Interreg-programmen, i programmet Urbact III till stöd för samarbete mellan städer och i forskningsprogrammet ESPON 2020.

Centrala prioriteringar i programmen Interreg och Urbact är innovationsverksamhet, företagande och näringsverksamhet (i synnerhet små och medelstora företag), miljö och naturresurser samt i vissa program dessutom trafik, koldioxidsnålhet och arbetsmarknaden. Europeiska regionala utvecklingsfondens sammanlagda finansiering till ovannämnda program uppgår till ungefär en miljard euro. Finansieringen är inte kvoterad mellan de länder som deltar i programmen. Finansieringen till Finland är således beroende av att finländska aktörer deltar i de samprojekt som finansieras.

Varje program har en egen förvaltningsmyndighet. Alla förvaltningsmyndigheter finns någon annanstans än i Finland, utom för ett program. Förvaltningsmyndighet och attesterande myndighet för programmet Mellersta Östersjön är Egentliga Finlands förbund.

Arbets- och näringsministeriet fungerar som nationell ansvarig myndighet för programmen inom ramen för det europeiska territoriella samarbetet. Ministeriet är representerat i övervakningskommittéerna för alla program, och det informerar om programmen och om genomförandet av dem i Finland.

ESPON (European Observation Network for Territorial Development and Cohesion) är ett forskningsprogram vars syfte är att förbättra kunskapsbasen för regionplaneringen och regionutvecklingen och att stödja EU-ländernas samarbete inom nämnda områden. I programmet deltar samtliga EU-medlemsländer samt partnerländerna Norge, Island, Liechtenstein och Schweiz. Programmet genomförs med hjälp av projekt i vilka forskningsinstitut från olika håll av Europa deltar. Forskningen består till största delen av tillämpad forskning där tyngdpunkten ligger på den europeiska regionutvecklingen och regionplaneringen, regionstrukturen, utvecklingsutsikterna och politikens effekter. Genomförarna av projekten väljs årligen på basis av en öppen anbudstävling. Programperiodens första projekt startade under 2015.

Utöver tillämpad forskning görs också riktade analyser som baserar sig på behoven hos dem som använder informationen. Teman kan föreslås av lokala, regionala eller riksomfattande aktörer från hela programområdet. Förslagsförfarandet är kontinuerligt och sker genom en blankett som finns på programmets webbplats. ESPON 2020 är ett av de strukturfondsprogram som genomförs inom ramen för det europeiska territoriella samarbetet. Programmet producerar data som ska stödja beslutsfattandet på både EU-nivå, nationell nivå och regional nivå. Programmet har genomförts sedan början av 2000-talet.

Det gränsöverskridande samarbetet stöder den sociala och ekonomiska utvecklingen i gränsområdena, svarar på gemensamma utmaningar i fråga om t.ex. miljö, hälsa och brottslighet och bidrar till smidigare rörlighet för personer, varor och kapital. Med hjälp av utbyte av erfarenheter och spridande av god praxis stöder det gränsöverskridande samarbetet gränsområdenas konkurrenskraft, uppkomsten av internationella nätverk och den ekonomiska utvecklingen.

Vid gränsen mellan Finland och Ryssland genomförs 2014–2020 tre ENI CBC-program för gränsöverskridande samarbete vid EU:s yttre gränser: Kolarctic, Karelia och Sydöstra Finland–Ryssland. Programmen är en fortsättning på de program som genomfördes 2007–2013.

Temana för ENI CBC-programmen varierar från program till program, men gemensamma prioriteringar för dem alla är utveckling av näringslivet, miljöskydd samt gränsförvaltning och gränssäkerhet. De regioner som deltar i programmen har det huvudsakliga ansvaret för innehållet och genomförandet.

ENI CBC-programmen är samfinansierade och baserar sig på likvärdigt partnerskap. Finansieringen av de program som genomförs vid gränsen mellan Finland och Ryssland utgörs till 50 procent av EU-finansiering och till 50 procent av nationell finansiering från de deltagande länderna.

2.1.2 Närings-, trafik- och miljöcentralerna

I Fastlandsfinland finns 15 närings-, trafik- och miljöcentraler (NTM-centraler). Nio av NTM-centralerna har tre ansvarsområden: ansvarsområdet näringar, arbetskraft och kompetens (N), ansvarsområdet trafik och infrastruktur (T) och ansvarsområdet miljö och naturresurser (M). NTM-centralerna med tre ansvarsområden är NTM-centralerna i Nyland, Egentliga Finland, Birkaland, Sydöstra Finland, Norra Savolax, Mellersta Finland, Södra Österbotten, Norra Österbotten och Lappland. NTM-centraler med två ansvarsområden, N och M, är NTM-centralerna i Tavastland, Södra Savolax, Norra Karelen och Kajanaland. NTM-centraler med det enda ansvarsområdet N är NTM-centralerna i Satakunta och Österbotten. Bestämmelser om skötseln av de uppgifter som hör till de ansvarsområden som vissa NTM-centraler saknar finns i 3 § i NTM-förordningen.

NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas stödtjänster och merparten av tjänsterna i anslutning till utbetalning av statsunderstöd och ersättningar har koncentrerats till närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter (KEHA). Utvecklings- och förvaltningscentret inledde sin verksamhet den 1 januari 2015. Centret sköter de 15 NTM-centralernas och de 15 arbets- och näringsbyråernas alla ekonomi- och personalförvaltningsuppgifter, informationsförvaltningsuppgifter och branschspecifika informationsförvaltningsuppgifter (till skillnad från Valtoris branschoberoende tjänster) samt gemensamma kommunikationstjänster och utvecklingsuppgifter. Utöver dessa stödtjänster sköter centret för arbets- och näringsbyråernas del uppgifter som gäller utbetalning, avbrytande av utbetalning, återkrav och jämkning av återkrav av alla stöd och ersättningar samt, vid sidan av NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna, tillsynsuppgifter i fråga om statsunderstöd och ersättningar.

Baserat på utfallet för 2016 beräknas resurserna vid NTM-centralerna uppgå till sammanlagt 3 080 årsverken, inklusive 508 årsverken vid utvecklings- och förvaltningscentret. Personal mängden vid NTM-centralerna varierar mellan 44 och 308 årsverken. Personalresursen inom de 15 N-ansvarsområdena är sammanlagt 922 årsverken, inom de 13 M-ansvarsområdena 819 årsverken och inom de nio T-ansvarsområdena 445 årsverken. Inom NTM-centralernas enheter som inte hör till något ansvarsområde finns resurser om 302 årsverken. Vid NTM-centralernas riksomfattande enheter (arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter) finns sammanlagt 592 årsverken.

Tillväxttjänstuppgifter som finansieras med omkostnadsanslag och som ska överföras till landskapen, enligt utfallet för 2015

	Tillväxttjänster och främjande av integration	Strukturfonds- verksamhet: uppgifter som förmedlande organ	Utvecklings- och koordineringsuppgifter som berör innovations- och uppfinningsverksamheten och internationaliseringen av affärsverksamheten	SAMMANLAGT
Nyland	566,6	6,0		572,6
Egentliga Finland	177,4	0,2	0,1	177,6
Satakunta	112,8	0,7		113,6
Tavastland	176,7	18,8	0,1	195,7
Birkaland	176,9	1,7	2,8	181,5
Sydöstra Finland	148,0	0,4		148,4
Södra Savolax	61,2	10,8		72,0
Norra Savolax	109,0	1,7		110,7
Norra Karelen	82,6	0,5		83,1
Mellersta Finland	114,6	25,9		140,4
Södra Österbotten	78,5	0,1		78,6
Österbotten	88,3	2,4		90,7
Norra Österbotten	165,6	18,6		184,2
Kajanaland	56,1	0,5		56,6
Lappland	96,2	1,3		97,5
Sammanlagt	2 210,7	89,4	3,0	2 303,1

Uppgifter

NTM-centralerna främjar den regionala utvecklingen genom att sköta statsförvaltningens verkställighets- och utvecklingsuppgifter i regionerna. Enligt 3 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna sköter NTM-centralerna inom följande verksamhetsområden de uppgifter som särskilt föreskrivits för dem: 1) främjande av företagsamhet och näringsverksamhet, 2)

innovationer och affärsverksamhet under internationalisering, 3) fungerande arbetsmarknader, tillgången på arbetskraft och sysselsättningen, 4) utbildning, kunnande och kultur, 5) invandring, integration och goda etniska relationer, 6) gårdsbruket, fiskerinäringen och landsbygdsutvecklingen, systemet för identifiering av djur samt säkerheten hos produktionsförnödenheterna och växthälsan inom jord- och skogsbruket, 7) energi och energiproduktion, 8) trafiksystemets funktion, trafiksäkerheten, väg- och trafikförhållandena, landsvägshållningen och ordnandet av kollektivtrafiken, 9) miljövård, markanvändning, styrning av byggandet, vård av kulturmiljön, skydd och ett hållbart nyttjande av naturens mångfald samt nyttjande och vård av vattentillgångarna, 10) lönegarantiärenden, och 11) vissa strukturfonds- och regionutvecklingsuppgifter som hänför sig till ovan nämnda uppgifter. NTM-centralerna ska dessutom 1) styra och övervaka de arbets- och näringsbyråer som avses i 3 kap., 2) bereda en utvärdering av den regionala tillgången till basservice inom trafiken, och 3) bevaka allmänt intresse i miljö- och vattenärenden, producera och distribuera miljöinformation och förbättra miljömedvetenheten, förebygga och bekämpa miljöskador och miljöolägenheter, sköta statens vattenrättsliga tillstånd och privaträttsliga avtal och sörja för genomförandet av miljö-, vattenförsörjnings- och vattendragsarbeten. I fråga om NTM-centralernas övriga uppgifter föreskrivs särskilt.

NTM-centralernas företagsservice

Inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde kan företag genom NTM-centralerna få service för utveckling av företag och finansiella tjänster. Utöver arbets- och näringsministeriet styr jord- och skogsbruksministeriet inom statsförvaltningen den företagsservice som tillhandahålls av NTM-centralerna. En stor del av den finansiering av åtgärder som är avsedd för företagsutveckling inom båda förvaltningsområdena kommer från olika EU-fonder.

Företagens utvecklingsservice omfattar analys-, konsult- och utbildningsservice. Genom analys servicen får små och medelstora företag en helhetsbild av hur deras affärsverksamhet ser ut just då och en utvecklingsplan. Företag som vill utvecklas kan med hjälp av konsultservicen utveckla sin affärsverksamhet – med målsättningen att växa, förnyas och förbättra effektiviteten. Utbildningsservicen är avsedd för utveckling av företagsledningens eller andra nyckelpersoners kompetens.

De mest betydande finansiella tjänsterna, dvs. företagsstöden som beviljas av NTM-centralerna, är understöd för utvecklande av företag, finansiering av landsbygdsföretag (jord- och skogsbruksministeriet) och understöd för utvecklande av företagens verksamhetsmiljö. Dessutom beviljar NTM-centralerna transportstöd och olika jordbruks- och fiskeristöd.

Understöd för utvecklande av företag beviljas för små och medelstora företags utvecklingsåtgärder och investeringar, för nystartade företags verksamhet eller för förnyelse. Tyngdpunkten ligger i synnerhet på företagens internationalisering. Understöd för utvecklande av företagens verksamhetsmiljö kan beviljas icke-vinstsyftande offentliga och privata sammanslutningar samt stiftelser för projekt som genomförs i syfte att åstadkomma direkta effekter på verksamhetsmiljön för små och medelstora företag eller på förutsättningarna för utveckling av företagsverksamheten.

Utöver ovannämnda service kan man av sakkunniga vid NTM-centralerna få hjälp med att utnyttja de finansiella tjänsterna, utvecklingsservicen och övrig offentlig företagsservice.

Organisation

I fråga om antalet NTM-centraler och deras verksamhetsområden, namn och verksamhetsställen och om utvecklings- och förvaltningscentrets verksamhetsställe föreskrivs enligt 4 § 1 mom. i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna genom förordning av statsrådet.

I 1 § i NTM-förordningen finns bestämmelser om antalet NTM-centraler och deras verksamhetsområden, namn och verksamhetsställen. NTM-centralerna är NTM-centralerna i Nyland, Egentliga Finland, Satakunta, Tavastland, Birkaland, Sydöstra Finland, Södra Savolax, Norra Savolax, Norra Karelen, Mellersta Finland, Södra Österbotten, Österbotten, Norra Österbotten, Kajanaland och Lappland. I 3 § i NTM-förordningen föreskrivs det om fördelningen av ansvarsområdena mellan NTM-centralerna.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Nyland omfattar landskapet Nyland. Dess verksamhetsställe är i Helsingfors. NTM-centralen i Nyland sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdena för näringarna, arbetskraften och kompetensen (N) samt miljön och naturresurserna (M) inom ämbetsverkets ansvarsområde och de uppgifter som hör till ansvarsområdet för trafiken och infrastrukturen (T) förutom inom ämbetsverkets eget verksamhetsområde även inom verksamhetsområdet för NTM-centralen i Tavastland.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Egentliga Finland omfattar landskapen Egentliga Finland och Åland (i fråga om ärenden som inte omfattas av självstyrelsen). Ämbetsverket har sitt huvudsakliga verksamhetsställe i Åbo och en filial i Björneborg. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdet N inom ämbetsverkets verksamhetsområde och, i fråga om de uppgifter som inte faller inom landskapet Ålands behörighet, även på Åland, och de uppgifter som hör till ansvarsområdena T och M förutom inom ämbetsverkets eget verksamhetsområde även inom verksamhetsområdet för NTM-centralen i Satakunta.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Satakunta omfattar landskapet Satakunta. Dess verksamhetsställe är i Björneborg. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdet N inom ämbetsverkets verksamhetsområde.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Tavastland omfattar landskapen Egentliga Tavastland och Päijänne-Tavastland. Ämbetsverket har sitt huvudsakliga verksamhetsställe i Lahti och en filial i Tavastehus. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdena N och M inom ämbetsverkets verksamhetsområde.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Birkaland omfattar landskapet Birkaland. Dess verksamhetsställe är i Tammerfors. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdena N, M och T inom ämbetsverkets verksamhetsområde.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Sydöstra Finland omfattar landskapen Kymmene-dalen och Södra Karelen. Ämbetsverket har sitt huvudsakliga verksamhetsställe i Kouvola och en filial i Villmanstrand. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdena N, M och T inom ämbetsverkets verksamhetsområde.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Södra Savolax omfattar landskapet Södra Savolax. Dess verksamhetsställe är i S:t Michel. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdena N och M inom ämbetsverkets verksamhetsområde.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Norra Savolax omfattar landskapet Norra Savolax. Dess verksamhetsställe är i Kuopio. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdena N och M inom ämbetsverkets verksamhetsområde och de uppgifter som hör till an-

svarsområdet T förutom inom ämbetsverkets eget verksamhetsområde även inom verksamhetsområdet för NTM-centralerna i Norra Karelen och Södra Savolax.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Norra Karelen omfattar landskapet Norra Karelen. Dess verksamhetsställe är i Joensuu. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdena N och M inom ämbetsverkets verksamhetsområde.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Mellersta Finland omfattar landskapet Mellersta Finland. Dess verksamhetsställe är i Jyväskylä. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdena N, M och T inom ämbetsverkets verksamhetsområde.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Södra Österbotten omfattar landskapet Södra Österbotten. Ämbetsverket har sitt huvudsakliga verksamhetsställe i Seinäjoki och filialer i Vasa och i Karleby. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdet N inom ämbetsverkets verksamhetsområde och de uppgifter som hör till ansvarsområdena T och M förutom inom ämbetsverkets eget verksamhetsområde även inom verksamhetsområdet för NTM-centralen i Österbotten.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Österbotten omfattar landskapen Österbotten och Mellersta Österbotten. Ämbetsverket har sitt huvudsakliga verksamhetsställe i Vasa och en filial i Karleby. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdet N inom ämbetsverkets verksamhetsområde.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Norra Österbotten omfattar landskapet Norra Österbotten. Ämbetsverket har sitt huvudsakliga verksamhetsställe i Uleåborg och en filial i Ylivieska. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdena N och M inom ämbetsverkets verksamhetsområde och de uppgifter som hör till ansvarsområdet T förutom inom ämbetsverkets eget verksamhetsområde även inom verksamhetsområdet för NTM-centralen i Kajaland.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Kajaland omfattar landskapet Kajaland. Dess verksamhetsställe är i Kajana. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdena N och M inom ämbetsverkets verksamhetsområde.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Lappland omfattar landskapet Lappland. Ämbetsverket har sitt huvudsakliga verksamhetsställe i Rovaniemi och en filial i Kemi. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdena N, M och T inom ämbetsverkets verksamhetsområde.

Samlade uppgifter

De uppgifter som centraliserats regionalt har från första början varit uppgifter i fråga om invandring inom ansvarsområdet N. Detta avser sådana uppgifter i anslutning till regional samordning, planering, styrning och uppföljning av invandrares integration och av massinvandring som avses i lagen om främjande av integration (1386/2010) och i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011). Uppgifterna har ända sedan NTM-centralernas verksamhet inleddes skötts vid sju NTM-centraler, nämligen NTM-centralerna i Nyland (Egentliga Tavastland, Päijänne-Tavastland och Sydöstra Finland), Egentliga Finland (Satakunta), Birkaland (Mellersta Finland), Norra Savolax (Södra Savolax och Norra Karelen), Österbotten (Mellersta Österbotten och Södra Österbotten), Norra Österbotten (Kajaland) och Lappland.

Likaså har viss anskaffning av arbetskraftsutbildning alltsedan starten skötts så att den centraliserats regionalt eller nationellt inom vissa utbildningsområden. Anskaffning av utbildning inom markbyggnads- och transportbranschen sköts med stöd av NTM-förordningen av fem NTM-centraler, nämligen NTM-centralerna i Egentliga Finland, Sydöstra Finland, Norra Karelen, Österbotten och Norra Österbotten.

Vid ingången av 2014 bildades fyra NTM-centraler som specialiserar sig på strukturfondsverksamhet, nämligen NTM-centralerna i Tavastland, Södra Savolax, Mellersta Finland och Norra Österbotten. Dessa fyra NTM-centraler har sedan den 1 juli 2014 skött de företagsstöd som betalas ur Europeiska regionala utvecklingsfonden. Utöver sitt verksamhetsområde enligt 1 § i NTM-förordningen sköter NTM-centralen i Tavastland uppgifterna som förmedlande organ inom verksamhetsområdena för NTM-centralerna i Nyland och Sydöstra Finland. Utöver sitt verksamhetsområde enligt 1 § i NTM-förordningen sköter NTM-centralen i Södra Savolax uppgifterna som förmedlande organ inom verksamhetsområdena för NTM-centralerna i Norra Savolax och Norra Karelen. Utöver sitt verksamhetsområde enligt 1 § i NTM-förordningen sköter NTM-centralen i Mellersta Finland uppgifterna som förmedlande organ inom verksamhetsområdena för NTM-centralerna i Egentliga Finland, Satakunta, Birkaland, Södra Österbotten och Österbotten. Utöver sitt verksamhetsområde enligt 1 § i NTM-förordningen sköter NTM-centralen i Norra Österbotten uppgifterna som förmedlande organ inom verksamhetsområdena för NTM-centralerna i Kajanaland och Lappland.

Rent nationella företagsstöd, som NTM-centralerna beviljar med stöd av företagsstödslagarna (1068/2000), (1336/2006) och (9/2014), är fr.o.m. den 15 september 2014 koncentrerade till de fyra NTM-centraler som specialiserar sig på strukturfondsverksamhet. Uppgifter som förmedlande organ för strukturfondsverksamheten samt stödtjänster och utvecklingsservice för företagsverksamhet sköts av sammanlagt 141 årsverken vid olika NTM-centraler. Av årsverken finns 69 under NTM-centralernas omkostnadsmoment.

Nationellt samlade substansuppgifter vid NTM-centralerna

Vid NTM-centralerna omfattar ca 300 årsverken skötsel av uppgifter som nationellt har koncentrerats till en enda NTM-central. En stor del av dessa uppgifter är sådana som inte förorsakar mycket arbete, i synnerhet i de regioner från vilka uppgifterna har flyttats till den NTM-central som sköter uppgifterna centraliserat.

Efter att verksamheten vid NTM-centralerna inleddes har följande uppgifter koncentrerats till en enda NTM-central:

Arbets- och näringsuppgifter

- Arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, 87 årsverken vid NTM-centralen i Södra Savolax.
- Uppgifter i anslutning till genomförandet av lönegarantilagen och uppgifter i anslutning till lagen om lönegaranti för sjömän, 31 årsverken vid NTM-centralen i Nyland.
- Det rättsliga stöd som arbets- och näringsbyråerna, NTM-centralerna, arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter och arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter erbjuder i fråga om lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (inkl. anskaffning av arbetskrafts- och företagsservice) och lagen om alterneringsledning, 3 årsverken vid NTM-centralen i Nyland.

Styrning

Styrningen av NTM-centralerna är indelad i allmän administrativ styrning, strategisk planering och resultatstyrning samt sektorstyrning.

Enligt 6 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (897/2009) ankommer den allmänna administrativa styrningen av NTM-centralerna och av utvecklings- och förvaltningscentret på arbets- ja näringsministeriet. Med allmän administrativ styrning avses att NTM-centralerna hör till arbets- och näringsministeriets ansvarsområde i den bemärkelse som avses i fråga om fördelningen av ansvarsområden mellan ministerierna i lagen om statsrådet (175/2003) och i reglementet för statsrådet som utfärdats med stöd av den lagen. Detta gäller t.ex. förvaltningen av ämbetsverket och normstyrningen i anslutning till organiseringen av förvaltningen. Den allmänna administrativa styrningen omfattar även att arbets- och näringsministeriet svarar för samordningen av NTM-centralernas strategiska planering och resultatstyrning och för sektorstyrningen av ämbetsverkens gemensamma funktioner. Arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter är ett ämbetsverk av typen servicecenter med undantag för utbetalningsuppgifter. Centret hör till NTM-centralernas myndighetsnätverk och är en självständig arbetsgivarmyndighet (arbetsgivarmyndighet för sin egen personal). NTM-centralerna och utvecklings- och förvaltningscentret utgör dock ett enda räkenskapsverk. I statsbudgeten finns deras omkostnader under samma moment, 32.01.02, från vilket arbets- och näringsministeriet fördelar omkostnaderna på vardera NTM-central och utvecklings- och förvaltningscentret.

Bestämmelser om sektorstyrningen av NTM-centralerna finns i 8 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna. Inrikesministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, arbets- och näringsministeriet och miljöministeriet, eller en myndighet inom centralförvaltningen som särskilt har ålagts att sköta styrningen, styr NTM-centralernas verksamhet inom sina egna ansvarsområden (sektorstyrning). Arbets- och näringsministeriet sörjer för sektorstyrningen när det gäller NTM-centralens gemensamma funktioner och övriga åtgärder som behövs med tanke på en enhetlig verksamhet inom NTM-centralen. Bestämmelser om förfarandena för sektorstyrning av NTM-centralerna får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Finansiering av verksamheten och avgiftsbelagd verksamhet

Finansieringen av NTM-centralernas nuvarande tjänster som motsvarar tillväxttjänsterna utgörs av anslag som beviljas i statsbudgeten, anslag som överförts från föregående år samt intäkter av avgiftsbelagd gemensam verksamhet och samfinansierad verksamhet.

De nuvarande tjänster som motsvarar tillväxttjänsterna finansieras till ett belopp av XXX från budgetkontot. Tillgängliga anslag är förslagsanslag och två- och treåriga reservationsanslag. I fråga om vissa anslag finns det även fullmakter. Genom utfallskalkylen för budgeten ska det, när det gäller anslag och fullmakter, minst en gång om året rapporteras om användningen av anslag och fullmakter. NTM-centralernas budgetanslag för 2015 var i bokföringsenhetens bokföring sammanlagt 1 641,5 miljoner euro. Inte alla anslag syns i utvecklings- och förvaltningscentrets bokföringsenhetens bokföring, trots att den egentliga verksamheten finns vid NTM-centralerna. I fråga om ansvarsområdet T syns information om användningen av anslagen också i Trafikverkets bokföring och i fråga om Landsbygdsverkets uppgifter i Landsbygdsverkets bokföring, dit posterna överförs. Löner betalas med anslag under ca 15 olika moment.

NTM-centralernas omkostnader budgeteras under moment 32.01.02, NTM-centralernas omkostnader (reservationsanslag 2 år), under arbets- och näringsministeriets huvudtitel. Med anslag under momentet betalas också utgifter för utvecklings- och förvaltningscentrets egen verksamhet. I budgeten för 2017 föreslås ett nettoanslag på 172 661 000 euro under momentet.

Intäkterna av den avgiftsbelagda verksamheten beräknas uppgå till 10 miljoner euro och intäkterna av den samfinansierade verksamheten till 7,5 miljoner euro. Intäkterna av den avgiftsbelagda verksamheten inom ansvarsområdet N är små, endast ca 2 procent av de totala intäkterna 2015. Intäkterna av de offentligrättsliga prestationerna inom ansvarsområdet N bestod till största delen av beslut och tillstånd enligt lagen och förordningen om fiske och av omprövningsbeslut i fråga om jordbruksstöd. Intäkterna av den samfinansierade verksamheten omfattar huvudsakligen finansieringsandelar för sådana projekt i samband med strukturfonderna som NTM-centralerna själva genomfört.

Enligt bokslutet för 2015 bestod största delen, 10,3 miljoner euro (98 procent), av den avgiftsbelagda verksamheten av offentligrättsliga prestationer enligt lagen om grunderna för avgifter till staten. Av intäkterna var ca 170 000 euro i den lagen avsedda prestationer som prissatts enligt företagsekonomiska grunder. Intäkterna av avgifter som fastställs och prestationer som prissatts enligt speciallagar var ännu lägre (2 653 euro).

Arbets- och näringsministeriet anvisar årligen omkostnadsanslag till vardera NTM-central i en enda post. Omkostnadsanslaget anvisas NTM-centralerna utgående från fördelningskriterier som styrande instanser gemensamt har kommit överens om. NTM-centralerna gör årligen upp en plan för användning av omkostnadsanslaget samt en personalplan per ansvarsområde. Förfarandet ger mer flexibel resursallokering och användning över ansvarsområdena och förvaltningsområdena. Planen för användning av anslagen och personalplanen grundar sig på NTM-centralens strategiska resultatmål och resultatmål för verksamheten. Planerna för de enskilda ansvarsområdena bifogas till de strategiska resultatavtalen och till de årliga översikterna över dem i enlighet med 18 § i NTM-förordningen.

2.1.3 Arbets- och näringsbyråerna

Enligt 13 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna är arbets- och näringsbyråerna lokalförvaltningsmyndigheter som lyder under NTM-centralerna. Enligt paragrafen inrättar och lägger NTM-centralerna ner arbets- och näringsbyråer och direktörstjänster inom dem och fattar beslut om arbets- och näringsbyråernas verksamhetsområden, namn och verksamhetsställen. Vid ingången av 2013 genomförde arbets- och näringsministeriet dock en reform av nätverket av arbets- och näringsbyråer och fastslog att det inom varje NTM-centrals verksamhetsområde skulle inrättas en administrativt självständig arbets- och näringsbyrå och att alla tidigare arbets- och näringsbyråer, som då var över 70 till antalet, skulle stängas. I Finland har det sedan ingången av 2013 således funnits 15 arbets- och näringsbyråer med exakt samma verksamhetsområden som de NTM-centraler som styr dem. Var och en av de administrativa byråerna har flera verksamhetsställen. Dessutom tillhandahålls arbets- och näringsbyråernas tjänster vid samservicekontor enligt samservicelagen och inom de nätverk som avses i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.

De 15 NTM-centralerna förfogar över personalresurser om sammanlagt 2 659 årsverken utgående från utfallet för 2016. Av resurserna finansieras 2 320 årsverken med omkostnader under moment 32.30.01, och 339 årsverken finansieras med sysselsättningsanslag.

Uppgifter

Enligt 14 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna ska arbets- och näringsbyråerna 1) arbeta för att trygga tillgången på arbetskraft och förbättra sysselsättningen, 2) verkställa den offentliga arbetskraftsservicen, 3) främja invandrades integration, 4) tillhandahålla rådgivning i fråga om företagstjänster, 5) sköta övriga uppgifter som föreskrivits för byrån eller som närings-, trafik- och miljöcentralen har ålagt dem.

Organisation och ledning

Enligt 13 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna inrättar och lägger NTM-centralerna ner arbets- och näringsbyråer och direktörstjänster inom dem och fattar beslut om arbets- och näringsbyråernas verksamhetsområden, namn och verksamhetsställen. I praktiken har arbets- och näringsministeriet i samband med reformen av nätverket av arbets- och näringsbyråer och av arbets- och näringsstjänsterna dragit upp riktlinjer så att NTM-centralerna inte längre har prövningsrätt i fråga om inrättande av nya självständiga arbets- och näringsbyråer (ämbetsverk), och inte heller i fråga om ändring av den nuvarande byråstrukturen.

I samband med reformen av arbets- och näringsstjänsterna tog arbets- och näringsbyråerna i bruk en enhetlig lednings- och styrningsmodell, och ansvaret för produktionen av arbets- och näringsbyråernas förvaltningstjänster överfördes till NTM-centralerna. Sedan ingången av 2015, i och med inrättandet av arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter, har arbets- och näringsbyråernas alla ekonomi- och personaltjänster och andra stödtjänster samt uppgifterna i samband med utbetalningen av de stöd, understöd och ersättningar som beviljas av arbets- och näringsbyråerna skötts vid utvecklings- och förvaltningscentret.

Styrning

Enligt 3 § 2 mom. 1 punkten i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna ska NTM-centralerna styra och övervaka arbets- och näringsbyråerna.

Finansiering

Arbets- och näringsbyråernas omkostnader budgeteras under moment 32.30.01, arbets- och näringsbyråernas omkostnader (reservationsanslag 2 år), under arbets- och näringsministeriets huvudtitel. I budgeten för 2017 föreslås ett nettoanslag på 173 131 000 euro under momentet. Arbets- och näringsbyråerna har i praktiken inga intäkter. Arbets- och näringsministeriet anvisar årligen omkostnadsanslag till vardera av de 15 arbets- och näringsbyråerna.

2.1.4 NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas gemensamma utvecklings- och förvaltningsuppgifter

Utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter av stödtjänsttyp

Enligt 3 a § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna sköter utvecklings- och förvaltningscentret NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas gemensamma personalförvaltnings- och ekonomiförvaltningsuppgifter och andra motsvarande serviceuppgifter och allmänna förvaltningsuppgifter samt ger allmänna administrativa anvisningar och styr tillämpningen av dem vid NTM-centralerna samt arbets- och näringsbyråerna.

I 30 § i NTM-förordningen finns bestämmelser om utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter. Enligt paragrafen sköter utvecklings- och förvaltningscentret NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas 1) bokföringsenhets- och ekonomisystemuppgifter, 2) personalför-

valtningsuppgifter, 3) styrudduppgifter, tjänster och anskaffning av tjänster inom informationsförvaltningen, 4) gemensamma kommunikationstjänster och anskaffning av kommunikationstjänster, 5) gemensamma beredskapstjänster, 6) allmänna förvaltningstjänster, 7) gemensamma interna utbildnings- och utvecklingsuppgifter samt anskaffning av dem, samt 8) uppgifter som gäller utbetalning, övervakning av användningen och återkrav av stöd och understöd, som det föreskrivs särskilt om.

Enligt 31 § sköter utvecklings- och förvaltningscentret dessutom NTM-centralernas, arbets- och näringsbyråernas, regionförvaltningsverkens och magistraternas informationsförvaltningstjänster. I form av informationsförvaltningstjänster utvecklar, producerar och skaffar utvecklings- och förvaltningscentret elektroniska tjänster och datasystem samt sköter andra motsvarande uppgifter som föreskrivs eller åläggs centret. Dessa informationsförvaltningsuppgifter är branschspecifika, till skillnad från de branschoberoende grundläggande informationstekniktjänster som servicecentret Valtori sköter med stöd av 5 § i lagen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster (1226/2013).

I 3 a § 3 mom. i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna föreskrivs det om behörigheten för tjänstemän vid utvecklings- och förvaltningscentret vid föredragning av förvaltningsärenden för NTM-centralen och arbets- och näringsbyrån. Genom NTM-förordningen föreskrivs närmare om följande förvaltningsärenden som en tjänsteman vid utvecklings- och förvaltningscentret föredrar för avgörande: 1) dispositionsplan för omkostnadsanlagen för varje NTM-central samt arbets- och näringsbyrå, 2) tjänsteutnämningar och beslut om anställning i arbetsavtalsförhållande, beslut i anslutning till ett anställningsförhållande för den NTM-central eller den arbets- och näringsbyrå där en person utnämns till tjänst eller anställs i arbetsavtalsförhållande, 3) sådana beslut i anslutning till ett anställningsförhållande som gäller tjänstledighet och inte är lagstadgade eller baserar sig på tjänstekollektivavtal för den NTM-central eller den arbets- och näringsbyrå till vilken den person som är föremål för beslutet står i anställningsförhållande, i fråga om arbets- och näringsbyråns direktör dock för den NTM-central som styr arbets- och näringsbyrån i fråga, 4) svar på klagan för den eller de NTM-centraler samt arbets- och näringsbyråer som klagan gäller, om inte annat föreskrivs om dem någon annanstans i lagstiftningen.

Utvecklings- och förvaltningscentrets utbetalningsuppgifter

Dessutom ger utvecklings- och förvaltningscentret de anvisningar som behövs för en likvärdig behandling av NTM-centralernas samt arbets- och näringsbyråernas personal, en likvärdig behandling av kunderna och en enhetlig skötsel av uppgifterna i hela landet i de utvecklings- och förvaltningsärenden som föreskrivits för centret samt i uppgifter som gäller utbetalning, övervakning av användningen och återkrav av understöd.

Vidare sköter utvecklings- och förvaltningscentret utbetalningsuppgifter som hör till utövande av offentlig makt. Enligt 3 a § 2 mom. i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna sköter utvecklings- och förvaltningscentret sådana uppgifter i enlighet med 12, 19, 21 och 22 § i statsunderstödslagen (688/2001) som gäller utbetalning och återkrav av statsunderstöd som NTM-centralen beviljat direkt med stöd av statsunderstödslagen. Utvecklings- och förvaltningscentret sköter utöver NTM-centralen även tillsynsuppgifter i enlighet med 15 § i statsunderstödslagen. Utvecklings- och förvaltningscentret kan dessutom sköta uppgifter som gäller utbetalning, övervakning av användningen och återkrav av understöd som beviljats av NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna med stöd av speciallagstiftning samt uppgifter som gäller statliga ersättningar på det sätt som särskilt föreskrivs om uppgifterna.

Med stöd av speciallagstiftning sköter utvecklings- och förvaltningscentret följande utbetalningsuppgifter. Enligt 12 kap. 8 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice beta-

lar utvecklings- och förvaltningscentret ut stöd och ersättningar som med stöd av den lagen beviljats av arbets- och näringsbyrån samt kontrollerar användningen av anslag som anvisats statliga ämbetsverk eller inrättningar. Dessa stöd och ersättningar omfattar lönesubventioner, startpeng, tilläggsstöd och understöd för service för utveckling av företagsverksamhet. Utvecklings- och förvaltningscentret sköter även uppgifter i anslutning till återkrav av dessa understöd.

Utvecklings- och förvaltningscentret betalar med stöd av speciallagstiftning vissa statliga ersättningar. Inom ramen för statsbudgeten betalar utvecklings- och förvaltningscentret ersättningar till kommunerna för åtgärder enligt lagen om främjande av integration (1386/2010) och för anordnande av verksamhet enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) samt till rederierna för sjömäns resekostnader, som betalas med stöd av lagen om ersättning av statsmedel för sjömäns resekostnader (1068/2013). Ersättningsbeslut fattas på grundval av de kostnader som uppstått, utan att processerna för beviljande och utbetalning av ersättningen skiljs åt. Utvecklings- och förvaltningscentrets andra uppgifter i anslutning till utbetalning av statlig ersättning är uppgifter enligt landsvägslagen (503/2005) och banlagen (110/2007).

Utvecklings- och förvaltningscentrets övriga uppgifter

Utvecklings- och förvaltningscentret är dessutom i enlighet med 7 § 3 mom. i civiltjänstlagen (1446/2007) verksam som civiltjänstcentral. Enligt 30 § 3 mom. i NTM-förordningen är civiltjänstcentralen en fristående enhet vid utvecklings- och förvaltningscentret.

2.1.5 Offentlig arbetskrafts- och företagsservice

Enligt 1 kap. 2 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) erbjuder arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och NTM-centralen offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Genom den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen främjas arbetsmarknadens funktion genom att tillgången på kunnig arbetskraft tryggas och de som söker arbete erbjuds möjligheter att få arbete, och dessutom främjas uppkomsten av ny företagsverksamhet och utvecklas företagens verksamhetsförutsättningar och arbetslivets kvalitet. Som offentlig arbetskrafts- och företagsservice erbjuds arbetsförmedling, information och rådgivning, kompetensutveckling och service för att starta och utveckla företagsverksamhet. Till den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen hör också sakkunnigbedömningar som gäller enskilda kunders serviceprocess samt stöd och ersättningar enligt lagen i fråga, t.ex. lönesubvention och startpeng.

Offentlig arbetskrafts- och företagsservice ska tillhandahållas utifrån näringslivets och arbetsmarknadens behov och bygga på prognostisering av förändringar. Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och NTM-centralen ska bedöma kundernas behov av service tillsammans med kunderna. Utifrån servicebehovet ska sådan offentlig arbetskrafts- och företagsservice tillhandahållas som på bästa sätt tryggar tillgången på kunnig arbetskraft och främjar enskilda kunders placering på den öppna arbetsmarknaden samt främjar inledning och utveckling av företagsverksamhet. Offentlig arbetskrafts- och företagsservice ska tillhandahållas i form av service som kunderna på egen hand kan använda och i form av personlig service.

Servicekanaler är webbtjänsten Mina e-tjänster, telefonservice och personliga besök på arbets- och näringsbyrån. Ungefär 53 procent av dem som var i kontakt med arbets- och näringsbyrån 2015–2016 använde webbtjänsten minst en gång. År 2015 registrerades i arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem att kunder tagit kontakt ca 6,7 miljoner gånger, varav ca 21 procent via webbtjänsten. Via telefonsamtal och videosamtal sker en aning fler kontakter än

via webbtjänsten, och övriga skriftliga kontakter (e-post, brev och textmeddelande) är en aning mer sällsynta än kontakterna via webbtjänsten. Antalet besök på byråerna har minskat sedan 2015, i synnerhet när det gäller besök som man inte hade kommit överens om på förhand. De personliga besöken utgjorde ca 11 procent av kontakterna mellan kunder och arbets- och näringsbyrån 2015.

År 2010 inleddes 25 procent av alla jobbsökningsperioder i hela landet via webbtjänsten. I januari–augusti 2016 var motsvarande andel ca 80 procent. Andelen som använde webbtjänster för att inleda jobbsökningen ökade under denna tid årligen. Det är däremot ovanligare att jobbsökningar ändras och avslutas på webben. I januari–november 2016 meddelades 35 procent av alla ändringar i jobbsökningar och 42 procent av alla avslutade jobbsökningar via webbtjänsten. Hur mycket webbtjänsten används varierar också mellan olika typer av arbetskraftsservice. I januari–november 2016 lämnades t.ex. 98 procent av alla ansökningar om utbetalning av startpeng in på webben, medan bara 42 procent av alla ansökningar om utbetalning av lönesubvention lämnades in på webben. Användningen av webbtjänsten varierar vanligen även regionalt. Till exempel för att inleda jobbsökningen används webbtjänsten mest i Birkaland och i Norra Österbotten (ca 85 procent av arbetssökandena) och minst i Sydöstra Finland (ca 70 procent av arbetssökandena).

Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och NTM-centralen kan producera service enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice själva eller skaffa den delvis eller helt av serviceproducenter med de anslag som i statsbudgeten anvisats för anskaffning av service. Det anslag i statsbudgeten under huvudtiteln för arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde som är avsett att främja sysselsättningen och bekämpa arbetslösheten (sysselsättningsanslag) ska användas till att särskilt stödja sysselsättningen för dem som har en svag ställning på arbetsmarknaden. Service som köps av serviceproducenter är sakkunnigbedömning, träning, utbildningsprövning, arbetskraftsutbildning och service för utveckling av företag.

Enligt 1 kap. 6 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice är den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen avgiftsfri för enskilda kunder. I 12 kap. 5 § föreskrivs det om förbud att ta ut avgifter för arbetsförmedling. Den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen är avgiftsfri för arbetsgivare med undantag av den gemensamt anskaffade utbildningen. Den service för utveckling av företagsverksamhet som erbjuds företag är avgiftsbelagd.

Arbets- och näringsbyrån registrerar på begäran av en enskild kund jobbsökningen i kundinformationssystemet, intervjuar kunden, utarbetar tillsammans med kunden en sysselsättningsplan för en arbetslös arbetssökande eller för en arbetssökande som omfattas av omställningskydd och erbjuder anställningar och utbildning som lämpar sig för arbetssökanden samt annan service i enlighet med servicebehovet och sysselsättningsplanen eller den ersättande planen.

Arbetssökanden intervjuas första gången två veckor efter jobbsökningens början. Senare intervjuer ordnas enligt arbetssökandens servicebehov, dock alltid när arbetslösheten har fortgått oavbrutet i tre månader. I samband med intervjun ska sysselsättningsplanen eller den plan som ersätter sysselsättningsplanen utarbetas eller revideras, och arbetssökanden ska erbjudas anställningar, utbildning eller annan service i enlighet med servicebehovet.

Som arbetsförmedlingsservice ska arbets- och näringsmyndigheterna publicera och förmedla information om ledigförklarade arbeten enligt arbetsgivarens uppdrag. Arbets- och näringsbyrån söker på avtalat sätt upp arbetssökande som är lämpliga för det lediga arbetet och presenterar dem för arbetsgivaren. Arbets- och näringsbyrån söker upp och erbjuder arbetssökandena lämpliga arbeten och bedömer arbetets lämplighet för den arbetssökande.

Som information och rådgivning ger arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och NTM-centralen information och råd om lediga arbeten och jobbsökning, tillgången på och anskaffning av arbetskraft, utbildningsmöjligheter och andra möjligheter till kompetensutveckling, arbetsmarknaden, branscher och yrken, inledandet av företagsverksamhet och möjligheter att utveckla verksamheten och service, stöd och ersättningar som står till buds för genomförande av omställningsskyddet.

Arbets- och näringsbyrån och NTM-centralen kan skaffa sakkunnigbedömningar för att utreda en enskild kunds kompetens, yrkesskicklighet, lämplighet och alternativ i fråga om arbete, företagsverksamhet och utbildning samt erbjuda vägledning för karriären för att stödja enskilda kunder i yrkesvalet, den yrkesmässiga utvecklingen, placeringen i arbetslivet och det livslånga lärandet. Dessutom kan arbets- och näringsbyrån erbjuda enskilda kunder träning i form av jobbsökarträning, karriärträning och arbetsträning samt anvisa enskilda kunder utbildningsprovning eller arbetsprovning.

Arbets- och näringsbyrån erbjuder även arbetskraftsutbildning. Arbetskraftsutbildningen genomförs genom konkurrensutsättning av serviceproducenterna. I 1 § i statsrådets förordning om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (1073/2012) föreskrivs det om den myndighet som anskaffar offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Enligt paragrafen ansvarar NTM-centralerna för anskaffningarna av offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Arbets- och näringsbyråerna kan göra anskaffningar av offentlig arbetskrafts- och företagsservice inom de gränser som NTM-centralerna fastställer. NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna kan även sköta anskaffningarna gemensamt. Arbetskraftsutbildning kan enligt 5 kap. 7 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice genomföras tillsammans med arbetsgivaren, en uppdragsgivare till den som ämnar bli företagare eller ett företag som överlåter företagarrättigheterna (så kallad gemensamt anskaffad utbildning).

Arbets- och näringsbyrån kan i sysselsättningsplanen eller i den plan som ersätter sysselsättningsplanen ta in en överenskommelse om arbetssökandens frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån. Stödet för arbetssökandes frivilliga studier ska förbättra den vuxna befolkningens yrkesskicklighet och möjligheter att få arbete eller behålla sitt arbete och trygga tillgången på yrkeskunnig arbetskraft. Bestämmelser om förutsättningarna för stödet för frivilliga studier finns i 6 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Enligt 7 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice kan arbets- och näringsbyrån för att främja sysselsättningen av arbetslösa arbetssökande bevilja arbetsgivare lönesubvention för lönekostnader. Syftet med lönesubventionerat arbete är att förbättra arbetslösa arbetssökandes yrkeskompetens och främja deras sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden. Lönesubvention beviljas visserligen arbetsgivaren, men den beviljas alltid utgående från den arbetslösa arbetssökandes behov. Arbets- och näringsbyrån kan anvisa statliga ämbetsverk eller inrättningar anslag för lönekostnader som föranleds av att arbetslösa arbetssökande anställs.

Enligt 8 kap. kan arbets- och näringsbyrån som service för inledning och utveckling av företagsverksamhet bevilja enskilda kunder som blir företagare startpeng för att trygga försörjningen i det skede när företagsverksamheten startas och etableras. NTM-centralen och arbets- och näringsbyrån kan som service för utveckling av företagsverksamhet för små och medelstora företag producera eller anskaffa utbildning samt sakkunnigservice för att bedöma de små och medelstora företagens utvecklingsbehov, göra upp en utvecklingsplan, stödja genomförandet av planen och stödja nätverksbildningen mellan de små och medelstora företagen.

I 10 kap. finns bestämmelser om de förmåner som arbets- och näringsbyrån beviljar enligt provning. En arbetslös arbetssökande som söker arbete och en arbetslös enskild kund som sö-

ker sig till arbetskraftsutbildning, träning eller prövning eller deltar i en sakkunnigbedömning som NTM-centralen eller arbets- och näringsbyrån har skaffat kan beviljas ersättning för rese- och logikostnader.

Arbets- och näringsbyrån kan bevilja arbetsgivare stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen, om en person som ska anställas eller som är anställd har en skada eller sjukdom som förutsätter anskaffning av arbetsredskap eller sådana ändringar på arbetsplatsen som är betydande med beaktande av arbetsgivarens ekonomiska situation. Stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen kan också beviljas som ersättning för den hjälp en annan arbetstagare ger. Närmare bestämmelser om grunderna för ersättningen av förmåner enligt prövning utfärdas genom förordning av statsrådet.

Med stöd av 11 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ska en arbetslös arbetssökande tryggas möjlighet till sysselsättningsfrämjande rehabilitering eller arbetskraftsutbildning, om hans eller hennes rätt till arbetslöshetsdagpenning för löntagare till följd av maximitidens utgång upphör när han eller hon fyllt 57 år, men innan han eller hon fyller 60 år. En sådan arbetslös arbetssökandes hemkommun är skyldig att på anvisning av arbets- och näringsbyrån ordna möjligheter till arbete för den arbetssökande, om arbetssökanden inte sysselsätts på den öppna arbetsmarknaden och lämplig sysselsättningsfrämjande service enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, rehabilitering eller arbete med lönesubvention inte kan ordnas för honom eller henne. Kommunen har då rätt att få lönesubvention för den arbetslösa arbetssökande som kommunen sysselsätter på grundval av sysselsättningsskyldigheten. Kommunen betalas även tilläggsstöd utifrån den andel av områdets arbetskraft som den i genomsnitt under en månad har anställt med lönesubvention.

I 12 kap. finns bestämmelser om arbets- och näringsbyråns och NTM-centralens uppgifter för genomförande av offentlig arbetskrafts- och företagsservice och tillhörande samarbete. Bestämmelser om myndigheternas och intressegruppernas samarbete i delegationen för arbetskrafts- och företagsservice finns i 12 kap. 1 §, och bestämmelser om kartläggning av arbets- och näringsbyråns servicebehov, om bistånd och om reserverande av resurser för uppgifter i anslutning till omställningsskydd vid uppsägning finns i 12 kap 3 §.

Utvecklings- och förvaltningscentret betalar ut ovannämnda stöd och ersättningar som beviljats av arbets- och näringsbyrån samt kontrollerar användningen av anslag som anvisats statliga ämbetsverk eller inrättningar. Utvecklings- och förvaltningscentret är statsbidragsmyndighet enligt statsunderstödslagen när stöd eller ersättning återkrävs.

Lämnande av arbetskraftspolitiska utlåtanden

Enligt 1 kap. 4 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) ger arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter för Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna bindande utlåtanden enligt 11 kap. 4 § om de arbetskraftspolitiska förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmåner. Arbets- och näringsbyrån ger arbetskraftspolitiska utlåtanden bl.a. om de allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner som det föreskrivs om i 2 kap., om de förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda som avses i 2 a kap. och om de förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service som avses i 10 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa samt om stödjandet av arbetssökandes frivilliga studier med arbetslöshetsförmån som det föreskrivs om i 6 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och i 24–25 § i lagen om främjande av integration.

Arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter kan bl.a. ge ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om de allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningarna för att få förmåner utan en ar-

betskraftspolitisk prövning, ändra ett utlåtande om arbetsmarknadsstöd till att gälla rätten till arbetslöshetsdagpenning, föra över ett arbetskraftspolitiskt utlåtande från arbets- och näringsbyrån till någon annan inrättning som betalar ut förmåner eller rätta uppenbara skriv- eller räknefel i arbets- och näringsbyråns utlåtande.

Enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002) betalar Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan ut alterneringsersättning. Arbets- och näringsbyrån lämnar ett för Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan bindande arbetskraftspolitiskt utlåtande om förutsättningarna för alterneringsersättning. Enligt 17 § i lagen om alterneringsledighet lämnas ett bindande arbetskraftspolitiskt utlåtande om tid i arbetet som villkor för alterneringsledighet, om övre åldersgräns för den alterneringslediga, om alterneringsledighetens längd, om lämnande av alterneringsavtal och av utredning om att en vikarie har anställts samt om uppfyllande av villkoren för vikarier. Dessutom lämnas ett bindande utlåtande om den alterneringsledigas företagsverksamhet och om förutsättningar för återkrav av alterneringsersättning.

En överföring av uppgifterna i fråga om utkomstskydd för arbetslösa från arbets- och näringsbyrån och arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter till dem som betalar ut arbetslöshetsförmånen, dvs. Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna, bereds separat. Samtidigt överförs även arbets- och näringsbyråns uppgifter i anslutning till alterneringsersättningen till Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna.

2.1.6 Invandring och främjande av integration

Översikt av invandringen

Vid utgången av 2015 var ca 210 000 utländska medborgare stadigvarande bosatta i Finland. Invandringen av utländska medborgare fördubblades under åren 2000–2015. Ungefär hälften av den del av befolkningen som har ett främmande språk som modersmål bor i Nyland, och 2030 kommer det enligt Helsingfors befolkningsprognos att bo ca 350 000 personer med främmande modersmål i Helsingforsregionen. Mer än hälften (56 procent) av dem som flyttar till Finland kommer från Europa, och EU-medborgare utgör 39 procent av invandrarna. Medborgare i asiatiska länder utgjorde 2015 en dryg fjärdedel (28 procent) och medborgare i afrikanska länder en tiondel (10 procent) av invandrarna.

Ungefär 20 000 medborgare i länder utanför EU beviljades första uppehållstillstånd i Finland 2016. Dessutom registreras årligen uppehållsrätt för ca 10 000 EU-medborgare. De som flyttar till Finland från länder utanför EU kommer främst av familjescäl och på grund av studier och arbete. Ungefär en tiondel av uppehållstillstånden har vanligen beviljats på grund av internationellt skydd. I och med den ökade mängden asylansökningar 2015 ökade andelen uppehållstillstånd som beviljats på grund av internationellt skydd till en knapp tredjedel (29 procent) av alla beviljade uppehållstillstånd 2016 (ca 8 000 uppehållstillstånd).

Myndighetsuppgifter vid främjandet av integration

NTM-centralens uppgifter i anslutning till främjandet av integration

Enligt 37 § i lagen om främjande av integration (1386/2010) svarar NTM-centralen för följande uppgifter i anslutning till främjandet av invandrades integration och av goda etniska relationer inom sitt verksamhetsområde: 1) den regionala utvecklingen av integrationsfrämjandet, samarbetet, samordningen och uppföljningen, 2) stödet till kommunerna och rådgivningen i frågor som gäller främjande av integrationen, 3) styrningen, rådgivningen och stödet till arbets- och näringsbyråerna och utvecklingen av deras kompetens i arbetet med att främja integrationen och sysselsättningen, 4) planeringen, upphandlingen och tillsynen i fråga om den in-

tegrationsutbildning som genomförs som arbetskraftsutbildning, 5) uppgörandet och genomförandet av en regional strategi för anvisande av sådana personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. till kommuner, 6) avtal om inrättandet av familjegrupper och andra bostadsenheter för barn och unga personer som bor i landet utan vårdnadshavare och tillsynen över deras verksamhet, 7) främjandet av goda etniska relationer och en dialog mellan olika kulturer, 8) andra uppgifter som bestäms särskilt för den i lagen om främjande av integration.

NTM-centralen stöder uppgörandet av programmen för integrationsfrämjande i kommunerna inom sitt verksamhetsområde och följer genomförandet av programmen. NTM-centralen lämnar årligen uppgifter till arbets- och näringsministeriet om programmen för integrationsfrämjande inom sitt område och genomförandet av dem.

NTM-centralen anvisar personer som har flyktingstatus eller får internationellt skydd och personernas familjemedlemmar till en kommun med vilken NTM-centralen har ingått avtal om anvisande till kommuner och främjande av integration.

Enligt 60 § i lagen om främjande av integration för NTM-centralen ett kommunanvisningsregister, som är ett personregister som används vid anvisande av de personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. till kommuner.

Arbets- och näringsbyråns uppgifter i anslutning till främjandet av integration

Enligt 40 § i lagen om främjande av integration svarar arbets- och näringsbyrån för att arbetskraftstjänster och andra åtgärder som främjar och stöder invandrades sysselsättning och integration ordnas för invandrare som är arbetssökande samt sköter de övriga uppgifter som anvisas den i den lagen.

Enligt 8 § ska kommunen, arbets- och näringsbyrån och andra myndigheter ge invandrare lämplig vägledning och rådgivning om integrationsfrämjande åtgärder och tjänster samt om arbetslivet. Enligt 10 § ska arbets- och näringsbyrån inleda den inledande kartläggningen för en invandrare som är arbetslös arbetssökande enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Kommunen ska inleda den inledande kartläggningen för en invandrare som annat än tillfälligt får utkomststöd i enlighet med lagen om utkomststöd (1412/1997). Arbets- och näringsbyrån eller kommunen kan inleda en inledande kartläggning även för en annan invandrare, om han eller hon begär det och anses vara i behov av det. Den inledande kartläggningen ska påbörjas inom två månader från det att klientrelationen inleddes eller begäran om inledande kartläggning lämnades. Den arbets- och näringsbyrå eller kommun som har ordnat den inledande kartläggningen ska vid behov hänvisa invandraren till tjänster som ordnas av någon annan myndighet eller anordnare av tjänster. Hänvisande ska ske i samarbete med den som anordnar tjänsterna.

Utifrån den inledande kartläggningen bedömer arbets- och näringsbyrån eller kommunen om invandraren behöver en sådan integrationsplan som avses i 11 §. Vid bedömningen av behovet av integrationsplan ska uppmärksamhet fästas vid om invandraren behöver integrationsutbildning, frivilliga studier eller andra åtgärder till stöd för sin integration.

Integrationsplanen är en personlig plan för invandraren i fråga om de åtgärder och den service vars syfte är att stödja invandrans möjligheter att inhämta tillräckliga kunskaper i finska eller svenska och andra kunskaper och färdigheter som behövs i samhället och arbetslivet samt att främja invandrans möjligheter att delta som en likvärdig medlem i samhällsverksamheten.

Utöver studier i finska eller svenska kan man i integrationsplanen komma överens om undervisning i invandrarens eget modersmål, samhällsorienterad undervisning, läs- och skrivundervisning samt undervisning som kompletterar den grundläggande utbildningen, integrationsutbildning och andra individuella åtgärder som främjar integration.

Enligt 14 § i lagen om främjande av integration ska arbets- och näringsbyrån i integrationsplanen tillsammans med invandraren komma överens om utbildning, jobbsökning och dess mål samt om åtgärder och tjänster som stöder jobbsökningen och främjar sysselsättningen. Den kommun eller arbets- och näringsbyrå som tillsammans med invandraren utarbetar en integrationsplan ska enligt 17 § skriftligen, och på invandrarens begäran muntligen, redogöra för vilka rättigheter och skyldigheter som följer av planen och de anknyttande åtgärderna. Redogörelsen ska ges så att invandraren förstår vilka rättigheter och skyldigheter han eller hon har.

Den kommun eller arbets- och näringsbyrå som utarbetat integrationsplanen ska aktivt tillhandahålla invandraren de åtgärder och tjänster som ingår i hans eller hennes integrationsplan inom ramen för anvisade anslag. I 18 § åläggs kommunen och arbets- och näringsbyrån att följa genomförandet av integrationsplanen. Arbets- och näringsbyrån ska se över integrationsplanen på det sätt som föreskrivs i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice eller om parterna begär detta särskilt.

Integrationsutbildning och upphandling av den

Som integrationsutbildning ordnas undervisning i finska eller svenska och vid behov läs- och skrivundervisning samt annan undervisning som främjar tillträde till arbetsliv och vidareutbildning. I integrationsutbildningen kan även ingå identifiering av tidigare inhämtad kompetens och erkännande av examen samt yrkesplanering och yrkesvägledning. I integrationsutbildningen följer man Grunderna för läroplanen för integrationsutbildning av vuxna invandrare och Grunderna för läroplanen för utbildning i läs- och skrivfärdigheter för vuxna invandrare som utfärdats av Utbildningsstyrelsen.

Integrationsutbildningen pågår totalt i upp till ungefär ett år och består vanligen av 4–5 moduler. Innehållet i och tillämpningen av läroplanen för integrationsutbildningen preciserades våren 2016 så att utbildningshelheten är mer arbetslivsorienterad genom att man ökade antalet yrkesinriktade undervisningshelheter, lärandet på arbetsplatsen och stödet för företagande.

Integrationsutbildningen genomförs huvudsakligen som en del av den arbetskraftsutbildning som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Närings-, trafik- och miljöcentralerna (NTM-centralerna) ansvarar för upphandlingen av den integrationsutbildning som genomförs som arbetskraftsutbildning inom ramen för de anslag i statsbudgeten som anvisats för ändamålet inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Utbildningen kan anskaffas hos yrkesläroanstalter, allmänbildande läroanstalter, högskolor, universitet och andra kvalificerade utbildningsproducenter. Utbildning anskaffas på basis av ett anbudsförfarande, i form av såväl enskilda utbildningsprogram som omfattande ramavtal.

Att integrationsutbildningen i regel genomförs som arbetskraftsutbildning stöder invandrarnas arbetsmarknadsorientering. Utbildning kan dock också ordnas i form av frivilliga studier, vilket ger mångsidigare studiealternativ och motsvarar invandrarnas utbildnings- och sysselsättningsbehov i olika livssituationer. Frivilliga studier kan stödjas med arbetslöshetsförmån om kraven i lagen om främjande av integration uppfylls.

Priset för integrationsutbildning var i medeltal 33,90 euro per studerandearbetsdag 2015. I anbudsförfaranden på marknaden fastställs anskaffningspriset separat för varje utbildningsupphandling. År 2016 och de kommande åren ingår även mervärdesskattens andel (24 procent) i

integrationsutbildningens anskaffningspris, och det kalkylerade priset för utbildningen per studerandearbetsdag stiger då till uppskattningsvis ca 42 euro i år. År 2015 anskaffades integrationsutbildning i en omfattning av sammanlagt drygt 1,57 miljoner studerandearbetsdagar, varav utbildningen i läs- och skrivfärdigheter för vuxna invandrare utgjorde ca 10 procent.

Under åren 2006–2015 har årligen ca 10 000 utländska arbetslösa arbetssökande påbörjat integrationsutbildning. År 2015 började ca 12 500 personer. Andelen kvinnor har hela tiden varit ca 60 procent av deltagarna i integrationsutbildningen. Det är däremot lite fler män (54 procent 2015) än kvinnor som påbörjat yrkesinriktad arbetskraftsutbildning. Totalt sett är det färre utländska än finländska arbetslösa arbetssökande som påbörjar yrkesutbildning. Ungefär en femtedel av de utländska sökandena kan påbörja yrkesinriktad arbetskraftsutbildning, medan motsvarande andel av de finländska sökandena är ungefär en tredjedel.

Resurserna till integrationsutbildningen har under de senaste åren utvecklats för att bättre motsvara antalet invandrare och för att utbildningen ska kunna påbörjas tidigare. Av anslaget under moment 32.30.51 i budgeten för 2016 riktades uppskattningsvis 80,48 miljoner euro till integrationsutbildning.

Enligt uppgifter ur systemet för studeranderespons på arbetskraftsutbildningen (OPAL) ansåg 88,1 procent av dem som deltog i integrationsutbildning 2016 att utbildningen hade lyckats utmärkt eller bra.

Upphandling av arbetskrafts- och företagsservice

Arbetskrafts- och företagsservice anskaffades 2015 för uppskattningsvis 280 miljoner euro, varav drygt 269 miljoner euro gick till träning och utbildning, 7–9 miljoner euro till företags- och utvecklingsservice och 3–5 miljoner euro till startpengsutredningar och övriga åtgärder. Vid ingången av 2018 överförs ca 90 miljoner euro från den examensinriktade arbetskraftspolitiska utbildningen till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. Anskaffningar gjordes till högst belopp vid NTM-centralen i Nyland (drygt 50 miljoner euro) och till lägst belopp vid NTM-centralen i Kajanaland (ungefär en halv miljon euro). Från serviceproducenter anskaffas bl.a. jobbsökarträning, FEC- och rekryteringsutbildning och företagsträning.

I Finland fanns det 2015 ca 1 300 företag koncentrerade på sysselsättningsverksamhet. Av dessa företag var ca 82 procent specialiserade på uthyrning av arbetskraft och ca 6 procent på arbetsförmedling. Omsättningen inom branschen har ökat under de senaste tre åren, och de stora företagens andel av omsättningen har ökat. Av verksamhetsställena i branschen finns ca 41 procent i Nyland. Nationellt sett finns det totalt ca 1 550 verksamhetsställen. I det minsta landskapet (Mellersta Österbotten) finns det 14 verksamhetsställen. År 2015 fanns det tolv landskap i vilka färre än 50 företag specialiserade på sysselsättningsverksamhet hade verksamhetsställen.

År 2015 köpte arbetskraftsförvaltningen arbetskrafts- och företagsservice för över fem miljoner euro av 18 serviceproducenter. Av dessa serviceproducenter var 14 i offentlig ägo. Nationellt sett köptes arbetskrafts- och företagsservice av sammanlagt drygt 500 olika serviceproducenter, varav ca 340 var företag och 130 offentligt ägda organisationer. I medeltal köpte man service för ca 530 000 euro per serviceproducent. Av alla anslag som användes till anskaffning av arbetskrafts- och företagsservice 2015 gick uppskattningsvis 59 procent till offentligt ägda serviceproducenter, 39 procent till företag och 2 procent till aktörer inom den tredje sektorn. Ungefär 65 procent av serviceproducenterna var företag, och 25 procent var offentligt ägda. Det typiska är alltså att man köper service för större summor av offentligt ägda än av privata serviceproducenter. Utvecklingsservice anskaffas nästan enbart hos företag me-

dan de offentligt ägda serviceproducenterna har koncentrerat sig på utbildning och träning, vilket delvis förklarar varför de offentligt ägda aktörerna får en så stor andel av anslagen. Av de privata aktörerna producerar nästan 60 procent utbildningar.

Bland de serviceproducenter vars omsättning man känner till var omsättningen i medeltal ca 2,1 miljoner euro. Omsättningen inom branschen koncentreras till stora företag. Ungefär 16 procent av aktörerna hade en större omsättning än ovannämnda medeltal, medan andelen företag med en omsättning på under 200 000 euro var ca 40 procent. Arbetskraftsförvaltningens anskaffningar utgjorde uppskattningsvis 13 procent av ovannämnda aktörers omsättning. Det beräknas att ungefär en femtedel av serviceproducenterna har en omsättning som till mer än hälften utgörs av arbetskraftsförvaltningens anskaffningar. (Kompletteras senare, när rapporten om producenterna av tillväxttjänster är klar.)

En del av de offentligt ägda serviceproducenterna är sannolikt anknutna enheter enligt upphandlingslagen (1397/2016). Den upphandlande enheten är en offentlig aktör som är skyldig att följa upphandlingslagen när den anskaffar service. Varje upphandlare är en upphandlande enhet enligt upphandlingslagen, om upphandlaren för upphandlingen har fått understöd av en offentlig upphandlande enhet till ett belopp som överstiger hälften av upphandlingens värde. Upphandlande enheter har konkurrensutsättningsskyldighet. Upphandlingslagen tillämpas dock inte på upphandlingar som en upphandlande enhet gör hos en egen anknuten enhet. Servicen kan köpas direkt utan konkurrensutsättning. Enligt definitionen i upphandlingslagen avses med in house-enheter, dvs. anknutna enheter, enheter som är formellt fristående från den upphandlande enheten, vanligen aktiebolag. Anknutna enheter ska även vara självständiga med tanke på beslutsfattandet. En anknuten enhet ska i sin helhet ägas av den upphandlande enheten, och det får alltså inte finnas något privat ägande i enheten. Dessutom ska en anknuten enhet bedriva största delen av sin näringsverksamhet för den upphandlande enhetens räkning. Från och med 2019 är denna andel 95 procent av omsättningen.

2.1.7 Nationella producenter av företagsservice

Betydande nationella producenter av företagsservice inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde är Tekes, Finnvera, Tesi och Finpro.

Innovationsfinansieringsverket Tekes

Innovationsfinansieringsverket Tekes finansierar krävande forsknings- och utvecklingsprojekt och innovationsverksamhet vid företag, högskolor och forskningsinstitut. Tekes har till uppgift att genom sin sakkunskap och finansieringsverksamhet främja såväl utvecklingen av teknologier och innovationer som ett omfattande utnyttjande av forsknings- och innovationsverksamhetens resultat i näringsverksamheten, arbetslivet och på annat håll i samhället samt kapitalplaceringsmarknaden för företagets tidiga fas. Tekes verksamhet regleras i lagen om Innovationsfinansieringsverket Tekes (963/2013) och statsrådets förordning om Innovationsfinansieringsverket Tekes (1146/2008).

Tekes finansierar forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet (FoUI-verksamhet) genom understöd och lån. Understöd beviljas små och medelstora företag och stora företag för forskningsprojekt samt forskningsinstitut och högskolor för forskningsprojekt som gynnar näringslivet. Lån beviljas för FoUI-verksamhet för utveckling av produkter och metoder och för pilotprojekt. Målet är att bidra till snabbare förnyelse och ny kunskap inom näringslivet, att uppmuntra riskfylld FoUI-verksamhet och att stärka företagens konkurrenskraft på den internationella marknaden. Målet för verksamheten på lång sikt är en förnyad samhällsekonomi och ökad produktivitet.

FoUI-finansiering beviljas i enlighet med Europeiska kommissionens allmänna gruppundantagsförordning (651/2014), statsrådets förordning om finansiering av FoUI-verksamhet (1444/2014) och den så kallade de minimis-förordningen (1407/2013) om stöd av mindre betydelse. Stödnivån beror på projektets vetenskaplighet och risknivå, på under en hurdan tidsperiod resultaten utnyttjas och på företagets storlek och finansieringsläge.

År 2016 hade Tekes fullmakt att bevilja understöd på 271 miljoner euro (inkl. statsminister Sipiläs regerings spetsprojektfinansiering), varav ca 174 miljoner euro riktades till företag och 81 miljoner euro till forskning. Företag kunde beviljas lånefullmakter på 147 miljoner euro som riskfinansiering.

Genom den sakkunnigservice som Tekes erbjuder via sina program får kunderna hjälp med att bilda nätverk såväl i Finland som internationellt och med att producera information till stöd för utvecklingen av affärsverksamheten.

Tekes har årligen ca 3 000 företag och 50 högskolor och forskningsinstitut som kunder. År 2016 fanns det ca 450 miljoner euro att tillgå för projektfinansiering, och uppskattningsvis ca 2 000 forsknings- och utvecklingsprojekt kunde därmed genomföras.

Finpro Oy

Finpro är ett aktiebolag som sköter statliga specialuppgifter och vars uppgift är att skapa internationell tillväxt. Finpro har till uppgift att främja företagets internationalisering, turistresor från utlandet till Finland och utländska investeringar i Finland. För att genomföra dessa uppgifter är Finpro Oy organiserat i tre funktioner, nämligen Export Finland (EF) som främjar företagets internationalisering, Visit Finland (VF) som främjar turismen och Invest in Finland (IIF) som skaffar utländska investeringar och kapitalplaceringar i Finland.

Finpros tjänster produceras inom ett globalt nätverk av verksamhetsställen i Finland och utomlands, som en central del av samarbetet och nätverket Team Finland. Finpros 240 sakkunniga verkar vid 37 exportcentraler i 31 länder och vid 6 kontor i Finland. Finpros rådgivningsverksamhet omfattade 2015 ca 3 000 företag, varav de små och medelstora företagen utgjorde 75 procent. Team Finland-företagsdelegationer gjorde 24 resor till olika delar av världen. Dessutom upptäckte nätverket många marknadsmöjligheter för företagen och skapade nya utländska turistströmmar till Finland.

Export Finland ger företagen råd om internationalisering, identifierar och sprider information om internationella affärsmöjligheter samt förenar företag i nätverk både inom Finland och i utlandet. Visit Finland svarar för främjandet av bilden av Finland som turistland och för marknadsföringen av produkter tillsammans med företagen, för samordningen av produktutvecklingen och för anskaffandet av marknadsinformation. Invest in Finland producerar information om Finland som investeringsobjekt, utvecklar och samordnar det nationella arbetet med att skaffa utländska investeringar genom att nätverka med regionala och internationella aktörer och samlar och upprätthåller information om företag i utländsk ägo i Finland.

Finpros verksamhet styrs av lagen om aktiebolaget Finpro Oy (1446/2015). På det allmänna statsunderstödet som beviljas Finpro tillämpas statsunderstödslagen (688/2001) och statsrådets förordning om understöd för Finpro Oy:s och Finpro ry:s verksamhet åren 2016–2020 (1531/2015).

Till stöd för de finländska företagets tillväxt genomför Finpro Team Finland-tillväxtprogram som arbets- och näringsministeriet har beviljat särskild finansiering. Inom programmen strävar man efter att öka i synnerhet små och medelstora företags export och internationalisering. Ge-

nom att samla företag inom samma bransch i en grupp och genom ett gemensamt utbud kan man uppnå större genomslagskraft på målmarknaden.

Finnvera Abp

Finnvera Abp är ett statsägt specialfinansieringsbolag. Bolagets syfte är att genom att bjuda ut finansiella tjänster främja och utveckla särskilt små och medelstora företags verksamhet samt företags internationalisering och exportverksamhet. Bolagets verksamhet är inriktad på att korrigera de brister som förekommer i utbudet på finansiella tjänster. Finnvera-koncernen erbjuder sina kunder lån, borgen, kapitalplaceringar och exportfinansieringstjänster. Kapitalplaceringarna sköts genom dotterbolagen Veraventure Oy och Aloitusrahasto Vera Oy. Dessutom är Finlands Exportkredit Ab:s exportfinansieringstjänster en del av Finnveras verksamhet. I tjänsterna ingår finansiering av exportkrediter och ränteutjämning. Finlands Exportkredit Ab lämnar företag och kreditinstitut ränteutjämnings- och exportgarantianbud som hänför sig till export- och fartygskrediter på OECD-villkor.

Finnveras inhemska verksamhet styrs av den speciallagstiftning som gäller den och av de närings- och ägarpolitiska mål som staten har ställt upp. Bestämmelser om Finnveras uppgift och syfte finns i lagen om statens specialfinansieringsbolag (443/1998).

Lån och borgen som Finnvera beviljar ger i synnerhet små och medelstora företag bättre och mångsidigare möjligheter att få finansiering. Kunder hos Finnvera är främst sådana företag som genomgår en förändring och som har förutsättningar till framgång. Bolaget erbjuder kompletta finansieringslösningar som omfattar Finnvera-koncernens egna produkter och service som tillhandahålls av andra offentliga och privata finansiärer.

Bolaget har till uppgift att korrigera brister i utbudet av finansiella tjänster, och därför är huvudregeln att risken delas med andra finansiärer. Lån och borgen beviljas nästan alltid utan säkerheter, och finansieringen grundar sig på en bedömning av riskerna och företagets möjligheter till framgång och på den effekt som kan uppnås med hjälp av finansieringen. Målet för Finnveras verksamhet är att den ska vara självbärande. Det betyder att Finnvera på lång sikt ska täcka kostnaderna för sin verksamhet och de kredit- och borgensförluster som bolaget svarar för med intäkterna från sin affärsverksamhet.

Finnvera fungerar i sista hand på statens ansvar och kan ta större kreditrisker än privata finansinstitut. Staten ersätter ungefär hälften av Finnveras slutliga kreditförluster som uppkommit i finansieringen till små och medelstora företag. Förlust som uppstår av denna verksamhet efter kreditförlustersättning täcks ur fonden för den inhemska verksamheten i balansräkningen. Enligt statsrådets gällande förbindelse ersätter staten beträffande nya krediter 75 procent av kreditförlusterna som uppstår av den beviljade finansieringen om företaget är nystartat eller ett tillväxtföretag och 55 procent om företaget är av annat slag.

Finlands Industriinvestering Ab

Finlands Industriinvestering Ab (Tesi) är ett specialfinansieringsbolag som helt ägs av staten. Ändamålet med bolagets verksamhet är att främja särskilt finska små och medelstora företags verksamhet samt på särskilda grunder den finska industrins strukturella förnyelse. Tesi verkar tillsammans med inhemska och utländska investerare för att öka risktagningsförmågan och utbudet av kapitalinvesteringkunskap, nätverk och finansiering. Investeringarna riktas i synnerhet till bolag som efterstavar internationell tillväxt och export och till fonder som investerar i sådana bolag. Bolagets verksamhet regleras genom lagen om statsbolaget Finlands Industriinvestering Ab (1352/1999) och statsrådets förordning om statsbolaget Finlands Industriinvestering Ab (54/2014).

Tesi fungerar huvudsakligen som en så kallad fond-i-fond. Bolagets kapitalinvesteringsverksamhet är avsedd att korrigera brister som förekommer i utbudet av finansiering inom kapitalinvesteringsbranschen. Tesi strävar genom sin verksamhet även efter att utveckla Finlands kapitalinvesteringsmarknad och efter att kanalisera privat inhemskt och utländskt kapital till finländska kapitalfonder (bl.a. Europeiska investeringsfonden). Ungefär $\frac{3}{4}$ av det belopp som Tesi investerar riktas till kapitalfonder, och det ingår i medeltal 4–6 nya fondinvesteringssåtgärderna per år.

Dessutom gör Tekes direkta kapitalplaceringar, huvudsakligen inom tidsbundna investeringsprogram, och bolaget kan även göra direkta placeringar i projekt som är betydande av vissa industripolitiska orsaker. Bolaget har gjort i medeltal ca 6–12 direkta placeringar i finländska tillväxtföretag per år.

Tesi fattar alla finansieringsbeslut på marknadsvillkor och på samma villkor som de andra medfinansierarna (i finansieringen ingår alltså inte statligt stöd). I alla finansieringsbeslut utgör den privata finansieringen minst 50 procent. Bolagets verksamhet ska vara företagsekonomiskt lönsam på lång sikt. Tesi förvaltar ca 1 miljard euro och har 34 anställda. Bolagets investeringsportfölj innehöll 92 fondinvesteringar, 48 direkta placeringar och sammanlagt ca 600 bolag (december 2016).

Team Finland-samarbete

Samarbetet mellan de offentliga aktörer som deltar i främjandet av de finländska företagens export och av utländska investeringar och turism i Finland har redan under flera år ökat tack vare nätverket Team Finland. Nätverket sammanför en mängd statsfinansierade aktörer och tjänster som ska främja företagens internationalisering, utländska investeringar i Finland och Finlandsbilden. Syftet med det nätverksbaserade verksamhetssättet är att förbättra kvaliteten på de tjänster som företagen erbjuds, men samtidigt också att effektivisera användningen av de offentliga resurser som riktas till främjande av export och investeringar.

Till Team Finland-nätverket hör arbets- och näringsministeriet, utrikesministeriet, undervisnings- och kulturministeriet samt offentligt finansierade organisationer och utländska verksamhetsställen som styrs av ministerierna (Finpro, Innovationsfinansieringsverket Tekes, Finnvera Abp, NTM-centralerna, Finnfund, Finnpartnership, Finlands Industriinvestering Ab, Teknologiska forskningscentralen VTT Ab, Patent- och registerstyrelsen, Finlands kultur- och vetenskapsinstitut, Finsk-ryska handelskammaren och Finsk-svenska handelskammaren).

Nätverkets kärna utgörs av de nationella tjänestetillhandahållarna Innovationsfinansieringsverket Tekes, Finpro och Finnvera. Ett centralt mål med samarbetet är att bygga en gemensam Team Finland-programhelhet och kundbetjädningsmodell och att sammanföra stödtjänsterna. Team Finland-nätverket representeras av ca 80 lokala team i hela världen. De lokala teamen sammanför finländska myndigheter, offentligt finansierade organisationer och andra viktiga finländska aktörer i respektive område.

Vid varje NTM-central finns en för landskapet utsedd Team Finland-tillväxt- och internationaliseringskoordinator som har till uppgift att samla tjänster på landskapsnivå och att sköta upphandlingen tillsammans med de offentliga och privata Team Finland-parterna i landskapet.

2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU

2.2.1 Jämförelse av regionutvecklingssystem i Europa

Följande granskning av regionutvecklingssystemen i olika länder är hämtad ur rapporten ”Omfordelning av makt och ansvar. Landskapsreformens effekter på NTM-centralernas och TE-byråernas uppgifter och regionutvecklingssystemet” (på finska) ¹.

Nederländerna

Förvaltningen i Nederländerna är rätt långt centraliserad. Kommunerna (390 st.) och provinserna (12 st.) är i princip självstyrande, men staten reglerar och leder beslutsfattandet i dem på olika sätt. Kommunerna och provinserna har en rätt begränsad beskattningsrätt, och en stor del av deras resurser utgörs av örönmärkta statliga anslag. Staten utövar betydande finansieringsstyrning i fråga om regionutvecklingen. Provinserna utarbetar planer som liknar landskapsplanerna i Finland, men i praktiken saknas en egentlig planhierarki, eller också kan man säga att hierarkin är väldigt diffus. Den statliga planeringen är ”mjuk”, men den styr ändå provinsernas planeringspraxis.

Konstitutionellt är provinsernas ställning alltså stark, men i praktiken är deras ställning begränsad i förhållande till den starka staten och till de starka kommunerna och förbunden mellan dem. Provinserna spelar ändå en väsentlig roll i regionutvecklingssystemet när det gäller att utarbeta visioner för regionutvecklingen och strukturella planer samt när det gäller styrningen av kommunerna, som står för de konkreta utvecklingsåtgärderna. Provinserna kontrollerar kommunernas budget och fungerar som viktiga förmedlande aktörer mellan staten och de områden de representerar. Trots detta är provinserna alltså svaga aktörer, eftersom de trots sina styr- och kontrolluppgifter inte har några faktiska möjligheter att bestämma vad kommunerna ska göra.

Nätverksbaserad regionutveckling är viktigt i det tätbebyggda Nederländerna. Alla förvaltningsnivåer har en uppgift i nätverket. Kommunerna och samkommunerna verkar inom sina egna områden. Provinsernas uppgift är att facilitera samarbetet mellan kommunerna och att hjälpa till vid bildandet av samkommuner. Dessutom gör provinserna alltså upp sina territoriella regionplaner och utövar svag makt jämfört med kommunerna. Staten lyfter upp vissa väsentliga och viktiga objekt i utvecklingsnätverket och tryggar utvecklingen av dem genom sin finansiering. Staten hjälper också till att skapa samarbete inom stora områden genom så kallade regionala ambassadörer.

I Nederländerna har provinserna beskattningsrätt. En stor del av de övriga intäkterna är noggrant örönmärkta av statsmakten. Provinsernas budgetar är anspråkslösa i jämförelse med kommunernas. Knappt tre fjärdedelar av kommunernas och provinsernas alla intäkter kanaliseras från staten. Den statliga finansieringen gynnar stora stadsregioner. EU:s medel för regionutveckling kanaliseras via provinserna.

Storbritannien (England)

I England är makten väldigt starkt centraliserad, men det finns betydande regionala skillnader. De stora metropolområdena har med staten förhandlat fram avtal om decentralisering. Avtalen ger metropolområdena mycket mer beslutanderätt än andra områden.

¹ Antikainen ym: Vallan ja vastuun uusjako: Maakuntaudistuksen vaikutukset ELY-keskusten ja TE-toimistojen tehtäviin sekä aluekehittämisjärjestelmään. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 10/2017.

Kommunerna, på lokal nivå, och grevskapen, på regional nivå, är inte självständiga aktörer inom regionutvecklingen. De gör upp egna regionplaner som staten kontrollerar och godkänner. Den viktigaste handlingsramen för regionutvecklingen är de så kallade Local enterprise partnership-områdena, där de regionala myndigheterna deltar tillsammans med representanter för företagen i regionen. Dessa LEP-områden är ett slag av regionala tillväxtforum som bildades 2011 för att svara för utvecklingen av de regionala näringarna och ekonomiska förutsättningarna. Företagen är med stöd av lag den starkare parten i LEP-områdena. LEP-områdena får resurser av staten och ansvarar delvis för att fördela medel ur EU:s strukturfonder. LEP-områdena har bildats så att de motsvarar funktionella områden, och områdenas gränser följer därmed inte de administrativa indelningarna. Grevskapen hör ofta till två LEP-områden, vilket i praktiken bryter den strikt territoriella strukturen. I England utarbetar LEP-områdena snarast näringspolitiska planer. Både grevskapen och kommunerna utarbetar egentliga regionutvecklingsplaner, där LEP-aktörerna konsulteras. Planerna fastställs av statsmakten.

Parterna i LEP-områdena (kommunerna, representanter för näringslivet, grevskapen i tillämpliga delar) planerar den regionala ekonomiska utvecklingen och utvecklingen av näringslivet samt behandlar arbetskraftsfrågor. Samarbetet omfattar dessutom också andra frågor än de som officiellt ska skötas av LEP-områdena. Företagen inom LEP-områdena förbinder sig t.ex. till att finansiera infrastruktur- och stadsutvecklingsprojekt enligt regionförvaltningens planer, i utbyte mot att företagets egna intressen beaktas i planerna. Således märks LEP-samarbetet egentligen inom alla aspekter av regionutvecklingen. I förhållande till staten har LEP-samarbetet ändå en rätt svag ställning, för det är långt beroende av statslig finansiering, trots att verksamheten också utgår från privat finansiering.

Kommunerna och grevskapen har rätt att ta ut skatt. På motsvarande sätt som i Nederländerna kommer en stor del av dessa aktörers finansiering från staten. LEP-områdena delar ut EU-medel. Metropolområdena har en särställning i regionutvecklingssystemet i England. De samordnar och verkställer planeringen av markanvändningen och trafiken. Metropolområdena har egna former av medelanskaffning som grundar sig på skatter och avgifter. London utgör ett särskilt specialfall bland metropolområdena. Metropolområdet London har en förvaltningsmodell som skiljer sig från de andra metropolområdena. Modellen utgår från ett slags omfattande regionalt privilegium (devolution deals). Det finns stora variationer mellan de andra metropolområdena i fråga om kompetens och behörighet, men de är alla mer självständiga aktörer än resten av landet.

Tyskland

Regionförvaltningssystemet i Tyskland är inte helt enhetligt, men nästan samma grundkomponenter återfinns i alla delstater. De tre så kallade stadsdelstaterna har ingen separat regionförvaltning. I de andra delstaterna utgörs den tudelade regionförvaltningen av kommuner och kretsar. På samma sätt som i England har man också i Tyskland en regionförvaltning med en enda nivå i urbana områden. Delstaterna och förbundsstaten utarbetar omfattande regionutvecklingsprogram som är förenade med finansieringskomponenter. I fråga om regionutvecklingsstrategier, -planer och-program hör delstaterna till de viktigaste aktörerna i det tyska systemet. Till exempel är strukturplanerna för metropolområdena underordnade planerna på delstatsnivå. I en del av delstaterna finns sådana aktörer inom regionutvecklingen som motsvarar de nuvarande regionförvaltningsverken i Finland och som också fördelar ekonomiska resurser. I Tyskland är planeringen i kretsarna svag. Den regionala självstyrelsen är i praktiken väldigt smal.

Den regionala och lokala förvaltningen har i princip självbestämmanderätt, och särskilt kommunerna är relativt självständiga i fråga om utvecklingen inom det egna området. Kommuner- na och kretsarna har dock i viss mån en dubbel roll. Lokalförvaltningens ställning är inte tryg-

gad i grundlagen. Samtidigt som det heter att lokalförvaltningen har självstyrelse, fungerar den som verkställande regionförvaltning i delstaten. Ett antal delstater har fortfarande separata svaga regionförvaltningsmyndigheter, men det vanliga är att kommunerna och kretsarna är skyldiga att genomföra delstaternas beslut. I många fall bildar lokalförvaltningen olika samförvaltningsområden som sköter uppgifter som anvisats dem, såsom planering av trafik och markanvändning.

Det är i allmänhet delstaterna som ansvarar för planeringen av regionutvecklingen. Lokalförvaltningen och olika samkommuner utarbetar egna visioner och strukturella planer, men de är underordnade delstaternas planer. Vissa delstater ger utrymme för samkommunernas egna planer, men sådana arrangemang finns av väldigt varierande slag. De större dragen i regionutvecklingen stakas ut vid förhandlingar mellan delstaterna och förbundsstaten. I synnerhet i de större stadsregionerna bildar lokalförvaltningen starka sammanslutningar. En del av dessa sammanslutningar har av delstaterna fått status som officiella metropolförvaltningar, och deras uppgifter varierar mycket i förhållande till varandra. I många fall ansvarar lokalförvaltningens planeringssammanslutningar t.ex. för markanvändningen, medan det oftast är särskilda trafikföreningar som ansvarar för trafikplaneringen.

Danmark

I Danmarks förvaltningssystem i tre nivåer är det regionförvaltningen (fem regioner) som ansvarar för regionutvecklingen. Regionerna har dock en mycket svag ställning, och de svarar närmast för att organisera regionutvecklingen. De tidigare sexton landskapen slogs i regionreformen 2007 samman till fem regioner som huvudsakligen ansvarar för hälso- och sjukvården. Kommunerna i Danmark är mycket starka, och de har stark regionutvecklingskompetens trots att regionerna i princip ansvarar för utvecklingen.

De danska regionerna utarbetar långsiktiga regionutvecklingsvisioner men är i praktiken inte själva med om att verkställa planerna. Regionernas huvudsakliga uppgift i anslutning till regionutvecklingen är i stället att organisera så kallade regionala tillväxtforum. I tillväxtforumen utarbetar kommuner, företag, forskningsinstitut och andra centrala intressentgrupper i regionen strategiska och verkställande planer utifrån de regionala utvecklingsvisionerna. Staten ingår finansieringsavtal med tillväxtforumen, så också staten spelar en viktig roll i utvecklingen. Samordningen mellan regionerna främjas i ett statligt övergripande forum. De starka kommunerna verkställer de regionala tillväxtforumens planer vid sidan av sin egen regionutveckling. Regionförvaltningen har i princip ansvar i anslutning till samordningen av kommunernas regionutveckling, men i praktiken har detta ingen stor inverkan. De svaga regionerna har, trots att det ordnas regionval, ingen beskattningsrätt och inte heller någon allmän kompetens.

I samband med regionreformen 2007 avskaffades specialarrangemanget för Köpenhamn. Tillväxtforumet och regionförvaltningen i området kring huvudstaden representerar i teorin metropolområdet, men de spelar ingen betydande roll. Staten styr den strukturella utvecklingen av huvudstaden, bl.a. genom den så kallade Fingerplanen.

Finansieringen i de danska regionerna, som har ersatt Danmarks tidigare amt, grundar sig helt på statlig finansiering. En stor del av regionernas medel går till hälso- och sjukvården, och regionerna får också finansiering av kommunerna för detta ändamål. Kommunerna har beskattningsrätt, och skattesatsen fastställs av staten. Kommunerna är dock i betydande utsträckning självständiga när det gäller användningen av finansieringen. I Danmark är det de regionala tillväxtforumen som fördelar medel ur EU:s strukturfonder.

Sverige

Förvaltningen i Sverige har traditionellt sett varit ”timglasformad”. Kommunerna är starka och har ansvarat för en stor del av basservicen, medan landstingen främst har ansvarat för hälso- och sjukvården. De båda förvaltningsnivåerna har ändå länge haft rätt stark självstyrelse. Beskrivande för detta är t.ex. att staten egentligen inte har rätt till annan granskning av lokalförvaltningen än av lagenligheten.

Fram till 1997 ansvarade den statliga regionförvaltningen, länsstyrelserna, för regionutvecklingen. Länsstyrelserna är fortfarande regionala tillståndsmyndigheter, och dessutom har de vissa andra uppgifter som är vagt förknippade med regionutveckling. År 1997 slogs små, men till folkmängden sett stora, landsting i söder samman till pilotområden (Skåne och Västra Götaland), som övertog hela ansvaret för regionutvecklingen. I Kalmar läns landsting genomfördes samtidigt en försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning i fråga om regionutvecklingen. Till en början föredrog regeringen en modell med kommunala samverkansorgan, och den togs i bruk i flera landsting. Sedan dess har åsikterna om regionutvecklingsförsöken förändrats, och man har beslutat att understöda en modell med så kallade regioner. Försöken i pilotområdena blev permanenta. Staten har gett allt fler landsting behörighet att ansvara för regionutvecklingen, och dessa landsting får därmed kallas regioner. Det är alltså inte staten som har bestämt att landstingen ska övergå till regionmodellen, utan utvecklingen har drivits framåt av landstingen själva. Delvis på grund av det här har förändringen skett långsamt, och vissa landsting har valt att förbli just landsting. I vissa landsting som inte klarat sig så bra har länsstyrelsen varit viktigare inom regionutvecklingen.

Kommunerna utarbetar främst näringspolitiska program för sina egna områden. Landstingen ansvarar mera allmänt för regionplaneringen och utarbetar landstingsplaner. Övergången till regionmodellen gör regionutvecklingssystemet tydligare, men det svenska systemet är trots allt fortfarande mycket splittrat, eftersom det finns ett flertal olika statliga aktörer på regional nivå som delvis sköter samma uppgifter som regionerna. Det att regionerna ansvarar för regionutvecklingen innebär i praktiken i stor utsträckning att de sammanför och samordnar de många statliga aktörerna och kommunala instanserna.

I Sverige beredde man en reform som skulle ha inneburit att länen och landstingen skulle ha slagits samman i sex så kallade storregioner. De tre första storregionerna skulle ha inletts sin verksamhet redan 2019. De tre övriga storregionerna skulle ha bildats 2023. Planerna på en övergång till storregioner slopades dock i slutet av 2016.

Ungefär tre fjärdedelar av den svenska lokalförvaltningens (kommunernas, landstingens och regionernas) finansiering består av skatt som aktörerna själva tar ut. Resten av finansieringen består av öronmärkta statsanslag i synnerhet till hälso- och sjukvården. Trots att landstingen och regionerna i övrigt har ett avsevärt inflytande inom regionutvecklingen, kanaliseras EU:s strukturfondsmedel i Sverige via länsstyrelserna.

Sammanfattning av den internationella jämförelsen

Utifrån den internationella jämförelsen kan man göra vissa allmänna iakttagelser om regionutvecklingssystemen. I följande tabell presenteras en sammanfattning av hur den regionala självstyrelsen förverkligas på det som motsvarar landskapsnivå (tabell x).

Tabell x. Regional självstyrelse på landskapsnivå

	Danmark	England (LEP-områdena)	Sverige	Nederländerna	Landskapsförbunden i Finland
Val	Ja	Nej	Ja	Ja	Nej
Beskattningsrätt	Nej	Nej	Ja	Begränsad	Nej
Finansieringsprincipen	Förverkligas inte	Förverkligas inte	Förverkligas inte	Förverkligas inte	Förverkligas inte
Allmän kompetens	Nej	Nej	Ja	Ja	Nej
Övervakas	Även annat än lagenlighet	Även annat än lagenlighet	Lagenlighet	Även annat än lagenlighet	Även annat än lagenlighet
Specialarrangemang	Metropolstatus avskaffat	Separata för alla metropoler	Nej	Metropolfullmäktige avskaffat	

2.2.2 Europeisk jämförelse av organiseringen av arbetsförvaltningen

Följande jämförelse av organiseringen av arbetskraftsförvaltningen i olika länder är hämtad ur Olli Oosis rapport ”Internationell peer review av servicestrukturerna inom arbetspolitiken” (Arbets- och näringsministeriets publikationer, arbete och företagsamhet 42/2014, på finska). Samma länder har valts som de som granskas ovan i fråga om regionutvecklingen.

Nederländerna

I Nederländerna är det Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekering (UWV), dvs. försäkringskassan för arbetslösa, som tillhandahåller offentlig arbetskraftsservice. UWV lyder under social- och arbetsministeriet och ansvarar för utdelningen av utkomstskydd för arbetslösa, för arbetsförmedlingen, för insamlandet av arbetslöshetsstatistik och för verkställandet av arbetskraftspolitiken. På det praktiska planet har serviceutbudet koncentrerats till 30 regionala verksamhetsställen.

I Nederländerna har man haft en verksamhetsmodell där arbetskraftsservicen huvudsakligen anskaffas hos privata aktörer. Under den första tiden som modellen var i bruk fick kommunerna och UWV en budget som endast kunde användas till att köpa service. De pengar som eventuellt blev över skulle betalas tillbaka till staten. Den fria prissättningen ledde till en priskonkurrens som i sin tur ledde till att det lades mindre vikt vid kvaliteten. Finansieringsstrukturen gjorde dessutom att de som tillhandahöll service koncentrerade sig på sådana arbetslösa som var lätta att sysselsätta, för att få ersättning för serviceproduktionen. Också kostnaderna för anbudsförfarandena och övervakningen av serviceproducenterna medförde utmaningar i systemet. I samband med ett sparprogram 2012 försvann den köpta servicen för arbetslösa nästan helt. Numera omfattar den köpta servicen främst de kunder som man anser att är minst sannolika att sysselsättas på den öppna arbetsmarknaden.

Under 2010-talet har man i Nederländerna satsat mycket på e-tjänster för de kunder som söker jobb. Huvudprincipen är att servicen tillhandahålls elektroniskt alltid då det är möjligt. Kommunerna har kontakt med arbetskraftsservicen först efter att de varit arbetslösa i tre månader eller

om det är absolut nödvändigt. Kundbeteendet följs upp med hjälp av data som samlas in i e-tjänsterna. Informationen används bl.a. för att utveckla servicen och för att kontrollera hur aktiva arbetssökandena är. I e-tjänsten kan arbetsgivare söka arbetstagares meritförteckningar, där kan arbetssökande få förslag på arbetsplatser, och där finns olika videor och interaktiva program till stöd för jobbsökningen. Målet är att 90 procent av all interaktion mellan kunden och arbetskraftsförvaltningen ska ske på webben.

Storbritannien

I Storbritannien är byrån för arbets- och pensionsfrågor, Department for Work and Pension (DWP), nationell aktör inom den offentliga arbetsförmedlingen. Ett nätverk av lokala byråer verkar under DWP. Hälften av nätverkets budget går till finansiering av stöd och hälften till aktiverande verksamhet. Finansieringen består av skattemedel som nätverket får via DWP. Uppskattningsvis 60 procent av all arbetskraftsservice tillhandahålls av den offentliga sektorn och ca 40 procent av den privata sektorn och tredje sektorn.

DWP väljer ut serviceproducenterna inom Storbritanniens Work Programme på basis av konkurrensutsättning. Kunder som har varit arbetslösa i 6–12 månader hänvisas till servicen. Serviceproducenten får en grundavgift när servicen inleds och en avgift baserat på sysselsättningsresultatet när personen har varit anställd en viss tid efter servicen. Avgifter baserade på anställningstiden kan betalas ut flera gånger allt efter som anställningen fortgår. Serviceleverantörerna är fria att själva besluta vad servicen innehåller. Inom varje pendlingsregion finns det minst två servicetillhandahållare, och inom varje pendlingsregion överförs årligen 5 procent av marknadsandelen till den mest framgångsrika aktören. Det finns minimikvalitetskrav som alla serviceproducenter måste uppfylla.

Styrkor hos den privata serviceproduktionen har ansetts vara bl.a. förmågan att för långtidsarbetslösa producera bra service som ger goda resultat, de få problemen med utläggning på entreprenad på grund av strikt kontroll och professionell avtalskontroll samt den ökade resultatorienteringen inom arbetskraftsservicen. Svagheter med systemet har ansetts vara bl.a. att systemet utvecklas långsamt, att avgiftssystemen missbrukas, att avtalen är förenade med stora administrativa utgifter för serviceleverantörerna och statsförvaltningen och att specialiserade och små aktörer möter ekonomiska utmaningar när inte tillräckligt många kunder hänvisas till dem. Dessutom har man i OECD:s utvärdering (2014) rekommenderat en höjning av finansieringsnivåerna för att man ska kunna trygga servicen till de kunder som är mest svårssysselsatta, utveckling av marknadssystemet för att öka konkurrensen, ökade incitament för att utveckla bättre profilering samt utveckling av mätningen av kapaciteten.

Tyskland

(källa: Europeiska kommissionens rapport ”Benchlearning Initiative External Assessment Germany 2016”)

I Tyskland är det Bundesagentur für Arbeit (BA) som ansvarar för den offentliga arbetskraftsservicen på nationell nivå. BA lyder under arbets- och socialministeriet och bedriver sin verksamhet självständigt. Till BA:s centrala uppgifter hör att tillhandahålla arbetsförmedlingsservice, att stödja svårssysselsatta personer och att dela ut arbetslöshetsförmåner och social trygghet. Under BA lyder tio regionala direktioner och under direktionerna ca 160 regionala arbetskraftsbyråer med sammanlagt ca 600 filialer. Tyskland består av 16 delstater, och varje direktion är ansvarig för 1–3 delstater.

I Tyskland ansvarar arbetskraftsmyndigheten för utbetalningen av arbetslöshetsförmånerna. Arbetslöshetsförmånerna betalas som förmåner baserade på försäkring (UB1) och förmåner

baserade på beskattning (UB2). UB2-kunder ska registreras vid ett arbetscenter (Jobcenter). Våren 2016 fanns det 408 arbetscenter i Tyskland, varav 105 var helt på kommunens ansvar och 303 delvis på kommunens eller kretsens och delvis på den lokala arbetskraftsbyråns ansvar. Arbetscentren ansvarar även för sina kunders arbetskraftsservice inom det egna området.

Arbetscentren verkar i regel inom en krets eller en kommun. De regionala arbetskraftsbyråerna däremot kan ansvara för flera kretsar eller kommuner. BA gör upp strategiska riktlinjer och övervakar direktionerna, medan direktionerna verkställer den regionala arbetsmarknadspolitiken och håller kontakt med delstatsregeringen i politiska frågor som gäller sysselsättningen. De regionala arbetskraftsbyråerna sköter uppgifter och service lokalt. De kan vara delaktiga i flera arbetscenter som de upprätthåller i samarbete med kretsen eller kommunen. Parterna är då jämnt representerade i arbetscentrets styrelse.

Danmark

I Danmark är det kommunerna som bär det huvudsakliga ansvaret för arbetskraftsservicen. Kommunerna styrs av politiker som väljs genom val. Före 2007 ansvarade en nationell aktör för arbetskraftsservicen till de kunder som hade rätt till arbetslöshetsförsäkring medan kommunerna ansvarade för de personer som inte omfattades av försäkringen. Numera sköts arbetskraftsservicen till alla medborgare och företag på kommunnivå. På nationell nivå ställer regeringen upp arbetskraftspolitiska mål, och kommunerna kan dessutom självständigt ställa upp egna mindre mål.

Aktörer inom arbetskraftspolitiken på nationell nivå är arbetsministeriet och Arbejdsmarkedsstyrelsen (AMS) som är den arbetsmarknadsmyndighet som ansvarar för genomförandet av ministeriets uppgifter. I Danmark finns fyra arbetsmarknadsområden som ansvarar för övervakningen av de lokala arbetskraftsbyråerna. Det finns ungefär 90 byråer. Byråerna använder ett webbaserat verktyg med hjälp av vilket de kan jämföra hur de presterar i förhållande till andra byråer som verkar i liknande förhållanden. Genom det decentraliserade förvaltningssystemet har man velat skapa samarbete mellan de arbetskraftspolitiska funktionerna och kommunernas övriga uppgifter samt närmare samarbete mellan arbetskraftsförvaltningen och de lokala företagen och utbildningsanordnarna.

Ur kundernas synvinkel har ansvarsfördelningen förenklats i och med att arbetskraftsservicen överförts till enbart kommunerna. På grund av den växande arbetslösheten har kommunerna dock haft ekonomiska utmaningar med att producera servicen, och de begränsade resurserna har ofta riktats till utbildning och hälso- och sjukvård i stället för till arbetskraftsservice. Även det stora antalet små lokala byråer har setts som en utmaning, liksom det faktum att den nationella politiska planeringen fjärras från den praktiska arbetskraftspolitiken.

Sverige

Fram till 2008 var det den nationella Arbetsmarknadsstyrelsen samt länsarbetsnämnderna, som sorterade under Arbetsmarknadsstyrelsen, och lokala arbetsförmedlingar som ansvarade för insatserna i arbetsmarknadspolitiken i Sverige. Den offentliga myndighet för arbetskraftsservice som numera ansvarar för arbetsmarknadspolitiken på nationell nivå i Sverige heter Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingens viktigaste uppgifter är att sammanföra arbetsgivare med arbetssökande och att ansvara för arbetsmarknadspolitiska insatser och för arbetslöshetsersättningen till de kunder som omfattas av arbetslöshetsförsäkringen. Dessutom hör till Arbetsförmedlingens viktigaste uppgifter att koncentrera sig på de grupper av arbetssökande som är mest svårssysselsatta och att bidra till att den totala sysselsättningen ökar på lång sikt (Europeiska kommissionens rapport "Benchmarking Initiative External Assessment Sweden 2016"). Arbetsförmedlingen har ca 320 lokalkontor. De är fördelade inom elva marknadsområden,

varav tio är regionala och ett är nationellt. I regleringsbrevet, som utfärdas i slutet av året, ställer regeringen upp mål för Arbetsförmedlingens verksamhet. Arbetsförmedlingen ställer sedan upp interna mål för varje nivå inom organisationen.

2.2.3 Internationell jämförelse av företagsservicen

De utredningar som har gjorts under den senaste tiden har främst koncentrerat sig på utvecklingen av servicen till vissa företagsgrupper i jämförelseländer som är intressanta för Finland. På sista tiden har det inte gjorts några sådana övergripande utredningar om all offentlig företagsservice där man också skulle ha beskrivit rollerna för de olika förvaltningsnivåerna (statlig, regional och lokal). Eftersom uppstartsföretag och tillväxtorienterade, internationellt inriktade företag är av central betydelse för förnyelsen inom näringslivet, skapandet av arbetsplatser och den ekonomiska tillväxten, följer här en jämförelse av vissa EU-länders åtgärder för att främja uppstartsföretagande och tillväxtföretag. Som källa används följande rapporter ur publikationsserien för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet (på finska): ”Pådrivande faktorer och flaskhalsar som påverkar uppstartsföretagens tillväxt” (30/2016) och ”Jämförelse av verksamhetsmodeller för att främja export och internationalisering” (x/2017).

Uppstartsföretag och företagande

I utredningen ”Pådrivande faktorer och flaskhalsar som påverkar uppstartsföretagens tillväxt” granskas vilka åtgärder man i för Finland centrala jämförelseländer – Nederländerna, Sverige, Tyskland och Danmark – har vidtagit för att förbättra företagens verksamhetsförutsättningar och hur uppstartsföretag och tillväxtföretag i dessa länder har beaktats i politiska åtgärder.

När det gäller stödet till uppstartsföretag och tillväxtföretagande skiljer sig Finland och jämförelseländerna nästan inte alls från varandra i fråga om strategier och politiska åtgärder. Företagens verksamhetsmiljö har förbättrats genom små åtgärder i jämförelseländerna, och i jämförelseländerna pågår inga nya stora projekt likt reformen som avser tillväxttjänster i landskapen. Sett till den offentliga förvaltningen vidkänner man i alla länder behovet att stödja företagande och i synnerhet tillväxtföretagande, som tros skapa arbete och välfärd även i framtiden.

En central faktor som förenar jämförelseländerna är att företagens verksamhetsmiljö utvecklas enligt bottom-up-strategin och genom att göra företagarna delaktiga. I jämförelseländerna har man koncentrerat sig på att skapa förutsättningar, dvs. utveckla ekosystem, genom att minska den administrativa bördan, övergå till elektroniska tjänster, öka tillgången till kapitalfinansiering för nya företag, uppmuntra utländska och multinationella aktörer att investera i företag i det egna landet och erbjuda traditionella skattelättnader. Motsvarande åtgärder vidtas och har vidtagits även i Finland.

Enligt utredningen är förutsättningarna att starta och öka företagsverksamheten inte avsevärt sämre i Finland än i jämförelseländerna. Nederländerna, Sverige och Danmark verkar ligga före Finland när det gäller att skapa ett samhällsklimat som uppmuntrar till företagande. I dessa länder har man tagit in företagande som en viktig del av utbildningen, och eleverna är i allmänhet relativt unga när de får en första inblick i företagsverksamhet. Tyskland och Finland ligger närmare varandra i och med att det traditionella lönearbetet i båda länderna fortfarande är ett mer lockande alternativ än företagandet.

Med stöd av utredningen föreslås det att närings- och innovationspolitiken på nationell nivå ska utvecklas så att det blir mera spelrum i genomförandet på regional och lokal nivå. Exempelvis styrs det nederländska initiativet StartupDelta av ministerierna över förvaltningsgränserna, men genomförs i praktiken till stora delar regionalt. På regional nivå känner man särdragen hos de lokala ekosystemen och kan dra nytta av dem på bästa möjliga sätt. Enligt ut-

redningen har lokala initiativ och åtgärder större betydelse för uppbyggnaden av ekosystemen än åtgärder på nationell nivå. Trots att ekosystemen (samarbetet och interaktionen mellan olika aktörer) i praktiken byggs upp på lokal och regional nivå, finns det också ett behov av åtgärder på nationell nivå.

Främjande av företagets export och internationalisering

När det gäller främjande av export och internationalisering har den finländska Team Finland-modellen jämförts med motsvarande modeller i Nederländerna, Sverige och Danmark, främst med betoning på ledarskap, samordning och servicemodeller. I utredningen ”Jämförelse av verksamhetsmodeller för att främja export och internationalisering” (publikationsserien för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet X/2017) framhävs betydelsen av arbetsfördelningen mellan den nationella och den regionala nivån som en del av främjandet av export och internationalisering.

Tjänsteutbudet är relativt brokigt i alla jämförelseländer. Bland de viktigaste tjänsteleverantörerna inom den offentliga sektorn i **Nederländerna** finns Netherlands Enterprise Agency RVO, som motsvarar Tekes i Finland, handelskamrarna samt banker och andra finansinstitut. Tjänster som RVO erbjuder är bl.a. handelsfrämjande resor, mässor och programverksamhet till stöd för exporten, och dessutom hjälper RVO till med att hitta en partner för internationell affärsverksamhet samt sparrar exportstrategier. Servicesedlar är en central del av RVO:s verksamhet. Med hjälp av sedlarna kan företagare skaffa kunskap för att främja exportverksamheten och internationaliseringen från andra aktörer inom den privata sektorn. Handelskamrarna ger råd, ordnar sporadiska utbildningar och kurser, samlar för olika aktörer och beviljar tillstånd och certifikat för export till länder utanför Europeiska unionen.

En betydande aktör när det gäller att locka investeringar är Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA) som erbjuder kostnadsfria, konfidentiella tjänster såsom besök (fact-finding missions), organisering av möten samt rådgivning om beskattning, förvaltning, tillståndsförfaranden, alternativa lägen och affärsverksamhet. NFIA är en del av nätverket Invest in Holland som har som mål att öka utländska företags direkta investeringar i Nederländerna.

Sveriges mest betydande offentliga aktör för produktion av tjänster för exportfrämjande och internationalisering är Business Sweden, som erbjuder både kostnadsfria och avgiftsbelagda tjänster för exportfrämjande. Till de kostnadsfria tjänsterna hör rådgivning (regional exportrådgivning, grundläggande marknadsinformation samt rådgivning i exporttekniska frågor, såsom tullar, frihandelsavtal osv.), möjliggörande av möten (mässor, seminarier, näringslivsdelegationer), utbildningar till stöd för exportverksamheten, stöd till i synnerhet små och medelstora företag (programmet Steps to export, hjälp med att välja marknad, marknadsmöjligheter), programmet Born Globals samt internationellt upphandlade affärer. Även urvalet av avgiftsbelagda tjänster är omfattande.

Business Sweden är den viktigaste länken mellan den nationella och den regionala nivån. De regionala exportrådgivare som arbetar för Business Sweden sitter i samma utrymmen som andra regionala aktörer inom den offentliga sektorn, såsom Almi Företagspartner. I Sverige har man dock märkt att det finns ett behov av att förtydliga verksamheten på regional nivå, för det finns betydande regionala skillnaderna inom fältet för exportfrämjande och internationalisering. Starka organisationer som främjar export och internationalisering och som har bildat nätverk med andra centrala aktörer är verksamma t.ex. i Skåne och i Göteborgsområdet. Situationen är däremot sämre i norra Sverige. En åtgärd inom ramen för exportstrategin är att inrätta regionala exportcentra, som Tillväxtverket ansvarar för. En viktig del av främjandet av export och internationalisering är att systematiskt utveckla verksamheten på regional nivå.

Tillväxtverket hör vid sidan av Business Sweden till de centrala aktörer som betjänar företagen. Skillnaden är att Tillväxtverket främst erbjuder information via digitala kanaler. Tillväxtverkets tjänsteutbud omfattar även servicesedlar som kan användas för att utveckla företagens affärsverksamhet och som tillhandahålls i samarbete med regionala samarbetspartner enligt en decentraliserad modell. På regional nivå tillhandahålls tjänster även av regionala företagsutvecklingsföretag och av Almi Företagspartner, som ansvarar för finansieringen av små och medelstora företags internationalisering och av utvecklingen av deras affärsverksamhet genom lån samt för rådgivningstjänster som varierar enligt företagens regionala behov.

I Danmark bottnar den offentliga sektorns tjänster för exportfrämjande och internationalisering i tanken att de inte ska konkurrera med den privata sektorn. Den offentliga sektorn koncentrerar sig på att skapa endast sådan internationalisering och tillväxt som inte annars skulle finnas. Den främsta tjänsteproducenten är Trade Council, via vilken företagen kan skaffa exportcoachning, tjänster som främjar inträdet på nya marknader, såsom marknadsrapporter, tjänster som stärker företagets ställning på marknaden, såsom främjande av affärsrelationer via beskickningar, samt rådgivning om lagstiftning och juridiska frågor som gäller export och utrikeshandel. Dessutom kan Trade Council ge en rabatt på 50 procent på de gemensamma resor där man kan bekanta sig med marknaden och samla information. Tjänsterna skräddarsys i enlighet med kundföretagens behov, och företagen betalar också för dem. I Danmark eftersträvar man en tydlig arbetsfördelning och tydliga ansvarsområden i den regionala och nationella verksamheten: lokala och regionala aktörer gör företagen redo för export, och först därefter kan företagen bli kunder hos Trade Council.

En aspekt som prioriteras i Danmarks exportstrategi har att göra med effektivisering av samordningen av verksamheten på nationell och regional nivå. En konkret åtgärd är Trade Councils samarbete med regionala utvecklingsbolag. I praktiken syns detta genom att det i varje region finns en representant för Trade Council som försnabbar samarbetet. Utvecklingsbolagen, som verkar inom Danmarks fem regioner, samarbetar med privata rådgivare och konsulter, vars tjänster och kunnande företag som är intresserade av exportfrämjande och internationalisering kan utnyttja.

I jämförelse med de övriga länderna som behandlas i utredningen framträder aktiveringen av företagen och ordnandet av tjänsterna i form av servicekedjor i den finländska servicemodellen. I jämförelseländerna används flera olika sätt för att ordna tjänsterna och rådgivningen som kedjor. I Nederländerna håller man t.ex. på att i allt högre grad övergå till elektroniska kanaler. I Sverige strävar Business Sweden efter att svara på de mest grundläggande frågorna på sin webbsida, så att man vid den egentliga rådgivningen kan koncentrera sig på att lösa svårare frågor. De svenska regionala exportcentra kommer dessutom troligen i fortsättningen att spela en större roll vid rådgivningen av företagen i regionen och vid vägledningen av dem mot internationalisering.

Hur marknadsinformation förmedlas till företagen varierar mellan jämförelseländerna. Nederländerna satsar på att ge företagen mycket information på nätet, och dessutom erbjuder experter vid RVO och personalen på handelskamrarna ytterligare rådgivning. De offentliga aktörerna har ett gemensamt kundhanteringssystem där man kan föra in information från utrikesrepresentationen. Aktörer inom såväl utrikesrepresentationen (ambassader och andra beskickningar) som på nationell nivå (ministerierna, RVO) och lokal nivå (regionala utvecklingsbolag) har åtkomst till databasen. Anskaffandet av marknadsinformation kan även understödjas genom att man beviljar ett företag en exportresesedel, som företaget kan använda för att delta i antingen en allmän eller en skräddarsydd handlingsfrämjande resa.

I Sverige erbjuds företagen såväl kostnadsfri som avgiftsbelagd marknadsinformation via Business Sweden. En representant för företaget kan ringa till en telefontjänst för att få grundlägg-

gande information. Allmän marknadsinformation finns också att få på webbplatsen. Mot betalning kan man för små och medelstora företag skapa analyser av målmarknaden för att öka förståelsen för företagets produkter eller tjänsters potential inom ett visst marknadsområde. Små och medelstora företag kan även köpa ett paket som innehåller en kartläggning av affärsmöjligheterna, en marknadscheck, bokning av ett möte och en verksamhetsplan.

Den offentliga förvaltningen i Danmark är rätt kritisk när det gäller att producera marknadsinformation. På nationell nivå producerar varken Trade Council eller andra aktörer knappt någon allmän marknadsinformation. Man diskuterar med representanter för företagen, och om det behövs ingår man ett uppdragsavtal om att företaget köper tjänsten av Trade Council. Enligt responsen från företagen är företagen huvudsakligen mycket nöjda med tjänsterna. Det är motiverat att tjänsterna är avgiftsbelagda om utlandsrepresentationen kan producera sådan information som företaget inte mot betalning kan få från marknadsaktörer. Avgifterna kan även motiveras med att marknadsinformation har samlats in från målmarknaderna med hjälp av utlandsrepresentationen och att den därmed med stor sannolikhet är relevant och valid.

2.3 Bedömning av nuläget

2.3.1 Regionutveckling och strukturfonder

System och praxis för planeringen av regionutvecklingen har till centrala delar bevarats oförändrade under de senaste åren. Aktörer är ministerierna, landskapsförbunden och den statliga regionförvaltningen, främst närings-, trafik- och miljöcentralerna. Betydande aktörer är dessutom organisationer, kommunerna och i landskapet Lappland sametinget. Via organisationerna har kunskap om olika områden, såsom företagsverksamhet, blivit en del av regionutvecklingen. Centrala aktörer på lokal nivå är kommunerna och bl.a. de lokala aktionsgrupperna inom Leader samt byaföreningarna. I synnerhet kommunerna är centrala betydande finansiärer av regionutvecklingen.

Statsrådet godkände den 25 februari 2016 prioriteringarna i regionutvecklingen (regionutvecklingsbeslutet) för 2016–2019. I regionutvecklingsbeslutet beskrivs verksamhetsmiljön och utvecklingsperspektiven för regionutvecklingen. De globala förändringskrafterna är starka i Finland, och de omfattar bl.a. klimatförändringen, den bromsade globala ekonomiska tillväxten, digitaliseringen och brytningstiden inom ekonomi och produktion samt invandringen till EU-området. Strukturena i Finlands ekonomi har förändrats kraftigt de senaste åren. Branscherna måste förändras, och detta har även positiva effekter. Enligt regionutvecklingsbeslutet behöver Finland de närmaste åren åstadkomma en mångsidigare närings- och företagsstruktur. I regionutvecklingsbeslutet har man strävat efter att svara på dessa utmaningar, och statsrådet har fattat beslut om tre centrala tyngdpunkter för regionutvecklingen, om en vision för 2025. Den första tyngdpunkten i visionen är tillväxt genom förnyelse, vilket syftar till att ny tillväxt som baseras på hög kompetens och hållbar utveckling ska ha åstadkommit i regionerna. Den andra tyngdpunkten är livskraft från nätverksbaserade regioner. Målet med detta är att Finland ska bestå av livskraftiga regioner som utnyttjar hela landets resurser effektivt och hållbart. Den tredje tyngdpunkten är välfärd genom partnerskap, som har som mål att den offentliga, den privata och tredje sektorn utvecklar regioner och tjänster genom ett gott partnerskap. Ministerier som är centrala för regionutvecklingen har dragit upp riktlinjer till sådana åtgärder för dessa tyngdpunkter som syftar till att genomföra målen inom de olika förvaltningsområdena. Regionutvecklingsbeslutet är starkt anknutet till spetsprojekten i regeringsprogrammet, och genomförandet av regionutvecklingsbeslutet anknyter till genomförande och uppföljning av spetsprojekten. För genomförandet av beslutet har det utarbetats en handlingsplan. För den övergripande uppföljningen av regionutvecklingsbeslutet svarar arbets- och näringsministeriet i samarbete med de övriga ministerierna.

I stadspolitiken är huvudstadsregionen och de andra stora städerna av central betydelse för hela Finlands välfärd och konkurrenskraft. För att man ska kunna ha många centrum är alla stadsregioner med influensfält viktiga. Tillväxtavtal har ingåtts med städerna i syfte att stärka deras ställning som drivkraft för näringslivet inom det egna området. Tillväxtavtal har ingåtts mellan staten och Joensuu, Villmanstrand–Imatra, Uleåborg, Tammerfors, Åbo och Vasa.

De stora städerna är av central betydelse för hela Finlands välfärd och konkurrenskraft. Genom att ingå tillväxtavtal med städerna har man velat stärka deras ställning som drivkraft för näringslivet inom det egna området. Tillväxtavtal har ingåtts mellan staten och Joensuu, Villmanstrand–Imatra, Uleåborg, Tammerfors, Åbo och Vasa samt huvudstadsregionen (smart and clean).

Särskilt stor betydelse för välfärden och konkurrenskraften har huvudstadsregionen, där företagsverksamheten är mycket mera internationell än i resten av landet. I huvudstadsregionen finns ett stort antal högskolor och forskningsinstitut samt kompetenscentrum i anslutning till dem. Av alla utgifter för forsknings- och utvecklingsverksamheten går 44 procent till Nyland.

Verksamhetsmiljön i Nyland skiljer sig från resten av landet bl.a. i fråga om ekonomins dynamik, näringsstrukturen och mängden utländska investeringar. I huvudstadsregionen skapas 40 procent av företagets omsättning. Nästan en tredjedel av Finlands bruttonationalprodukt skapas i huvudstadsregionen, där ca 27 procent av alla Finlands arbetsplatser och ca 30 procent av arbetsplatserna inom den privata sektorn finns. Enligt tillväxtprognoserna kommer regionen att behålla sin roll som drivkraft för den nationella ekonomin åtminstone på nuvarande nivå.

Ett drag som skiljer huvudstadsregionen från resten av landet är det stora antalet personer med främmande modersmål, främst invandrare. Av alla invånare i Finland bor ungefär var femte i huvudstadsregionen. Av dem med främmande modersmål bor nästan hälften i huvudstadsregionen. Antalet invånare med främmande modersmål har ökat med ungefär 11 000 personer per år, och ökningen väntas fortsätta på samma nivå.

Genom att utveckla tillväxtzonerna i olika delar av landet strävar man efter att bilda starka marknads- och samarbetsområden med stöd av befintlig infrastruktur och samhällsstruktur. Zonerna binder samman stadsregionerna med den omgivande landsbygden och erbjuder mångsidiga arbetsmarknadsområden och möjligheter till olika boendeformer.

Genom att utveckla tillväxtzonerna i olika delar av landet strävar man efter att bilda starka marknads- och samarbetsområden med stöd av befintlig infrastruktur och samhällsstruktur. Zonerna binder samman stadsregionerna med den omgivande landsbygden och erbjuder mångsidiga arbetsmarknadsområden och möjligheter till olika boendeformer. Man har för snabbat regionutvecklingen genom att ingå avtal med Finlands tillväxtkorridor, som sträcker sig från Helsingfors till Seinäjoki och som samordnas av staten och Nylands förbund, och med den nordliga tillväxtzonen, som delar Södra Finland i östlig-västlig riktning och som samordnas av Åbo stad och Nylands förbund. Dessutom har tillväxtavtal mellan staten och temabundna stadsnätverk ingåtts med MBT-nätverket och regionstadsnätverket.

Den nationella samordningen av landsbygdspolitiken överfördes och Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen överfördes tillbaka till jord- och skogsbruksministeriet vid ingången av 2016. I samband med det överfördes till jord- och skogsbruksministeriet skärgårdspolitiken och skärgårdsdelegationen. Trots att det egentliga ansvaret för dessa politikområden har överförts till jord- och skogsbruksministeriet, är de fortfarande en del av den regionutvecklingshelhet som samordnas av arbets- och näringsministeriet.

Det operativa programmet Hållbar tillväxt och jobb 2014–2020 har finansierats med medel ur Europeiska unionens strukturfonder och Europeiska socialfonden. Den offentliga budgetramen för Finlands strukturfondsprogram Hållbar tillväxt och jobb 2014–2020 är under programperioden sammanlagt 2,6 miljarder euro, varav EU:s finansieringsandel uppgår till hälften, dvs. 1,3 miljarder euro. Den nationella finansieringsandelen består av finansiering från staten, kommunerna och andra offentliga organisationer. I strukturfondsprogrammet ingår sju prioriterade områden som stöder konkurrenskraften och sysselsättningen för i synnerhet små och medelstora företag. Strukturfondsprogrammet genomför målen för Europa 2020-strategin. Genom åtgärderna inom programmet strävar man efter att skapa ny affärsverksamhet, främja företagens tillväxt och internationalisering, bredda innovations- och kompetensbasen, utöka utnyttjandet av förnybar energi, öka energi- och materialeffektiviteten, främja sysselsättningen bland ungdomar och personer som har en svag ställning på arbetsmarknaden, förbättra produktiviteten och arbetshälsan, förbättra utbildningen och utbildningstjänsterna samt förebygga utslagning. Programmet genomförs i hela Fastlandsfinland. Landskapet Åland har ett eget program.

Genomförandet av strukturfondsprogrammet har framskridit väl. I december 2016 hade 3 200 projekt inletts, varav 2 300 finansierades ur Europeiska regionala utvecklingsfonden och 850 ur Europeiska socialfonden. Av den offentliga finansieringen har 41 procent reserverats för projekten, och 10 procent har betalats ut. Kommunens och den övriga offentliga finansieringens andel överskred vid årsskiftet 2016–2017 målnivån. Utbetalningarna fortskrider snabbast i fråga om företagsstödsprojekt. Mellangranskningen av programmet görs 2018. I fråga om flera indikatorer i Europeiska regionala utvecklingsfondens resultatram har målnivån för 2018 uppnåtts, men när det gäller antalet arbetsplatser är målet inte ännu uppnått. Också i fråga om den verksamhet som finansieras ut Europeiska socialfonden har man lyckats väl med att uppnå målen för 2018. Programmet är fokuserat, och de val som fattats vid beredningen av programmet förverkligas så att båda fonderna stöder byggandet av det finländska samhället.

Beskrivningen av programmets förvaltnings- och kontrollsystem blev klar och strukturfondsmyndigheterna utnämndes i slutet av 2016, då också de första ansökningarna om utbetalning skickades till Europeiska kommissionen.

Vid övergången till strukturfondsperioden 2014–2020 minskade Europeiska unionens finansiering med ungefär en tredjedel. Även mängden tekniskt stöd till förvaltningen, såsom till personalkostnader och datasystem, minskade med ca 40 procent. Eftersom finansieringen minskade, sammanslogs strukturfondernas förvaltning. Uppgifterna för förmedlande organ har inom närings-, trafik- och miljöcentralerna koncentrerats till fyra NTM-centraler. I Södra och Västra Finland har landskapsförbundens uppgifter för förmedlande organ koncentrerats till Nylands och Birkalands förbund. Centraliseringen av uppgifterna har för närings-, trafik- och miljöcentralerna inneburit att strukturfondsuppgifterna kan skötas effektivare. Det har möjliggjort en flexiblare användning av resurserna, bättre arbetshandledning och förenhetligande av arbetssätten. Inom närings-, trafik- och miljöcentralerna har man erfarenhet av centralisering redan från slutet av föregående programperiod, medan man inom landskapsförbunden centraliserade uppgifterna först för den innevarande programperioden. För centraliseringen av landskapsförbundens uppgifter finns det ännu inga förvaltnings- eller kontrolluppgifter.

Utmärkande för den nuvarande situationen vid NTM-centralerna är att samma uppgifter sköts med avsevärt färre årsverken än när NTM-centralerna inledde sin verksamhet. Effektiviseringen av NTM-centralernas verksamhet inleddes under den föregående regeringsperioden, när statsminister Jyrki Katainens regering riktade inbesparingar motsvarande 500 årsverken till NTM-centralernas omkostnader, men senarelade inbesparingarna för 2014–2015 till åren 2016–2017. Arbets- och näringsministeriet inledde då helheten Iskukykyinen ELY-keskus, som syftade till att säkerställa en högkvalitativ skötsel av NTM-centralernas uppgifter trots de

minskade resurserna. Helheten bestod av separata projekt för att förenkla styrnings- och planeringssystemet, elektronisera verksamheten och tjänsterna, inrätta NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas gemensamma utvecklings- och förvaltningscenter (KEHA), skapa en verksamhetsmodell för kundbetjäning, öka specialiseringen och centraliseringen samt se över prisnivån för NTM-centralernas avgiftsbelagda prestationer (gemensam avgiftspolitik).

I rambesluten våren 2014 och våren 2015 riktades till NTM-centralernas omkostnader utöver de tidigare sparmålen ytterligare sammanlagt 33 miljoner euro i tilläggsbesparingar för 2015–2018. Det nya sparmålet i tillägg till det tidigare innebär att målet blev en minskning på 700 årsverken inom NTM-centralernas myndighetsnätverk, där 80–85 procent av kostnaderna består av lönekostnader och andra personalkostnader. Dessutom föranledde inbesparingar i Europeiska unionens strukturfonders tekniska stöd under strukturfondsperioden 2014–2020 ett sparkrav på sammanlagt 56 miljoner euro. I praktiken blev målet att minska personalmängden med 17 procent av årsverkerna vid NTM-centralerna nationellt sett, medan NTM-centralernas lagstadgade uppgifter förblev som förut.

Enligt regeringsprogrammet skulle NTM-centralernas och regionförvaltningsverkens styrning effektiviseras och verksamheten utvecklas med utgångspunkt i myndigheternas dåvarande antal och struktur. De lagstadgade uppgifterna kunde skötas på ett högkvalitativt sätt snarast genom att starkt centralisera vissa centrala substansuppgifter och genom att inrätta utvecklings- och förvaltningscentret som ett slags servicecentrum för att sköta NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas stödtjänster och uppgifter i anslutning till utbetalning och återkrav av stöd och understöd. Sparmålet ledde dessutom till ett samarbetsförfarande vid NTM-centralerna och till uppsägningar om sammanlagt 80 årsverken av ekonomiska orsaker och produktionsorsaker hösten 2015. Mellan 2010 och 2016 sjönk ramen för antalet årsverken vid NTM-centralerna från 4 306 till 3 080 årsverken.

Med anledning av de knappa omkostnaderna har serviceprocesserna vid NTM-centralerna kontinuerligt utvecklats, och skötseln av uppgifterna har koncentrerats till allt färre NTM-centraler. Alla omfattande uppgifter som förorsakar mycket arbete sköts nu för tiden inom verksamhetsområden större än en NTM-central.

Centraliseringen av uppgifterna har förutsatt att NTM-centralernas tjänster blir elektroniska och att tjänstemännen anammar nya slag av arbetsmetoder och ledarskap. Merparten av uppgifterna har centraliserats så, att tjänstemännen och deras tjänster har överförts till den NTM-central till vilken uppgiften har koncentrerats, men så att tjänstemännens tjänsteställen fortsättningsvis finns vid den NTM-central som tidigare skött uppgiften. Tjänstemännen inom myndighetsnätverket har i stor utsträckning vant sig vid så kallat distribuerat arbete, där kollegerna och chefen fysiskt befinner sig vid andra NTM-centraler.

Trots de minskade resurserna är belåtenheten hos NTM-centralernas intressentgrupper och kunder fortfarande på en hög nivå.

2.3.2 Statsunderstöd för utveckling av företagsverksamhet

Bestämmelser om understöd för utvecklande av företagsverksamhet finns i lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet (9/2014). Statsrådets förordning om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet (716/2014) har utfärdats med stöd av den lagen.

I lagen föreskrivs det om två stödformer, understöd för utvecklande av företag och understöd för utvecklande av företagets verksamhetsmiljö. NTM-centralerna i Norra Österbotten, Södra Savolax, Mellersta Finland och Tavastland fattar beslut som gäller dessa understöd. Understöd

för utvecklande av företag beviljas enskilda företag för att genomföra betydande investerings- och utvecklingsprojekt. Understöd för utvecklande av företagens verksamhetsmiljö beviljas offentliga och privata sammanslutningar för projekt som genomförs i syfte att förbättra företags verksamhetsmiljö eller förutsättningarna för utveckling av företagsverksamheten.

Genom understöd enligt lagen främjas ekonomisk tillväxt, sysselsättningen, företagens konkurrenskraft och andra näringspolitiska mål. Ovannämnda mål har eftersträfvats genom att understöd har beviljats i synnerhet för startandet av små och medelstora företag samt för sådana företags tillväxt och utveckling. När understöd har beviljats har målen för Europeiska unionens och den nationella region- och strukturpolitiken samt konkurrensaspekter beaktats.

Stödprogram enligt lagen har huvudsakligen använts för genomförandet av Europeiska unionens strukturfondsprogram under den programperiod som inleddes 2014. Dessutom har stödprogram kunnat användas för genomförandet av rent nationellt finansierade program.

Syftet med lagen är att effektivisera åtgärderna för att främja i synnerhet små och medelstora företags verksamhet. Lagen syftar även till att förbättra företagens konkurrenskraft på lång sikt genom att utveckla kompetensen, uppmuntra till användning av ny teknik, främja företags internationalisering och utveckla företagens verksamhetsmiljö. Dessutom syftar lagen till att allt mer rikta understöd till företag med goda tillväxtförutsättningar och till projekt som är mer riskfyllda och verkningsfulla än tidigare.

2.3.3 Offentlig arbetskrafts- och företagsservice

Under de senaste åren har det gjorts ett flertal utredningar om arbets- och näringstjänsternas verksamhet och samarbete med den privata arbetskraftsservicen, bl.a. följande (på finska): Valtakari & Eskelinen: "Privata tjänsteproducenter som komplement till den offentliga arbetsförmedlingen. Utvärdering av ett försök med resultatbaserade upphandlingar" (Arbets- och näringsministeriets publikationer 12/2016); Oosi: "Undersökning: användning av privat service inom arbetsförmedlingen" (Arbets- och näringsministeriets publikationer 7/2016); Tonttila: "Utvärdering av servicestrukturen inom arbetspolitiken: 'Mer kundorienterad och resultatrik service'" (Arbets- och näringsministeriets publikationer 1/2015). I de nämnda utredningarna tar man fasta på förändringarna inom arbetskraftsservicens verksamhetsmiljö, där de mest centrala elementen är bl.a. digitaliseringen samt den ökade mångsidigheten i arbetet och organisationen av arbetet. Dessutom har arbetskraftsservicens resultatkrav ökat på grund av den utdragna recessionen och utmaningarna i de offentliga finanserna. Förändringarna utmanar arbetskraftsservicen till förändring.

En central utmaning är att en enskild sakkunnigorganisations kunskapskapital inte längre kan svara mot mångfalden inom kundkretsen eller mot individuella servicebehov. En viktig alternativ lösning som har presenterats är en sammanslagning av offentliga och privata tjänsteproducenters resurser och kundernas resurser. De privata tjänsteproducenternas styrkor bedöms vara i synnerhet förmågan att svara mot de utmaningar som vissa kundgrupper eller yrkesgrupper står inför. Den privata sektorns starkaste prestation i Finland har gällt främjandet av sysselsättningen hos personer som varit arbetslösa i 3–9 månader. I fråga om långtidsarbetslösa finns det än så länge knappt några specialiserade tjänsteproducenter eller någon fungerande marknad i Finland. Internationellt sett är situationen en annan, och t.ex. i Storbritannien bär den privata tjänsteproduktionen som helhet ansvaret för tjänsterna till svårsysselsatta personer.

I utredningarna har man dessutom sett ett behov av att öka mängden tjänster som är skraddarsydda för kunderna och mängden tjänster som bättre passar den lokala arbetsmarknaden. I utredningarna framhävs betydelsen av kundorientering och det faktum att man har märkt att den

mest effektiva verksamheten är en tät personlig kontakt med kunden, vilket man försöker öka med hjälp av just privata köpta tjänster. Privata aktörer kan ha en bättre uppfattning än arbetsförvaltningen om särdragen hos en viss bransch. Dessutom har man sett kontakterna med arbetsgivarna som en betydande faktor för de privata aktörernas produktivitet. Det ovannämnda togs upp i slutrapporten för det pilotförsök med resultatbaserade upphandlingar som genomfördes i Nyland och Birkaland 2015.

Även i en internationell jämförelse av servicestrukturerna (Oosi: ”Internationell peer review av servicestrukturerna inom arbetspolitiken”, Arbets- och näringsministeriets publikationer 42/2014) rekommenderas ett ökat samarbete mellan de offentliga och de privata arbetsförmedlingstjänsterna och tjänsteproducenterna i Finland. De länder i jämförelsen som använder privata tjänsteproducenter mest är Storbritannien och Australien. De resultatbaserade modellerna har haft störst effekt i länder där man har gjort omfattande upphandlingar och där de tjänster som upphandlas inte har definierats exakt. De privata tjänsteproducenterna definierar innehållet i tjänsterna, och de får betalt för att uppnå de resultatmål som fastställts i upphandlingen, inte för de egentliga prestationerna, såsom för antalet kundkontakter. Att i större utsträckning köpa tjänster baserat på resultat gör det möjligt för tjänsteproducenter att utnyttja och utveckla sina egna processer och göra dem kundorienterade. Innehållet i de tjänster som köps av privata tjänsteproducenter i Finland ses som allt för snävt definierat och ersättningen som allt för prestationsbaserad.

Ungdomsarbetslöshet

Det har skett stora förändringar i ungdomars och unga vuxnas socioekonomiska ställning efter finanskrisen. De har allt svårare att komma in i arbetslivet i högre tjänstemannaställning. Som helhet kan man konstatera att de unga vuxnas ställning på den finländska arbetsmarknaden under den utdragna recessionen klart har försvagats i jämförelse med äldre åldersgrupper. Andelen män i åldersgruppen 25–34 år som är anställda i arbetstagaryrken och i osjälvständiga tjänstemannayrken ökar.

Efter 2008 har sysselsättningsgraden sjunkit inom alla åldersgrupper. Sysselsättningsgraden bland män i åldersgruppen 20–24 år har sjunkit under tre år i följd, men för de unga kvinnorna har utvecklingen varit ganska jämn. Ökningen av antalet unga arbetslösa blev långsammare hösten 2015, och antalet började sjunka sommaren 2016. I Finland fanns det vid utgången av december 2016 ca 48 000 arbetslösa ungdomar under 25 år, medan motsvarande antal ett år tidigare var 52 300. Av de arbetslösa ungdomarna var 29 643 män och 18 421 kvinnor. Aktiveringsgraden bland ungdomar har sjunkit i jämnt takt under recessionen: medan aktiveringsgraden bland personer under 25 år i december 2013 var 31,6 procent, var motsvarande aktiveringsgrad i december 2016 24,3 procent.

Den förlängda arbetslösheten har synts i att i synnerhet unga mäns ställning på arbetsmarknaden har försvagats. Andelen unga män har ökat tydligt inom arbetstagaryrken och bland lägre tjänstemän med osjälvständigt kontorsarbete. I fråga om unga vuxna med osjälvständigt kontorsarbete har skillnaderna mellan könen i någon mån minskat, men däremot har andelen unga män ökat inom arbetstagaryrkena.

Internationellt sett är de finländska ungdomarnas (i åldern 15–24 år) anställningsförhållanden i rätt stor omfattning under 12 månader långa. År 2015 hade 58 procent av de finländska ungdomarna sådana anställningsförhållanden, medan medeltalet i OECD är 49,1 procent.

År 2013 fanns det totalt 63 435 ungdomar i åldern 20–24 år som varken arbetade eller studerade. Av dessa saknade 8 899 helt utbildning efter grundskolan, medan 40 000 ungdomar åtminstone hade en examen på andra stadiet. Av de så kallade NEET-ungdomarna (Not in Em-

ployment, Education or Training) i åldern 20–24 år var 37 587 män och 25 848 kvinnor. Den ökade långtidsarbetslösheten bland ungdomar tyder på att också andelen ungdomar som riskerar permanent utslagning har ökat något; långtidsarbetslöshet är en betydande riskfaktor i synnerhet för ungdomar.

Andelen NEET-ungdomar har ökat betydligt sedan 2008, och 2015 var den ca 12 procent. Andelen NEET-kvinnor i åldern 15–29 år har hela tiden varit högre än motsvarande andel NEET-män. Det förklaras dock med att andelen NEET-kvinnor i åldersgruppen 25–29 år är klart högre än i de yngre åldersgrupperna och än i alla männens åldersgrupper. En del av NEET-ungdomarna, och framför allt kvinnorna, i denna åldersgrupp sköter barn hemma. I alla åldersgrupper utom just bland 25–29-åringarna har andelen NEET-kvinnor huvudsakligen varit lägre än andelen NEET-män.

Navigatorer

Navigator-verksamheten avser sektorsöverskridande lågtröskelservice där man under ett och samma tak samlar aktörer som tillhandahåller tjänster för ungdomar. Navigator-verksamheten är avtalsbaserad, vilket innebär att de aktörer som deltar i verksamheten överför sina anställda till Navigatoren eller t.ex. ordnar möjlighet till distanskontakt från Navigatoren. I framtiden kommer man i Navigatorerna att använda en gemensam plattform för handledning på webben, som samtidigt fungerar både som dataöverföringskanal från kunden till personalen vid Navigatorerna och som kanal för informationsförmedling inom personalen. För lönekostnaderna för dem som arbetar vid Navigatorerna står den som arbetstagaren är anställd hos. Aktörer inom den offentliga eller privata sektorn eller tredje sektorn kan ha anställda inom eller annars samarbeta med Navigatorerna.

Vid ingången av 2017 fanns det 39 Navigatorer runt om i landet. Navigatorerna har verksamhet inom 81 kommuner. Navigatorernas verksamhetsområden täcker ca 69 procent av befolkningen i åldern 15–29 år. Inom Navigator-nätverket arbetar nästan 400 personer. Verksamheten baserar sig på avtal mellan aktörerna. Enligt responsen från de 13–29-åringar som besökt Navigatorerna såg de unga väldigt positivt på tjänsterna; de som svarade gav den handledning de fått skolvisordet 9,16. Utöver handledning ansikte mot ansikte utvecklas webbtjänsten för handledning. I tjänsterna betonas sysselsättningsteman. Under 2016 har Navigatorerna erbjudit personlig handledning ca 50 000 gånger. Vid grupphandledning mötte man ungdomar och vuxna ca 60 000 gånger. De vanligaste frågorna som ställdes på plats gällde arbete, företagande, utbildning och studier, den egna ekonomin och hälsan och det egna välbefinnandet samt boende.

Sänkande av långtidsarbetslösheten och den strukturella arbetslösheten

Något som gör tillväxten i Finland långsammare har ansetts vara att antalet långtidsarbetslösa hela tiden ökar, också när arbetslösheten i andra grupper har börjat minska. Av de 276 180 arbetslöshetsperioder som började 2016 blev 88 104 (32 procent) över sex månader långa och 46 971 (17 procent) sedan avrett tolv månader långa. Vid arbets- och näringsbyrå har man som stöd för bedömningen av servicebehovet ett så kallat profileringsverktyg som förutspår risken för att arbetslösheten förlängs. Med hjälp av det kan man redan i början av arbetslöshetsperioden ingripa åtminstone i en del av de faktorer som bidrar till att arbetslösheten förlängs. För att man ska kunna utreda arbets- och funktionsförmågan kan den arbetslösa vid behov hänvisas till en hälsoundersökning som ordnas av kommunen. Förändringar i verksamhetsmiljön, varav de mest betydande är konjunkturväxlingar, påverkar arbetslöshetsperiodernas längd. Det finns ett flertal grupper med svag ställning på arbetsmarknaden. Gemensamt för alla grupper är att de har svårt att få arbete på den öppna arbetsmarknaden och att deras arbetslöshetsperiod riskerar att förlängas.

De långtidsarbetslösas struktur är heterogen. Långtidsarbetslösa finns i alla åldersgrupper. Det högsta antalet långtidsarbetslösa finns bland dem som fyllt mer än 60 år, med långtidsarbetslösheten har ökat relativt sett snabbast bland personer under 40 år. Av de nya långtidsarbetslösa är en betydande andel yngre och högre utbildade än de tidigare.

Utgående från en bedömning av servicebehovet som gjordes vid arbets- och näringsbyråerna hade ca 36 procent av de arbetslösa 2016 placerats i servicelinjen arbetsförmedlings- och företagstjänster, och byrån har då bedömt att personens yrkesskicklighet och kompetens ger förutsättningar att genast börja arbeta på den öppna arbetsmarknaden. Av de långtidsarbetslösa hade ca 27 procent placerats i servicelinjen tjänster för kompetensutveckling, och byrån har då bedömt att det krävs utökad yrkeskompetens och/eller stöd för att utreda målen och alternativen och/eller vid integrationen för att personen ska kunna sysselsättas.

Det bedömdes att 33 procent av de långtidsarbetslösa var i behov av tjänster för stödd sysselsättning. Dessa kunder bedöms behöva mer personligt stöd och/eller multidisciplinär service än medeltalet för att kunna sysselsättas på den öppna arbetsmarknaden. En person kan ha olika begränsningar i arbets- eller funktionsförmågan som påverkar sysselsättningen eller problem som har att göra med livssituationen. I servicelinjen tjänster för stödd sysselsättning har man också placerat kunder som ska anvisas eller som redan har anvisats till sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.

För att beskriva en svag ställning på arbetsmarknaden kan man även använda begreppet kronisk arbetslöshet. I Simo Aho och Ari Mäkiäho (2016) omfattande utredning baserad på registermaterial definieras begreppet så att det avser arbetslösa personer som huvudsakligen har tillhört arbetskraften och stått utanför den öppna arbetsmarknaden oavbrutet i minst två år. Personen har kunnat delta i tjänster inom den aktiva arbetskraftspolitiken. Enligt utredningen har andelen personer som på detta sätt länge stått utanför arbetsmarknaden stabiliserats till ca 4–5 procent av arbetskraften (120 000–140 000 personer). Detta kan anses vara en rätt etablerad nivå på den kroniska arbetslösheten i Finland. Årligen byts ungefär en tredjedel av de kroniskt arbetslösa ut, men en del är kroniskt arbetslösa väldigt länge.

Enligt utredningen beror detta i första hand på att efterfrågan och utbudet inte möts på arbetsmarknaden. Utbildning minskar sannolikheten för att arbetslösheten ska bli kronisk. Kronisk arbetslöshet är betydligt vanligare bland arbetslösa invandrare än bland arbetslösa personer som fötts i Finland. En stor del av de kroniskt arbetslösa är potentiell arbetskraft som skulle kunna få lediga jobb t.ex. genom kompetensutveckling. Det är även viktigt att det på arbetsmarknaden finns många olika slag av arbetstillfällen. Utifrån resultaten kan man dra slutsatsen att utbildning och annan service till personer som är arbetslösa länge leder till sysselsättning, om de riktas rätt.

Ett av de samhälleliga effektmålen för sysselsättnings- och företagsamhetspolitiken i statsbudgeten är minskande av den strukturella arbetslösheten, som definieras utifrån antalet svårsysselsatta personer. I detta sammanhang avses med svårsysselsatta personer sådana som har varit arbetslösa utan avbrott i minst ett år (= långtidsarbetslösa), sådana som under 16 månader har varit arbetslösa minst 12 månader, sådana som efter arbetskraftspolitiska åtgärder återgår till att vara arbetslösa och sådana som återkommande deltar i servicen. Den största gruppen utgörs av personer som är långtidsarbetslösa utan avbrott.

För främjandet av sysselsättningen för personer med svag ställning på arbetsmarknaden krävs utöver service som motsvarar personernas servicebehov dessutom åtgärder som ökar efterfrågan på arbetskraft. Antalet arbetslösa arbetssökande och syftet med den service som erbjuds har samband med nivån på efterfrågan på arbetskraft. När det finns mycket tillgänglig arbetskraft och efterfrågan på arbetskraft är låg, har den offentliga arbetskraftsservicen spelat en be-

tydande roll i utvecklingen av arbetssökandenas kompetens och andra arbetsmarknadsfärdigheter. En avgörande faktor i sammanhanget är att de arbetslösa arbetssökandenas arbetsmarknadsfärdigheter ska motsvara kompetenskraven för de arbetstillfällen som blir lediga. En aspekt är att de arbetslösa utgör en viktig reserv t.ex. vid brist på arbetskraft inom en viss bransch. Detta gäller även utvecklingen av färdigheterna hos de olika kundgrupperna med svag ställning på arbetsmarknaden och deras beredskap för en ökad efterfrågan på arbetskraft.

Ur de enskilda kundernas synvinkel är målet att förbättra de arbetslösa arbetssökandenas ställning på arbetsmarknaden genom att främja deras möjligheter att få arbete, förbättra yrkesskickligheten och kompetensen, främja de arbetslösas förutsättningar att komma in på eller återvända till arbetsmarknaden och förbättra sysselsättningsmöjligheterna. I synnerhet personer med svag ställning på arbetsmarknaden har nytta av att flera tjänster kombineras.

För att främja sysselsättningen för personer som varit arbetslösa en längre tid och som behöver olika myndigheters tjänster stiftades lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen, som trädde i kraft den 1 januari 2015. Den sektorsövergripande samservicen som främjar sysselsättningen är en samverkansmodell där kommunen, arbets- och näringsbyrån och Folkpensionsanstalten tillsammans bedömer de arbetslösas servicebehov, planerar samlade tjänster som är relevanta med avseende på sysselsättningen av arbetslösa samt svarar för att sysselsättningsprocessen fortskrider och följs upp. Syftet är att främja sysselsättningen av arbetssökande som behöver sektorsövergripande stöd genom att erbjuda dem offentlig arbetskraftsservice, kommunernas sysselsättningsfrämjande service och socialservice, hälso- och sjukvårdstjänster samt rehabiliteringstjänster enligt principen om en lucka för alla ärenden. Den sektorsövergripande samservicens praktiska verksamhet bygger på nätverkssamarbete och lokala avtal. Det har bildats 33 samservicenätverk, och sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen tillhandahålls i alla kommuner i Fastlandsfinland. I samarbetsavtal har man avtalat om nätverkens verksamhet, verksamhetsställena, de tjänster som ska erbjudas och personalen. Nätverkens praktiska verksamhet leds av personer som har utsetts av de kommuner som är med i nätverket. En styrgrupp för den sektorsövergripande samservicen har tillsatts. Styrgruppen sätter upp nationella mål för samservicen samt övervakar och utvärderar genomförandet av samservicen och styr utvecklandet av samservicen.

Eftersom den sektorsövergripande samservicens kunder behöver olika tjänster och olika kombinerade tjänster, kan serviceprocesserna vara långa. Konsekvenserna av den lagstadgade verksamhetsmodellen för sysselsättningen har inte ännu kunnat följas upp tillräckligt länge för att man ska kunna göra en heltäckande bedömning av dem. Aktörerna i verksamhetsmodellen har ansett att det med tanke på effektiviseringen av kundservicen var en bra lösning att göra modellen, som förut var avtalsbaserad, lagstadgad och nationell.

Nu för tiden ansvarar kommunerna för ordnandet av social- och hälsovårdstjänsterna. Genom de social- och hälsovårdstjänster som tillhandahålls arbetslösa stöds de arbetslösas arbetsförmåga och arbetslivsfärdigheter och förbättras de arbetslösas sysselsättningsförutsättningar. Kommunerna ansvarar även för finansieringen av arbetsmarknadsstödet till långtidsarbetslösa. Eftersom en betydande del av det lönesubventionerade arbetet och arbetsprövningen genomförs inom uppgifter inom social- och hälsovården, leder överföringen av social- och hälso-tjänsterna till landskapets organiseringsansvar till att de möjligheter till arbetsprövning och arbete som kommunerna erbjuder minskar.

Uppgifter inom arbetskraftsservicen sköts under arbets- och näringsministeriet av utvecklings- och förvaltningscentret, 15 NTM-centraler och 15 arbets- och näringsbyråer samt av arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter som en fristående enhet vid NTM-centralen i Södra Savolax. Varje arbets- och näringsbyrå har ett flertal verksamhetsställena. Bland annat i arbetskraftsservicens CAF-självutvärdering 2014 och i Europeiska kommissionens rapport

”Benchlearning Initiative External Assessment Finland 2016” bedöms förvaltningsstrukturen i Finland vara komplicerad och aktörernas roller i behov av närmare definition. Dessutom betonas behovet av att dra upp tydliga strategiska riktlinjer för verksamheten. Man anser ändå att det som främst behöver utvecklas är informationsledningen. Styrkor som lyftes fram var bl.a. förmågan till självkritik och förnyelse, det faktum att tjänster tillhandahålls via flera olika kanaler, det att arbets- och näringstjänsterna är företagsorienterade samt sammanslagningen av arbets- och näringspolitiken.

Arbets- och näringstjänsterna har under de senaste åren målmedvetet utvecklats utifrån bl.a. befintliga bedömningar, utredningar och undersökningar. Den digitala utvecklingen och partnerskapen med privata tjänster har varit centrala drivkrafter för att förbättra tjänsternas kundorientering och effekt. Den privata tjänsteproduktionens roll har målmedvetet stärkts med början under regeringsperioden 2011–2015. Då inleddes arbetsförmedlingens första resultatbaserade pilotprojekt. För närvarande pågår sammanlagt 13 pilotprojekt inom arbetsförmedlingen. Sju av dem är resultatbaserade pilotprojekt för köpta tjänster. Alla pilotprojekt kommer att utvärderas, och ministeriet har skaffat en extern utvärdering till stöd för utvärderingen. Det har inte ännu sammanställts några resultat av utvärderingarna av de nya pilotprojekten, men erfarenheterna är lovande och praxis för samarbete med de privata tjänsteproducenterna har varit välfungerande. Tillväxttjänstreformen är en logisk fortsättning på denna utveckling i och med att den möjliggör ett mer omfattande produktionsansvar för privata tjänster.

Invandring och integration

Till sitt innehåll är integrationspolitiken i stor utsträckning sektorsövergripande och förutsätter nära samarbete mellan olika förvaltningsområden, såväl på riksomfattande som på regional och kommunal nivå. Den ökade invandringen förutsätter både att basservicen anpassas för invandrare och att det vid behov finns tillräcklig tillgång till särskilda integrationsfrämjande åtgärder som är tillräckligt verkningsfulla. Identifieringen av invandrarnas servicebehov och vid behov långsiktig vägledning som gäller servicen spelar en central roll för att integrationsprocessen ska förlöpa smidigt, liksom även välfungerande partnerskap med det civila samhället.

För invandrarnas kompetensutveckling och sysselsättning är det viktigt hur jämlik och heltäckande invandrarnas tillgång till arbets- och näringsförvaltningen och det finländska utbildningssystemet är. Den vägledning och rådgivning till invandrare som avses i lagen om främjande av integration samt arbets- och näringsbyråns inledande kartläggning, integrationsplan och modeller för yrkesinriktad integrationsutbildning fungerar som integrationsram för invandrarkunder som vill komma in på arbetsmarknaden. Utöver i integrationsutbildningen är invandrare kunder även i arbets- och näringsbyråns andra tjänster.

Centrala faktorer för invandrades sysselsättning är att invandrare snabbt övergår från integrationsutbildning till yrkesinriktad utbildning och annan utbildning, att högutbildade invandrades examina erkänns och att det finns kanaler för invandrare att få behörighet. Vid planeringen av invandrarnas servicekedjor bör man effektivare än nu beakta invandrarnas tidigare kunskaper, som vid behov ska kunna kompletteras och utvecklas på ett flexibelt sätt för att motsvara den finländska arbetsmarknadens krav och behov. Samarbetet mellan arbets- och näringsförvaltningen och läroanstalterna spelar en betydande roll för valet av rätt studie- eller sysselsättningsväg och för vägledningen, och en långsiktig vägledning förutsätter ett tätt samarbete mellan myndigheter, utbildningsanordnare och privata tjänsteproducenter i olika skeden av vägledningsprocessen.

En del invandrare behöver mer omfattande och långsiktig kompetensutveckling samt stöd för att integreras och komma in på arbetsmarknaden. I fråga om dem som behöver långsiktig

kompetensutveckling är det dessutom av största vikt att tjänsterna samordnas och att man skapar lämpliga servicekedjor i synnerhet tillsammans med social- och hälsotjänsterna.

I landskapsreformen är det motiverat att bevara tillväxttjänsternas centrala roll vid främjandet av integrationen av invandrare och att stärka det multidisciplinära samarbetet mellan de olika aktörerna i integrationen. Framför allt är det viktigt att samordna tillväxttjänsterna med de social- och hälsotjänster som överförs till landskapets organiseringsansvar och med kommunens integrationsfrämjande tjänster. Landskapsreformen gör det även möjligt att starkare än tidigare sammankoppla stärkandet av regionutvecklingen och regionens näringsliv med främjandet av integrationen.

Sysselsättningsläget för invandrarna förbättrades under hela 2000-talet ända tills recessionen började i slutet av 2008. Arbetslöshetsgraden för utlänningar har under åren 2008–2015 varierat mellan 25 och 30 procent. Lägst var arbetslösheten bland utlänningar 2007–2008, då en femtedel (21 procent) av utlänningarna var arbetslösa. Arbetslöshetsgraden har sedan dess stigit allt efter som det ekonomiska läget har försämrats. Bland utlänningarna är det en något större andel kvinnor än män som är arbetslösa. År 2015 var ungefär en fjärdedel (24 procent) av männen och en tredjedel (32 procent) av kvinnorna arbetslösa; den allmänna arbetslöshetsgraden bland utlänningarna var 27 procent. Det finns dock stora skillnader i sysselsättning mellan olika invandrargrupper, men skillnaderna jämnas ut ju längre personerna har bott i Finland, så att sysselsättningsgraden närmar sig nivån bland infödda finländare.

Av de utländska medborgare som bor i Finland är ca 75 procent i arbetsför ålder (15–64 år). Andelen är avsevärt högre än bland de infödda finländarna, av vilka 58 procent är i arbetsför ålder. Det ökade antalet invandrare i arbetsför ålder medför en möjlighet att nyttiggöra invandringen för att svara på försämringen av försörjningskvoten, problemen med att matcha utbudet och efterfrågan på arbetskraft och utmaningarna när det gäller tillgången på arbetskraft, förutsatt att de nyanlända kommer in på arbetsmarknaden. Samtidigt bör man utnyttja de utbildade invandrarnas kompetens i näringslivet och i företagets tillväxt och internationalisering och därmed för att skapa nya arbetsplatser.

Arbets- och näringsministeriet inledde hösten 2016 en agenda för att främja utnyttjandet av internationella experter som drivkrafter för företagets tillväxt och internationalisering. Syftet med agendan är att systematiskt koppla de internationella experternas kännedom om mållandet och deras internationella nätverk och övriga kunnande till företagets tillväxt- och internationaliseringstjänster och innovationsverksamhet. Genom agendan främjas åtgärder med hjälp av vilka invandrarnas nätverk och sakkunskap stöder exporten, importen och internationella investeringar och hjälper till att locka kompetent arbetskraft till Finland och bilda nätverk mellan Finland och invandrarnas ursprungsländer. Agendan främjar även åtgärder genom vilka invandrarna bättre än tidigare kan bli en del av näringslivets ekosystem och innovationsverksamhet. Samtidigt stärker agendan kopplingen mellan å ena sidan de internationella studerande som avlägger examen i Finland och å andra sidan näringslivet och arbetsmarknaden i Finland. Dessutom ska internationella experter som flyttat från Finland bidra till att stärka relationerna mellan Finland och hemlandet för att stödja i synnerhet företagets internationella affärsverksamhet.

Ordnande av invandrings- och integrationsfrågor vid arbets- och näringsbyråerna och NTM-centralerna

Resultaten av en enkät om arbets- och näringsbyråernas tjänster, som riktats till arbets- och näringsbyråerna, publicerades i mars 2016. Det framkom att tjänsterna till invandrare som ska integreras och till andra invandrare har ordnats på olika sätt vid olika byråer. Vid arbets- och näringsbyråerna, med undantag av Nylands och Lapplands arbets- och näringsbyråer, ordnas

tjänsterna till invandrare som ska integreras separat från arbets- och näringsbyråns andra tjänster till invandrare eller separat från byråernas allmänna tjänster. Vid de olika arbets- och näringsbyråerna finns det flera olika sätt att ordna tjänsterna till invandrare som ska integreras. När det gäller arbets- och näringsbyråns resurser framfördes det i enkätsvaren att man tydligare än nu borde erkänna att invandrings- och integrationsfrågornas betydelse för helheten av arbets- och näringsstjänster har ökat. Man ansåg att det i nuläget inte satsas tillräckligt på framför allt personalens kompetensutveckling.

Uppgifter i anslutning till regional samordning, planering, styrning och uppföljning av invandrarers integration har koncentrerats till sju NTM-centraler som alla, utom NTM-centralen i Lappland, sköter dessa uppgifter inom ett utvidgat verksamhetsområde (statsrådets förordning om närings-, trafik- och miljöcentralerna 910/2009). Andra uppgifter som har att göra med främjande av integration sköts vid alla NTM-centraler. Syftet med att centralisera den regionala samordningen, planeringen, styrningen och uppföljningen av integrationen är att effektivisera användningen av de befintliga resurserna och att stärka förankringen av målen med integration och goda etniska relationer i NTM-centralernas verksamhet och strategier mera allmänt. Styrningen av NTM-centralernas verksamhet i uppgifter som gäller främjande av integration och goda etniska relationer har gjort verksamheten mera planmässig och lett till ökat samarbete mellan de olika NTM-centralerna.

Det föreslås att landskapen på motsvarande sätt som i NTM-centralernas nuvarande uppgifter ska vara skyldiga att i landskapets allmänna planering, verksamhet och uppföljning beakta behoven hos invandrarbefolkningen inom landskapets område och främjandet av integrationen. Man har ansett att det är ändamålsenligt att också i fråga om integrationen centralisera flera uppgifter som nu sköts av NTM-centralerna i sin nuvarande form. På detta sätt har man bl.a. kunnat genomföra de sparåtgärder som riktats till NTM-centralerna. Det är möjligt att en del av de resurser som används för dessa uppgifter fördelas på de 18 landskapen i samband med reformen. Detta kan innebära att nyttan med centraliseringen går förlorad.

De minskade personalresurserna vid NTM-centralerna har medfört utmaningar för verksamheten. Exempelvis har de anslag som reserverats för upphandling av integrationsutbildning ökat, medan personalresurserna för upphandling av utbildningar däremot har minskat. Detta gör att anslagen kan användas mindre effektivt och gör det svårare att upphandla integrationsutbildning som är tillräckligt varierad.

Tjänster till företag

Enligt en utredning av arbets- och näringsministeriet finns det för tillfället ett mycket mångsidigt utbud av olika slags tjänster till företag. Riksomfattande och regional företagsservice produceras av regionala näringsbolag, av tjänsten FöretagsFinland, av NTM-centralerna, av Tekes, Finpros och Finnveras regionala funktioner, av handelskamrar, av företagargorganisationer och av nyföretagarcentraler. Strukturen upprätthålls huvudsakligen med offentliga medel.

Det bedöms att det mest omfattande utbudet av företagsservice gäller det första skedet av företagsverksamheten (tjänster för att utveckla en affärsidé samt i fråga om grundande av företag) och utvecklingen av personalens kompetens. Det mest negativa omdömet i fråga om utbudet fick tankesmedjorna, internationaliseringstjänsterna och tjänsterna till stöd för innovationsverksamhet.

Enligt utredningen är en av utmaningarna med det nuvarande systemet för företagsservice att arbetsfördelningen och rollfördelningen mellan de olika aktörer som erbjuder företag grundläggande rådgivning inte är tillräckligt tydlig. I synnerhet när det gäller informations- och råd-

givningstjänster är aktörerna för många och splittrade. Informations- och rådgivningstjänster till företag produceras i synnerhet av regionala och lokala utvecklingsföretag och nyföretagarcentraler, centraliserade nationella tjänster (FöretagsFinland) och nationella organisationers (t.ex. NTM-centralen, Tekes, Finnvera, Finpro) egna funktioner. Bristande informationsgång och olika kundsystem ökar sannolikheten för överlappande arbete.

Det är främst regionala och lokala utvecklingsföretag, nyföretagarcentraler, ProAgria och andra lokala aktörer som ansvarar för att tillhandahålla informations- och rådgivningstjänster nära kunden. Det finns ett väldigt brokigt och mångsidigt urval av aktörer även i små regioner. I olika regioner har man under de senaste åren strävat efter att systematisera och rationalisera samarbetet mellan olika aktörer, men på grund av olika faktorer (bl.a. brister i informationsgången, olika CRM-system, konkurrens) förekommer fortfarande överlappningar i verksamheten. Det finns dock alldeles tydligt efterfrågan på informations- och rådgivningstjänster som tillhandahålls lokalt. Till exempel har utvecklingsföretagen årligen ca 35 000 företag som kunder.

I fråga om avgiftsbelagd utvecklingsservice (utbildning och konsulttjänster) är arbetsfördelningen vid produktionen av offentlig företagsservice väldigt tydlig. I praktiken ansvarar NTM-centralerna under ledning av arbets- och näringsministeriet för produktionen av avgiftsbelagd utvecklingsservice genom att producera subventionerade analys-, konsult- och utbildningstjänster. Själva serviceproduktionen sker i samarbete med aktörer inom den privata sektorn, och man ingår temabundna och regionala ramavtal med dessa aktörer på basis av konkurrensutsättning. Inom NTM-centralernas olika områden är det även möjligt att genomföra egna minikonkurrensutsättningar. Den nuvarande verksamhetsmodellen verkar till denna del vara välmotiverad, för den gör det möjligt att producera tjänster av hög och jämn kvalitet utan att ändå binda betydande personalresurser inom den offentliga sektorn. Verksamhetsmodellen ger även de företag som producerar tjänster en möjlighet till egen affärsverksamhet genom att de kundförhållanden som uppstår genom verksamheten kan fortsätta.

I praktiken är den nuvarande verksamhetsmodellen och ansvarsfördelningen logisk, men rollfördelningen mellan aktörerna inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde är ibland otydlig. Enligt författarna till utredningen är det skäl att tillhandahålla i synnerhet finansiella tjänster för det första skedet av företagsverksamheten (till små och medelstora företag på den inhemska marknaden och för utveckling av verksamhetsmiljön) regionalt nära kunden. Finansiering till stöd för mer avancerad och ambitiös verksamhet, i praktiken för kraftig tillväxt och internationalisering, och utvecklingstjänsterna i anslutning till det är det däremot vettigt att tillhandahålla nationellt. Detta motiveras av att tillväxt och internationalisering förutsätter att det bildas öppna ekosystem och av att finansieringen är mer selektiv, finansieringsobjekten är relativt få och stödet för utvecklingen kräver specialkunskaper som det är vettigt att centralisera, inte splittra. I praktiken bör det också i dessa speciellare finansiella tjänster (programverksamhet, FoU-verksamhet, internationaliseringstjänster) finnas så kallad front-office-kompetens, som identifierar och filtrerar kundförhållanden, även i regionerna. För företagen är tydliga vägar till service och ett fungerande samarbete mellan regionala och nationella aktörer är förutsättning för en god serviceproduktion.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Reformen som gäller regionutvecklingssystemet och tillväxttjänsterna grundar sig på regeringsprogrammet för statsminister Sipiläs regering och på de närmare riktlinjer som drogs upp med stöd av regeringsprogrammet i april 2016.

Syftet med propositionen är att främja en hållbar ekonomisk tillväxt, regionutvecklingen samt förutsättningarna för sysselsättning, att få arbete och för företagen med hjälp av åtgärder från staten och landskapen och de tjänster som ordnas av dem. Genom samarbete mellan staten, landskapen och de olika förvaltningsområdena skapas en helhetssyn på regionutvecklingen samt ett system som på ett tydligare och enklare sätt än för närvarande kan tillgodose människornas och företagens servicebehov.

Syftet med propositionen är också att de uppgifter och tjänster som finansieras av den offentliga förvaltningen och som den offentliga förvaltningen ansvarar för att ordna ska organiseras så att de stöder tillväxten och livskraften i regionerna. Genom reformen skapas en kompakt helhet när det gäller regionutveckling och tillväxttjänster.

Genom de föreslagna lagarna ska produktionsstrukturen för tillväxttjänsterna göras mångsidigare och varje regions särdrag för tillväxt beaktas bättre än i det nuvarande systemet.

Vid reformen lättas regleringen upp, överförs befogenheter så att de kommer närmare kunden och skapas flexibla tjänster som grundar sig på landskapets prövningsrätt, dock utan att den jämlikhet som förutsätts enligt grundlagen äventyras. Landskapen ska ha verksamhet som bedrivs på marknadsvillkor med verklig möjlighet att skräddarsy tjänsternas innehåll på det sätt som bäst motsvarar behoven i regionen. I en modell som baserar sig på en fungerande marknad kan effektiva verksamhetsmodeller samt information som fås från regionerna utnyttjas bättre än i nuläget.

Syftet med propositionen är att tillhandahålla tjänster som bättre motsvarar kundernas behov. Lagförslaget säkerställer att de riksomfattande tillväxttjänsterna och tillväxttjänsterna på landskapsnivå är samstämmiga och att det finns tillgång till samlade tjänster som motsvarar kundernas behov.

Avsikten är att regionutvecklingen ska erbjuda strategier och processer för samordning av tillväxttjänsterna och tillväxttjänsterna innehållet. Tillväxttjänsterna ska vara det centrala verktyget i regionutvecklingen, när landskapen ansvarar för såväl regionutvecklingen som tillväxttjänsterna inom sina regioner.

Syftena med propositionen uppnås bäst genom kundens valfrihet. Detta kräver att flera tjänsteproducenter producerar tillväxttjänster.

Genom att öppna marknaden och genom konkurrensen strävar man efter att öka kundernas valmöjligheter, förbättra kundservicen, uppnå kostnadsbesparingar, få fram nya tjänsteinnovationer och effektivare verksamhetssätt. En hållbar marknad förutsätter ett tillräckligt stort antal kunder och tjänster. En välfungerande marknad uppstår stegvis och det tar tid. Utifrån internationella erfarenheter har man bedömt att det kan ta till och med tio år innan tillväxttjänst-reformen har genomförts så att den omfattar marknaden för tillväxttjänster i hela landet. Öppnandet av marknaden varierar även regionalt, eftersom marknadsbestämda lösningar som baserar sig på en modell med flera producenter är lättast att genomföra i stora stadsregioner och deras kranskommuner.

Genomförandet av reformen förutsätter en organiseringsfunktion med tillräckliga resurser samt kompetens. Tjänsteanordnarens viktigaste uppgifter är 1) att fastställa kriterierna för att producenterna får producera tjänster, 2) att beställa tjänsterna från tjänsteproducenterna i överensstämmelse med kriterierna och till ett pris som är godtagbart, och 3) att som köpare övervaka kvaliteten på tjänsterna. Om det inte finns tjänsteproducenter som uppfyller kriterierna, måste landskapet producera tjänsterna själv. För att det ska ges möjlighet för ny affärs-

verksamhet att uppstå, begränsas den egna produktionen till endast situationer med marknadsbrist. Enligt propositionen ska landskapens eventuella produktion bedrivas i bolagsform.

Att få till stånd en konkurrenspräglad modell med flera producenter förutsätter att alla aktörer vidtar målinriktade åtgärder för att utveckla tjänstemarknaden och framskrider stegvis. Marknadens kapacitet och mognad bör stärkas stegvis med marknadsöppningar och systematisk marknadsdialog. Genom övergångsperioder (2+3 år) kan man också säkerställa att förändringen genomförs på ett kontrollerat sätt. Övergångsperioderna är viktiga också för att man ska kunna säkerställa öppenheten i fråga om informationssystem för alla aktörer inom modellen med flera producenter. Övergångsperioderna gör det också möjligt för offentliga bolag att vara verksamma som producenter av tillväxttjänster.

Landskapet och kommunen ska fortfarande vara partner när det gäller ärenden som hänför sig till livskraftsuppgifter. Vid tillväxttjänstreformen överförs inte kommunernas nuvarande livskraftsuppgifter eller resurserna för dessa till landskapen, utan landskapet åtar sig att ansvara för endast de uppgifter som staten och landskapsförbunden tidigare skött. Om landskapet klarar av att skapa en hållbar ekonomisk tillväxt, nya företag och nya arbetstillfälle har detta positiva effekter även för kommunernas livskraft. Kommunernas viktigaste uppgift är fortfarande att skapa en gynnsam verksamhetsmiljö för tillväxt, arbete och näringsliv. Till kommunernas uppgifter när det gäller livskraften hör även bl.a. planeringen av markanvändningen, näringspolitiken, ett allmänt främjande av sysselsättningen samt bostadspolitik, kollektivtrafiken, utbildningen, utvecklingen av kompetensen, skapandet av en gynnsam miljö för innovationer, integrationen av invandrare och förebyggandet av utslagning.

Kommunerna kan också vara producenter av landskapets tillväxttjänster genom de bolag som landskapet äger, om bolaget inte har ställning som anknuten enhet till kommunen.

En viktig uppgift för det allmänna är att skapa en ram och en bra verksamhetsmiljö och på det sättet stärka företagens tillväxtmöjligheter. Landskapet blir en organiseringsansvarig aktör, som ska ta hänsyn till respektive regions särdrag för tillväxt. Tillväxttjänsterna på regionnivå ska med tanke på kunden smidigt kopplas samman med tjänsterna på såväl kommunnivå som statlig nivå. Genom den konkurrenspräglade modellen med flera producenter när det gäller landskapets tillväxttjänster strävar man efter att uppnå en bättre kvalitet på tjänsterna och få fram nya mer kundorienterade tjänster. Med hjälp av nya former av innovativ integration av tjänster, t.ex. genom samordning av tillväxttjänsten och social- och hälso-tjänsterna för svår-sysselsatta kunder är det möjligt att också göra inbesparingar.

3.2 Alternativ

Grundläggande lösning

När tillväxttjänstreformen inleddes bedömdes olika alternativ för att genomföra reformen. Utifrån bedömningen har man stannat för alternativet enligt lagsförslaget, där organiserings- och produktionsuppgifterna skiljs åt, eftersom målen för reformen när det gäller en hållbar ekonomisk tillväxt och förbättrad effektivitet hos tjänsterna och mer kundorienterade tjänster bäst uppnås genom det alternativet.

Organiseringsansvaret för uppgifterna och tjänsterna, i den form dessa nu är och med den exakthet som regleringen nu har, kan överföras till de nya landskapen. Enligt bedömningen skulle en överföring av ansvaret för servicesystemet som sådant till landskapen dock inte ha gjort tjänsterna mer kundorienterade eller förbättrat tjänsternas effektivitet och inte heller effektiviserat verksamheten. I enlighet med vad som anges i bedömningen av nuläget (avsnitt 2.3), har de nuvarande tjänsterna inte helt kunnat hålla jämna steg med de snabba förändring-

arna inom ekonomin och på arbetsmarknaden. Servicesystemet är stelt – det finns för många enskilda tjänster och de är splittrade, och det är svårt att förändra expertresurserna och kompetensen så att de motsvarar arbetslivets och näringslivets snabbt föränderliga behov. Till exempel rekryteringstjänsterna och arbetsförmedlingen kräver i allt högre grad specialkompetens, branschkunnskap och djupgående service, vilket är mycket svårt att producera och upprätthålla med det nuvarande systemet. Tjänsterna är för närvarande mycket noggrant reglerade med avseende på såväl innehåll som processer. Att hålla kvar denna regleringsnivå skulle ge mycket lite spelrum för landskapens självstyrelse.

Som ett annat alternativ bedömdes en lösning där regleringen skulle vara mer allmänt utformad med större prövningsrätt för självstyrelsen, och sättet att producera tjänster skulle motsvara nuläget med betoning på att den offentliga produktionen har företräde och kompletteras av riktade köpta tjänster. Den lösningen är en fortsättning på nuvarande verksamhetssätt där bl.a. de privata tjänsternas andel inom arbets- och näringslivet småningom har utökats samtidigt som ansvaret för styrningen av kundrelationer samt det allmännas uppgifter har hört till myndigheternas ansvar. De köpta tjänsterna har gällt enskilda tjänster, kundgrupper eller en del av serviceprocessen. Enligt bedömningen har den successiva ökningen av privata tjänster i den nuvarande strukturen i någon mån ökat tjänstens effektivitet (se avsnitt 4.4 Samhälleliga konsekvenser). De köpta tjänsterna har gällt enskilda tjänster, och inte i så stor utsträckning samlade tjänster, och de har begränsats med avseende på tjänsteproducentens befogenheter, så några skalfördelar har inte kunnat uppstå och marknaderna eller innovationsförmågan på marknaderna har inte kunnat utvecklas och därigenom har inte heller någon större samhällsekonomisk effektivitet kunnat uppnås. Enligt bedömningen medför detta alternativ inga effekter på samhällsekonomisk nivå. Målen för landskapens självstyrelse skulle uppnås genom alternativet.

Utifrån bedömningen av de ovannämnda alternativen har man stannat för alternativet enligt lagförslaget, där man bedömer att man genom att utnyttja konkurrensen inom serviceproduktionen fullt ut och genom lagstiftning som möjliggör den kan uppnå de mål för effektivitet och kundorientering som man satt upp i fråga om reformen. Utnyttjandet av konkurrensen medför sådan flexibilitet och specialkompetens för tjänsten som garanterar kunden högklassiga tjänster och goda resultat. Fördelarna med konkurrens blir tillräckligt stora på samhällsekonomisk nivå, när det föreskrivs att den marknadsbaserade produktionsmodellen har företräde, upphandlingarna riktas till mer omfattande samlade tjänster och tjänsteproducenterna ges befogenheter när det gäller planeringen av serviceprocesserna och servicemodellerna. Den lösning som grundar sig på den konkurrenspräglade modellen skapar incitament för tjänsteproducenterna att ta fram ny affärsverksamhet inom servicesektorn och nya, mer effektiva tjänsteinnovationer. Med tanke på uppnåendet av effekterna spelar en tillräcklig konkurrens på marknaden och landskapens upphandlingspolitik och upphandlingskompetens en avgörande roll.

Konkurrens kan uppnås endast genom att organiserings- och produktionsuppgifterna åtskiljs och genom att föreskriva att landskapens eventuella produktion ska bedrivas i bolagsform. På det här sättet kan man säkerställa en konkurrensrättslig konkurrensneutralitet. Landskapen får omfattande prövningsrätt att styra produktionen av tillväxttjänster inom ramen för den konkurrenspräglade modellen, eftersom lagstiftningen är allmänt utformad och gör det möjligt. Organiseringsuppgiften är med tanke på välfungerande tillväxttjänster kritisk och landskapen har goda förutsättningar att utarbeta en servicestrategi för landskapet och planera produktionsstrukturerna utifrån regionens särdrag. Konkurrensen om kunderna motiverar till utvecklande av tjänsterna och till kostnadseffektivitet.

Val som görs för att trygga att det skapas en marknad

Syftet med reformen är att skapa en modell som baserar sig på en mångsidig marknad, eftersom den ger kunderna valmöjligheter och konkurrensen förbättrar produktionens effektivitet. Samtidigt skapas det möjligheter för ny företagsverksamhet i och med att offentligt finansierade tjänster ska börja tillhandahållas av privata företag.

Enligt lagförslaget kan landskapen via sina bolag producera tillväxttjänster endast i situationer med marknadsbrist. När det är fråga om att skapa en helt ny marknad, framhävs redan verk samma tjänsteproducenters ställning i förhållande till nya. De bolag som landskapen bildat skulle med den kompetenskapacitet de har och storlek sannolikt få en så stark ställning att nya aktörer inte skulle kunna komma in på marknaden och produktionen av tillväxttjänster skulle till stor del vara beroende av offentliga bolag. Reformens mål att tjänsterna ska motsvara behovet kan emellertid bäst säkerställas genom den lösning som grundar sig på en välfungerande modell med flera producenter.

Lagförslaget utesluter möjligheten för kommunernas anknutna enheter enligt upphandlingslagen att vara verksamma som producenter av tillväxttjänster. En anknuten enhet ska ha till uppgift att endast betjäna de upphandlande enheter som utövar bestämmande inflytande över den. Enligt upphandlingslagen (1397/2016) får den omsättning som inte hänför sig till ställningen som anknuten enhet från och med 2019 uppgå till högst fem procent av den anknutna enhetens omsättning och högst 500 000 euro. Således skulle möjligheten att delta på marknaden för tillväxttjänster inte innebära något betydande tillägg till den anknutna enhetens affärsverksamhet. Som verksamhet skulle det kunna vara mycket lönsamt i synnerhet om det är fråga om tjänster som den anknutna enheten redan producerar för den upphandlande enhet som utövar bestämmande inflytande.

Anknutna enheter skulle kunna snedvrida konkurrensen på marknaden genom att utnyttja upphandlingskontrakt som fås från den upphandlande enheten utan konkurrensutsättning och som är fördelaktiga för den anknutna enheten. Även en försäljning som bara utgör några procent av en stor anknuten enhets affärsverksamhet kan i praktiken innebära att enheten skulle kunna producera en betydande del på marknaden för tillväxttjänster och på det sättet bestämma prisbildningen på marknaden. Genom sin tryggade ställning kan denna prissättning hålla en sådan nivå att en privat aktör inte kan producera tjänster så att det är en lönsam affärsverksamhet. Då kan den anknutna enhetens verksamhet på marknaden leda till att privata aktörer inte kommer in på marknaden eller t.o.m. hindra att det uppstår en marknad för tillväxttjänster. Konkurrensrättsligt har man ansett att anknutna enheters ställning i förhållande till den upphandlande enheten har effekter som snedvrider konkurrensen.

Eftersom uppnåendet av målen för tillväxttjänstreformen helt baserar sig på modellen med flera producenter, har man i lagförslaget gått in för att begränsa möjligheten för anknutna enheter enligt upphandlingslagen att vara producenter av tillväxttjänster, trots att detta hindrar de kommunala bolag som producerar de nuvarande köpta tjänsterna för närings-, trafik- och miljöcentralerna och arbets- och näringsbyråerna från att i framtiden delta i produktionen av tillväxttjänster, när de är anknutna enheter enligt upphandlingslagen.

Särlösning för Nyland

I lagförslaget utformar man för huvudstadsregionen en särlösning som grundar sig på en samkommun. Huvudstadsregionen kan anses vara i en mycket annorlunda situation, när man beaktar nyckeltalen för ekonomin och arbetsmarknaden samt antalet invandrare.

En ställning som baserar sig på kundvolymerna i huvudstadsregionen ger skäl att ta fram en enskild lösning som avviker från landskapsmodellen. I huvudstadsregionen bor 44 procent av de långtidsarbetslösa i Finland och 48 procent av dem som har främmande modersmål. Huvudstadsregionens andel av hela landets arbetskraft är 22 procent och av den privata sektorns arbetstillfällen 30 procent. Påverkningsmöjligheterna för de övriga landskapen i Nyland tryggas genom lösningar där alla har rätt att bli medlemmar i samkommunen.

Utöver huvudstadsregionen finns det flera regioner i Finland med en stark centralstad som främjar tillväxten. Huvudstadsregionens fyra starka städer bildar dock ett kluster som är i en kategori för sig jämfört med andra stora städer. Att utvidga den lösning som grundar sig på en samkommunmodell även till andra regioner skulle dock urholka grunden för landskapsreformen.

3.3 De viktigaste förslagen

Enligt förslaget stiftas det en gemensam lag om regionutveckling och tillväxttjänster. Genom lagen revideras bestämmelserna om regionutvecklingen, med bibehållande av det viktigaste innehållet, samt fastställs ansvaret och principerna i fråga om ordnandet och produktionen av den arbetskrafts- och företagsservice som överförs till landskapen.

I lagen föreslås det att landskapen, staten och kommunerna ska ansvara för regionutvecklingen inom sina egna områden. Landskapen föreslås vara regionutvecklingsmyndigheter. Det föreslås att alla landskap ska vara förmedlande organ för det nationella strukturfondsprogrammet. Till övriga delar ändras inte ansvarsförhållandena för regionutvecklingen genom lagförslaget och inte heller kommunernas livskraftsuppgifter begränsas. Genom lagförslaget ändras inte heller innehållet i fråga om regionutvecklingen på annat sätt än så att tillväxttjänsterna blir en del av det. Ministeriernas ansvar och arbets- och näringsministeriets samordnande roll ändras inte genom lagförslaget.

I förslaget är tillväxttjänsterna och regionutvecklingen till vissa delar parallella. Som helhet är regionutvecklingen, som flera olika ministerier ansvarar för, dock en klart mer omfattande politisk åtgärd än tillväxttjänsterna inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde.

Förhållandet mellan stat och landskap förutsätter en ny form av samarbete. I propositionen föreslås det att staten och landskapen årligen ska diskutera målen för regionutvecklingen och uppnåendet av dem. Diskussionerna ska basera sig på statsrådets regionutvecklingsbeslut och på en aktuell lägesbild av regionutvecklingen. Syftet med diskussionerna är att skapa statens och landskapens gemensamma uppfattning om målen för regionutvecklingen och verksamhetsförutsättningarna. Avsikten är att diskussionerna stöder de samråd som avses i 13 § i landskapslagen och främjar samarbetet mellan ministerierna och landskapen.

Normerna inom regionutvecklingen minskar något redan under nuvarande strukturfondsperiod. Ett undantag från detta är de EU-rättsakter för den nuvarande perioden som gäller strukturfondsuppgifterna. Som exempel på nationell regionutveckling kan man nämna landskapsprogrammet, som genom lagstiftningen ges i uppdrag åt landskapet så att varje landskap själv bestämmer om innehållet i och beredningen av det, och inga detaljerade anvisningar utfärdas genom förordning.

EU:s strukturfondsprogram är en viktig del av regionutvecklingen. EU-rättsakterna, programmen och grunderna för förvaltningen av dem ändras inte vid landskapsreformen. När det gäller Finlands strukturfondsprogram Hållbar tillväxt och jobb 2014–2020 är samtliga landskap förmedlande organ från och med 2019. Det är dock möjligt att avtala om hur uppgifterna som förmedlande organ sköts genom samarbete mellan flera landskap, förutsatt att förpliktelserna i

EU-rättsakterna uppfylls. Beslut om förvaltningen för den programperiod som inleds 2021 fattas senare. Genomförandet av programmen inom målet europeiskt territoriellt samarbete (EAY) och programmen inom instrumentet för europeiska grannskap (ENPI/ENICBC) fortsätter under programperioden 2014–2020 på överenskommet sätt.

I lagen föreslås det att NTM-centralernas finansierings- och rådgivningstjänster för företag samt arbets- och näringsbyråernas tjänster för företagskunder och privatkunder sammanslås till tillväxttjänster på landskapsnivå. De överförs till landskapen genom ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.

De tillväxttjänster på landskapsnivå som avses i lagförslaget består av de nuvarande uppgifter vid arbets- och näringsbyråerna och NTM-centralerna som överförs till landskapen, dvs. företagstjänsterna och arbets- och näringsstjänsterna, samt av landskapsförbundens nuvarande uppgifter att främja näringsverksamhet och sysselsättning. Kommunerna ska fortfarande ansvara för den lokala näringspolitiken. De tjänster som produceras som en del av kommunernas livskraftsuppgifter kompletterar de riksomfattande tillväxttjänsterna och tillväxttjänsterna på landskapsnivå.

I 19 § i lagförslaget föreslås det att landskapet ska ha ansvaret för samordningen av tillväxttjänsterna. Ansvaret för samordningen innebär samordning av verksamhet med producenterna av kommunens, statens och landskapets andra tjänster så att det inte uppstår onödig överlappning samt så att tillväxttjänsterna samordnas till samlade tjänster. De samlade tillväxttjänsterna på landskapsnivå är följande: rekrytering och utveckling av kompetens, företagsverksamhet och företagande, att skapa förutsättningar för utveckling av innovationer samt internationalisering och finansiering. Bestämmelsen är inte uttömmande, utan landskapet kan dessutom inom sitt område ordna även andra samlade tjänster eller tjänster som främjar lagens syften inom ramen för dess befogenheter enligt 6 § 1 mom. 9 punkten i landskapslagen. Samordningen av tjänster innebär även att tillväxttjänsterna samordnas med t.ex. social- och hälsojästerna.

I 4 kap i lagförslaget föreskrivs det om åtskiljande av tjänsteanordnaren och producenten i enlighet med den s.k. beställar-producent-modellen. Landskapet är alltid organiseringsansvarig när det gäller offentliga tjänster, och de offentliga medlen för ordnandet av tjänsterna finns hos dem som har organiseringsansvaret. Den organiseringsansvarige svarar för att tjänsterna finns tillgängliga på det sätt som förutsätts i denna lag och i enlighet med landskapets behovsprövning. Tjänsteanordnaren ansvarar också för fastställande av behovet, mängden och kvaliteten i fråga om tjänsterna, beslut om sättet att producera tjänsterna, säkerställandet av kostnadsnyttoeffekten, en lika tillgång till tjänster, utvecklingen av tjänsterna och för landskapets egenkontroll. Tjänsteanordnaren ansvarar också för utövandet av myndigheternas befogenheter i samband med de uppgifter som hänför sig till tillväxttjänsterna och som innebär avsevärd utövning av offentlig makt.

Landskapet har organiseringsansvar också i fråga om informerandet om kundens rättigheter och skyldigheter, rådgivning och hänvisning av kunden till ändamålsenliga tjänster samt bedömning av tjänstebehovet och utarbetandet av en kundplan. Landskapet ska sörja för att det finns lättillgänglig information om producenterna av tillväxttjänster.

I kapitel 4 föreskrivs det om produktionen av tillväxttjänster på landskapsnivå i enlighet med modellen med flera producenter. Landskapet ansvarar själv för produktionen av tjänsterna endast när det inte finns någon lämplig tjänsteproducent eller om det är fråga om en uppgift som inte kan föras ut på marknaden. De offentliga aktörerna inklusive landskapet kan producera tillväxttjänster endast i bolagsform.

Tjänsteproducenten producerar tjänsten i enlighet med det avtal som ingåtts med den organiseringsansvarige eller i enlighet med den organiseringsansvariges beslut. I lagförslaget föreskrivs inte om vilket förfarande landskapet ska följa vid avtal om produktionen av tillväxttjänsterna. Landskapet beslutar på basis av marknads- och konkurrenssituationen på vilket sätt tjänsteproducenterna väljs. Landskapet kan använda t.ex. konkurrensutsättning som grundar sig på offentlig upphandling, godkännandeförfarande i fråga om tjänsteproducenten samt kundsedlar som helt eller delvis täcker kostnaderna för tjänsten på det sätt landskapet anser är ändamålsenligt samt kombinera dem på ett ändamålsenligt sätt. Landskapet beslutar om minimikriterierna när det gäller tjänstens kvalitet och priset på de avgiftsbelagda företagstjänsterna. I lagförslaget föreskrivs det inte heller om hur landskapet finansierar produktionen av tillväxttjänsterna. Landskapet kan t.ex. fastställa priset vid konkurrensutsättningen, ange värdet på sedlarna med vilka producenterna av tillväxttjänsterna finansierar sin affärsverksamhet i enlighet med hur kunderna väljer deras tjänster eller avtala om en resultatbaserad modell där producenten av tillväxttjänster erhåller finansiering t.ex. på basis av sysselsättningsresultaten.

Tjänsteproducenten kan vara offentligt ägd t.ex. ett bolag som ägs av kommunen eller landskapet, ett privat företag eller en aktör från tredje sektorn.

I lagförslaget kan de tjänster som produceras på marknadsvillkor inte beskrivas på ett uttömmande sätt, eftersom landskapet ansvarar för fastställandet av tjänsternas innehåll och innehållet i sin tur utformas i takt med att marknaden öppnas och tjänsteutbudet utvecklas. Detta påverkas även av hur landskapet använder sig av sina befogenheter när det gäller organiseringen. Till exempel de villkor som hänför sig till produktionen av finansieringstjänsterna kommer att ställas i den lag som gäller finansieringen av regionutvecklingen och tillväxttjänsterna.

De tillväxttjänster som produceras på marknadsvillkor kan bl.a. vara tjänster i anslutning till arbetssökande, dvs. rådgivning som gäller arbetssökandes jobbsökning och sysselsättning samt förmedling av information om arbetstillfällen och arbetsmöjligheter. Tjänster som kan produceras är yrkesvägledning och utveckling av kompetens som behövs i arbetslivet. Till företagen kan det riktas mångformiga tillväxttjänster bland annat när det gäller grundande av företag, skapande av en affärsidé, ledningen, utvecklande av innovationer och internationalisering. Även kartläggning av tjänstebehovet hos privatkunder och företag kan produceras såsom tillväxttjänst. Nya mer kundorienterade tjänster kan även produceras i gränsområdet mellan social- och hälsotjänsterna och tillväxttjänsterna t.ex. när det gäller svärsysselsatta personer.

Till de uppgifter som inte kan föras ut på marknaden hör 1) landskapets myndighetsuppgifter eller 2) landskapets organiseringsuppgifter. I 3 kap. 18 § föreskrivs det om landskapets myndighetsuppgifter.

I den föreslagna lagen definieras inte de riksomfattande tillväxttjänsterna och föreskrivs det inte om producenterna av dem. Producenterna av riksomfattande tillväxttjänster kan vara antingen statliga myndigheter eller icke-vinstdrivande aktiebolag som sköter statliga specialuppgifter. När det gäller deras politiska uppgifter görs det inga ändringar genom den föreslagna lagen, men alla nationella aktörer är skyldiga att delta i uppbyggandet av en sammanhängande funktion i fråga om tillväxttjänster där såväl de riksomfattande tillväxttjänsterna som landskapets tillväxttjänster förenas till en välfungerande helhet.

I 34 § i lagförslaget föreslås det bestämmelser om att arbets- och näringsministeriet ansvarar för tillsynen över ordnandet av tillväxttjänster och servicestrukturen samt den styrning som anknyter till tillsynen. Detta berättigar också till granskningar. Enligt paragrafen ansvarar regionförvaltningsverket för tillsynen över tillväxttjänsternas laglighet. I 9 § i landskapslagen föreskrivs det om att landskapet ska säkerställa att den aktör som producerar tjänster som omfat-

tas av landskapets organiseringsansvar har tillräckliga professionella, verksamhetsmässiga och ekonomiska förutsättningar för att producera tjänsterna.

I övergångsbestämmelserna föreskrivs det att landskapen under 2020 ska utreda om det i landskapet finns marknadsbrister som anknyter till produktionen av tillväxttjänster, och om det inte finns någon marknadsbrist ska landskapen utan obefogat dröjsmål, dock senast den 31 december 2023, ta i bruk ett produktionssystem för tillväxttjänster som baserar sig på en modell med flera producenter. Vid marknadsbrist ska landskapet bilda sina egna bolag som producerar tillväxttjänster före utgången av 2021.

Bestämmelser om särlösningen för Nyland utfärdas separat genom en parallelllag till denna lag. Lösningen baserar sig på strategin att landskapet Nyland ansvarar för ordnandet av regionutvecklingsuppgifterna i Nyland och att den samkommun som bildas av Esbo, Helsingfors, Grankulla och Vanda (kommunerna i huvudstadsregionen) ansvarar för ordnandet av tillväxttjänstuppgifterna. Även andra kommuner i landskapet Nyland kan vara medlemskommuner i samkommunen och samkommunen ingår ett partnerskapsavtal med landskapet Nyland.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

4.1.1 Konsekvenser för den offentliga ekonomin

Reformen medför betydande ändringar i statsbudgetens struktur. Landskapen ska finansieras från ett moment i statsbudgeten från vilket anslag anvisas som statsandelar till respektive landskap. Landskapen beslutar själva hur anslaget fördelas till uppgifter som omfattas av landskapets organiseringsansvar. Utöver de uppgifter om vilka det föreskrivs i denna lag hör även bl.a. ordnandet av social- och hälso-tjänster till landskapens organiseringsansvar och storleken på momentet med allmän täckning är sammanlagt ca 18,9 miljarder euro. Således kan landskapen rikta resurser till tillväxttjänster på ett sätt som avviker från det nuvarande. Regionala skillnader bland lösningarna kommer högst sannolikt att finnas. Arbets- och näringsministeriet övervakar den lika tillgången till tjänster och det att finansieringsnivån är tillräcklig på riksomfattande nivå och landskapsvis. Ministeriet kan begära utredningar på basis av vilka de regionala skillnaderna i användningen av finansieringen kan påvisas.

De omkostnader och så kallade substansanslag som i nuläget är anvisade till NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna överförs från arbets- och näringsministeriets huvudtitel till finansministeriets huvudtitel och blir en del av finansieringen av landskapen.

På basis av uppgifter i statsbudgeten för 2015 och 2019 överförs följande moment och anslag från uppgifterna inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde till statsandelsmomentet för landskapen:

Mom. nr	Mom. namn	Bokslut 2015	ramen för 2019
32.01.02*	Närings-, trafik- och miljöcentralernas omkostnader (reservationsanslag 2 år)	214 435 000	176 386 000
32.30.01	Arbets- och näringsbyråernas omkostnader (reservationsanslag 2 år)	153 486 000	147 642 000
32.30.44	Regionalt transportstöd (reservationsanslag 3 år)	5 000 000	0
32.30.45	Stödjande av företagens utvecklingsprojekt (förslagsanslag)	28 180 000	1 178 000
32.30.51	Offentlig arbetskrafts- och företagsservice (reservationsanslag 2 år)	588 299 000	418 121 000
		989 400 000	743 327 000

* Gemensamt moment för förvaltningsområdena, uppgifter inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde endast delvis

Momenten 32.30.01, 32.30.44, 32.30.45 ja 32.30.51 bildar den så kallade tillväxttjänstfinansieringen. De nämnda momentens sammanlagda anslag fördelas på basis av fördelningskriterierna för tillväxttjänster såsom en del av landskapens statsandel. Fördelningskriterierna och viktningen för dem är följande: arbetslösa arbetssökande (60 %), arbetslöshetsgrad (15 %) och företagens verksamhetsställen (25 %). Dessutom överförs moment 32.01.02 (närings-, trafik- och miljöcentralernas omkostnader) till den allmänna finansieringen, men fördelningskriteriet för momentet är invånarantalet. En liten del av momentets anslag, ca 16 miljoner euro på 2015 års nivå, anvisas även till finansieringen av tillväxttjänster.

4.1.2 Konsekvenser för samhällsekonomin

Det centrala elementet i reformen, att serviceverksamheten läggs ut, bedöms öka produktiviteten. De största förväntningarna i fråga om utvecklingen av produktiviteten anknyter till det att den arbetsförmedling som sköts av arbets- och näringsbyråerna öppnas för marknaden. De andra uppgiftshelheter inom tillväxttjänster som öppnas för marknaden är märkbart mindre, varmed de förväntningar som anknyter till utvecklingen av produktiviteten är mer anspråkslösa.

Osäkerhetsfaktorer anknyter även till den varierande marknadssituationen i landskapen. Utgångsläget i de olika landskapen vid inledandet av tillväxttjänsterna är mycket olika, och marknaderna för tjänsteproducenterna är inte lika ens på lång sikt och de utvecklas inte på samma sätt i hela Finland. Tjänstekunderna kommer inte i åtnjutande av ett lika stort urval av tjänsteproducenter och samma valfrihet över allt i Finland, eftersom de företag som producerar tjänster sannolikt koncentreras till orter med en fungerande arbetsmarknad.

Med största sannolikhet kan en konkurrensbaserad marknad uppkomma i de största områdena, medan de små områdena lider av marknadsbrist eller blir tvungna att samarbeta när det gäller konkurrensutsättning av tjänster. Åren 2013–2015 var ca en fjärdedel av de arbetssökande kunderna skrivna i landskapet Nyland. Det finns stora skillnader i kundantalet inom de olika områdena. Till exempel fanns det i slutet av november 2016 ca 176 000 arbetssökande kunder i Nyland, medan det i ett mindre landskap, Mellersta Österbotten, fanns färre än 7 000 arbetsökande kunder.

Vem som helst, även alla företag, kan söka sig som kund till landskapets tjänster. På så sätt utgör landskapsgränserna inte sådana gränser som försvårar arbetskraftens rörlighet och företagens tillväxt, eftersom producenterna av tillväxttjänster inte kan allokera sina kunder till exempel på basis av vilket landskaps kund personen är. Detta kan dock leda till en situation där landskapets tjänster utnyttjas mer jämfört med den allmäntäckande tillväxttjänstfinansiering som riktas till landskapet. Det är dock osannolikt att ett annat landskaps tjänster kommer att utnyttjas i stor utsträckning. För stöden till företagsverksamhet kan landskapet ställa kriterier som baserar sig på orten.

Enligt propositionen kan landskapet ha egen tjänsteproduktion endast i situationer med marknadsbrist, och eventuell egen produktion ska bolagiseras. Det att offentlig tjänsteproduktion förs till marknaden kan leda till behov att effektivisera verksamheten, vilket leder till att personalen måste minskas.

4.1.2.1 Konsekvenser för marknaden för regionala tillväxttjänster och företag i branschen

Med tillväxttjänstreformen skapas en marknad för tillväxttjänster på uppskattningsvis 400 miljoner euro, när man beaktar de nuvarande köpta tjänsterna (290 miljoner euro) och den nuvarande myndighetsverksamhet som flyttas till marknaden (160 miljoner euro). Eftersom landskapen inte kan vara producenter av tillväxttjänster annat än i situationer med marknadsbrist, kommer reformen att gynna privat företagsverksamhet. På den nuvarande marknaden är även läroanstalter, kommunala utvecklingsbolag och föreningar tjänsteproducenter, så det är sannolikt att privata företag inte tar hela andelen av den växande marknaden. Vilken andel av företagsverksamheten av helt ny typ till exempel i fråga om tjänster för arbetslösa arbetssökande som i fortsättningen produceras av andra än landskapens bolag beror för sin del på hur bra marknaderna kommer i gång. I lagberedningsskedet kan detta inte bedömas närmare.

Enligt situationen 2015 finns det sammanlagt ca drygt en miljard euro inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde tillgängliga för de regionala tillväxttjänster som överförs till landskapen. Av summan används för närvarande a) ca 56 procent till stöd som beviljas direkt till företag och sammanslutningar och för genomförandet av tillväxttjänster b) 26 procent till köpta tjänster från företag och c) 18 procent till myndighetstjänster. Med tanke på öppnandet av marknaden är det av betydelse hur stor andel uppgifter och tjänster av den nuvarande kategorin c som kan överföras till den privata marknaden.

Med tanke på reformens konsekvenser är det också av betydelse vilken roll privata tjänsteproducenter ges när det gäller beviljande och betalning av småskaliga företagsstöd. Dessutom begränsar eventuella situationer med marknadsbrist riktandet av resurser till privata tjänsteproducenter. Utöver de uppgifter som förblir myndighetsuppgifter, ökar antalet uppgifter som anknyter till kartläggning av marknaden och övervakningen av aktörerna, vilket för sin del kräver att resurser riktas till landskapets organiseringsuppgifter.

En konkurrensbaserad marknad kan leda till en effektivare tjänsteproduktion, varmed samma resultat uppnås med lägre kostnader än tidigare. De lägre kostnaderna ska även omfatta de utgifter som hänför sig till konkurrensutsättning och övervakning, så att reformen inte ökar an-

vändningen av offentliga medel. Den eftersträlvade kostnadseffektiviteten uppnås nödvändigtvis inte om man inte i landskapen fäster tillräckligt stor vikt vid det att man inte ska producera sådana tjänster som är överlappande i förhållande till riksomfattande producenter av tillväxttjänster och kommunerna. Till landskapens samordningsskyldighet hör att se till att sådan överlappande produktion inte uppkommer.

	Moment Sammanlagt	köpta tjänster	stöd som riktas till företag och sammanslutningar	myndighetsuppgifter
32.01.02 Näring-, trafik- och miljöcentralernas omkostnader, endast användning som gäller ansvarsområde N	48 563 614			48 563 614
32.30.01 Arbets- och näringsbyråernas omkostnader	115 797 049			115 797 049
32.30.51 Offentlig arbetskrafts- och företagservice	571 176 771	285 588 386	267 830 000	17 758 386
32.20.43 Internationaliseringsstöd för företags samprojekt (UPPHÖR)	8 532 814		8 532 814	
32.30.45 Stödande av företagets investerings- och utvecklingsprojekt (UPPHÖR)	24 427 544		24 427 544	
30.40.51 Vissa former av sjömansservice	1 498 700		1 498 700	
32.70.30 Statlig ersättning till kommunerna	96 667 044		96 667 044	
32.30.50 EU-medfinansiering och statlig medfinansiering i EU:s strukturfondsprogram, program för samarbete vid de yttre gränserna och andra program inom sammanhållningspolitiken	217 370 008	434 740	210 848 908	7 800 000
Sammanlagt	1 084 033 544	286 023 126	609 805 010	189 919 049

4.1.2.2 Stöd som beviljas företag och sammanslutningar

Via de tillväxttjänster som ska överföras från arbets- och näringsministeriet till landskapen beviljades år 2015 sammanlagt strax under 610 miljoner euro i stöd till bland annat företag, läroanstalter och regionala sammanslutningar. Av dessa utgjordes den mest betydande delen av stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden och av lönesubventioner, som beviljades av arbets- och näringsbyråerna till en summa av ca 250 miljoner euro år 2015. Av stödet från Europeiska regionala utvecklingsfonden beviljas företag ca 74 miljoner euro, med vilket företagen skaffar tjänster, anordningar, maskiner mm. från privata tjänsteproducenter på en konkurrensutsatt marknad. Drygt hälften av 610 miljoner euro beviljades år 2015 till företag (lönesubventioner och Europeiska regionala utvecklingsfondens företagsandel).

Kriterierna och stödvillkoren för olika stödformer inverkar för sin del på hurdana företag som beviljas stöd och vilken slags verksamhet som uppkommer till följd av stödet. Till exempel under denna programperiod är avsikten att med strukturfondsstöd särskilt stöda bland annat små och medelstora företags konkurrenskraft, produktion av ny information och kompetens, utbildning och livslångt lärande. Ett särskilt mål är dessutom bland annat att främja en koldioxid-ekonomi, till vilket 25 procent av finansieringen från Europeiska regionala utvecklingsfonden riktas.

Av stöden från strukturfonderna riktas drygt 60 procent till stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden, vilket i huvudsak riktas till företag och sammanslutningar för utveckling av företagsverksamhetens sektorer, näringar, miljön, trafiken och innovationer och 40 procent till stöd från Europeiska socialfonden, vilket riktas till både offentliga och privata aktörer och där den som gynnas av stödet till exempel kan vara en kund hos Arbetskraftsmyndigheten. För närvarande riktas 17 procent (ca 10 miljoner euro) av stödet från Europeiska socialfonden till arbets- och näringsbyråernas offentliga Arbetskrafts- och Företagsservice. För närvarande beviljar landskapsförbunden ungefär hälften av stödet från Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Tillväxttjänstreformen inverkar inte på den finansiering som beskrivs i kapitel 4.1.2.1.

4.1.2.3 Nuvarande köpta tjänster och myndighetsverksamhet

Regionala tillväxttjänster genomförs med sammanlagt dryga 476 miljoner euro. Av denna summa riktas 60 procent dvs. 286 miljoner euro till köpta tjänster som skaffas via offentlig upphandling av företag och sammanslutningar, samt 40 procent dvs. strax under 190 miljoner euro, till nuvarande myndighetsuppgifter. Utgifterna för myndighetsuppgifter utgörs i huvudsak av lönekostnader. Hur stor andel av 190 miljoner euro som överförs till marknaden beror på vilka uppgifter landskapet måste sköta själv som tjänsteanordnare och vilka uppgifter som är landskapets myndighetsuppgifter.

Den största andelen (61 %) av utgifterna för myndighetsuppgifter utgörs av omkostnaderna för arbets- och näringsbyråerna. För myndighetsverksamheten i anslutning till strukturfondsuppgifter används knappa 8 miljoner euro. I omkostnaderna för närings-, trafik- och miljöcentralerna ingår till exempel närings-, trafik- och miljöcentralernas förvaltningsbeslut om företagsstöd (ca 6 miljoner euro), som kommer att upphöra 2017, och FöretagsFinlands centraliserade rådgivnings- och kundbetjäningstjänster.

I nuläget kan köpta tjänster produceras av sådana sammanslutningar som kan tolkas som kommunens anknutna enheter, som efter reformen inte kan verka som producenter av tillväxttjänster om inte verksamhetssättet ändras. Sådana organisationer kan vara bland annat läroanstalter och utvecklingsbolag. År 2015 producerade ca 10 kommunägda företagscentra tjänster av typen coaching och utbildning för företag åt NTM-centralerna för strax under 2 miljoner euro. Det finns ingen information om hur många av dessa aktörer som är anknutna enheter i förhållande till kommunen.

Cirka 120 läroanstalter producerade år 2015 kurser och utbildningar åt närings-, trafik- och miljöcentralerna och arbets- och näringsbyråerna för 160 miljoner euro. I fråga om läroanstalterna kan man inte noggrant uppskatta hur många av dem som är anknutna enheter enligt upphandlingslagen. Det är dock sannolikt att flera läroanstalter är anknutna enheter i förhållande till sin ägarkommun. Efter 2019 är det fråga om de läroanstalter som säljer under 5 procent av sina tjänster till andra än sin ägare. Det är sannolikt att det uppkommer situationer där en läroanstalt som har producerat köpta tjänster åt en närings-, trafik- och miljöcentral eller en arbets- och näringsbyrå inte kan fungera som producent av tillväxttjänster om inte en organisationsförändring genomförs. I fråga om läroanstalterna lindras reformens effekt av det att 90 miljoner euro sådana medel som tidigare använts i form av köpta tjänster överförs till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde, och till den delen ändras finansieringssättet för tjänsterna i fråga.

4.1.2.4 Resurser som riktas till den nya marknaden

Enligt utvecklings- och förvaltningscentrets statistik kan av personernas arbetsbeskrivning bland annat rådgivningen och arbetsförmedlings- och utvecklingsuppgifterna omfatta ca 85 procent av de nuvarande myndighetsuppgifter som produceras för ca 190 miljoner euro. Detta skulle innebära ett penningflöde på ca 160 miljoner euro till marknaden. I detta skede har man inte kunnat noggrant bedöma de resurser som behövs för landskapets organiseringsuppgifter, som för sin del kommer att minska på den resurs som flyttas till marknaden. Det kan dock konstateras att det inte är ändamålsenligt att organiseringsverksamheten utgör mer än 10 procent av produktionsverksamheten.

De uppgifter som flyttas till marknaden kan till exempel vara tjänster i anslutning till jobbsökning, dvs. rådgivning som gäller arbetssökandes jobbsökning och sysselsättning samt förmedling av information om arbetsplatser och arbetsmöjligheter. Tjänster som kan produceras är yrkesvägledning och utveckling av kompetens som behövs i arbetslivet. Till företagen kan det riktas mångformiga tjänster via flera olika servicekanaler bland annat när det gäller grundande av företag, skapande av en affärsidé, ledningen, utvecklande av innovationer och internationalisering. Producenterna av tillväxttjänster kan också rikta en viss storleks stöd till företagen. Såsom tillväxttjänster kan det även produceras kartläggning av servicebehovet hos privatkunder och företag.

4.1.2.5 Ny företagsverksamhet

Eftersom tillväxttjänstreformen baserar sig på landskapets tjänster som är beroende av prövning och då de noggrannare villkoren för tjänsterna regleras genom substansbestämmelser, kan konsekvenserna för företagen inte påvisas noggrant i samband med denna lagberedning.

För närvarande skaffar tillväxttjänstmyndigheterna bland annat utbildnings- och konsulttjänster från privata företag genom ett upphandlingsförfarande. Den nya marknad som öppnar sig berör inte endast de nuvarande aktörernas verksamhetsområde, utan det kan vara fråga om tjänster som kan produceras av t.ex. experter inom ekonomiförvaltning eller bemanningsföretag. Företag inom ekonomiförvaltning har till exempel erfarenhet som kan utnyttjas i uppgifter inom de samlade finansieringstjänsterna och i bemanningsföretag är intervjuprocesser en mycket central del av verksamheten. Exempel på sådana branscher inom vilka det enligt statistikcentralens gällande näringsgrensindelning kan uppkomma nya verksamhetsmöjligheter är bland annat redovisning, konsulttjänster till företagsledning, sysselsättningsverksamhet, arrangemang av mässor och kongresser, inkasso- och kreditupplysnings-tjänster samt call-centerverksamhet.

Huvudsakligen är det fråga om branscher där tröskeln att komma in på marknaden är låg. Det behövs inga stora investeringar för att inrätta verksamheten och i praktiken kan redan ett enmansföretag erbjuda vissa tillväxttjänster. Ett undantag kan vara vissa utbildningar som kräver att utbildaren har ett visst slags faciliteter. För att kunna bli producent av tillväxttjänster kan det krävas vissa särskilda registreringsåtgärder på företaget. Till exempel kan det finnas särskilda krav på de som erbjuder utbildningstjänster, för att de ska kunna gå med i undervisnings- och kulturministeriets register. I den föreslagna lagen om regionutveckling och tillväxttjänster finns inga bestämmelser om sådana eventuella kriterier.

Företagen belastas just inte av någon administrativ börda när de registrerar sig som produceter av tillväxttjänster, om man som kriterium till exempel har samma nivå som i beställarsvars-lagen. Däremot kan det till exempel när det gäller tjänster till privatkunder vara ändamålsenligt att ställa även andra kvalitetskriterier till exempel för företag som erbjuder utbild-

ning. Den administrativa börda som orsakas av detta kan bedömas när man vet hurdant förfarandet vid registrering som tjänsteproducent blir.

De största kraven i fråga om informationssystemen kommer sannolikt att gälla de företag som erbjuder sysselsättningstjänster, eftersom lagrandet och lämnandet av uppgifter är noggrant reglerat.

I 23 § 4 punkten i lagförslaget föreskrivs det att landskapet kan definiera de uppgifter som ska föras in i det riksomfattande informationssystemet. Dessutom ska bland annat sådana viktiga anmälningar som anknyter till inledandet och avslutandet av jobbsökning samt förutsättningarna för utkomstskydd för arbetslösa samlas i ett riksomfattande register, så att det finns uppgifter om arbetslösa tillgängliga för beslut om utkomstskydd för arbetslösa, för att skapa en bild av det allmänna arbetslöshetsläget samt för att planera och genomföra tjänster och utvärdera genomförandet. Privata tjänsteproducenter kommer att ges rätt att använda ett system som upprätthålls av den offentliga förvaltningen, varmed företagens utgifter för investering i informationssystem skulle vara måttfulla.

EU:s dataskyddsförordning, som blir direkt tillämplig våren 2018, ställer krav på dataskyddet och informationssäkerheten. Den arbetsgrupp (JM) som behandlar dataskyddsförordningens konsekvenser för den nationella lagstiftningen är ännu inte klar med sitt arbete, men förordningen omfattar nya och betydande påföljder för dem som bryter mot förordningen, vilket skapar incitament för att beakta dataskydd och informationssäkerhet på ett ändamålsenligt sätt.

Från företagens synvinkel kan det att kunduppgifterna blir kvar hos företaget vara viktigt, eftersom kundregistret kan vara en viktig konkurrensfaktor för företag. I den fortsatta beredningen kommer det att preciseras vilka uppgifter som tjänsteproducenterna kan åläggas att föra in i det riksomfattande registret och vilka krav som behandlingen av personuppgifter ställer. För en del företag kan till exempel användningen av egna användargränssnitt vara en viktig konkurrensfaktor.

Att mata uppgifter separat i det riksomfattande systemet orsakar en viss administrativ börda för företagen och därmed utgifter för personal och/eller informationssystem. Den egentliga bördan eller utgiften beror på i vilken utsträckning uppgifter ska föras in och om detta sker automatiskt eller manuellt. I praktiken är utnyttjandet av automatik det enda sättet, men det kräver att automatik skapas, vilket också medför kostnader. Till exempel kan det för ensamföretagare löna sig att i stället för automation föra in uppgifterna manuellt eller att direkt använda det riksomfattande systemet.

I samband med beredningen av den lag som gäller informationssystemen preciseras det huruvida en användaravgift tas ut för användning av det riksomfattande systemet. Den eventuella avgiftens storlek har betydelse särskilt för småföretags verksamhetsförutsättningar i branschen.

Små företag kan ha sämre möjligheter att marknadsföra sin verksamhet eller att upprätthålla högklassiga nättjänster och fungerande användargränssnitt som uppdateras i nya anordningar. Detta kan ha stor betydelse i en situation där till exempel merparten av de arbetslösa arbetsökande eller stödsökande gärna använder sig endast av digital ärendehantering och reformen möjliggör att företagen använder sina egna användargränssnitt i tjänsterna. Även de krav på informationssystem som myndigheterna ställer kan ha betydelse. Bestämmelser om de krav som ställs på informationssystem utfärdas separat.

På sättet för inledandet av verksamheten och på företagsverksamhetens ändamålsenlighet inverkar det om landskapet har som avsikt att skaffa de tjänster som landskapet behöver, eller

om landskapet avser rikta de disponibla medlen till marknaden via olika slags s.k. servicesedlar. Det hur kunderna inhämtar information om de aktörer som producerar tillväxttjänster har betydelse för företagets verksamhet särskilt om landskapet går in för en lösning som baserar sig helt och hållet på kundens val.

Lagen reglerar inte hur landskapen ska finansiera produktionen av tillväxttjänster. Olika finansieringslösningar tillämpas sannolikt på de samlade tjänsterna. Olika modeller med servicesedlar kan passa i fråga om små sakkunnigtjänster som företagen erbjuder. Resultatbaserade avtal kan passa i fråga om för arbetssökande avsedda stora tjänstepaket med helhetsansvar. Dessa kan bestå av en fast andel och en resultatbaserad andel. Dessutom kan landskapen i likhet med nuläget använda modeller som baserar sig på volym och på förhand avtalade fasta priser, där avgiften är bunden till exemplet till utfallet och betalningstidtabeller.

Också de nuvarande köpta tjänsterna kan i fortsättningen genomföras så att kunden kan använda den servicesedel eller motsvarande som kunden fått till att köpa tjänster av ett företag som kunden själv valt och som uppfyller de minimikrav som landskapet ställt. I fråga om dessa är det inte fråga om att öka marknaden utan om att ändra affärsverksamhetslogiken från att vinna en offentlig upphandling till att marknadsföra direkt till kunderna. En del av de nuvarande företagen och offentliga samfunden kan hamna i en ny situation till exempel på grund av att upphandlingskompetensen bör inriktas på marknadsföringskompetens. Förfarandet möjliggör dock att nya företag får snabbare inträde på marknaden, då inledandet av verksamheten inte är beroende av en offentlig aktörs upphandlingscykel. Marknaderna byggs även upp efter kundernas egna val och de företag som får stöd kan bättre utnyttja redan existerande nätverk.

Enligt arbets- och näringsministeriets utredning är kostnaderna för uppgörandet av en offert i enlighet med upphandlingslagen för ett företag som producerar tjänster i medeltal 1 160 euro. Dessutom är en upphandlande enhets administrativa kostnader 2 900 euro per anbudsförfrågan om tjänster. Kostnader uppkommer för myndigheterna av att de eventuellt ska upprätthålla och publicera information om sådana företag av vilka tjänster kan köpas med servicesedlar.

Genom resultatbaserade anskaffningar och genom att flytta tyngdpunkten för arbetskraftstjänster från den offentliga sektorn till den privata sektorn strävar man efter en mera kundorienterad och effektiv verksamhet. Internationella exempel visar att genom privat produktion kan man som bäst uppnå 5–15 procent bättre nettoeffektivitet än genom motsvarande offentliga produktion. Privat tjänsteproduktion är inte nödvändigtvis billigare till genomförandekostnaderna än offentlig tjänsteproduktion. En bättre nettoeffektivitet kan dock leda till lägre totala kostnader, eftersom även en liten förkortning av arbetslöshetstiden sparar märkbart på kostnaderna för utkomstskyddet för arbetslösa när det är fråga om stora kundvolymerna. (Forskning: Oosi, Yksityisen palvelun hyödyntäminen julkisessa työväilyksessä. Työ ja yrittäjyys 7/2016, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu).

Oosi (7/2016) konstaterar att forskningslitteratur ger något motstridig information om resultaten av privatisering av arbetsförmedlingstjänster och att det gjorts få pålitliga bedömningar som baserar sig på expertutvärdering. Resultaten är beroende av bl.a. kontexten och området. I forskningen konstateras det också att Storbritanniens och Australiens erfarenheter av effektiviteten av privat arbetskraftsservice (med omfattande ansvar) har varit lovande, även om det är svårt att genom forskning bedöma nettoeffektiviteten. Det innovativa serviceutbudet och individuell kundrådgivning har ökat. Även kostnadseffekterna på samhällsekonomisk nivå har varit såpass positiva att länderna i fråga har fortsatt med en servicestruktur som baserar sig på den privata produktionens helhetsansvar.

När det gäller hur de offentliga upphandlingarna fungerar kan en riskfaktor utgöras av fastställandet av ett marknadspris för arbetskraftstjänster. I pilotprojektet i Nyland och Birkaland un-

der 2015 visade det sig att det finns stora skillnader i prissättningen hos de privata aktörer som lämnat anbud. Konkurrensens positiva effekter på utgifterna baserar sig på en marknad med tillräckligt många aktörer och på den information som aktörerna har tillgång till. Privata aktörer prissätter sina tjänster enligt hur de bedömer att de kan uppfylla de mål som ställts upp. Eftersom affärsverksamheten delvis är ny, innebär detta utmaningar även när det gäller prissättningen av tjänsterna och på vilka grunder de slutliga valen av tjänsteleverantörer görs.

4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

De nuvarande NTM-centralerna, arbets- och näringsbyråerna samt närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter KEHA läggs ned och merparten av deras nuvarande uppgifter inom näringspolitik och skötseln av sysselsättningen överförs till de nya landskapens organiseringsansvar. En del uppgifterna inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde överförs i och med landskapsreformen till Tekes och det nya tillstånds-, styrnings- och tillsynsverk som inrättas. Vid reformen inrättas 18 landskap, och de nuvarande NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas uppgifter överförs till dem. Även om Egentliga Tavastland och Päijänne-Tavastland, Mellersta Österbotten samt Södra Karelen och Kymmenedalen av de nya landskap som inrättas saknar en landskapsspecifik NTM-central, finns dock denna myndighets funktioner även i dessa landskap. Verksamhetsområdet för NTM-centralen och arbets- och näringsbyrån i Tavastland omfattar Egentliga Tavastland och Päijänne-Tavastland. På motsvarande sätt omfattar området för NTM-centralen och arbets- och näringsbyrån i Sydöstra Finland Södra Karelen och Kymmenedalen. I detta skede har inga riktlinjer gjorts upp för hur NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas gemensamma utvecklings- och förvaltningscenters samt arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenters funktioner ska placeras.

Reformen överför produktionen av de nuvarande myndighetsuppgifterna till den privata marknaden. Då kommer till exempel alla delar av en arbetslös arbetssökandes serviceprocess eller beviljandet av företagsstöd i fortsättningen att skötas av någon annan än en myndighet. De uppgifter som myndigheterna för närvarande har kan minska med 75–85 procent från det nuvarande, om landskapets myndighetsuppgifter utgör 15 procent jämfört med nuläget och organiseringsuppgifterna 10 procent. Särskilt i fråga om organiseringsuppgifterna är uppskattningen riktgivande och kommer att preciseras först i det skedet då landskapen inleder åtgärderna för att skilja åt tillväxttjänsterna.

Landskapets myndighetsuppgifter föreslås omfatta bl.a. beviljande av stöd eller ersättning som betalas till en person, andra stöd som beviljas företag, om det stöd som det ansökts om överstiger 10 000 euro, beslut om avbrytande, upphörande eller återkrav av utbetalningen av stöd eller ersättning, avgöranden som gäller frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån, beslut om förvägran av rekryterings- och kompetenstjänster som erbjuds arbetsgivare eller företag samt delbeslut om uppehållstillstånd för arbetstagare och uppehållstillstånd för näringsidkare, meddelande av förhandsbesked samt beslut om vägran att bevilja uppehållstillstånd för arbetstagare enligt utlänningslagen. Som landskapets myndighetsuppgift sköts dessutom beslutsfattandet i fråga om projekt som finansieras med medel för Europeiska unionens strukturfondsperiod 2014–2020 och medel ur Europeiska unionens globaliseringsfond.

En eventuell överföring av sådant beslutsfattande som omfattar användning av offentliga medel från myndigheter till privata företag eller motsvarande förutsätter att det landskap som ansvarar för organisationen gör en betydande satsning på övervakningen. De nuvarande myndigheternas roll som upphandlande enheter kan minska, men administrativa kostnader uppkommer i fortsättningen av förfarandet för godkännande och registrering av tjänsteproducenter.

Flera uppgifter som tilldelats de nuvarande NTM-centralerna har centraliserats av ändamåls-enlighetskäl. På detta sätt har man till exempel kunnat genomföra de sparåtgärder som riktats till NTM-centralerna. Dessutom har det ansetts att centralisering förbättrar kundservicen i situationer där händelsevolymerna annars inte skulle räcka till att upprätthålla behövlig know-how till exempel i fråga om rådgivning. Om landskapen inte avtalar om skötseln av centraliserade tjänster och det inte föreskrivs om dem i lag, är det möjligt att en del av de resurser som används för dessa uppgifter fördelas på 18 landskap. Detta kan innebära att nyttan med centraliseringen går förlorad. Vid NTM-centralerna sköts för tillfället sådana substansuppgifter inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde som överförs till landskapen i en omfattning motsvarande ca 230 årsverken. Centraliserade uppgifter är bland annat uppgifter som anknyter till kundservicen vid arbets- och näringsbyråerna, invandring, upphandlingar och strukturfonder.

4.2.1 Bolag som landskapet äger

Extra administrativa utgifter kan uppkomma för landskapen av att bolagisera verksamheten. Även ett offentligt bolag bör känna till att verksamheten eventuellt är tillståndpliktig samt de andra administrativa krav som anknyter till branschen såsom anmälnings- och registrerings-skyldigheter. När offentlig verksamhet bolagiseras till producent av tillväxttjänster är bolagsformen automatiskt aktiebolag. De administrativa kostnaderna för ett eventuellt godkännande-förfarande av producenter av tillväxttjänster bedöms i den speciallag som är under beredning. Verksamhet i aktiebolagsform kräver att det för bolaget har utsetts en styrelse med 1–5 medlemmar och att ett avtal om bolagsbildning av aktiebolaget har ingåtts och en bolagsordning gjorts upp. Minimiaktiekapitalet för ett aktiebolag är 2 500 euro.

Enligt en grov uppskattning kan det beräknas att åtgärderna för bildande av ett bolag, om man inte beaktar eventuella förfaranden för godkännande av en producent av tillväxttjänster, tar ungefär en arbetsvecka.

Det hur många och hur stora bolag landskapen grundar beror på marknadssituationen och hur landskapet delar in branscherna. Det är sannolikt att landskapen grundar endast ett bolag som producerar tillväxttjänster eller integrerar tillväxttjänsterna som en del av bolag som annars uppkommer i samband med landskapsreformen. Av denna anledning går det inte att bedöma hur stora de bolag som bildas är, men det är sannolikt att de till storleken är klart större än enheter med 50 personer.

4.2.2 Kommunala och regionala utvecklingsbolag

I Finland finns det ca 50 utvecklingsbolag som ägs av kommunerna och som sysselsätter ca 1 000 personer. Detta utgör ca 90 procent av alla regionala närings- och utvecklingsbolag och nästan alla kommuner är delägare i något regionalt utvecklingsbolag. Utvecklingsbolagens storlek varierar mellan mindre än 5 anställda till mer än 50 anställda. Utvecklingsbolagens genomsnittliga omsättning var vid ingången av 2015 ca 2,8 miljoner euro, varav den kommunala finansieringens andel var ca 1,3 miljoner euro.

Över hälften av utvecklingsbolagens finansiering kommer från projektfinansiering. I reformen av tillväxttjänster är utgångspunkten att man inte ändrar stödvillkoren, men landskapet ska i fortsättningen ha mera självständiga befogenheter att rikta stöden. Hur detta inverkar på den tillväxttjänstfinansiering som utvecklingsbolagen får i form av företagsstöd beror alltså på landskapens lösningar. Under programperioden 2014–2020 beräknas det att sammanlagt 100 miljoner euro kommer från strukturfonderna till utvecklingsbolagen.

Utvecklingsbolagen kan vara anknutna enheter enligt upphandlingslagen. För närvarande får en anknuten enhet enligt gällande rättspraxis sälja 10 procent av sin produktion till marknaden, men från och med år 2019 minskar andelen till 5 procent. Detta kan inverka på hur många utvecklingsbolag som i fortsättningen också kan fungera som producent av tillväxttjänster om de så önskar. Enligt en utredning som gjorts åt arbets- och näringsministeriet kräver särskilt samhälleliga strukturändringar och minskad finansiering att även utvecklingsbolag gör ändringar i verksamheten och administrationen².

Om kommunerna i fortsättningen konkurrensutsätter de tjänster som utvecklingsbolagen nu producerar som anknutna enheter, skulle utvecklingsbolagen ha möjlighet att skaffa tilläggsfinansiering för sin verksamhet i egenskap av producenter av tillväxttjänster. Enligt arbets- och näringsministeriets utredning är kostnaderna för ett företag som producerar tjänster för uppgörandet av en offert i enlighet med upphandlingslagen i medeltal 1 160 euro. Dessutom är en upphandlande enhets administrativa kostnader 2 900 euro per anbudsförfrågan om tjänster. Huruvida det är ändamålsenligt för kommunerna att ändra verksamheten till denna del eller inte beror även på hur stor affärsmässig nytta utvecklingsbolagen kan få som producenter av tillväxttjänster. På riksomfattande nivå är det fråga om en marknad på över 400 miljoner euro, om man beaktar de upphandlingar i fråga om arbetskrafts- och företagstjänster som görs redan nu och i vilka utvecklingsbolagen i sin nya roll i fortsättningen också kan delta.

4.2.3 Konsekvenser för personal

Landskapsreformen är en betydande reform av administrationen och verksamheten och har stor inverkan på personalen i NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna. Reformen innebär stora organisatoriska ändringar och ändringar i sättet att ordna tjänster som leder till att arbetsgivaren byts för i årsverken räknat sammanlagt ca 3 500 personer som arbetar i NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna, och som inverkar väsentligt på personalens uppgifter och placering.

Ansvar för att organisera de i 6 § 1 mom. 9 punkten i landskapslagen avsedda uppgifter som NTM-centralerna och Arbets- och näringsbyråerna haft hand om och de därmed förknippade stödtjänstuppgifterna överförs från de nämnda statliga ämbetsverken till landskapen eller till de bolag eller sammanslutningar som hör till landskapskoncernen eller som kontrolleras av landskapet. När dessa uppgifter överförs från de statliga myndigheternas organiseringsansvar, kommer även den personal som i statens ämbetsverk skött de uppgifter som överförs att överföras till de nämnda nya organisationerna.

Från NTM-centralernas ansvarsområde för näringarna och från arbets- och näringsbyråerna till landskapen överförs den personal som sköter följande uppgifter: offentlig arbetskrafts- och företagsservice, främjande av integration samt utbildning, utveckling av kompetensen, kultur, regionutveckling och strukturfondsverksamhet. De personer som överförs är, med några undantag, anställda i tjänsteförhållande. Andelen visstidsanställd personal som överförs är uppskattningsvis under 10 procent.

Ovannämnda uppgifter baserar sig på en utredning som gjorts hösten 2016 inom ramen för utvecklings- och förvaltningscentret och som gäller årsverken och anslag som överförs från statliga ämbetsverk i samband med landskapsreformen. Uppgifterna har samlats in på basis av arbetstidsredovisningen för 2015 för de ämbetsverk som förändringen gäller och de kommer att ändras under de kommande åren bl.a. till följd av pensioneringar och utvecklingen av anslag som anvisats ämbetsverken.

² Seudullisten kehittämisyyhtiöiden rooli työ- ja elinkeinopolitiikan edistämisessä, TEM raportteja 39/2015

I ramarna för de offentliga finanserna riktas det sparkrav mot NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna. Finansieringen av de uppgifter som överförs minskar i statsbudgeten med ungefär en fjärdedel från 2015 till 2019. Den minskade finansieringen beror till största delen på de omkostnadsbesparingar som linjerats upp i regeringsprogrammet och planen för de offentliga finanserna.

Landskapets temporära beredningsorgan har till uppgift att i samarbete med de ämbetsverk från vilka uppgifter och den personal som sköter uppgifterna överförs till landskapskoncernen kartlägga den personal som överförs och för landskapsfullmäktige bereda förslag till övergångsplan och övergångsavtal. De exakta årsverken för de uppgifter som överförs ska utredas mellan landskapens temporära förvaltning och de statliga ämbetsverken i god tid före den 31 december 2018. Beredningen ska utgå från regeringens riktlinjer den 5 april 2016 om att omorganiseringen av uppgifterna ska genomföras så att överföringarna från en ort till en annan minimeras.

Den personal som överförs till landskapen blir anställda i landskapen och vid de sammanslutningar som hör till landskapskoncernen eller som kontrolleras av landskapen. Personalen ska först överföras till landskapen och en del av den sedan vidare till landskapens bolag. De lösningar som preciseras senare och som hänför sig till landskapens nationella servicecenter, bolagiseringsskyldigheten och de uppgifter som landskapen ska sköta i samarbete kommer att inverka på vem som är den slutliga arbetsgivaren för en enskild person som överförs. Lösningarna inverkar till exempel på hur stor andel av personalen som överförs till de sammanslutningar som hör till landskapskoncernen eller som kontrolleras av landskapen eller till andra bolag eller sammanslutningar.

Områdesindelningen vid de nuvarande ämbetsverken följer inte till alla delar landskapsindelningen. När det gäller NTM-centralerna omfattar vart och ett av områdena för närings-, trafik- och miljöcentralerna i Tavastland, i Sydöstra Finland och i Österbotten två landskap. På motsvarande sätt omfattar regionförvaltningsverkens verksamhetsområden, med undantag för Regionsförvaltningsverket i Lappland, flera landskap. Eftersom uppgifterna vid regionförvaltningsverken och NTM-centralerna till stor del är centraliserade, har det i detta skede inte ansetts ändamålsenligt att göra en kalkylerad landskapsindelning vad gäller årsverken. Innan beslut om den personal som överförs slutgiltigt fattas krävs det beslut om bl.a. de uppgifter som överförs från staten till landskapen, de uppgifter som landskapen sköter i samarbete och om arbetsfördelningen mellan landskapen och landskapens nationella servicecenter.

Inom NTM-centralerna finns det många centraliserade funktioner där de anställda för närvarande utför uppdrag för fler olika NTM-centraler, och de anställda arbetar i praktiken utspridda på olika orter. En del av de nuvarande samlade uppgifterna kommer i fortsättningen att skötas av olika landskap. I fråga om vissa uppgifter finns det dock, för att en ändamålsenlig och ekonomisk skötsel eller tillräcklig kompetens ska säkerställas, sannolikt skäl att organisera uppgiften så att den sköts på ett mer omfattande område än ett landskap eller att den sköts centraliserat av ett visst landskap. Landskapen kan också besluta att de lägger samman sina uppgifter på ett sätt som avviker från det nuvarande. När beslut fattas om en fortsättning för arrangemang av denna typ efter den 1 januari 2019, ska landskapen i sina beslut beakta hur man bäst svarar mot regeringens riktlinje om att överföringar från en ort till en annan ska minimeras. För att genomföra riktlinjerna kan landskapen exempelvis utnyttja de frivilliga samarbetsformer som anges i 8 kap. i landskapslagen. Landskapen kan bl.a. inrätta gemensamma tjänster eller avtala om att uppgiften ska skötas av en tjänsteinnehavare i ett annat landskap. Landskapen kan också avtala om att producera tjänster genom samarbete eller enligt modellen med ett ansvarigt landskap så att något landskap sköter en uppgift för ett eller flera landskapsräkning.

Lösningarna när det gäller att lägga samman uppgifterna och upplösa de nuvarande samlade uppgifterna kan ha betydande konsekvenser för personalens uppgifter, lön och eventuellt också på arbetsplatserna. De mer detaljerade konsekvenserna för personalen klarnar till denna del sannolikt tidigast under 2018, när det fattas beslut om hur uppgifterna läggs samman.

Vid förändringen ska god personalpolitik iakttas. En lyckad ledning av förändringen förutsätter öppenhet och att personalen blir delaktig i genomförandet av förändringen. I samband med genomförandet av reformen ska man se till att personalen informeras och har möjlighet att påverka.

Enligt utvecklings- och förvaltningscentrets bedömning kommer största delen av den personal som överförs med stöd av denna lag att övergå i anställning hos det landskap inom vars område den NTM-central eller arbets- och näringsbyrå ligger där personen för närvarande arbetar. Bedömningen baserar sig på sådan information om personalens verksamhetsställen som utvecklings- och förvaltningscentret har tillgång till. Det verksamhetsställe som uppgetts i en persons uppgifter motsvarar dock inte nödvändigtvis den NTM-central som personen i själva verket utför uppgifter för. Närmare uppgifter om detta kommer att utredas våren 2017.

Områdesindelningen för de nuvarande ämbetsverken följer inte till alla delar landskapsindelningen. När det gäller NTM-centralerna omfattar vart och ett av områdena för närings-, trafik- och miljöcentralerna i Tavastland, i Sydöstra Finland och i Österbotten två landskap. Av de 177 årsverken vid Närings-, trafik- och miljöcentralen i Tavastland är 28 personer placerade i Tavastehus, av de 148 årsverken vid Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland är 1 person placerad i Imatra och 5 personer placerade i Villmanstrand och av de 88 årsverken vid Närings-, trafik- och miljöcentralen i Österbotten är 13 personer placerade i Karleby. Principerna för hur uppgifterna och personalen i fråga om dessa landskap ska fördelas kommer att basera sig på förhandlingar mellan staten och landskapen. Personalens placering kommer dessutom att diskuteras i samband med de förändringsdiskussioner som förs vid ämbetsverken med de personer som överförs.

Fyra NTM-centraler sköter så kallade strukturfondsuppgifter samt uppgifter som hänför sig till nationella företagsstöd med en personal motsvarande sammanlagt 141 årsverken. Detta beskrivs närmare i beskrivningen av nuläget i kapitel 2.1.2 (s. 19). Om landskapen inte kommer överens om att samarbeta i fråga om uppgifterna kommer uppgifterna att fördelas på alla landskap, vilket kan innebära att pendlingsområdet för en person som sköter en uppgift kan ändras, i synnerhet om landskapen inte i fortsättningen kommer överens om en centraliserad skötsel av uppgifterna. Personernas nuvarande faktiska arbetsorter utreds våren 2017.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Savolax ansvarar med en personal motsvarande 84 årsverken för uppgifterna vid arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, som grundar sig på en geografiskt decentraliserad verksamhetsmodell. Dessutom sköts den centraliserade telefontjänstfunktionen för riksomfattande privatkunder vid alla arbets- och näringsbyråer med en personal motsvarande 120 årsverken. Om dessa uppgifter överförs till ett servicecenter, är det sannolikt att den nuvarande decentraliserade verksamhetsmodellen kan fortsätta, och det finns inget behov av eventuella ändringar av pendlingsområdena.

Centraliserade uppgifter som anknyter till invandring sköts vid sju NTM-centraler med en personal motsvarande drygt 16 årsverken. Om landskapen inte kommer överens om att uppgifterna ska fortsätta skötas på nuvarande sätt, kommer uppgifterna att fördelas på 18 landskap och detta kan inverka på var arbetsplatsen för de personer som nu sköter uppgifterna kommer att ligga, om inte antalet årsverken för skötseln av uppgifterna i fråga är lika stort i respektive landskap som det är nu vid respektive NTM-central.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland använder tre årsverken för skötseln av de tjänster som gäller rättsligt stöd i hela landet. Även vissa upphandlingsuppgifter sköts centraliserat.

I detta skede kan man inte exakt veta hur stor andel av personalen vid utvecklings- och förvaltningscentret som överförs till landskapen i stället för till landskapens nationella servicecenter, även om denna andel kommer att vara liten. För uppgifterna i fråga är det ändamålsenligt att hitta lösningar som minimerar överföringar från en ort till en annan. Beslut om återkrav av stöd innebär betydande utövning av offentlig makt och det egentliga uppdraget att fatta beslut kommer att överföras till landskapen. Huruvida detta inverkar på överföringen av personal beror på om man kan anse att själva beslutsfattandet utgör mer än 50 procent av arbetstiden.

På grund av bland annat ovannämnda centraliserade uppgifter har det i detta skede av beredningen inte ansetts ändamålsenligt att göra en kalkylerad landskapindelning vad gäller årsverkna. Innan beslut om den personal som överförs slutgiltigt fattas krävs det beslut om bl.a. de uppgifter som överförs från staten till landskapen, de uppgifter som landskapen sköter i samarbete och om arbetsfördelningen mellan landskapen och landskapens nationella servicecenter.

Överföringen av personal i samband med landskapsreformen till landskapen och de sammanslutningar som hör till landskapskoncernen eller kontrolleras av landskapen betraktas enligt propositionen som överlåtelse av rörelse. När det gäller personal som överförs från staten ska bestämmelserna om överlåtelse av rörelse i statstjänstemannalagen och arbetsavtalslagen tillämpas på alla de ändringar i samband med landskapsreformen som innebär byte av arbetsgivare oberoende av om de kännetecknas för överlåtelse av rörelse som föreskrivs i statstjänstemannalagen och arbetsavtalslagen är uppfyllda. Om en person först överförs till landskapet och därifrån sedan till en sammanslutning som antingen hör till den landskapskoncern som bildas senare eller kontrolleras av landskapen, ska bestämmelserna om överlåtelse av rörelse i införandelagen iakttas när det gäller överföringar av personal före utgången av 2020. Vid överföring av personal efter detta ska bestämmelserna om överlåtselse av rörelse i de gällande lagarna iakttas.

En person överförs till det landskap eller till den sammanslutning som hör till landskapskoncernen eller som kontrolleras av landskapen dit de uppgifter överförs som han eller hon skött före överföringen och som utgjort mer än 50 procent av hans eller hennes uppgifter.

Personalen överförs som s.k. gamla arbetstagare och behåller de rättigheter och skyldigheter som arbetsavtals- eller tjänsteförhållandet medför vid tidpunkten för överföringen. En ny arbetstagare är skyldig att iakttä bestämmelserna i det vid överföringstidpunkten gällande arbets- eller tjänstekollektivavtal som är bindande för den tidigare arbetsgivaren till utgången av avtalsperioden. Efter att avtalsperioden löpt ut övergår man till att tillämpa det arbets- eller tjänstekollektivavtal som är bindande för den nya arbetsgivaren. Hur lönen och andra frågor som gäller anställningsförhållanden påverkas beror delvis på nivån i det avtal som tillämpas.

Att överlåta rörelse utgör inte som sådant grund för att ändra anställningsvillkoren. De anställdas uppgifter kan förändras när uppgifter sammanförs till en ny helhet. Förändrade uppgifter kan inverka även på lönen.

De som har tidsbegränsade anställningar övergår genom överlåtelse av rörelse till anställning hos den nya arbetsgivaren för den tid den tidsbegränsade anställningen varar. En stor del av anställningsförhållandena upphör sannolikt vid utgången av 2018.

Anställda som är på familjeledighet från den tidigare arbetsgivaren ska ha rätt att återvända till anställning hos den nya arbetsgivaren och i första hand till sitt tidigare arbete.

Det har föreslagits att tillämpningsområdet för lagstiftningen om kommunala anställningsförhållanden utvidgas till att gälla även landskapets personal, så statligt anställda som överförs börjar omfattas av den nya lagstiftningen om anställningsförhållanden. En del av personalen överförs till arbetsavtalsförhållande och omfattas således av den lagstiftning som tillämpas på arbetsavtalsförhållanden. Om en tjänsteman överförs till ett bolag eller en sammanslutning som hör till landskapskoncernen eller som kontrolleras av landskapet, övergår tjänstemannen till anställning i arbetsavtalsförhållande.

Det har föreslagits att intressebevakningen för arbetsgivare i landskapen ska ordnas så att Kommun- och landskapsarbetsgivarna KT ska vara arbetsgivarnas intressebevakare. Till dess uppgifter hör att förhandla och avtala på sina medlemssamfunds vägnar om personalens anställningsvillkor samt förhandla och avtala när det gäller avtal och rekommendationer på centralorganisationsnivå.

Utgångspunkten är att bara de som står i tjänsteförhållande har rätt att utöva offentlig makt. Detta kan dock frångås genom bestämmelser om att uppgiften anförtros någon annan än en myndighet under de förutsättningar som anges i 124 § i grundlagen. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får bara anförtros myndigheter. Som betydande utövning av offentlig makt betraktas till exempel på självständig prövning baserad rätt att använda maktmedel eller att på något annat betydande sätt ingripa i individens grundläggande fri- och rättigheter. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt eller uppgifter som inte kan ges till någon annan än en myndighet sköts av landskapet. Således överförs den personal i tjänsteförhållande som sköter uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt i regel till anställning hos landskapen. Enligt den nuvarande arbetstidsstatistiken sköter ungefär 15 procent av personalen uppgifter som i enlighet med 18 § är landskapets myndighetsuppgifter och som landskapet ska sköta.

Tilläggs pensionerna för den personal som överförs från staten till landskapet eller till en sammanslutning som hör till landskapskoncernen eller som kontrolleras av landskapen tryggas genom att det föreskrivs separat om dem.

Den föreslagna lagen har betydande konsekvenser för personalen till den del genomförandet av de nuvarande tillväxttjänsterna vid NTM-centralerna, arbets- och näringsbyråerna och landskapsförbunden genom reformen förs in på marknaden. De uppgifter som flyttas till marknaden kan till exempel vara rådgivning som gäller arbetssökandes jobbsökning och sysselsättning samt förmedling av information om arbetsplatser och arbetsmöjligheter. Tjänster som kan produceras är yrkesvägledning och utveckling av kompetens som behövs i arbetslivet. Även kartläggning av servicebehovet hos privatkunder och företag kan produceras såsom tillväxttjänst.

Utöver landskapens myndighetsuppgifter kommer landskapen att ha hand om organiseringsuppgifterna, vars andel inte kan uppskattas utifrån nuvarande uppgifter. I detta skede har konsekvensbedömningarna utgått från att det inte är ändamålsenligt att skötseln av organiseringsuppgifterna utgör en större andel än 10 procent. Landskapen avgör dock antalet årsverken för skötseln av uppgifterna i fråga.

Landskapen kan producera tillväxttjänster via sina bolag endast i situationer med marknadsbrist i området. Om det inte råder marknadsbrist, uppkommer det ekonomiska och produktionsmässiga grunder för uppsägning för landskapet. Landskapet fattar självständiga beslut i fråga om vilka personalkonsekvenser detta faktiskt får. Vid ändringen ska god personalpolitik iakttas och landskapet ska i första hand hitta lösningar genom vilka varaktigheten för personalens tjänste- eller arbetsavtalsförhållanden kan tryggas. Landskapet ska utreda om det är möjligt att utnyttja de frivilliga samarbetsformer som anges i 8 kap. i landskapslagen. Landskapet

ska också utreda om det kan förekomma arrangemang där en person övergår i anställning hos ett annat landskap, landskapskoncernens bolag eller det nationella servicecentret i landskapet, t.ex. genom en regionalt decentraliserad arbetsmodell. Landskapet ska sörja för personalens kompetensutveckling på ett föregripande sätt och systematiskt bygga upp personalens kompetens så att den motsvarar landskapets behov.

Om landskapet bildar separata helheter av funktioner och överlåter dem till privata aktörer, iakttas likaså principerna om överlåtelse av rörelse. I en sådan situation övergår personalen från tjänsteförhållande till arbetsavtalsförhållande. Landskapet kan även med den person eller de personer som överförs ingå ett avtal om köpande av tjänster, vilket möjliggör inledande av verksamheten och att ställningen hos den som övergår till att bli företagare tryggas för en bestämd tid. Maximitiden för ett sådant avtal får dock inte överskrida tre år och avtalet får inte ge ensamrätt att tillhandahålla tjänster.

Med stöd av övergångsbestämmelserna ska landskapet utreda de marknadsbrister som anknyter till tillhandahållandet av tillväxttjänster senast den 31 december 2019 och eventuella dotterbolag ska bildas senast den 31 december 2020. Landskapet ska se till att det finns en marknad för tillväxttjänster som baserar sig på en modell med flera producenter senast den 31 december 2023.

Konsekvenserna för personalen varierar beroende på marknadsläget och landskapets beslut och kan inte bedömas på ett heltäckande sätt i samband med lagberedningen. Landskapet har ständigt skyldighet att bedöma marknadsläget och det kan bedömas att kring 75 procent av den personal som nu sköter tillväxttjänstuppgifter inom den offentliga sektorn genom reformen kommer att överföras till den privata sektorn inom någon tidsperiod.

Eventuella ändringar i fråga om strukturfondsuppgifterna gäller först från och med 2021, när den nya programperioden har inletts.

Arbets- och näringsministeriet kan vidta åtgärder som avser åtskiljande av organiserings- och produktionsuppgifterna före organiseringsansvaret övergår till landskapen. Det är fråga om åtskiljande av produktionen i fråga om vissa tillväxttjänstuppgifter inom särskilt utvalda NTM-centraler och arbets- och näringsbyråer före 2019. Till dessa delar kan det uppkomma personalkonsekvenser redan före den 1 januari 2019. När pilotfunktionerna inleds ska god personalpolitik iakttas. Personalen ska erbjudas utbildning om exempelvis företagande, upphandling och kvalitetskontroll. Genom att organiseringsuppgifterna skiljs åt redan före 2019 kan de anställdas kompetens utvecklas med avseende på organiseringsuppgifter. Avsikten är att de anställda vid närings-, trafik- och miljöcentralerna och arbets- och näringsbyråerna ska vara med om att planera och bygga upp de funktioner genom vilka organiseringsuppgifterna organiseras i landskapet. Personalens tillgång till information och påverkningsmöjligheter ska tillgodoses.

4.3 Samhälleliga konsekvenser

4.3.1 Konsekvenser för områdena, landsbygden och kommunernas livskraftsfaktorer samt miljö

Propositionen har konsekvenser för den ekonomiska aktiviteten, näringsverksamheten och sysselsättningen i områdena. Det att tillväxttjänster produceras i växande utsträckning på marknaden kan något öka näringsverksamheten och produktionen i sådana områden där den kommersiella produktionen och utbudet av motsvarande tjänster inte sedan tidigare varit starka. Stora stadsregioner har bättre förutsättningar till produktion enligt en modell med flera producenter, där tillväxttjänster produceras bland annat av kommunala bolag, privata företag

och aktörer inom tredje sektorn. Det att arbetskrafts- och företagsservice produceras på marknaden ökar möjligheterna till ny affärsverksamhet och föder på det sättet ny näringsverksamhet. Det att utbudet av tillväxttjänster flyttas till marknaden hämtar sannolikt också internationella aktörer till marknaden.

Produktionen av tillväxttjänster på marknaden effektiviserar verksamheten särskilt i de områden där en fungerande marknad med konkurrens skapas för tillväxttjänster. På de områden där det inte finns konkurrens till exempel på grund av långa avstånd och gles bosättning blir effektivitetsnyttan sannolikt liten.

Propositionens verkningar på tillgången till tillväxttjänster beror i första hand på hur bra tjänsterna digitaliseras och hurdana bredbandsanslutningar kunderna har tillgång till. Fysisk närvaro har inte så stor betydelse med tanke på tjänster för utveckling av företagsverksamhet samt rådgivnings- och finansieringstjänster, om tjänsterna finns tillgängliga på nätet och dataförbindelserna fungerar. När det gäller rekryterings- och kompetenstjänster kan personlig kontakt vara viktigare och därför kan tjänsterna vara mer lättillgängliga i stadsregionerna än i mindre stadsregioner och på landsbygden. Eftersom man med reformen också eftersträvar effektivitetsinbesparingar förbättrar reformen inte nödvändigtvis tillgången till personlig kontakt till exempel på landsbygden. Däremot kan företagen om de så önskar skapa verksamhetsmodeller där tjänstens attraktionskraft baserar sig till exempel på kundbesök.

Landskapen har möjlighet att enligt 23 § ställa krav på producenter av tillväxttjänster om hur kundens tjänster ska genomföras. Dessutom kan landskapet när det väljer producenter av tillväxttjänster ställa kriterier bland annat på var verksamhetsstället är beläget. Statsrådet kan vid behov enligt 30 § sätta upp mål bland annat i fråga om lika tillgång till tjänster. Mot denna bakgrund kan man uppskatta att den individuella tillgången till tjänster inte kommer att försämrats i och med reformen. Nättjänster är dock användbara även i fråga om rekryterings- och kompetenstjänster, om det finns tillgång till tillräckligt högklassiga anslutningar eller, om tjänster erbjuds till exempel i form av mobila tjänster. I landskap med stora avstånd i östra och norra Finland är det särskilt viktigt att beakta detta vid ordnandet av tjänster.

Propositionens konsekvenser för regionutvecklingsåtgärderna och finansieringen av tillväxttjänster samt antalet investeringar beror i fortsättningen på landskapens egna prioriteringar och riktlinjerna för hur finansieringen ska riktas. Fördelning av generella anslag till åtgärder som stöder regionutvecklingen är en fråga som hör till landskapets självstyrelse. Landskapen ska i sina prioriteringar dock beakta statsrådets riksomfattande mål enligt 30 §. Arbets- och näringsministeriet ska också följa att finansieringsnivån är tillräcklig på både nationell nivå och landskapsnivå samt övervaka ordnandet av tillväxttjänster. Dessa åtgärder kan bedömas ha konsekvenser för hur landskapen riktar finansiering till regionutvecklings- och tillväxttjänståtgärderna. När det gäller fördelningen av strukturfondsmedel under den pågående programperioden iakttas dock prioriteringarna enligt det godkända strukturfondsprogrammet och de finansiella ramar som landskapen sinsemellan kommit överens om.

Enligt förslaget har landskapen inom sitt område och kommunerna inom sitt område och i de områden som omfattas av samarbetsarrangemang mellan kommunerna samt staten ansvar för regionutvecklingen. Landskapet är regionutvecklingsmyndighet inom sitt eget område och ska samarbeta med kommunerna i området. Det är viktigt att alla aktörer med ansvar för regionutvecklingen i sin verksamhet tar hänsyn till olika typer av områden (landsbygd, skärgård och städer) och deras livskraft. Landskapen, som är regionutvecklingsmyndigheter, har ett särskilt ansvar.

Konsekvenserna av ändringarna av regionutvecklingssystemet för produktionen och sysselsättningen är på sin höjd indirekta. De indirekta konsekvenserna för näringsverksamheten och

sysselsättningen och därigenom även för konkurrenskraften och invånarnas välfärd i området kan bedömas vara positiva, eftersom riktandet av åtgärder och finansiering inom landskapet utifrån områdets egna förutsättningar ökar effektiviteten i fråga om dem. Enligt förslaget stärks landskapens prövningsrätt vid skötseln av uppgifter som gäller regionutvecklingen, vilket ökar den lokala förankringen och möjligheterna att beakta lokala särdrag och behov. Detta är i regel positivt med tanke på olika typer av områden och utvecklingen av dem.

Att tillväxttjänsterna och regionutvecklingssystemet tas in i samma lagstiftning framhåller den roll tillväxttjänsterna spelar för regionutvecklingen som helhet. Andra delområden i regionutvecklingen är utveckling av välfärden, kompetensen, livskraften och tillgängligheten. Alla delområden ska dock tas upp samtidigt vid planeringen av regionutvecklingen på riksomfattande nivå och landskapsnivå, för att säkerställa likriktade åtgärder inom olika förvaltningsområden samt åtgärdernas övergripande genomslagskraft.

Enligt förslaget kan riksomfattande mål fastställas för tillväxttjänsterna och regionutvecklingen och med tanke på dem ska det finnas en delegation för regionutveckling och tillväxttjänster. I fråga om dessa mål och delegationens arbete är det viktigt att identifiera och beakta olika typer av områden (landsbygd, skärgård och städer) och utvecklingen av dem samt samordna dem med riktlinjerna för de ovannämnda politiska sektorerna.

Lagförslagets miljökonsekvenser är på sin höjd indirekta. När de strategiska målen och programmen i enlighet med lagförslaget utformas och fullföljs ska vikt fästas vid miljöaspekter. Till exempel ska miljökonsekvensbedömningar av landskapsprogram och andra program i anslutning till regionutvecklingen göras. Genom bedömningarna strävar man efter att redan i programmens beredningsskede beakta näringsverksamhetens och trafikens konsekvenser för miljö. Även vid utarbetande och genomförandet av Europeiska unionens strukturfondsprogram har miljöaspekterna bedömts. Även i samband med genomförandet av programmen ska, beroende på de finansierade projektens innehåll, eventuella miljökonsekvenser och behovet av ett särskilt miljötillstånd utredas.

Den som ordnar tillväxttjänsterna, dvs. landskapet, ansvarar för att de internationella förpliktelser som är bindande för Finland beaktas. Landskapet ska se till producenterna av tillväxttjänster iakttar de villkor som ställs på dem och som ska iaktas vid produktionen av tjänsterna. I villkoren kan det bl.a. ställas kvalitetskrav som hänför sig till miljökonsekvenser.

Vid landskapsreformen överförs största delen av närings-, trafik- och miljöcentralernas uppgifter på miljöområdet till den nya myndigheten Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. Det är viktigt att fästa vikt vid välfungerande samarbetsförbindelser mellan landskapen och den nya myndigheten, för att miljöaspekterna ska blir beaktade i planeringen inom landskapen.

4.3.2 Konsekvenser för tillväxttjänsternas kvalitet och genomslag

Vid reformen öppnas marknaden för tillväxttjänster och konkurrensen ökar. Detta ökar kundernas valmöjligheter, skapar via konkurrensen organisationsstrukturer som stöder utvecklingen av tjänsternas kvalitet samt medför nya tjänsteinnovationer och effektivare verksamhetssätt. Eftersom landskapet ansvarar för ordnandet av tillväxttjänster och social- och hälso-tjänster, möjliggör reformen bättre samordning av tjänsterna särskilt för dem som har en svag ställning på arbetsmarknaden. Reformen möjliggör även mer enhetliga servicekedjor för privatkunder.

I situationer där en konkurrenspräglad marknad inte uppstår och tillväxttjänster endast produceras av landskapets bolag, uppnår man inte de fördelar som eftersträvas genom modellen med flera producenter och kunden har inte samma valfrihet. I enlighet med 22 § ska landskapet re-

gelbundet testa marknaderna och verka aktivt för att det ska vara möjligt att övergå till modellen med flera producenter. Även i en situation med marknadsbrist är de riksomfattande målen för tillväxttjänsterna bindande för landskapet, vilket kan bedömas trygga tillväxttjänsternas kvalitet också i glesbygder.

Eftersom lagen endast skapar en ram för verksamheten, är det i stor utsträckning landskapen som i fortsättningen fastställer principerna för produktionen av tillväxttjänsterna inom området. Då kan tjänster uppstå utifrån landskapets särdrag och näringsstruktur, vilket däremot också kan ha konsekvenser för likabehandlingen av kunder i olika landskap när det gäller vilka och hurdana tjänster de har tillgång till. Tjänsternas kvalitet och genomslagskraft kan också variera avsevärt mellan olika landskap. Det är dock sannolikt att dessa konsekvenser minskar genom statsrådets möjlighet enligt 30 § att sätta upp riksomfattande mål för tillväxttjänsterna. Mål kan sättas upp för att säkerställa samordningen av och en lika tillgång till samt valfriheten i fråga om tjänster och för att trygga de språkliga rättigheterna. Dessutom kan allmänna riktlinjer om gemensamma system och produktionssätt fastställas.

En ökad konkurrens har positiva effekter för kunden. När marknaden blir mer konkurrenspräglad, ökar utbudet av produkter och tjänster, och sambandet mellan pris och kvalitet förbättras. Konsekvenserna av konkurrensen begränsas inte enbart till verksamheten för de producenter som direkt omfattas av konkurrensen. Konkurrensen kan dessutom anses ha positiva externa effekter också på verksamheten för sådana aktörer som inte själva direkt deltar i konkurrensen. Sådana effekter märks exempelvis genom spridningen av produkt- och processinnovationer som utvecklats på den konkurrensutsatta marknaden i strävan efter att uppnå vinst. Enligt Konkurrens- och konsumentverket (rapport 6/2016) sker innovation inom servicesektorn vanligen i samarbete med kunden. Det slutliga resultatet av konkurrensutsättningen beror i väsentlig grad på hur och på vilka villkor konkurrensutsättning organiseras.

De största effektivitetsvinsterna kan man förvänta sig genom konkurrensutsättningen av offentliga tjänster, vars kvalitet är lätt att mäta. För att konkurrensutsättningen av tillväxttjänster ska lyckas spelar en lyckad monitorering av kvaliteten en viktig roll. Om det visar sig svårt att kontrollera kvaliteten på tillväxttjänster som produceras av privata tjänsteproducenter kan det leda till att tjänsternas kvalitet försämras genom konkurrensutsättningen. Detta är en relevant risk särskilt i den inledande fasen av reformen. På längre sikt i takt med att kompetensen i fråga om konkurrensutsättning stärks minskar detta problem.

4.3.3 Konsekvenser för de riksomfattande tillväxttjänsterna

Att skapa tillväxt förutsätter såväl regionala som nationella åtgärder. Effektiva och välfungerande tjänster på landskapsnivå kommer också att öka de riksomfattande tillväxttjänsternas kundkrets. Tillväxttjänsterna på landskapsnivå har dock inga direkta konsekvenser för andra riksomfattande tjänster som tillhandahålls offentligt eller för andra tjänsteproducenter på riksnivå, t.ex. för Finnvera Abp:s, Finpro Oy:s, Finlands Industriinvestering Ab:s eller Innovationsfinansieringsverket Tekes verksamhet. De tjänster dessa aktörer tillhandahåller är på samma sätt som tidigare tillgängliga för tillväxtföretag och andra företag oberoende av var de är belägna.

I fortsättningen ska producenter av riksomfattande tjänster och landskapen se till att de servicekedjor som erbjuds företagskunderna fungerar väl och att tjänsterna kompletterar varandra, dvs. inte är överlappande. I praktiken förutsätter detta nära samarbete mellan nationella tjänsteproducenter och landskapen. Samarbete mellan aktörerna ska främja tjänster som tillhandahålls på ett bekvämt sätt enligt principen om en lucka/en kontakt för alla ärenden samt utbyte av information om företagskunder mellan offentliga tjänsteproducenter. En allt

större del av tjänsterna produceras på ett digitalt och kostnadseffektivt centraliserat sätt även på riksnivå.

4.3.4 Konsekvenser för olika befolkningsgrupper

Till dem som har en svag ställning på arbetsmarknaden hör en del av de långtidsarbetslösa, personerna med funktionsnedsättning, de långtidssjuka och invandrarna. I synnerhet när det gäller de som har en svag ställning på arbetsmarknaden betonas upprättandet av kriterierna för upphandling och för registrering som producent så att det tillhandahålls tjänster som stöder såväl den direkta sysselsättningen som sysselsättningen för de personer som för att få arbete är i behov av samlade tjänster som består av långvariga och eventuellt flera olika tjänster för utveckling av arbetslivsfärdigheterna och kompetensen och för individuellt stöd. När det gäller invandrare ligger tyngdpunkten vid sidan av den yrkesmässiga utvecklingen och kompetensutvecklingen också på utveckling av språkkunskaperna och av de färdigheter som behövs i samhället.

När man beaktar att de som har en svag ställning på arbetsmarknaden utgör en heterogen grupp och att denna grupp i något landskap kan bestå t.ex. av ett litet antal invandrare, kan landskapens varierande förmåga att ordna och säkerställa de tjänster som olika kundgrupper är i behov av att bli en utmaning. Detta innebär att särskild vikt bör fästas vid att privatkunder som är bosatta i olika landskap behandlas lika och att landskapet ordnar integrationsfrämjande tjänster som till innehåll och omfattning motsvarar invandrarnas tjänstebehov i landskapet i fråga.

Landskapet ska i enlighet med 29 § 3 mom. på förhand bedöma och beakta beslutens konsekvenser för olika kundgrupper. Till exempel vid marknadsundersökningar kan det konstateras att det råder marknadsbrist om ingen aktör har beredskap att producera tjänster som en viss målgrupp behöver. I sådana fall gäller marknadsbristen denna del av tjänsterna och landskapet ska säkerställa tillgången även till dessa tjänster på något annat sätt.

Om tjänster i fortsättningen produceras av flera aktörer, kan det på marknaden även komma in aktörer som är specialiserade på en viss grupp, förutsatt att det finns tillräcklig efterfrågan på en sådan verksamhetsmodell. Detta kan t.ex. påverka serviceupplevelsen hos de äldre eller en ung person som söker sitt första arbete. Detta kan emellertid också leda till att företag vill profilera sig så att ur företagets synvinkel oändamålsenliga kunder inte söker sig till dem som kunder. Eftersom kunden har rätt att välja tjänsteproducent, har producenten i regel inte rätt att vägra ta emot en kund. Landskapet ska t.ex. vid säkerställandet av att ersättningsgrunderna är korrekta se till att kunden verkligen har tillhandahållits tjänsten.

Eftersom personer med funktionsnedsättning ofta har en svagare ställning på arbetsmarknaden än andra arbetssökande, innehåller flera internationella avtal särskilda förpliktelser att se till att det för personer med funktionsnedsättning tillhandahålls tjänster som bl.a. stöder deras yrkesval och sysselsättning samt att de får behålla sitt arbete. Sådana förpliktelser finns bl.a. i artikel 27 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och i artiklarna 9 och 15 i Europarådets sociala stadga. Dessa förpliktelser ska beaktas både vid ordnandet och vid produktionen av tillväxttjänster. I sista hand är det landskapet som har ansvar för detta, och man kan anta att detta ansvar också realiseras, varvid lagändringen inte har negativa effekter för personer med funktionsnedsättning.

Kundens valfrihet i fråga om tillväxttjänsterna kan i framtiden ge personer som har en svag ställning på arbetsmarknaden större möjligheter att välja ändamålsenliga tjänster och åtgärder, t.ex. så att integrationen och sysselsättningen effektiviseras. När det gäller invandrarkunder måste man dock beakta att denna kundgrupp är heterogen, varvid man i fråga om tillväxttjänst-

terna ska säkerställa en jämlik ställning för dem som integreras med avseende på såväl tillgång till tjänster som möjlighet att utnyttja valfriheten. I synnerhet bland dem som varit i en utsatt ställning när de flyttat till Finland finns det många som även i fortsättningen behöver individuell kartläggning och handledning för att de ska hänvisas till den tjänsteproducent och de samlade tjänster som bäst motsvarar deras behov eller vid behov till att byta tjänsteproducent i syfte att säkerställa lämpliga samlade tjänster. I vissa landskap kan t.ex. antalet invandrarkunder vara så litet att man inte genom konkurrensutsättning kan hitta en aktör med beredskap att producera alla de tjänster som målgruppen behöver. Även det faktum att de som har en svag ställning på arbetsmarknaden utgör en heterogen grupp ställer särskilda krav på konkurrensutsättningen av de samlade tjänsterna. Att svara på behovet av tolkningstjänster och tjänster på det egna språket för invandrare kan vara en utmaning särskilt i ett glest befolkat landskap. Till denna del består risken i att tjänstenivån försämras i något område, om inte problemet åtgärdas på landskapsnivå.

Även skyldigheten att hänvisa en kund från en tjänsteproducent till en annan är relevant, om den tjänsteproducent som valts inte kan erbjuda en person som har en svag ställning på arbetsmarknaden lämpliga samlade tjänster.

De digitala tjänsterna spelar en viktig roll när det gäller inledandet och genomförandet av processerna för tillväxttjänsterna. Med tanke på privatkunderna sker det inga stora förändringar jämfört med nuläget, eftersom t.ex. ca 80 procent av jobbsökningarna även för närvarande inleds via en webbtjänst. När det gäller invandrare bör det med hänsyn till möjligheten att utnyttja digitala tjänster fullt ut säkerställas att invandrare förfogar över ett tillräckligt heltäckande språkutbud som stöd för e-tjänsten. Samtidigt bör man beakta att en del av invandrarna behöver stöd och personlig service för att kunna använda digitala tjänster, i synnerhet strax efter att de kommit till Finland. Om ibruktagandet av de digitala tjänsterna lyckas kan detta minska eventuella negativa effekter av reformen för vissa befolkningsgrupper inom en del områden.

Anpassning av tillväxttjänsterna t.ex. till invandrarkundernas behov med beaktande av invandrarbefolkningen och invandrarprofilen i landskapet möjliggör i bästa fall att integrations- och sysselsättningsfrämjande tjänster kan riktas på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt inom landskapet.

4.3.5 Språkliga rättigheter

Enligt språklagen (423/2003) ska myndigheterna i sin verksamhet självant se till att individens språkliga rättigheter förverkligas i praktiken. En tvåspråkig myndighet ska betjäna allmänheten på finska och svenska. Myndigheten ska både i sin service och i annan verksamhet utåt visa att den använder båda språken. Inom statens tjänster är de språkliga rättigheter större än hos kommunerna. Finansministeriet bereder för närvarande en ändring av språklagen som en del av landskapsreformen, där syftet är att bevara nuvarande nivå i fråga om de uppgifter som överförs från staten till landskapen. I samband med reformen fastställdes det att överföringen av uppgifter från staten till landskapen inte får försämra de språkliga rättigheterna. Landskapet ska som en del av sin organiseringsuppgift se till producenterna av tillväxttjänster beaktar de språkliga rättigheterna i sin verksamhet. Det är sannolikt att tillväxttjänstproducenterna på tvåspråkiga orter tillhandahåller ett större utbud av tjänster på de båda språken än de gör på enspråkiga orter.

4.3.6 Konsekvenser för jämställdheten mellan könen

Enligt uppgifter från 2015 var ca 58 procent av de anställda vid NTM-centralerna och utvecklings- och förvaltningscentret kvinnor. I arbets- och näringsbyråerna var motsvarande siffra 80

procent. Vid NTM-centralerna och utvecklings- och förvaltningscentret finns det funktioner som inte hänför sig till tillväxttjänsterna, så tillväxttjänstreformens personalkonsekvenser kommer att vara större för kvinnorna. Bedömningen av konsekvenserna som helhet påverkas av vilken könsfördelningen i den potentiella företagsverksamheten är. Till exempel är företagen inom ekonomiförvaltningen och personaltjänstebranschen mycket kvinnodominerade branscher. Således kommer förändringarna i fråga om tjänste- och arbetsavtalsförhållandena i fråga om tillväxttjänsterna att inverka mer på kvinnorna än på männen.

Enligt arbetsförmedlingsstatistiken var 52,5 procenta av de arbetstökande män och 47,5 procent kvinnor år 2015. Inom sysselsättningsfrämjande service, lönesubventionerat arbete och sysselsättning med hjälp av startpeng fanns det i genomsnitt sammanlagt ca 118 000 personer, varav 52 procent var kvinnor. I överensstämmelse med det var dock största delen av de långtidsarbetslösa män. Det finns inga särskilda skäl att anta att propositionen har betydande konsekvenser med tanke på de arbetssökande.

När det gäller regionutvecklingen är regionutvecklingsmyndighetens alla uppgifter till sin natur könsneutrala. Åtgärderna i fråga om regionsutvecklingen sammanställs i regel i planer och program, i vilka det också görs en bedömning av könskonsekvenserna, om det föreskrivs så i lag. I detta lagförslag föreslås inga sådana reformer i fråga om uppgifter som anknyter till regionutvecklingen som skulle ha konsekvenser för könsens ställning. Systemet för regionutveckling och konsekvensbedömningen i fråga om planer och program förblir i stort sett oförändrade.

4.3.7 Konsekvenser för sysselsättningen

Lagförslaget kan få följande två principiellt avvikande slag av konsekvenser för sysselsättningen: 1) konsekvenser till följd av den omedelbara organisationsförändringen och 2) konsekvenser till följd av förändringen i verksamhetens effektivitet.

Den första punkten gäller de konsekvenser som den omedelbara organisationsförändringen har för efterfrågan och som hänför sig till minskningen av verksamheten inom den offentliga sektorn, som för närvarande gäller de uppgifter som sköts inom arbets- och näringsbyråerna och inom NTM-centralernas ansvarsområde N och motsvarande finansiering som överförs till upphandling av tjänster från privata företag. Dessa konsekvenser kan innebära en mindre sysselsättningsförlust. Denna bedömning grundar sig på antagandet att privata affärsföretag såsom affärsverksamhet sköter produktionen av tjänster något produktivare än vad tjänstemannaorganisationen gör, vilket innebär en något minskad sysselsättning. Företagen måste också uppnå ett affärsmässigt lönsamt resultat för verksamheten och produktionen av tjänster medför för dem även andra kostnader än personalkostnader. Konsekvenserna för såväl tjänstemannaorganisationen som privata företag är direkta konsekvenser som hänför sig till efterfrågan. Trots att antalet personer som överförs till landskapen preciseras först senare, kan man redan nu bedöma att organiseringsättets konsekvenser för sysselsättningen är att ju större andel av tjänstemännen vid arbets- och näringsbyråerna och NTM-centralerna som överförs till landskapen, desto mindre förlust. Det här har samband med i vilken utsträckning landskapen själva ordnar tjänster under övergångsperioden. I vilket fall som helst kommer konsekvenserna för sysselsättningen när det gäller arrangemangen under övergångsperioden antagligen att hålla sig på en nivå av endast några hundra personer.

4.3.8 Omedelbara konsekvenser för efterfrågan till följd av organisationsförändringen

Om efterfrågan på arbetskraft inom den offentliga sektorn minskar med 75 procent jämfört med den nuvarande personalstyrkan vid arbets- och näringsbyråerna och inom NTM-centralernas ansvarsområde N, kommer sysselsättningsnivån inom den offentliga sektorn att

minska med ca 3 000 personer inom någon tidsrymd. Eftersom landskapen ska iakttä en personalpolitik där man i första hand strävar efter att trygga sysselsättningen för den egna personalen och utnyttja övergångstiderna är det sannolikt att konsekvenser av denna storleksklass inte kommer att uppkomma inom tidsramen för denna lags övergångsbestämmelser.

Det finns effekter som hänför sig till själva tjänsternas genomslag i den nya verksamhetsmodellen. Hur denna bedömning ska utformas kan man inte veta på förhand, eftersom det inte endast är fråga om en förändring av verksamhetsvolymen på de nuvarande marknaderna, utan om att såväl efterfrågekomponenten som utbudskomponenten på marknaderna delvis utformas på helt nytt sätt. Bedömningen baserar sig här på litteratur om arbetskraftsservice, vilken inte omfattar tillväxttjänsterna helt och hållet när det gäller alla företagstjänster.

Tillväxttjänsternas genomslagskraft bestäms av marknadsläget och tjänsternas kvalitet och volym och hur de riktas. Detta lagförslag har inga direkta konsekvenser för verksamhetsvolymen. Sådana kan finnas med som dolda konsekvenser i det att den offentliga sektorns omkostnadsanslag ändras till anslag för upphandling av tjänster. Verksamhet som finansieras inom omkostnaderna har även kunnat hänföra sig till nuvarande köpta tjänster så att hela den tjänstemannainsats som behövs för processen inte syns i priset på de köpta tjänsterna. Problemet löses i stort sett av att upphandlingen av de tjänster som förblir på landskapens organiseringsansvar fortsättningsvis finansieras med den offentliga sektorns egna anslag. Ändå är det möjligt att man med det anslag som är tillgängligt för upphandlingar av ovannämnda orsaker inte helt kan upphandla den avsedda volymnivån. Det är dock svårt att skilja dessa konsekvenser från konsekvenserna av prisbildningen för tjänsterna och de andra särdrag som gäller landskapens hela finansieringssystem. Att flytta serviceproduktionen från en offentlig organisation till privata företag motsvarar i princip privatisering. Inom tillväxttjänsterna är det dock inte fråga om endast upphandling av nuvarande tjänster från privata producenter. I Australien har man genomfört en privatisering av den offentliga arbetskraftsservicen 1998. Enligt OECD:s utvärdering inverkade privatiseringen inte på de uppnådda sysselsättningsresultaten, men kostnaderna sjönk väsentligt (OECD 2001, Oosi 2014, 20). I Australien skapades en marknad inom branschen under en tio års försöksperiod före privatiseringen. De svagaste tjänsteproducenterna eliminerades från systemet efter den första fasen. Problemen i den inledande fasen bestod även i att det var knappt med tjänster för svårssysselsatta personer och att incitamentsystemet manipulerades. När iakttagande av reglerna och rapporteringskraven ökade, ökade transaktionskostnaderna. OECD har bedömt att de element som ingår i en kvasimarknad är mycket effektiva och stöder tillsammans med aktivering av de passiva stöden Australiens höga sysselsättningsgrad (OECD 2013, 182). Finn (2011a) konstaterar vid en analys av Australiens erfarenheter att organisationssektorn, såsom religiösa organisationer och frivilligorganisationer, spelar en betydande roll för produktionen av tjänster i Australien. Den som upphandlar tjänsterna kan förlora perspektivet på varför och hur någon tjänst fungerar. I Australien berodde den kontinuerliga förbättringen och innovationen inte enbart på avtal, utan på spridning inom nätverk och på att personalen flyttade på sig mellan olika tjänsteproducenter. Fowkes (2011) rapporterar att arbetskraftsservicen ändrar sysselsättningsresultaten för ca 10 procent av de långtidsarbetslösa som deltar i den. Resultaten för denna senare fas beror inte längre på privatiseringen, utan är ett resultat av en senare utveckling av systemet.

I Storbritannien har man också genomfört en omfattande upphandling av tjänster från den privata sektorn. De viktigaste målgrupperna för den är unga, långtidsarbetslösa och de som lider av hälsoproblem eller är partiellt arbetsföra. Sysselsättningsresultaten har varit svaga (OECD 2013, 183). Oosi (2014, 28–9) anser att de system som baserar sig på decentraliserad serviceproduktion eller på utläggning av tjänster på entreprenad har varit resultatrika åtminstone såtillvida att de kontinuerligt har utvecklats och att man inte har försökt byta ut dem. Däremot har kostnadseffektiviteten i fråga om den privata serviceproduktion som köps varit sämre.

Internationella exempel visar att man genom privat produktion som bäst kan uppnå 5–15 procent bättre nettoeffektivitet än genom motsvarande offentliga produktion. Privat tjänsteproduktion är dock inte nödvändigtvis billigare till genomförandekostnaderna än offentlig tjänsteproduktion. En bättre nettoeffektivitet kan dock leda till lägre totala kostnader (Oosi 2016, 19). Finn (2011b) rapporterar om resultaten från 12 effektivitetsundersökningar i Storbritannien, Tyskland, Nederländerna, Frankrike och Sverige. Resultaten är motstridiga. I Storbritannien var bedömningarna positivast, och mer negativa var resultaten i Tyskland, Frankrike och Sverige. Finn anser att de privata tjänsteproducenterna i vissa avtalsarrangemang kan förbättra resultaten för vissa grupper och leda till innovationer inom tjänsterna.

I Danmark har man genomfört ett omfattande randomiserat försök som gällde personer som avlagt universitetsexamen. I försöket erbjöd privata tjänsteproducenter mer intensiva och sysselsättningsorienterade tjänster och tjänster i ett tidigare skede. Såväl den privata som den offentliga produktionen av arbetskraftsservice var dock till sina sysselsättningseffekter likvärdiga och även kostnaderna var av samma storlek (Rehwald–Rosholm–Svarer 2015). De som genomförde försöket upptäckte dock att kön, tidigare arbetserfarenhet och de lokala arbetsmarknadernas särdrag påverkade resultaten (ovannämnda verk, 32). På basis av litteraturen verkar det som om ”utläggning av arbetskraftsservice på entreprenad i allmänhet inte ser ut att leda till önskade effektivitetsfördelar (ovannämnda verk, 6)”. Fyra experimentella undersökningar visar att de offentliga producenterna är minst lika framgångsrika som de privata kontrollgrupperna (Krug–Stephan 2013; Bennmarker–Grönqvist–Öckert 2013; Laun–Thoursie 2014) om inte till och med bättre (Behaghel–Crépon–Guggand 2014). Även i andra än experimentella undersökningar har man fått liknande resultat. Winterhager (2006) upptäckte i en grupp som utgjorde ett positivt urval inom den privata sektorn att de offentliga aktörerna t.o.m. presterade bättre än de privata när det gällde att på nytt integrera kunder. Endast i vissa delgrupper visade sig de privata tjänsterna vara bättre. Bernhard och Wolff (2008) gjorde observationen att privata aktörer är ineffektiva när det gäller att undvika arbetslöshet och förmånsutgifter. Skipper och Sorensen (2013) upptäckte att utläggning på entreprenad har en negativ inverkan på sysselsättningsgraden under de första 6 månaderna. Även om de privata tjänsterna var förmånligare, var de på grund av de ovannämnda resultaten inte kostnadseffektiva. Cockx och Baert (2015) upptäckte vid utläggning av tjänster för långtidsarbetslösa på entreprenad till icke-vinstdrivande eller vinstdrivande privata aktörer att de senare var bäst.

På basis av utvärderingar av regionalt genomförda pilotprojekt i Finland när det gäller upphandling av privata tjänster uppnår den privata serviceproduktionen under vissa förhållanden bättre resultat när det gäller privatkunders sysselsättning än vad den offentliga arbetsförmedlingen gör. Enligt Valtakaris och Eskelinens (2016) utvärderingsrapport pågick försöken dock en kort tid, och det är inte möjligt att dra några mer allmänna slutsatser utifrån dem. De bättre resultaten grundade sig bl.a. på goda arbetsgivarkontakter och intensiv service. Tjänsterna gällde innehållsmässigt vägledning i och information om jobbsökning samt jobbsökarträning. De som genomförde försöken konstaterar att det i Finland inte finns privata marknader specialiserade på tjänster för långtidsarbetslösa. Resultaten i gruppen för dem som varit arbetslösa i 3–9 månader var dock goda. I större skala och med tanke på alla kundgrupper är det dock svårt att uppnå motsvarande förbättring av sysselsättningen. Finlands offentliga förvaltning är också mycket effektiv och har även bedömts vara världens bästa (Legatum Prosperity Index 2016). Därför måste även verksamheten på den privata marknaden vara mycket effektiv för att som helhet kunna uppnå samma nivå som den nuvarande offentliga servicen.

Utifrån litteraturkällorna kan man dra slutsatsen att det närmast är den omfattande privatisering av tjänsterna som genomfördes i Australien och Storbritannien som mest påminner om den reform som föreslås i detta lagförslag. Övriga upphandlingar av tjänster från den privata sektorn gäller främst begränsade målgrupper eller områden och det är svårt att generalisera resultaten till att gälla tillväxttjänsterna. De under sökningar som ska ges mest tyngd är OECD:s

utvärderingar och de experimentella undersökningarna. De övriga ska behandlas som kompletterande information. Även om resultaten visar på en viss heterogenitet, kan man utifrån dem inte anse att en privat tjänsteproducent är bättre än en offentlig när det gäller sysselsättningseffekterna. På olika delarbetsmarknader och i olika situationer kan man hitta bevis i båda riktningarna. OECD fann Storbritanniens resultat som en besvikelse, även om man fått fram positiva effekter i vissa andra undersökningar. Däremot verkar de privata tjänsteproducenterna i Australien vara mycket effektiva. I de experimentella undersökningarna hittades inget bevis på att den privata sektorn skulle vara bättre. När det gäller Finland finns det inga sådana undersökningar som med avseende på generaliserbarhet och undersökningsmetoder är sådana att man skulle kunna dra annat än preliminära slutsatser när det gäller detta lagsförslag.

Bedömningen är förknippad med osäkerhet särskilt när de olika elementen i landskapsreformen är sammanlänkade med varandra och kan ha motstridiga och samlade konsekvenser som man ännu inte kan bedöma i samband med detta lagförslag. Till exempel lagstiftningen om den offentliga arbetskraft- och företagsservicen, integreringen och informationssystemen samt lösningarna i samband med dem kommer att ha betydelse för tillväxttjänsternas genomslagskraft. Detsamma gäller lösningarna i fråga om social- och hälsotjänsterna. Störst osäkerhet när det gäller konsekvenserna är dock förknippade med skapandet av nya marknader. Särskild osäkerhet gäller vissa målgrupper, såsom hur tjänster för svårssysselsatta personer ska organiseras på de nya marknaderna.

Till följande granskas förhållandet mellan konsekvenserna 1 och 2. De omedelbara sysselsättningseffekterna till följd av organiseringsättet och sysselsättningseffekterna under övergångsperioden har klart mindre betydelse än de sysselsättningseffekter som eftersträvas genom verksamhetens effektivitet. Detta kan beskrivas så att en genomsnittlig förkortning av arbetslöshetens varaktighet med en dag skulle ha minskat arbetslösheten med ca 2 700 personer i fråga om arbetslöshetsläget 2015 och med ca 3 300 personer i fråga om arbetslöshetsläget 2008. Sysselsättningspotentialen till följd av att vakanser i genomsnitt skulle ha fyllts en dag snabbare skulle i fråga om 2015 års jobbflöde ha varit ca 1 900 personer och i fråga om 2008 års jobbflöde ca 2 100 personer. I relation till dessa tal kommer en sysselsättningsförlust på 550–950 personer till följd av organisationsförändringen inom det berörda intervallet att motsvara mellan en sjättedels dag och en halv dag. Redan en ganska liten förbättring av effektiviteten räcker för att uppväga sysselsättningsförlusterna till följd av organiseringen.

Helhetsbedömningen är att den föreslagna lagändringen omedelbart kan ha något negativa effekter på sysselsättningen, om arbetskraft överförs från den offentliga till den privata sektorn snabbt. Det avgörande när det gäller sysselsättningseffekterna är skapandet av nya marknader, en tillräcklig konkurrens på marknaderna och landskapens upphandlingspolitik. Sannolikt förbättras sysselsättningseffekterna med tiden, när det finns kompetenta tjänsteproducenter att tillgå i landets alla delar och i fråga om alla tillväxttjänster som efterfrågas och när nya former av affärsverksamhet uppkommer. När det gäller sysselsättningseffekterna ska särskild vikt fästas vid effektivitetsförändringen i samband med tillväxttjänstreformen. Jämfört med det är den förändring som organisationssättet medför av engångskaraktär utökad med övergångsperiodens små effekter.

5 Beredningen av propositionen

Beredningen av reformen av regionutvecklingssystemet samt tillväxttjänsterna inleddes genom statsminister Sipiläs regerings riktlinjer av den 5 april 2016 för de uppgifter som ska överföras till landskapen. Enligt riktlinjerna överförs huvudparten av NTM-centralernas uppgifter till landskapen. Dessa inbegrep även arbets- och närings tjänsterna, även om detta inte särskilt konstaterades i riktlinjerna. Samtidigt linjerades det upp att modellen anordnare–producent utnyttjas vid ordnandet av arbets- och närings tjänsterna så att landskapen i regel ska

avtala om produktionen av arbets- och närings tjänsterna med producenter som uppfyller kriterierna enligt lag i kommunerna eller inom privata eller tredje sektorn.

Enligt regeringens riktlinjer av den 5 april 2016 ansvarar landskapen för de regionala utvecklingsuppgifterna och främjande av näringarna, styrningen och planeringen av områdesanvändningen och för främjande av landskapens identitet och kultur. Dessutom svarar landskapen för övriga regionala tjänster som åläggs landskapet genom lag. I fortsättningen är det landskapet, inte längre landskapsförbundet, som är den i lag avsedda allmänna regionutvecklingsmyndighet som ansvarar för de regionutvecklingsuppgifter som enligt lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten hör till regionutvecklingsmyndigheten och landskapsförbundet samt NTM-centralerna. Varje enskilt landskap har faktisk beslutanderätt i fråga om strukturfonder, näringslivsfrågor och företagsstöd samt ansvar för utvecklingen av landskapet.

Regeringen har preciserat riktlinjerna i tre olika etapper. Den första preciseringen ingick i regeringsprogrammets uppdaterade handlingsplan av den 4 april 2016. Som åtgärd 6 anges att Företagarpaketet stärks, om vilket det konstateras att företagstjänsterna och arbets- och närings tjänsterna i samband med landskapsreformen görs mer kundorienterade och verkningsfulla genom att de slås samman till offentliga tillväxttjänster.

Den andra preciseringen var regeringens beslut om åtgärder för att öka sysselsättningen, vilket godkändes i samband med regeringens förhandlingar den 1 september 2016. I enlighet med det effektiviserar arbetskraftsservicen inom ramen för den nuvarande servicestrukturen genom att de privata aktörernas roll inom tjänsteproduktionen utvidgas. Detta skapar en bas för det system för företagstjänster och arbets- och närings tjänster som i samband med landskapsreformen ska integreras till en tillväxttjänst och för övergången till en mångproducentmodell inom tjänsteproduktionen.

Den tredje preciseringen var regeringens preciserande riktlinjer om tillväxttjänsterna i samband med strategisammanträdet den 26 september 2016. Regeringen godkände i samband med sammanträdet preciserande riktlinjer bl.a. om att den grundläggande principen för reformen är marknadsorientering, dvs. producenter ska ha samma utgångsläge. Därför är det nödvändigt att skilja åt anordnare och producenter. I en modell med flera producenter kan privata företag, offentligt ägda bolag och aktörer inom tredje sektorn vara producenter.

Regeringen fastslog den 5 april 2016 att landskapsförbundens lagstadgade uppgifter överförs till landskapen. Detta betyder att de regionutvecklingsmyndighetsuppgifter och alla regionutvecklingsuppgifter som avses i lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten samt alla uppgifter som enligt övriga lagar tillhör landskapsförbunden överförs till landskapen. Enligt 11 § i den lagen är alla landskapsförbund förmedlande organ.

Varje enskilt landskap har dock faktisk beslutanderätt i fråga om strukturfonder, näringslivsfrågor och företagsstöd samt ansvar för utvecklingen av landskapet. Detta beaktas när det föreskrivs om samlandet av förvaltningsuppgifterna och om beslutanderätten för landskapets organ.

Efter att landskapen har inlett sin verksamhet kan de i fortsättningen avtala om hur skötseln av samlade uppgifter kan vidareutvecklas. Landskapen ska på det sätt som föreskrivs i landskapslagen ordna ömsesidigt samarbete och gemensam service inom ramen för deras egna beslut och naturliga samarbetsinriktningar.

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Organisering av och deltagande i beredningen

Regionutvecklings- och tillväxttjänstreformen har styrts av den underarbetsgrupp på minister-nivå som ansvarar för konkurrenskraft och av regeringens strategisession. Arbetet har samordnats med beredningen av landskapsreformen, som leds av ministerarbetsgruppen för reformer.

Arbets- och näringsministeriet tillsatte den 1 augusti 2016 en styrgrupp för reformen som gäller regionutvecklingssystemet och tillväxttjänsterna. Till ordförande för styrgruppen utnämndes kanslichef Jari Gustafsson och till vice ordförande överdirektör Taina Susiluoto och överdirektör Tuija Oivo vid arbets- och näringsministeriet. Följande ministerier fanns representerade i styrgruppen: finansministeriet, kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, miljöministeriet, utrikesministeriet och statsrådets kansli. I styrgruppen fanns dessutom representanter för landskapsförbunden, NTM-centralerna, arbets- och näringsbyråerna, Innovationsfinansieringsverket Tekes, Finpro, Finnvera, Finlands Kommunförbund rf, stora städer, Företagarna i Finland rf, Centralhandelskammaren, Finlands näringsliv rf, Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf., Akava ry., Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Finlands naturskyddsförbund rf och Delegationen för jämlikhetsärenden. Dessutom tillsattes inom arbets- och näringsministeriet en lagberedningsgrupp som leddes av överdirektör Pekka Timonen samt till stöd för beredningen beredningsgrupper som behandlade tillväxttjänster och regionutvecklingssystemet.

Under beredningen behandlades reformen inom delegationen för förnyelse i regionerna, i landsbygdspolitiska rådet, vid gemensamma workshoppar och diskussioner för landskapsförbunden, NTM-centralerna, ministerierna och forskare inom området, vid förhandlingar mellan ministerier i olika sammansättningar samt under dagen för tillväxttjänster och regionutveckling, Kasvikupuja 2019, som ordnades den 1 november 2016.

Dessutom genomfördes i juli-augusti 2016 en enkät till intressentgrupper som gällde reformbehovet inom regionutvecklingssystemet och som syftade till att hjälpa till att strukturera frågor i anslutning till reformen. Reformen av regionutvecklingssystemet understöddes 2016 även genom forskningsprojektet ”VAAKA – Vaikuttavuus, aluekehittämisyjärjestelmä, asiakaslähtöisyys ja kustannustehokkuus aluehallintouudistuksessa” som finansierades av statsrådets kansli och vars huvudsakliga syfte var att producera forskningsinformation om den inverkan som landskapsreformen beräknas ha i synnerhet på regionutvecklingssystemet och på kundorienteringen, kostnadseffektiviteten och den samhälleliga genomslagskraften hos NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas uppgifter och tjänster. Slutrapporten från projektet (på finska) publicerades i januari 2017: Antikainen et al.: ”Omfördelning av makt och ansvar. Landskapsreformens effekter på NTM-centralernas och TE-byråernas uppgifter och regionutvecklingssystemet” (publikationsserien för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 10/2017).

Sametinget ...

Delegationen för kommunal ekonomi och förvaltning (kuthanek) ...

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Utlåtanden om propositionen begärdes av ... Kompletteras

6 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till ramarna för de offentliga finanserna 2018–2020 och är avsedd att bli behandlad i samband med regeringens ramförhandlingar samt statsbudgeten för 2019.

Propositionen hänför sig dessutom till regeringens proposition till riksdagen med förslag till landskapsreform och en reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till vissa lagar som har samband med dem. Godkännandet av landskapslagen som ingår i det lagpaketet är en förutsättning för godkännandet av propositionen om regionutveckling och tillväxttjänster. Bestämmelser om landskapens uppgifter som anknyter till regionutveckling och tillväxttjänster kan utfärdas om förutsättningarna för landskapens självstyrelse skapas genom att man föreskriver om dem genom landskapslagen och andra lagar som ingår i samma regeringsproposition.

Propositionen har även samband med en regeringsproposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om genomförande av landskapsreformen och om omorganisering av statens tillstånd-, styrnings- och tillsynsuppgifter. I den propositionen ska det föreskrivas om de uppgifter som hör till jord- och skogsbruksministeriets, kommunikationsministeriets, undervisnings- och kulturministeriets och miljöministeriets förvaltningsområden, och som överförs från NTM-centralerna till landskapen. I samma proposition ska det även föreskrivas om de uppgifter som hör till ovannämnda förvaltningsområden och arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde, och som ska överföras från NTM-centralerna till statens tillstånds- och tillsynsmyndighet, som ska inrättas. Genom den ikraftträdandebestämmelse som ingår i denna proposition ska lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna, i vilken det föreskrivs bland annat om NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas verksamhetsområden, uppgiftsområden, förvaltning, ledning och styrning, upphävas. Lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna kan inte upphävas om det inte före upphävandet eller i samband med upphävandet samtidigt föreskrivs om att NTM-centralernas alla lagstadgade uppgifter överförs till landskapet, statens tillstånds- och tillsynsmyndighet som ska inrättas eller någon annanstans.

Behandlingen av lagen om regionutveckling och tillväxttjänster och särskilt dess ikraftträdande- och övergångsbestämmelser ska koordineras med regeringspropositionen om genomförande av landskapsreformen och om omorganisering av statens tillstånd-, styrnings- och tillsynsuppgifter.

I en regeringsproposition som lämnas senare år 2017 föreslås det lagar i vilka det föreskrivs om serviceprocesserna i landskapen när det gäller de uppgifter som hör till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. I en regeringsproposition som lämnas senare föreslås det att lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012), lagen om finansiering av regionutveckling och strukturfondsprojekt (8/2014) och lagen om främjande av integration (1386/2010) upphävs eller ändras.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om regionutveckling och tillväxttjänster

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Lagens tillämpningsområde och syfte. I paragrafen föreskrivs det om lagens tillämpningsområde. Lagen avses ersätta den gällande lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten (4/2014) och i avskalad form innehålla de bestämmelser som i fortsättningen behövs med tanke på statens regionutvecklingsuppgifter och de regionutvecklingsuppgifter som överförs till landskapen. Dessutom ska lagen tillämpas på organiseringen av verksamheten i de landskap som avses i landskapslagen (xxxx/yyyy), till den del som avser de uppgifter inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde som överförs till landskapen med stöd av 6 § i landskapslagen. Dessa arbetskraftstjänster, företagstjänster och integrationsfrämjande tjänster, som definieras som tillväxttjänster, ska tillhandahållas inom ramen för regionutvecklingsuppgifterna och avsikten är att tjänsterna ska stärka regionutvecklingspolitikens resurser och genomslag.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om lagens syfte. Lagens syfte är att främja regionutvecklingen, en hållbar ekonomisk tillväxt, företagandet, tillgången till arbetskraft och en fungerande arbetsmarknad samt förutsättningarna för sysselsättningen, möjligheten att få arbete, integrationen och företagens verksamhetsförutsättningar med hjälp av åtgärder från staten och landskapen och de tjänster som ordnas av dem. Den regionutveckling som nämns i 1 punkten främjas på flera nivåer, genom riksomfattande, regionala och lokala insatser. Också aktörerna inom regionutvecklingen finns inom olika sektorer. För att det ska finnas verksamhetsförutsättningar för regionutveckling är det nödvändigt att dessa aktörer samarbetar. Ekonomisk tillväxt har varit en central faktor i Finlands utveckling mot en modern välfärdsstat. Ekonomisk tillväxt bidrar allra mest till att öka sysselsättningen och människors välbefinnande. Faktorer som påverkar den ekonomiska tillväxten är bl.a. befolkningens utbildningsnivå, investeringar i företag och i FoU-verksamhet samt tillgänglighet. Hållbar utveckling är utgångspunkten för all verksamhet som avser regionutveckling och tillväxttjänster. I och med landskapsreformen kommer landskapen att vara centrala aktörer när det gäller att främja förutsättningarna för sysselsättning, möjligheten att få arbete och företagsverksamhet, och tillväxttjänsterna är det viktigaste verktyget för att nå dessa mål.

Ett annat syfte är enligt 2 punkten att definiera statens och landskapens organiseringsansvar. De riksomfattande tillväxttjänsterna och tillväxttjänsterna på landskapsnivå samt kunderna inom tillväxttjänsterna ska definieras i lagen. Avsikten är att de riksomfattande tillväxttjänsterna och kunder inom dem ska definieras närmare i den relevanta speciallagstiftningen.

Enligt 3 punkten är lagens syfte vidare att definiera de samlade tjänster som landskapen ska ordna. I lagen ska de samlade tjänster som landskapen ska ordna definieras i syfte att tydliggöra befogenheterna/arbetsfördelningen inom tillväxttjänsterna och skapa en enhetlig ram för de tillväxttjänster som tillhandahålls på landskapsnivå.

Enligt 4 punkten syftar lagen dessutom till att kombinera förvaltnings- och finansieringsverksamheten i fråga om de nationellt finansierade tjänsterna, regionutvecklingen och de i denna lag avsedda program och projekt som medfinansieras med medel ur Europeiska unionens strukturfonder till en konsekvent helhet. Genom en så övergripande samordning som möjligt av de nationella förfarandena och förfarandena inom Europeiska unionens regional- och strukturpolitik minskar man också resursbehoven och gör förfarandena smidigare. Dessutom säker-

ställs genom samordningen av Europeiska unionens olika finansieringsinstrument att de olika strukturfondernas mål och åtgärder så väl som möjligt stöder varandra och utvecklingen av Finland, och att man inte finansierar överlappande verksamhet. Denna lag gäller inte förvaltning och finansiering av program inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde.

Enligt 5 punkten syftar lagen till att skapa ett system för regionutveckling som baserar sig på samarbete, arbetsfördelning och gemensamma mål för staten och landskapen samt olika aktörer.

Det är inte nödvändigt att i denna lag föreskriva om de riksomfattande tillväxttjänsterna och om kommunernas livskraftsuppgifter, eftersom staten och kommunerna har allmän kompetens och redan har befintliga tjänster och strukturer för tjänsteproduktionen, exempelvis kommunala och regionala utvecklingsbolag. Kommunerna producerar livskraftstjänster och genomför den lokala näringspolitiken inom ramen för sin allmänna kompetens. Lagen ska inte ingripa i organiseringen av kommunernas livskraftsuppgifter eller de lokala tjänster som ordnas i samband med dem. Landskapen ska endast besluta om organiseringen av de regionala livskraftstjänsterna. Avsikten är att tjänsterna till kunderna ska tillhandahållas i form av obrutna servicekedjor genom samordning av de riksomfattande tillväxttjänsterna och tillväxttjänsterna på landskapsnivå samt de lokala livskraftstjänsterna.

Landskapet Ålands folkrättsligt erkända ställning som självstyrt område fastställs i grundlagens 120 §, och i självstyrelselagen för Åland som utfärdats med stöd av den. Företagsstöd och sysselsättningsfrågor, inklusive Ålands näringspolitik, hör till landskapets behörighet. Landskapet har lagstiftningsbehörighet i fråga om landskapets integrationsfrämjande åtgärder. Landskapet Åland har dessutom själv föreskrivit om vilka bestämmelser i rikets lagstiftning om utkomstskydd för arbetslösa som är tillämpliga i landskapet. Eftersom det i självstyrelselagen för Åland finns uttömmande bestämmelser om fördelningen av lagstiftningsbehörigheten, ska det inte i en rikslag särskilt föreskrivas om lagens tillämplighet på Åland.

2 §. Definitioner. I paragrafen föreslås definitioner av de begrepp som används i lagen. I 1 mom. 1 punkten föreslås en definition av begreppet regionutveckling, som preciseras i 6 § genom definitionen av målen för regionutvecklingen.

I 1 mom. 2 punkten definieras begreppet tillväxttjänst, med vilket ska avses statens och landskapens åtgärder för att förverkliga de syften som avses i 1 §. Begreppet tillväxttjänster ska ha bred räckvidd, och begreppet preciseras i lagen i fråga om varje helhet av tjänster.

I 1 mom. 3 punkten definieras begreppet tjänsteanordnare, med vilket ska avses en i 3 kap. avsedd aktör som ordnar tillväxttjänster på riksomfattande och på landskapsnivå.

I 1 mom. 4 punkten definieras begreppet samlade tjänster, med vilket ska avses en helhet enskilda tjänster som baserar sig på samma uppgift för landskapet eller samma kundbehov. I lagen ska det inte bestämmas vad som ska ingå i de riksomfattande tillväxttjänsterna eller samlade tjänsterna eller i kommunernas livskraftstjänster.

I fråga om landskapen är det nödvändigt att föreskriva om de samlade tjänsterna, eftersom landskapen inte har allmän kompetens, utan kompetensen fastställs utifrån landskapslagen. Avsikten är att de samlade tjänster som definieras i denna lag som helhet ska motsvara de uppgifter inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde som räknas upp i 6 § 1 mom. 9 punkten i landskapslagen och som avser arbetskrafts- och företagsservice. I 1 mom. 5 punkten hänvisas i fråga om definitionen av en kund till 14 §. Enligt definitionen i 14 § kan en kund vara tillväxttjänstens beställare och användare, oavsett om tjänsten tillhandahålls som en lagstadgad skyldighet eller om tjänsteanordnaren också annars ordnar tjänsterna inom ramen

för sina uppgifter och sin behörighet. Definitionen av kunden är avsedd att ha bred räckvidd så att alla personer, företag och sammanslutningar som behöver tjänster ska omfattas av samma tjänster och samlade tjänster.

I 1 mom. 6 punkten definieras begreppet integrationsplan. Med integrationsplan ska avses en plan enligt 11 § i lagen om främjande av integration (1386/2010). Avsikten är att landskapen ska ha möjlighet att också utarbeta andra kundplaner om det anses vara ändamålsenligt, men de ska inte regleras i lag.

Enligt 1 mom. 7 punkten ska med tjänsteproducent i landskapet avses ett bolag, en sammanlutning, en förening, ett andelslag, en stiftelse eller en enskild näringsidkare som producerar tillväxttjänster för landskapet. Samfundsformen för enskilda aktörer som är producenter begränsas inte i lagen. I en situation där det råder marknadsbrist och landskapet är skyldigt att själv producera tillväxttjänster, ska landskapet grunda ett bolag för det ändamålet. Landskapet ska själv få bestämma om placeringen av bolagets ägarstyrning inom landskapets organisation. Avsikten är att också kommunala bolag som verkar på marknadsvillkor ska kunna producera tillväxttjänster i landskapet. I lagen föreslås ingen definition av producenter av riksomfattande tjänster, utan alla ämbetsverk och bolag som hör till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde och som har uppgifter med anknytning till tillväxttjänster ska kunna vara sådana producenter.

Enligt 1 mom. 8 punkten ska med valfrihet avses att kunden har rätt att välja vilken tjänsteproducent den vill ha, när det rör sig om tjänster som omfattas av valfrihet. Alla tillväxttjänster kommer inte att omfattas av valfrihet, utan valfrihetens ska bero på tjänsteanordnarens prövning och utbudet av tjänster. De riksomfattande tillväxttjänsterna ska också i fortsättningen i regel tillhandahållas av en enda producent. De funktioner i landskapen som ordnar tjänster ska i första hand sträva efter att ta fram flera tjänsteproducenter och göra det möjligt för kunden att välja bland dem.

Enligt 1 mom. 9 punkten ska med region avses ett landskaps område enligt 5 § i lagen om införande av landskapslagen och lagen om ordnande av social- och hälsovård (xxx/yyyy) eller ett verksamhetsområde för statens regionförvaltningsmyndigheter samt vid riksomfattande verksamhet det finländska fastlandet.

I 1 mom. 10 punkten definieras begreppet Europeiska unionens fonder, dvs. strukturfonderna. Enligt lagrummet ska med strukturfonder avses Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden. Enligt 1 mom. 11 punkten ska med förordningen om allmänna bestämmelser avses Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006, som omfattas av den gemensamma strategiska ramen.

Enligt 1 mom. 12 punkten ska med servicekedja avses samlade tjänster som är oberoende av tid, plats och förvaltningsnivå och som på ett helhetsbetonat sätt svarar mot kundens tjänstebehov.

I 1 mom. 13 och 14 punkten definieras begreppen arbetssökande och arbetslös. Med arbetssökande ska avses en person vars jobbsökning är i kraft på det sätt som därom föreskrivs särskilt. Gällande bestämmelser om jobbsökningens giltighet finns i 2 kap. 1 och 2 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. I framtiden ska saken regleras i den lag om rekryte-

rings- och kompetenstjänster som är under beredning. Definitionen av en arbetslös motsvarar definitionen i 1 kap. 3 § 1 mom. 3 punkten i den gällande lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice.

3 §. *Språk som tjänster ska tillhandahållas på.* I paragrafen föreslås bestämmelser om det språk ska användas vid tillhandahållandet av tjänster. Enligt paragrafen ska landskapet ordna tjänsterna så att var och en har rätt att använda finska eller svenska.

I samband med landskapsreformen fastställdes det att överföringen av uppgifter från staten till landskapen inte får försämra de språkliga rättigheterna. Den reglering som gäller de språkliga rättigheterna avser den miniminivå som ska tryggas genom lag. Bestämmelser om rätten att använda, bli hörd och få expeditioner på finska eller svenska samt om rätten till tolkning vid användningen av dessa språk hos myndigheterna finns i 10, 18 och 20 § i språklagen (423/2003) och i fråga om invandrare i lagen om främjande av integration. I samiska språklagen (1086/2003) föreskrivs det om rätten att använda samiska.

I språklagen finns bestämmelser om myndighetens skyldigheter att betjäna och informera på finska och på svenska. Myndigheterna ska i sin verksamhet självant se till att de språkliga rättigheterna förverkligas i praktiken. Skyldigheterna gäller i synnerhet tvåspråkiga kommuner och samkommuner. Språklagens 24 § ålägger bolag där en eller flera tvåspråkiga kommuner eller kommuner med olika språk har bestämmanderätt att betjäna och informera allmänheten på finska och svenska i den omfattning det behövs med tanke på verksamhetens art och saksammanhanget och på ett sätt som enligt en helhetsbedömning inte kan anses oskäligt för bolaget. I samiska språklagen föreskrivs det om motsvarande rättigheter för samer i samernas hembygdsområde, dvs. i Enontekiö, Enare, Sodankylä och Utsjoki kommuner och i sådana samkommuner till vilka någon av dessa kommuner hör. Enligt 3 § i teckenspråklagen ska myndigheterna i sin verksamhet främja möjligheterna för dem som använder teckenspråk att använda och få information på sitt eget språk. Med teckenspråk avses det finska och det finlandssvenska teckenspråket.

En tvåspråkig statlig myndighet ska betjäna allmänheten på finska och svenska. En enspråkig statlig myndighet är således inte skyldig att betjäna allmänheten på vardera nationalspråket. Däremot får den anlita tolk, om den inte kan betjäna en person på det språk som han eller hon valt. Myndigheten ska då på tjänstens vägnar se till att tolk inkallas (RP 92/2002 rd, s. 74–75).

Enligt 5 § i lagen om främjande av integration ska myndigheten ordna tolkning eller översättning i ett ärende, om invandraren inte behärskar det språk, finska eller svenska, som enligt språklagen ska användas hos myndigheten eller om han eller hon på grund av handikapp eller sjukdom inte kan bli förstådd i ett ärende som avses i lagen om främjande av integration och som kan inledas på myndighetens initiativ. Myndigheten ska i den mån det är möjligt ordna tolkning och översättning även i andra ärenden som gäller invandrarens rättigheter och skyldigheter. Enligt 5 § 2 mom. kan ärendet tolkas eller översättas till ett språk som invandraren kan konstateras förstå tillräckligt väl med hänsyn till ärendets art.

Även om man i samband med landskapsreformen kommer att ändra såväl språklagen, samiska språklagen som teckenspråklagen är det med tanke på tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna viktigt bestämmelser om dem också utfärdas i en speciallag.

4 §. *Finansieringen av tillväxttjänster.* I paragrafen föreslås bestämmelser om finansieringen av de tillväxttjänster som landskapet ordnar. Avsikten är att finansieringen av de tillväxttjänster som landskapet ordnar ska bestämmas på basis av lagen om landskapens finansiering (xxx/yyyy). Dessutom ska kundavgifter kunna tas ut för tillväxttjänster på det sätt som föreskrivs i 5 §. Landskapens får sin finansiering primärt i form av totalfinansiering och via mo-

mentet för ofördelade medel i statsbudgeten. Landskapen beslutar själva om hur finansieringen ska fördelas på olika funktioner. Finansieringen av tillväxttjänsterna ingår i landskapens ofördelade budgetanslag, och inga separata anslag anvisas för finansiering av tillväxttjänsterna. Landskapens prövningsrätt har begränsats endast till den del att det i lagens 3 kap. 17 § fastställs vilka tjänster landskapet alltid är skyldigt att ordna. Det rör sig om tjänster som tillgodoser medborgarnas subjektiva rättigheter.

För finansieringen av lönesubventioner och startpeng som beviljas arbetslösa arbetssökande kommer 2017–2018 att användas de anslag som staten anvisat för finansiering av den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel, grunddagpenningen, och arbetsmarknadsstödet. Startpeng som beviljas andra än arbetslösa finansieras med sysselsättningsanslagen, liksom också den del av lönesubventionen som beloppet av arbetslöshetsförmånen inte räcker till för att täcka.

Landskapslagen ger goda möjligheter att samla arbetsuppgifter och bedriva samarbete över landskapsgränserna också i fråga om de uppgifter som har skötts vid närings-, trafik- och miljöcentralerna, som kommer att läggas ned. Reformen kommer inte att medföra ytterligare resurser för landskapen. Därför måste landskapen utan någon ny finansiering kunna sköta de uppgifter som ankommer på dem, inbegripet uppgifter som gäller EU:s strukturfonder, exempelvis genom att fortsätta att samarbeta och centralisera funktioner på samma sätt som hittills.

5 §. Avgifter för tjänsterna. Enligt 1 mom. ska de tillväxttjänster på landskapsnivå som erbjuds privatkunder och som erbjuds företag vid inledande av företagsverksamheten, exempelvis beslut om startpeng och anknytande sakkunnigtjänster, vara avgiftsfria. Dessutom föreslås bestämmelser om att landskapet i enlighet med 16 § i landskapslagen ska besluta om avgifter för tillväxttjänster på landskapsnivå för andra än privatkunder.

Ett sätt att tillhandahålla landskapens tillväxttjänster kan vara med en kundsedel, som kunden enligt eget val kan använda för att köpa tjänster av en tjänsteproducent som landskapet har godkänt. Kundsedeln behöver inte täcka hela tjänsten, utan som villkor för beviljande av kundsedel kan också ställas att kunden betalar en egen andel av avgiften. Någon självfinansieringsandel ska inte krävas i det skede som landskapet kartlägger kundens behov, utan först när tjänstebehovet har utretts och kunden väljer den egentliga tjänsteproducenten.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om att det för de riksomfattande tillväxttjänsterna kan tas ut avgifter, som ska basera sig på en på förhand tillgänglig prislista eller på en beskrivning av att tjänsten är avgiftsbelagd och av grunderna för prissättningen. För finansieringsinstrument för riksomfattande tjänsteproducenter, exempelvis lån och borgen, ska det dessutom få tas ut en service- eller expeditionsavgift. De finansiella tjänster som exempelvis Finnvera erbjuder, såsom lån, borgen och exportgarantier, är på grund av verksamhetens art beroende av motprestationer. Bland annat kravet på att verksamheten ska vara självbärande som skrivits in i 4 § i lagen om statens specialfinansieringsbolag, de internationella bestämmelserna om exportgarantiverksamhet, Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd samt aktiebolagslagen förutsätter detta. Utöver att Finnvera tillämpar en riskbaserad prissättning för finansieringen tar bolaget ut service- och handläggningsavgifter för sina finansiella tjänster.

Prestationsavgifterna i samband med de tjänster som överförs från staten till landskapen har tidigare baserat sig på lagen om grunderna för avgifter till staten, med stöd av vilken det genom förordningar av statsrådet har utfärdats närmare bestämmelser. Enligt 4 § i lagen om grunderna för avgifter till staten bör bl.a. beslut som har fattats med anledning av en ansökan vara avgiftsbelagda, om det inte finns grundad anledning för avgiftsfrihet. Storleken på den avgift som staten tar ut för en offentligrättslig prestation ska motsvara beloppet av statens totalkostnader för prestationen (självkostnadsvärde). Beslut om beviljande av eller avslag på an-

sökan om statsunderstöd i euro har emellertid varit avgiftsfria i alla sektorer inom statsförvaltningen. Till skillnad från andra förmåner (exempelvis tillstånd) täcks kostnaderna för handläggningen av en förmån som avser beviljande av statlig finansiering allmänt med budgetmedel. Det är således inte så att kunden samtidigt beviljas understöd och debiteras en avgift för beviljandet av understödet.

2 kap. **Regionutveckling**

6 §. Målen för regionutvecklingen. I 1 mom. fastställs det att regionutveckling är en omfattande verksamhet på flera nivåer som bygger på samverkan mellan olika aktörer. Enligt 2 mom. ska regionutvecklingen ha som mål att

- 1) stärka förnyelsen av regionerna, regionernas balanserade utveckling och konkurrenskraft samt den ekonomiska tillväxten i alla regioner,
- 2) på ett hållbart sätt stärka regionernas livskraft och tillväxtfrämjande näringsstruktur och göra dem mångsidigare, samt att främja ekonomisk tillväxt i alla regioner,
- 3) främja en hållbar sysselsättning samt befolkningens välfärd, kompetens, lika möjligheter och sociala delaktighet samt integration av invandrare,
- 4) minska skillnaderna i utveckling mellan och inom regionerna och uppmuntra till fullskaligt utnyttjande av tillgängliga resurser på ett hållbart sätt,
- 5) utveckla regionernas starka sidor och höja deras specialiseringsgrad samt främja deras kultur,
- 6) förbättra kvaliteten hos livsmiljön och främja en hållbar region- och samhällsstruktur och tillgänglighet.

Målen för regionutvecklingen preciserades senast 2016 utifrån regeringsprogrammet för statsminister Sipiläs regering och det regionutvecklingsbeslut som statsrådet antog våren 2016 (RP 54/2016). En av prioriteringarna enligt regionutvecklingsbeslutet är att stärka livskraften och öka tillväxten. Vid preciseringen av målen betonade man därför förnyelsen i regionerna och att målet är att stärka och diversifiera regionernas livskraft och tillväxtfrämjande näringsstruktur. I övrigt motsvarar regionutvecklingsmålen målen enligt 4 § i lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten (7/2014, RP 190/2013). En översyn av målen kommer att bli aktuell senast 2019 efter de följande riksdagsvalen, utifrån det nya regeringsprogrammet. Regionutvecklingsmålen kommer att preciseras så att de är tillämpliga på den praktiska verksamheten, och genomförs genom riksomfattande beslut och program och beslut och program som avser regionutveckling på landskapsnivå.

7 §. Ansvar för regionutvecklingen. I paragrafen fastställs ansvaret för regionutvecklingen och de viktigaste uppgifterna i samband därmed. I 1 mom. fastställs vem som ska ansvara för regionutvecklingen. Enligt 6 § 1 mom. 9 punkten i förslaget till landskapslag ska landskapet ansvara för utveckling av regionen och regionutvecklingsmyndighetens uppgifter. Med regionutvecklingsmyndighetens uppgifter avses alla de uppgifter som åläggs landskapsförbunden i lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten. Landskapet ska också sköta sådana uppgifter inom regionutvecklingen som helhet som tidigare har hört till landskapsförbundets uppgifter som regionutvecklingsmyndighet eller till närings-, trafik- och miljöcentralernas uppgifter i samband med utvecklingen av näringslivet. Sådana uppgifter är bl.a. inom undervisnings- och kulturministeriets ansvarsområde utbildning och kompetensutveckling samt kulturfrämjande uppgifter i samband med utveckling och finansiering

av näringsliv och innovationsmiljöer i regionerna. Dessa ska landskapet i fortsättningen ansvara för.

Enligt lagförslaget ska regionutvecklingsmyndigheten samarbeta med kommunerna i regionen, i enlighet med de gällande bestämmelserna. Eftersom regionutveckling är ett mångfasetterat arbete som involverar många aktörer och bedrivs på såväl riksomfattande som på regional och lokal nivå, föreslås det att också kommunerna ska ha ansvar för att utveckla regionerna. Kommunerna sköter många delområden som är viktiga med tanke på regionutvecklingen, exempelvis uppgifter som gäller livskraften och den fysiska verksamhetsmiljön samt kultur, utbildning och annan lokal utveckling. Också kommunernas olika samarbetsorganisationer kan ha rätt så betydande uppgifter inom regionutvecklingen, och det är viktigt att deras sakkunskap beaktas. Kommunerna överför ofta betydande uppgifter inom den övergripande regionutvecklingen exempelvis till de kommunala utvecklingsbolagen.

För statens vidkommande föreslås inga ändringar i regionutvecklingsansvaret, utöver att det preciseras att staten ansvarar för den riksomfattande regionutvecklingen. Kommunerna är också enligt Europeiska unionens lagstiftning betydande partner i Europas struktur- och investeringsfonder.

Med stöd av 2 mom. ska arbets- och näringsministeriet svara för regionutvecklingen på riksomfattande nivå och för samordningen i samband med den. Enligt reglementet för statsrådet hör regionutveckling till arbets- och näringsministeriets ansvarsområde. Regionutveckling är till sin karaktär vittomfattande både när det gäller innehållet och aktörerna. Arbets- och näringsministeriets viktigaste uppgift kommer därför att vara att samordna de frågor som gäller regionutvecklingen och koordinera samarbetet. Samarbete bedrivs bl.a. med ministerier, landskap, organisationer, högskolor och forskningsinstitutioner. Detta samarbete kommer att motsvara det samarbete som redan nu bedrivs med olika aktörer. Avsikten är att arbets- och näringsministeriet ska ansvara för utarbetandet av de viktigaste dokumenten som gäller regionutveckling. Alla ministerierna, i synnerhet finansministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, kommunikationsministeriet och miljöministeriet, ska inom sina respektive förvaltningsområden ansvara för regionutvecklingen och genomförandet av åtgärderna. Arbets- och näringsministeriet ska dessutom i partnerskap och samverkan med ministerierna, landskapen och andra aktörer som är centrala med avseende på regionutvecklingen ansvara för utarbetandet av de nationella strukturfondsprogrammen. Finlands ståndpunkter i fråga om EU:s sammanhållningspolitik fastställs i regeringens ministerutskott för EU-ärenden. De ärenden som förs till ministerutskottet bereds i den av arbets- och näringsministeriet ledda sektionen 4 (regional- och strukturpolitik) under kommittén för EU-ärenden, där landskapen på ett centralt sätt kommer att vara företrädare.

De uppgifter som avser strukturfonderna gäller programperioden 2014–2020. För den programperiod som inleds 2021 bereder arbets- och näringsministeriet i samarbete med andra aktörer de riksomfattande strukturfondprogrammen, och tar härvid hänsyn till landskapens självstyre. Närmare bestämmelser om saken utfärdas när utgångspunkterna för programperioden har preciserats på unionsnivå.

Enligt 3 mom. ska arbets- och näringsministeriet också svara för medlemsstatens ansvar i fråga om strukturfondsprogrammet, Europeiska unionens program för samarbete vid de yttre gränserna och programmet för det europeiska territoriella samarbetet samt fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt. Dessutom föreslås det att landskapen ska ansvara för utarbetandet av förslag till regionala strukturfondsprogram för sina områden. Avsikten är att arbets- och näringsministeriet ska bereda förslagen för behandling i statsrådet tillsammans med landskapen, ministerierna och de övriga aktörer som är centrala med tanke på regionutvecklingen, i ett partnerskap enligt artikel 5 i förordningen om allmänna bestämmelser.

Enligt 4 mom. ska arbets- och näringsministeriet sköta uppgifterna som förvaltningsmyndighet och attesterande myndighet för fondprogrammet på nationell nivå, till den del uppgifterna inte har överförts till förmedlande organ. Ministeriet ska också samordna beredningen och genomförandet av de landskapsprogram som anknyter till landskapens regionutvecklingsuppgift. Ministeriets uppgift ska emellertid vara begränsad till att samordna förfaranden och tidsplaner och andra praktiska frågor, och således inte gälla exempelvis landskapsprogrammets egentliga innehåll.

I 5 mom. föreslås bestämmelser om att landskapen inom sitt område ska svara för regionutvecklingen som strategiskt helhet och för landskapets allmänna utveckling samt för det internationella samarbetet i anknytning till det, och för samarbetet med statliga myndigheter, regionens centralstäder samt andra aktörer som deltar i regionutvecklingen samt i landskapet Lappland med sametinget och vid behov med andra landskap. Landskapet ska utveckla verksamhetsförutsättningarna för näringslivet inom sitt område med beaktande av de behov och starka sidor som beror på kommunernas olika utgångslägen. Landskapet ska också svara för den regionala prognostiseringen och samordningen i samband med den på ett sådant sätt att resurserna för prognostiseringen används så effektivt som möjligt.

Landskapets uppgift att svara för den regionutvecklingen som strategisk helhet hänför sig till landskapets uppgift som regionutvecklingsmyndighet enligt 1 mom. Regionutvecklingsmyndighetens uppgift är avsedd att tolkas extensivt. Bestämmelser om uppgifterna finns delvis i denna lag. I regionutvecklingsmyndighetens uppgifter ingår också ett ansvar för att utveckla regionen utifrån regionens egna utgångspunkter i den mån det anses vara nödvändigt. Uppgifterna i anslutning till regionutvecklingen är mångsidiga, och flera olika aktörer deltar i genomförandet av dem. Därför är det viktigt att det utvecklingsarbete som görs sker i samarbete med de olika aktörerna. De viktigaste aktörerna är kommunerna, de statliga myndigheterna och olika organisationer samt företagen i regionen. Vilka samarbetsparterna är ska emellertid bestämmas utifrån den fråga som behandlas; exempelvis de organisationer som svarar för utvecklingen av städerna och den lokala utvecklingen på landsbygden är vid sidan av kommunerna viktiga utvecklare av den lokala verksamheten. Landskapets centralstäder har central betydelse för landskapets näringsliv, och landskapet och centralstäderna måste samarbeta för att bägge parterna ska kunna sköta sina uppgifter. Eftersom utvecklingen i landskapet i stor utsträckning baserar sig på att man vid planeringen av utbildningen också beaktar de regionala behoven, är det viktigt att högskolorna och de övriga läroanstalterna samarbetar. I landskapet Lappland bör samarbetet med sametinget vara på så sätt regelbundet att sametinget har möjlighet att i enlighet med grundlagen påverka frågor som rör det egna språket och den egna kulturen. Den uppgift att utveckla verksamhetsförutsättningarna för näringslivet i sitt område som föreslås för landskapet i momentet gäller i praktiken prognostisering, uppföljning och utvärdering som avser utvecklingen inom regionen samt strategiska val och åtgärder med anledning av detta. Enligt momentet ska den regionala prognostiseringen och samordningen i samband med den höra till landskapets uppgifter. Det regionala prognostiseringsarbetet har tidigare varit fördelat på bl.a. landskapsförbunden och närings-, trafik- och miljöcentralerna, medan förbunden har svarat för samordningen. Att det regionala prognostiseringsarbetet i landskapsförbunden och vid närings-, trafik- och miljöcentralerna nu koncentreras till landskapen skapar goda förutsättningar för en tydligare regional prognostisering och ett mångsidigare sakinnehåll i framtiden. I 6 § 10 punkten i landskapslagen fastställs det dessutom att framsynsverksamhet som avser framtida utbildningsbehov hör till landskapets uppgifter.

8 §. Förvaltning av Europeiska unionens strukturfondsprogram. Enligt 1 mom. ska med strukturfondsprogram avses det strukturfondsprogram för Finland som gäller vid tidpunkten i fråga, för närvarande t.ex. Finlands strukturfondsprogram Hållbar tillväxt och jobb 2014–2020 och Finlands garantiprogram för att förbättra tillgången till finansiering för tillväxtföretag. Det föreslås att bestämmelser om programmen inom det europeiska territoriella samarbetet tas in i

övergångsbestämmelserna. Denna paragraf anknyter i sin helhet till de strukturfondsprogram som gäller vid respektive tidpunkt.

I 2 mom. föreslås det att arbets- och näringsministeriet ska vara förvaltande myndighet och attesterande myndighet i fråga om strukturfondsprogrammen. Dessa uppgifter regleras huvudsakligen i Europeiska unionens lagstiftning, i denna lag eller i den övriga lagstiftningen.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om att revisionsmyndigheten i samband med finansministeriets finanscontrollerfunktion ska sköta de uppgifter som ankommer på den enligt Europeiska unionens lagstiftning, denna lag och finansieringslagen.- Revisionsmyndigheten ska också ansvara för uppgifterna för det oberoende revisionsorgan som avses i artikel 124.2 i förordningen om allmänna bestämmelser.

I 4 mom. fastställs uppgifterna för ett förmedlande organ på en allmän nivå. Uppgifterna gäller beviljande, utbetalning och övervakning av stöd. Närmare bestämmelser kommer att finnas i finansieringslagen (xxx/yyy).

I 5 mom. anges vilka de förmedlande organen är, nämligen landskapen, arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet samt Innovationsfinansieringsverket Tekes.

I 6 mom. föreslås det att närmare bestämmelser om den förvaltande myndighetens, den attesterande myndighetens och revisionsmyndighetens uppgifter och om de villkor som ställs på de förmedlande organen och om de uppgifter som dessa ska ha får utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 §. Landskapets samarbetsgrupp. I 1 mom. föreskrivs det att i landskapet ska finnas en samarbetsgrupp för strategisk samordning av genomförandet av de planer och avtal som påverkar regionutvecklingen samt de nationella programmen och de program som medfinansieras av Europeiska unionen. En viktig uppgift för samarbetsgruppen ska dessutom vara att vara partnerskapsorgan enligt artikel 5 i förordningen om allmänna bestämmelser. Bestämmelserna i artikel 5 i förordningen om allmänna bestämmelser ska också tillämpas på samarbetsgruppens sammansättning. Enligt paragrafen ska på medlemmarna av samarbetsgruppen och dess sektioner tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar och skadeståndsansvar. För tydlighetens skull föreslås också bestämmelser om att den som står i ett anställningsförhållande av permanent natur till landskapet kan väljas till medlem av samarbetsgruppen.

10 §. Prioriteringarna i regionutvecklingen samt landskapsprogrammet. Enligt 1 mom. ska statsrådet besluta om de riksomfattande prioriteringarna i regionutvecklingen. Avsikten är att varje regering under sin egen regeringsperiod vid behov ska se över prioriteringarna t.ex. i förhållande till översynen av regeringens strategi. Arbets- och näringsministeriet ska inleda beredningen av regionutvecklingsbeslutet vid varje regeringsskifte. Regionutvecklingsbeslutet ska beredas över förvaltningsgränserna i samarbete med ministerierna. Avsikten är att också mer omfattande samråd med intressentgrupperna ska ingå i beredningsförfarandet. Till det regionutvecklingsbeslut som godkänns av statsrådet ska också fogas en landskapsspecifik del, som emellertid inte ska utgöra en del av det beslut som stadsrådet godkänner. Varje landskap ska för egen del svara för beredningen av den landskapsspecifika delen. I den landskapsspecifika delen ska på ett komprimerat sätt skrivas in landskapets centrala utvecklingsbehov och de åtgärder som kommer att vidtas för att genomföra de riksomfattande prioriteringarna i regionutvecklingen. Den ska utgöra ett underlag för de regionutvecklingsdiskussioner som föreskrivs i 32 §. Avsikten är att den landskapsspecifika delen ska preciseras vid de diskussioner som förs med ministerierna och slutsatserna av diskussionerna i landskapet skrivas in i den. Den landskapsspecifika delen kan ses över varje år.

Enligt 2 mom. ska landskapet utöver de långsiktiga målen i den landskapsstrategi som föreskrivs i 35 § i landskapslagen utarbeta ett landskapsprogram, där verkställigheten under de närmaste åren av landskapets uppgifter som anknyter till regionutvecklingen preciseras. Landskapsprogrammet ska godkännas av landskapsfullmäktige, som också godkänner landskapsstrategin. Avsikten är att landskapsprogrammet ska utarbetas i samverkan med kommunerna, andra myndigheter i landskapet samt andra aktörer som deltar i regionutvecklingen. I landskapet Lappland ska avsnittet om samekultur beredas av sametinget. Utarbetandet av ett landskapsprogram som preciserar landskapsstrategin ingår i den regionutvecklingsuppgift som landskapet ansvarar för. I landskapsprogrammet ska mer ingående än i landskapsstrategin beskrivas de mål och prioriteringar utifrån vilka landskapets olika myndigheter ska verkställa regionutvecklingen under de närmaste åren. Med tanke på den riksomfattande regionutvecklingen som helhet vore det viktigt att man i landskapsprogrammet granskade de delområden som allra mest påverkar regionutvecklingen, såsom exempelvis utvecklande av tillväxttjänsterna, välfärden, kompetensen, livskraften och tillgängligheten i landskapet. Dessutom syftar landskapsprogrammet till att främja samarbetet mellan aktörerna i landskapet. Avsikten är att man genom landskapsprogrammet ska kunna påverka de åtgärder som myndigheterna inom landskapets område vidtar. Landskapsprogrammet är en del av systemet för regionutveckling, men det är landskapet som ska besluta om utarbetandet och genomförandet av programmet och om dess innehåll.

I 3 mom. föreslås det att närmare bestämmelser om utarbetandet av regionutvecklingsbeslut och om innehållet i dem får utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §. Avtalsförfaranden. För genomförandet av målen för regionutvecklingen föreslås i paragrafen att ett avtalsförfarande enligt 45 § i den gällande lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten ska tillämpas också i fortsättningen. I paragrafen föreslås preciseringar så till vida att samarbetsavtalen ska utarbetas i syfte att genomföra målen för regionutvecklingen. Samarbetsavtal enligt paragrafen är exempelvis städernas tillväxtavtal. Samarbetsavtalet ska liksom för närvarande överensstämma med regionutvecklingsbeslutet och landskapsprogrammet. Samarbetsavtal ska utarbetas i samverkan med landskapet, de myndigheter som deltar i finansieringen av åtgärderna och andra aktörer som deltar i utvecklingen av regionen. De som undertecknar avtalet ska beakta avtalet i de planer som gäller deras verksamhet och ekonomi.

12 §. Områdesindelningar. I paragrafen föreslås bestämmelser om områdesindelningar. I 1 mom. föreslås det att statsrådet ska kunna utse landets svagast utvecklade områden till stödområde I eller stödområde II på basis av deras utvecklingsbehov. Områdesindelningen ska huvudsakligen basera sig på områden som utgörs av hela kommuner och vid behov också av kommundelar. Områdena ska bestämmas med beaktande av Europeiska unionens nomenklatur för standardindelning av territoriella enheter (Nuts) och av identifiering av områden oberoende av administrativa gränser samt, på en mer detaljerad nivå, med beaktande av åtminstone pendling, utträttande av ärenden, interkommunalt samarbete och trafikförbindelser. Med Nuts-nomenklatur avses den europeiska statistikbaserade områdesindelning (Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) i enlighet med vilken Europeiska unionens harmoniserade regionala statistik upprättas. I Nuts-nomenklaturen för Finland tillhör fastlandet och Åland nivån Nuts 1 och storområdena nivån Nuts 2. Med en områdesindelning oberoende av administrativa gränser avses ett förfarande där områdena klassificeras i stads- eller landsbygdstyper enligt den geografiska informationen och oberoende av kommunfinansieringen. Det föreslås att bestämmelser om de allmänna grunderna för att utse områden till stödområden och att dela in områden i stödområden ska utfärdas genom förordning av statsrådet.

I 2 mom. föreslås det att statsrådet kan förklara sådana områden som har drabbats eller bedöms komma att drabbas av kraftiga minskningar i antalet arbetstillfällen eller av andra om-

ständigheter med en plötslig inverkan på ekonomin som områden med akuta struktumvandlingsproblem. Också en viss sektor ska kunna förklaras som en sektor med akuta struktumvandlingsproblem. Verkningarna berör då flera områden samtidigt. Ett område eller en sektor ska kunna förklaras som ett område eller en sektor med akuta struktumvandlingsproblem om antalet arbetstillfällen har minskat betydligt till följd av omvandlingar inom industrin eller tjänsteproduktionen eller någon annan struktumvandling. Med område ska avses den kommun eller det pendlingsområde som huvudsakligen drabbas av verkningarna. Eftersom besluten om områdesindelning direkt påverkar vilka stödnivåer som tillåts i olika områden, föreslås det att besluten ska fattas av statsrådet. Avsikten är att arbets- och näringsministeriet i egen-skap av det ministerium som svarar för regionutvecklingen ska samordna de åtgärder som gäller plötslig struktumvandling. Bestämmelsen motsvarar den gällande lagen.

3 kap. Tillväxttjänster och ordnandet av dem

13 §. Tillväxttjänster. I 1 mom. föreslås bestämmelser om att tillväxttjänsterna ska ordnas och produceras både på riksomfattande nivå och på landskapsnivå. Med riksomfattande tillväxttjänster ska avses sådana tjänster som ämbetsverk samt aktörer i bolagsform inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde tillhandahåller och som främjar målen enligt denna lag. Dessa tjänster ska inte definieras i denna lag, utan de definieras i den speciallagstiftning som gäller varje aktör eller i samband med resultatstyrningen eller ägarstyrningen. Arbets- och näringsministeriet kommer också i framtiden att via styrningen av sitt förvaltningsområde säkerställa att sådana tjänster som är relevanta i varje enskilt fall finns att tillgå och att tjänsteleverantörernas verksamhet är enhetlig. De viktigaste aktörerna är Team-Finland-aktörerna, dvs. Innovationsfinansieringsverket Tekes, Finpro Ab, Finnvera Abp och Finlands Industriinvestering Ab. Också andra aktörer, exempelvis Patent- och registerstyrelsen, kan ha uppgifter som räknas till tillväxttjänster. De som tillhandahåller riksomfattande tillväxttjänster bör samarbeta för att säkerställa att tjänsteutbudet är konsekvent och svarar mot kundernas behov, och arbeta i nära kontakt med de funktioner på landskapsnivå som ordnar tillväxttjänster.

Enligt 2 mom. ska tillväxttjänsterna ordnas och produceras så att de till innehållet, omfattningen och kvaliteten motsvarar kundernas behov. Vid bedömningen av behovet ska behoven i fråga om såväl privatkunder som företagskunder beaktas både på befolkningsnivå och på individnivå. Med behov avses här inte enskilda personers eller företags subjektiva behov av en viss tjänst eller en viss servicenivå. Avsikten är att tjänsterna ska produceras som samordnade servicekedjor/samlade tjänster och så att både invånarnas och företagens behov beaktas. Med samordnade servicekedjor/samlade tjänster ska avses kombinationer av olika tjänster som är ändamålsenliga med tanke på kunderna. Dessutom ska med detta avses att servicesystemet behöver vara så utformat att det inte inom den offentliga servicen uppkommer överlappningar som på ett omotiverat sätt ökar kostnaderna. Tjänsterna ska i första hand tillhandahållas i form av e-tjänster. Ordnandet av tillväxttjänsterna kräver därför smidiga digitala lösningar som beaktar dels de förutsättningar som finns hos kunderna, dels servicemålen.

När tillväxttjänsterna ordnas och produceras bör också invandrarna som kunder beaktas så att tjänsterna främjar deras integration och sysselsättning. Vid planeringen av tjänster för invandrargrupper bör man i synnerhet ägna uppmärksamhet åt att gruppen är heterogen. En invandrare som är arbetslös arbetssökande bör få stöd i form av sysselsättningsfrämjande åtgärder, men också stöd för att inhämta tillräckliga kunskaper i finska eller svenska och andra kunskaper och färdigheter som behövs i samhället och arbetslivet samt stöd för att ha möjlighet att delta i samhällsverksamheten som en likvärdig medlem.

När landskapen ordnar och producerar tillväxttjänster bör de ta hänsyn till de livskraftsuppgifter som kommunerna i regionen har och effektivt samordna tillväxttjänsterna med de uppgifterna.

14 §. Kunder inom tillväxttjänster. I paragrafen definieras kunderna inom de riksomfattande tillväxttjänsterna och landskapets tillväxttjänster, samt föreskrivs om kundernas rätt att välja tjänsteproducent. Enligt 1 mom. är kunderna inom de riksomfattande tillväxttjänsterna företag som eftersträvar tillväxt och internationalisering samt utveckling, kommersialisering och utnyttjande av innovationer, landskapen och kommunerna, samt sådana sammanslutningar, ämbetsverk och inrättningar vilkas verksamhet också främjar de mål för tillväxttjänsterna som anges i 1§. De som producerar riksomfattande tillväxttjänster ska också kunna ha andra kunder en sådana som anges i 1 mom., eftersom deras verksamhet inte begränsar sig enbart till produktion av tillväxttjänster.

Enligt 2 mom. är kunder inom landskapets tillväxttjänster de i 1 mom. avsedda företagen, fysiska personer, företag, andra sammanslutningar och stiftelser som behöver tjänsterna i fråga, samt sådana sammanslutningar, ämbetsverk och inrättningar vilkas verksamhet är inriktad på att främja målen för tillväxttjänsten.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om valfrihet i fråga om landskapets tillväxttjänster. I momentet sägs det att kunderna inom landskapets tillväxttjänster har rätt att välja den tjänsteproducent som de önskar bland de tjänsteproducenter som landskapet i enlighet med sitt organiseringsansvar har utsett, om inte något annat föreskrivs i denna lag eller någon annan lag. Med detta avses att kunden ska ha rätt att utnyttja vilket som helst annat landskaps tillväxttjänster, så länge tjänsten i fråga är inriktad på tillväxt i området för det landskap som ordnar tjänsten. I praktiken innebär detta exempelvis att avsikten är att kunden ska sysselsättas i det landskap där hen vill anlita tjänsten, eller att man kan tolka det så att en företagstjänst utvecklar näringsverksamheten i det berörda landskapet.

Kunden ska emellertid inte kunna kräva att landskapet ordnar någon viss tjänst eller något visst sätt att betjäna kunden på den grunden att något annat landskap erbjuder tjänsten, om tjänsten i fråga inte hör till det berörda landskapets tjänsteutbud. En grundlagsenlig jämlik tillgång till tjänster har tryggats genom att det i 17 § utfärdas bestämmelser om de tjänster som landskapet ska se till att åtminstone är tillgängliga. Bestämmelser om de riksomfattande målen för lika tillgång till tjänster föreslås i 30 §.

Kundens rätt att välja ska innebära rätt att välja en tjänsteproducent bland dem som valts ut genom konkurrensutsättning eller utifrån kriterier som landskapet i övrigt har fastställt på förhand. Detta gäller i det fall att kunden har fått rätt till service, eftersom det inte rör sig om s.k. subjektiva rättigheter.

Avsikten är inte att i denna lag föreskriva om kundens rätt att byta tjänsteproducent. Detta innebär att det i landskapet kan uppstå situationer där kunden vill byta producent trots att den inte har utnyttjat exempelvis betalningsandelen inom kundsedeln till fullt belopp. Detta kan också ha konsekvenser för eventuella resultatbaserade finansieringslösningar som landskapet ställer upp. I lagberedningen kommer man att utreda olika synpunkter på detta och precisera de riktlinjer man valt.

När det gäller invandrare kommer det för mångas del, för att valfriheten ska förverkligas så att den främjar integration, också i fortsättningen att krävas en bedömning av det individuella behovet av tjänster och att det ges handledning och rådgivning. Då kan man säkerställa att kunden vägleds till en lämplig tjänsteproducent och till tjänster som i sin helhet är relevanta, inklusive utbildning inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde, social- och hälso-tjänster och kommunal service, eller vid behov till att byta tjänsteleverantör. Behovet av vägledning och rådgivning är störst i synnerhet i fråga om nyanlända, som ofta har sämre språkkunskaper och kunskaper om hur samhället fungerar än den infödda befolkningen. Be-

stämmelser om landskapets skyldighet att sörja för rådgivning och vägledning föreslås i 17 §, som gäller landskapets organiseringsansvar.

15 §. Riksomfattande tillväxttjänster. Enligt 1 mom. ska med riksomfattande tillväxttjänster avses tjänster som ordnas centraliserat, produceras på riksomfattande nivå och finns tillgängliga i hela landet. De riksomfattande tillväxttjänsterna ska vara beroende av prövning, och de som använder tjänsterna ska inte ha subjektiv rätt att få en tjänst som de själva definierat. Tjänsterna ska ordnas enligt de anslag som anvisats för dem och de behörigheter som beviljats i fråga om dem samt efter tjänsteanordnarens prövning. Om tjänsten omfattar det att tjänsteproducenten förbinder sig ekonomiskt, ska producenten fatta beslut om detta i enlighet med den lagstiftning och de befogenheter, anslag och instruktioner som gäller producenten.

Enligt 2 mom. ska arbets- och näringsministeriet i egenskap av anordnare svara för de tillväxttjänster som produceras på riksomfattande nivå. I lagen föreslås inga bestämmelser om innehållet i de riksomfattande tillväxttjänsterna eller om verksamheten för aktörerna på riksnivå inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde, som exempelvis Finnvera Abp eller innovationsfinansieringsverket Tekes, utan bestämmelser om aktörer på riksnivå inom tillväxttjänsterna ska också framöver utfärdas separat genom lag.

Andra aktörer med riksomfattande verksamhet är t.ex. Finpro Ab och Finlands Industriinvestering Ab. Bland aktörerna inom de riksomfattande tillväxttjänsterna har exempelvis Finnvera, Finlands Industriinvestering och Tekes med stöd av de lagar som gäller dem själva befogenhet att fatta självständiga finansieringsbeslut. De ovannämnda aktörerna har också andra uppgifter än sådana som hänför sig till ordnande och produktion av tillväxttjänster.

15 b §. Statens och landskapets ansvar för sysselsättningen. I paragrafen föreslås det att staten och landskapet ska ansvara för att inte arbetslösheten i något landskap är väsentligt högre än den genomsnittliga nivån i landet och att landskapet ska ansvara för att inte arbetslösheten i någon pendlingsregion är väsentligt högre än den genomsnittliga nivån i landskapet. Vidare föreskrivs det i paragrafen om statens åtgärder i det fall att målet inte uppfylls och ansvaret realiseras.

16 §. Tillväxttjänster på landskapsnivå. I paragrafen föreslås bestämmelser om de tillväxttjänster som landskapet ordnar. Landskapens behörighet bestäms utifrån den förteckning över landskapets uppgifter som ges i 6 § 1 mom. 9 punkten i landskapslagen så, att landskapet endast har rätt att sköta de uppgifter som ingår i den förteckningen. Till denna del skiljer sig de som ordnar tillväxttjänster från dem som ordnar livskraftstjänster på så sätt att staten och kommunerna har allmän kompetens, medan landskapens kompetens avgränsas utifrån landskapslagen. Avsikten är att de samlade tjänster som fastställs i denna lag ska innefatta de uppgifter inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde som anges i landskapslagens 6 § så att landskapet inom ramen för sin prövningsrätt ska ha rätt att ordna och tillhandahålla dessa samlade tjänster.

Enligt 2 mom. ska som tillväxttjänster på landskapsnivå kunna ordnas samlade tjänster som avser rekrytering och kompetensutveckling samt företagsverksamhet och företagande, samlade tjänster för att skapa förutsättningar för utveckling av innovationer samt samlade tjänster som avser internationalisering och finansiering. Bestämmelsen är inte uttömmande, utan landskapet ska dessutom inom ramen för sina befogenheter enligt 6 § 1 mom. 9 punkten i landskapslagen få ordna även andra samlade tjänster eller tjänster som främjar lagens syften. Det rör sig om ett koncept för samlade tjänster där huvudmålet är att skapa ramar för de samlade tillväxttjänsterna så att man lättare ska kunna jämföra exempelvis utbudet av tjänster i landskapen. Genom att tillväxttjänsterna på landskapsnivå ordnas som större helheter får de också

en mer enhetlig profil. Också landskapens myndighetsuppgifter kommer att ingå i vissa servicehelheter, men detta innebär inte att inte landskapen själva ska sköta dem.

Det föreslås att den samlade tjänsten *rekrytering och kompetensutveckling* ska omfatta jobb-sökningstjänster, tjänster med anknytning till företagens och övriga arbetsgivares rekryteringsbehov samt tjänster med anknytning till karriärstyrning och kompetensutveckling för privatkunder, inklusive integrerande utbildning för invandrarkunder.

Genom rekryterings- och kompetenstjänster främjar man företagens tillväxt och tillgången till arbetskraft och stöder arbetssökandena i olika skeden av deras arbetskarriär på ett sätt som samordnar näringslivets och arbetssökandenas behov. Eftersom tillgång till kompetent arbetskraft är en kritisk förutsättning för tillväxt i företagen, vill man genom tjänsterna skapa helhetsbetonade servicelösningar där arbetssökandenas kunskaper och företagens (och övriga arbetsgivares) behov och tillväxtförutsättningar utgör en funktionell helhet. Ett annat mål för tjänsterna är att främja arbetskraftens regionala rörlighet i syfte att främja en bättre matchning av efterfrågan på och utbudet av arbetskraft. I tjänsterna beaktas också möjligheterna att få de internationella experternas sakkunskap och nätverk att kanaliseras så att de främjar företagens tillväxt och internationalisering.

Tjänsterna för arbetssökande kan innefatta rådgivning om hur man söker jobb och får jobb, samt förmedling av information om arbetstillfällen och arbetsmöjligheter. Avsikten är att tjänsterna för arbetssökande också ska innefatta behövlig coachning och lämplighetsbedömning.

Med tjänsterna för arbetssökande ska också avses en riksomfattande, för olika aktörer öppen digital arbetsförmedlingstjänst, ett slags ”arbetsmarknadstorg”, som vid behov kan kompletteras genom personliga rådgivningstjänster. Dessutom ska landskapet enligt servicebehoven kunna ordna andra tjänster för arbetssökande. Möjligheterna till entreprenörskap ska mer aktivt föras fram inom tjänsterna för arbetssökande.

I arbets- och näringsbyråernas tjänster för arbetssökande ingår för närvarande bl.a. arbetsförmedlingstjänster, som bland annat innefattar platsannonser, urval av jobbkandidater, jobberbjudanden, webbtjänsterna CV-netti och CV-vahti, rekryteringstillfällen, Eures-tjänster, jobbsökarträning, informationstjänster samt rådgivning om jobbsökning. Tjänster har också ordnats inom ramen för olika utvecklingsprojekt för sysselsättnings- och kompetensfrämjande åtgärder och social delaktighet som medfinansieras av Europeiska socialfonden. Avsikten är att närmare bestämmelser om tjänster för arbetssökande ska utfärdas i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, som kommer att ses över.

Avsikten är att landskapet ska ordna *rekryteringstjänster* för företagens och arbetsgivarnas olika rekryteringsbehov. Rekryteringstjänsterna ska möta rekryteringsbehoven i alla faser av företagets livscykel (tillväxtföretag, företag som internationaliseras, företag som genomgår förändring). Rekryteringstjänsterna ska söka upp och erbjuda arbetsgivarna kompetent arbetskraft och de arbetssökande sådant arbete som motsvarar deras kompetens.

Genom tjänster som svarar mot företagens och de övriga arbetsgivarnas rekryteringsbehov syftar man till att det i framtiden ska finnas en på riksnivå organiserad och för olika aktörer öppen digital arbetsförmedlingstjänst, ett ”arbetsmarknadstorg”. Landskapet ska dessutom kunna ordna rekryteringstjänster enligt servicebehovet. Dessa kan vara exempelvis rekryteringskampanjer och rekryteringstillfällen som skräddarsys för företagen, utbildning av arbetstagare för en arbetsgivares specifika behov eller ekonomiskt stöd till arbetsgivare för lönekostnader.

I arbets- och näringsbyråernas rekryteringstjänster för arbetsgivare ingår för närvarande bl.a. arbetsförmedlingsservice, platsannonser, urval av jobbkandidater, arbetserbjudanden, webbtjänsterna CV-netti och CV-vahti, rekryteringstillfällen, Eures-tjänster, arbetstillståndstjänster, rekryteringsutbildning, stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen, tjänster som avser löne-subvention samt rådgivning. Tjänster har också ordnats inom ramen för olika utvecklingsprojekt för sysselsättnings- och kompetensfrämjande åtgärder och social delaktighet som medfinansieras av Europeiska socialfonden. Avsikten är att närmare bestämmelser om vissa tjänster med anknytning till företagets och övriga arbetsgivare rekryteringsbehov ska utfärdas i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, som kommer att ses över.

De tjänster som avser *karriärstyrning och kompetensutveckling* syftar till att förnya, utveckla och kompetera kompetensen. Med karriärstyrning avses yrkesvägledning och annan handledning som bidrar till att snabbare och smidigare få människor ut i arbetslivet, förbättrar karriärplaneringen samt främjar möjligheterna att få arbete, kompetensutvecklingen och förlängningen av arbetskarriären. Med kompetensutveckling avses åtgärder som utvecklar privatkunders kompetens för att de ska få arbete, bli företagare eller ha fler sysselsättningsmöjligheter. Karriärstyrningstjänster och kompetensutvecklingstjänster kan vara exempelvis karriärplanering, utbildning, jobbcoachning, integrationsutbildning, arbetsprövning och arbete med löne-subvention. Tjänsterna kan också innefatta utveckling av arbetskraftens kompetens i samband med att företag förnyas eller genomgår förändringar.

Arbets- och näringsbyråernas tjänster i anslutning till karriärstyrning och kompetensutveckling omfattar för närvarande bl.a. expertbedömning i syfte att kartlägga kompetensen, yrkes-skickligheten, lämpligheten samt arbets-, företags- och utbildningsalternativen. Tjänsterna innefattar också yrkesvägledning och karriärstyrning, utbildningsförsök, jobb- och karriärcoachning, arbetskraftsutbildning, frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån och integrationsutbildning. Tjänster har också ordnats inom ramen för olika utvecklingsprojekt för sysselsättnings- och kompetensfrämjande åtgärder och social delaktighet som medfinansieras av Europeiska socialfonden.

Avsikten är att närmare bestämmelser om tjänster som gäller karriärstyrning och kompetensutveckling för privatkunder ska utfärdas i de lagar genom vilka bestämmelserna om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och främjande av integration förnyas.

Den samlade tjänsten för *företagsverksamhet och företagande* ska omfatta tjänster i samband med företagande och grundande av företag, utveckling och omorganisering av företagets affärsverksamhet samt tjänster som avser kompetensutveckling och åtgärder för att främja kvaliteten och produktiviteten i arbetslivet. Tjänstehelheten syftar till att trygga tillgången till mångformiga tjänster för personer som avser att inleda företagsverksamhet och för företag vid utvecklandet av företagsverksamheten samt tjänster för att hjälpa företag vid omvälvningar i företagsverksamheten exempelvis i samband med ägararrangemang och generationsväxlingar eller ekonomiska störningar.

Genom tjänster som anknyter till företagande och grundande av företag vill man skapa en positiv inställning till företagande och öka antalet nya företag som grundas bl.a. genom att stödja egenföretagande. Avsikten är att nya företagare ska få hjälp med att utveckla en affärsidé och inleda affärsverksamhet. Målgrupperna ska vara personer som planerar att inleda företagsverksamhet och företag som varit verksamma en tid (privatkunder och företagskunder). Tjänsterna ska skraddarsys efter kundens behov, och vid behov ska kunden vägledas till de riksfattande tjänsterna inom nätverket Team Finland.

De tjänster som landskapet ordnar för nystartade företag ska bestå av mångformiga tjänster som produceras via flera olika servicekanaler. En del av tjänsterna kommer att produceras med medel ur EU:s strukturfonder.

Tjänster i anslutning till grundande av företag som närings-, trafik- och miljöcentralerna och arbets- och näringsbyråerna tillhandahåller är rådgivningstjänster, den riksomfattande telefon-tjänsten FöretagsFinland (grundläggande rådgivning) och den elektroniska webbtjänsten FöretagsFinland. För närvarande ansvarar närings-, trafik- och miljöcentralen för det avtalsbaserade regionala samarbetet inom företagsservicen. I avtalen har man kommit överens om de olika aktörernas roller inom företagsservicen och om gemensamma verksamhetsmodeller.

Enligt 5 § ska rådgivningstjänsterna till dem som avser bli företagare och till nystartade företag vara avgiftsfria.

Med tjänster för att *utveckla och omorganisera företagets affärsverksamhet* och tjänster som avser *kompetensutveckling* eftersträvas att företagen ska utveckla en lönsam affärsverksamhet som växer och kan internationaliseras och att företagens verksamhetsförutsättningar ska förbättras. Kunderna i dessa tjänster ska vara verksamma företag (företagskunder). Avsikten är att tjänsterna också ska kunna tillhandahållas digitalt och i form av avgiftsbelagd service.

Utvecklingstjänsterna ska bestå av mångformiga tjänster som produceras via flera olika servicekanaler. I tjänsterna ska i allt större utsträckning kunna tillämpas modeller med kundsedlar och valfrihet för kunderna. Utvecklingstjänsterna ska skräddarsys enligt företagets behov och samordnas med de riksomfattande tjänsterna.

Via tjänster som syftar till att *främja kvaliteten och produktiviteten i arbetslivet* i landskapet ska företagen få hjälp med att agera på ett resultatrikt sätt, genom stöd för utvecklande av rutiner inom företagen. Målet är att det i framtiden på allt fler arbetsplatser ska finnas en verksamhetskultur och en ledning som stöder förnyelse och utveckling.

Den verksamhet som avser kvaliteten och produktiviteten i arbetslivet bör utöver allmän utveckling (affärsverksamhet, ledning, personalens kompetens, produktivitet) också fokusera på att utveckla välbefinnandet i arbetet i arbetsorganisationerna på ett helhetsbetonat sätt. Avsikten är att tjänsterna också ska kunna tillhandahållas digitalt och i form av avgiftsbelagd service. De tjänster som avser arbetslivets kvalitet och produktivitet ska skräddarsys enligt företagets behov och samordnas med de riksomfattande tjänster som avser arbetslivets kvalitet och produktivitet.

I landskapen finns för närvarande arbetslivsnätverk som samordnas av närings-, trafik- och miljöcentralerna och vars uppgift är att främja utvecklandet av kvaliteten och produktiviteten i arbetslivet i regionen. Tjänster för att utveckla kvaliteten och produktiviteten i arbetslivet som finns i dag är bl.a. utvecklingstjänster för företagen, utvecklingsbidrag, gemensamt anskaffad utbildning, rekryteringstjänster, Tekes program och FöretagsFinlands telefontjänst och elektroniska webbtjänster. En del av tjänsterna har producerats med medel ur EU:s strukturfonder.

Enligt förslaget ska i de samlade tjänsterna för att *skapa förutsättningar för utveckling av innovationer* ingå följande:

- 1) det stöd som behövs för innovationer och uppfinningar,
- 2) åtgärder som främjar utländska företags etablering i och investeringar i regionen, och

3) åtgärder som skapar förutsättningar för utveckling av innovationer.

Avsikten är att landskapet ska skapa förutsättningar för utveckling av innovationer och för innovationsdriven tillväxt, i synnerhet ny affärsverksamhet. Landskapet ska beakta behoven och målen för högskolorna, utbildningsanordnarna, forskningsinstitutionerna, företagen samt städerna och kommunerna inom landskapets område. Samtidig skapar landskapet förutsättningar för utveckling av innovationer i ett nära samarbete med aktörer på riksomfattande nivå såsom Tekes. På riksnivå erbjuder Tekes företagen och forskningsinstitutionerna, oavsett var de är belägna, finansiering för innovationsverksamhet och sakkunskap när det gäller att skapa ny affärsverksamhet.

Avsikten är att landskapet ska ordna den rådgivning till privatkunder som behövs för att utveckla uppfinningar. Rådgivningstjänsterna ska omfatta åtgärder för att aktivera uppfinningsverksamheten och vidareutveckla den samt stöd för kommersialisering av uppfinningar. För att aktivera privatkunder och företagskunder till innovationsverksamhet och till att kommersialisera uppfinningar behövs det rådgivningstjänster på landskapsnivå och en stark koppling till Tekes riksomfattande experttjänster och finansiella tjänster. De tjänster som avser innovation och uppfinningar till såväl privatkunder som företagskunder och som landskapen ska ha organiseringsansvaret för ska i huvudsak innefatta aktivering och rådgivning och informationsförmedling i samband därmed. I tillväxttjänsterna ingår också andra tjänster till privatkunder som avser nytt företagande. Därför lämpar sig denna uppgift väl för landskapen. Avsikten är att det stöd som behövs för att utveckla uppfinningar som ökar företagskundernas affärsverksamhet ska tillhandahållas av Tekes på riksomfattande nivå. Tjänsterna ska genomföras i ett nära samarbete med såväl riksomfattande som kommunala aktörer.

Genom innovationsverksamhet främjas förnyelse inom landskapets näringsstruktur, i synnerhet när det gäller tillväxtförutsättningarna för nystartade företag och företag på hemmamarknaden. För att genomföra den uppgift att främja utländska investeringar som ålagts landskapen ska i varje landskap finnas en Team Finland tillväxt- och internationaliseringssamordnare. Utöver att främja utländska investeringar ska samordnaren dessutom på ett övergripande sätt samordna internationaliseringsarbetet i landskapet och ordna och anskaffa de samlade tjänster som behövs för genomförandet av de uppgifter som ålagts landskapet, i syfte att skapa en attraktiv regional verksamhetsmiljö. De åtgärder som syftar till att främja utländska företags etablering i landskapet bör beredas i samarbete med aktörerna på riksnivå. Samtidig bör man genom riksomfattande åtgärder och finansiering sörja för att den profilerade verksamhetsmiljön förnyas, dvs. utreda hur man kan göra Finland till en attraktiv verksamhetsmiljö. I detta sammanhang ska också beaktas hur de internationella experternas sakkunskap och innovationspotential ska kanaliseras så att de stöder företagets tillväxt och uppkomsten av innovationsmiljöer.

I de åtgärder genom vilka man skapar förutsättningar för nya innovationer i landskapet ska, utöver ökat samarbete såväl mellan företagen som mellan företagen och de olika aktörerna, ingå användarorienterad innovationsverksamhet, nya slags lösningar/verksamhetsmodeller för kompetensöverföring och nyttiggörande av forskningsresultat (inbegripet forskningsinfrastruktur som främjar ny affärsverksamhet samt företagsacceleratorer) samt främjande av innovationsverksamhet med hjälp av offentliga investeringar, innovativ offentlig upphandling och öppna data.

Avsikten är att landskapet ska utveckla förutsättningarna för nya innovationer inom sitt eget område i ett nära samarbete med de övriga aktörerna och för egen del skapa förutsättningar för innovationsdriven tillväxt.

De samlade tjänsterna för *internationalisering* ska innefatta stödjande av företag för att främja internationalisering, anknytande tjänster som främjar användningen av riksomfattande tillväxt-tjänster samt stöd för arbetskraftens internationella rörlighet.

Internationaliseringstjänsterna för företagen ska huvudsakligen genomföras riksomfattande i form av Team Finland-tjänster. De internationaliseringstjänster som omfattas av landskapens organiseringsansvar ska i huvudsak innefatta tjänster som främjar större beredskap för export och internationalisering i små och medelstora företag, beviljande av bidrag som stöd för företagens internationalisering som ett led i de utvecklingsåtgärder som genomförs med strukturfondsmedel samt åtgärder som främjar arbetstagarnas internationella rörlighet. Dessutom ska landskapen ha till uppgift att för egen del bidra till att främja turism från utlandet till Finland. Tjänsterna ska genomföras i ett nära samarbete med såväl riksomfattande som kommunala aktörer.

En särskild uppgift för landskapen ska vara att ta fram information om internationella affärsmöjligheter, partnerskap och nätverk för företagen i landskapet och i det arbetet utnyttja all den expertis som finns inom nätverket Team Finland, samt att samordna gränssnittet mellan tillväxttjänsterna på landskapsnivå och Team Finland-tjänsterna. Landskapen ska också genomföra annan kommunikation som främjar företagens internationalisering och turism från utlandet till Finland, och ordna evenemang som utöver att de ökar företagets kunskaper om affärsmöjligheter även syftar till att stödja företagen genom att förmedla information om Team Finland-tjänster samt till att aktivera och uppmuntra företagen att söka tillväxt genom internationalisering. Landskapen ska även ha till uppgift att öka den internationella affärskompetensen i företagen överlag, samordna de regionala Team Finland-nätverken i hemlandet, betjäna företagskunder med rådgivning och sparring samt vägleda företag som bereder sig på att inleda internationell verksamhet till de riksomfattande Team Finland-tjänsterna. Dessutom ska landskapets kanalisera nätverken av internationella experter och deras sakkunskap till att stödja företagets tillväxt och internationalisering.

Inom ramen för de tjänster som avser främjande av *arbetstagarnas internationella rörlighet* ska landskapen i synnerhet ordna sådana tjänster som tillhandahålls av det europeiska arbetsförmedlingsnätverket Eures. Med hjälp av tjänsterna i nätverket främjas matchningen mellan arbete och arbetstagare över landets gränser genom att arbetstagarna erbjuds internationella arbetstillfällen och arbetsgivarna erbjuds kunnig internationell arbetskraft. Landskapen ska också ordna arbetstillståndstjänster (delbeslut i ansökningar om uppehållstillstånd för arbetstagare och uppehållstillstånd för näringsidkare). Dessutom ska landskapen kunna ordna andra tjänster som stöder internationell rekrytering och som är avsedda för arbetssökande, arbetsgivare och företag. Dessa tjänster kan avse exempelvis utbildning i avgångslandet, finska och svenska för arbetsplatsen, arbetsplatsträning för internationella arbetsgemenskaper och yrkeskunskapsprov. Den kommunikation om Finlandsbilden som ges inom ramen för Team Finland-verksamheten kan användas för att locka internationell arbetskraft till Finland.

För att genomföra den uppgift att främja företagets internationalisering, turismen från utlandet till Finland, utländska investeringar och arbetskraftens rörlighet som ålagts landskapen, ska i varje landskap finnas en Team Finland tillväxt- och internationaliseringssamordnare. Avsikten är att samordnaren på ett övergripande sätt ska koordinera internationaliseringsarbetet och ordna och anskaffa de samlade tjänster som behövs för genomförandet av de uppgifter som ålagts landskapet.

I de samlade tjänster som avser *finansiering* ska ingå stöd för främjande av företagets tillväxt och affärsverksamhet och därmed anknuten styrning av företagen till de riksomfattande tillväxttjänsterna, stöd för utvecklings- och investeringsverksamhet som avser offentligt rättsliga och privaträttsliga juridiska personer samt lönesubventioner.

De finansiella tjänsterna anknyter till de tjänster som avser företagsverksamhet, företagande och internationalisering samt till åtgärderna för att skapa förutsättningar för att utveckla innovationer. Finansieringen kan bestå av nationell offentlig finansiering och av finansiering från Europeiska unionen. Finansieringen kan också innehålla privat finansiering.

Både när det gäller offentligtjuridiska och privaträttsliga juridiska personer ska finansieringen i huvudsak ges i form av understöd. Finansiella tjänster till företag ska tillhandahållas i olika faser av företagets livscykel. Genom finansiella tjänster till företag ska stödjas startande av företagsverksamhet och skapande av ny affärsverksamhet, sådan förnyelse av företagsverksamheten som utgör en förutsättning för tillväxt samt utveckling av affärskompetensen exempelvis inom försäljning och marknadsföring, ledarskap, ekonomi, produktion, produktutveckling samt arbetslivets kvalitet/välbefinnande i arbetet. Dessutom ska med finansiella tjänster i övrigt stödjas små och medelstora företags beredskap för internationalisering. Finansieringen ska också innefatta upphandling av experttjänster och utbildningsservice.

Genom finansiella tjänster till offentligtjuridiska och privaträttsliga juridiska personer främjas innovationsverksamhet samt utveckling och kompetens som gäller innovationsmiljöer. Dessutom förbättras verksamhetsförutsättningarna för företagen i regionen. I de finansiella tjänsterna ska också ingå finansiella tjänster i samband med regionutveckling och utveckling av miljö och trafiken. I tjänsterna ska ingå stöd särskilt för sådana organisationer som främjar företagsverksamhet. Genom finansiella tjänster till offentligtjuridiska och privaträttsliga juridiska personer främjas dessutom sysselsättning och social delaktighet.

De nuvarande stöden som tillhandahålls via närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna och landskapsförbunden innefattar bl.a. understöd till företag, exempelvis understöd för utveckling av företag, regionalt transportstöd och lönesubventioner som beviljas arbetsgivare, stöd eller understöd till offentligtjuridiska och privaträttsliga juridiska personer, exempelvis understöd för utveckling av verksamhetsmiljön, regionalt utvecklingsstöd, infrastrukturellt investeringsstöd, sysselsättningspolitiskt understöd samt stöd för utvecklingsprojekt för att främja sysselsättning och kompetens samt social delaktighet, som delfinansieras med medel ur Europeiska socialfonden.

Avsikten är att de finansiella tjänsterna ska skräddarsys enligt de offentligtjuridiska och privaträttsliga juridiska personernas behov, och samordnas med de riksomfattande finansiella tjänsterna. De finansiella tjänsterna till företag ska förenas med kompetens- och rekryterings-tjänster samt annan företagsservice enligt företagets behov. Avsikten är att de finansiella tjänsterna på landskapsnivå ska bilda en obruten servicekedja som anknyter till de riksomfattande tjänsterna, exempelvis de Team Finland-tjänster som avser internationalisering. Närmare bestämmelser om finansiella tjänster ska utfärdas i den nya lag som på ett heltäckande sätt ska gälla sådana finansiella tjänster som tillhandahålls inom ramen för tillväxttjänsterna på landskapsnivå, och till vissa delar verksamhet över landskapsgränserna och på riksnivå i syfte att utveckla regionerna och genomföra åtgärder som delfinansieras av Europeiska unionen.

En del av uppgifterna i samband med de finansiella tjänsterna är sådana som i landskapet endast kan skötas av en myndighet. Sådana uppgifter är åtminstone återkrav av stöd samt uppgifter som anknyter till ansvaret för de organ som förmedlar strukturfondsuppgifter att se till att förvaltnings- och kontrollsystemet fungerar som det ska. Närmare bestämmelser om uppgifter som endast får anförtros myndigheter ska utfärdas i den relevanta substanslagstiftningen. Sådan lagstiftning är åtminstone de lagar som nämns i 2 mom.

Enligt 3 mom. ska i fråga om tillväxttjänster på landskapsnivå dessutom ordnas vägledning till tjänster samt informationstjänster. Avsikten är att i samband med beredningen ännu precisera huruvida det finns orsak att ordna en del av dessa tjänster centralt. Vägledningen och inform-

ationstjänsterna ska kunna innefatta exempelvis en bedömning av behovet av service hos arbetssökande, företag och övriga sammanslutningar och rådgivning som gäller detta samt att kunden vägleds till tillväxttjänster på landskapsnivå; en bedömning av behovet av service hos företag och andra sammanslutningar och rådgivning som gäller detta samt vägledning till tillväxttjänster på riksnivå och landskapsnivå samt en bedömning av företagets affärsverksamhet och dess tillstånd och företagets tillväxt- och internationaliseringsmål samt vägledning till tillväxttjänster på riksomfattande nivå och landskapsnivå.

I paragrafen föreslås utöver bestämmelser om de samlade tjänster på landskapsnivå som definieras i lagen också bestämmelser om de gemensamma tjänster som ska tillhandahållas samtliga kundgrupper. Tjänster ska ordnas riksomfattande och på landskapsnivå så att de bildar en tydlig helhet av tjänster som styr kunderna till antingen de riksomfattande tjänsterna eller tjänsterna på landskapsnivå.

Avsikten är att landskapet ska sköta bedömningen av de arbetssökandes servicebehov och den relevanta rådgivningen i samband därmed samt vägledningstjänster. I tjänsten ska i fråga om privatkunder göras en individuell bedömning av servicebehovet och en sysselsättningsplan, eller i fråga om invandrarkunder en integrationsplan. Kunden ges information om bl.a. arbetstillfällen och utbildningar och vägleds därefter till de tjänster som motsvarar servicebehovet. Tjänsterna kan tillhandahållas i form av e-tjänster eller genom en personlig kundträff eller som telefontjänst.

För närvarande görs för arbetssökande vid arbets- och näringsbyråerna en bedömning av servicebehovet och en sysselsättningsplan som service via flera kanaler. Arbetssökande kan anlita e-tjänster på webben eller telefontjänstens jobblinje eller besöka arbets- och näringsbyråns rådgivningstjänst. I fråga om invandrarkunder görs en preliminär kartläggning och integrationsplan vid en personlig kundträff.

Avsikten är att landskapet ska ordna bedömningen av servicebehovet i fråga om företag och andra sammanslutningar och den relevanta rådgivningen i samband med detta samt vägleda dessa kunder till tillväxttjänster på landskapsnivå eller riksnivå. Inom tjänsterna ges allmän handledning och rådgivning i syfte att utveckla företaget eller företagsverksamheten. Dessutom presenteras olika servicealternativ och kunden vägleds till lämpliga tjänster.

De tjänster som erbjuds för närvarande innefattar bl.a. kartläggning av de utvecklingstjänster som finns att få för företag, test som kan göras i FöretagsFinlands webbtjänst, planering av affärsverksamheten eller internationaliseringsplaner och internationaliseringskalkyler samt olika sakkunnigtjänster. Också nätverket Team Finland producerar tjänster för företag där man utreder och främjar företagets möjligheter till internationalisering.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna och arbets- och näringsbyråerna arbetar i nätverkssamarbete med regionala och lokala aktörer inom företags servicen.

Avsikten är att landskapet ska ordna bedömningen av företagets affärsverksamhet och dess tillstånd samt av företagets tillväxt- och internationaliseringsmål, samt vägledningen till landskapets tillväxttjänster och riksomfattande tillväxttjänster. För närvarande tar närings-, trafik- och miljöcentralerna tillsammans med landskapsförbundet och ministeriet fram regionala prognoser om olika branscher och arbetsmarknader.

Avsikten är att det med avseende på landskapets tillväxttjänster dessutom som samlade gemensamma tjänster ska ordnas kartläggning av servicebehovet, servicesstyrning samt informationstjänster.

I 4 mom. föreslås det att landskapen efter att ha förhandlat med kommunerna ska ordna tjänsterna och tjänsteproduktionen i enlighet med de behov som finns i regionen samt kundernas behov.

Vid behov ska landskapet och en aktör som producerar tjänster för landskapet vägleda kunden till de riksomfattande tillväxttjänsterna. Med tanke på resurserna och ur kundsynvinkel är det av största vikt att de riksomfattande tillväxttjänsterna och tillväxttjänsterna på landskapsnivå bildar en relevant helhet, och att landskapets tjänster inte är oförenliga eller överlappar med de riksomfattande tjänsterna. I momentet föreslås bestämmelser om att landskapet och den som producerar en riksomfattande tillväxttjänst tillsammans ska se till att de samlade tjänsterna är samordnade. När det gäller företagskunder är det viktigt att tjänsterna samordnas i samarbete med jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde, i syfte att främja företagande i landsbygden.

Enligt 5 mom. hör till landskapets organiseringsansvar dessutom ansvaret för att tillväxttjänsterna samordnas till samlade tjänster och att verksamheten samordnas med kommunens, statens och landskapets andra tjänster. De samlade tjänsterna kan också innefatta sådana tjänster som kommunerna producerar på riksomfattande nivå eller i landskapens områden. Livskraftstjänster hör till kommunernas allmänna kompetens. Med samordning avses också att landskapet inte på ett oändamålsenligt sätt utvidgar sitt utbud av tjänster till att omfatta sådan verksamhet som exempelvis kommunen redan bedriver i en viss region. Lagförslaget syftar till att föra de olika nivåerna inom organiseringen av offentliga tjänster (kommunen-landskapet-staten) närmare varandra genom att samordna de offentliga insatserna och på så sätt skapa större mervärde med tanke på kunderna och den ekonomiska tillväxten. Kommunerna och i synnerhet de större städerna satsar inom ramen för sin allmänna kompetens i stor utsträckning på åtgärder som främjar livskraften och konkurrenskraften. Därför är det viktigt att landskapen och kommunerna tillsammans planerar de samlade åtgärderna inom regionen, för att landskapets uppgift med avseende på tillväxttjänster och kommunernas uppgift med avseende på livskraften ska stödja och komplettera varandra.

Enligt 6 mom. är tillväxttjänster på landskapsnivå beroende av prövning, om inte något annat följer av bestämmelserna i 17 eller 18 §. Landskapet får således besluta att producera tillväxttjänster i en betydligt snävare omfattning än de samlade tjänsterna enligt denna lag, i fall det inte finns ett tillräckligt stort behov av tillväxttjänster. Däremot får landskapet inte utvidga sitt tjänsteutbud till sådana regioner där det inte har behörighet enligt landskapslagen.

17 §. Landskapets organiseringsansvar. I 1 mom. föreslås bestämmelser om att landskapets organiseringsansvar ska omfatta följande uppgifter:

- 1) behovsprövningen i fråga om tjänster och beslutsfattandet när det gäller användningen av landskapets resurser,
- 2) säkerställandet av att tjänster är tillgängliga så, att kunden i fråga om så många tjänster som möjligt ska kunna välja producenten av den tjänst den behöver bland fler än ett alternativ, och
- 3) styrning av landskapets bolag som är tjänsteproducent när tillgången till tjänster inte annars har kunnat säkerställas.

I lagen föreslås ingen närmare definition av de olika organiseringsfunktionerna, men de kan avse exempelvis om beslutsfattandet i fråga om betalning av understöd till organisationer som också främjar företagsverksamhet, anvisande av anslag för olika stödformer, fastställande av grunderna för anslagsbeslut samt ordnande av kontroll av anslagsanvändningen. Den praktiska organiseringen av organiseringsfunktionerna har samband med skötseln av de myndighets-

uppgifter i anknytning till tillväxttjänster som avses i 18 § på så sätt att organiseringsfunktionen ska sörja för både myndighetsuppgifterna i anknytning till tjänsterna, kartläggningen av tjänstebehovet och de frågor som gäller upphandling av tjänster och anvisande av anslag.

Enligt 2 mom. ska landskapet svara för att rekryterings- och kompetenstjänster tillhandahålls i landskapet. Bestämmelsen syftar till att säkerställa att de internationella förpliktelser som är bindande för Finland iakttas till denna del. De ILO-konventioner som Finland har ratificerat ålägger bl.a. signatärerna att ordna arbetsförmedling, yrkesvägledning och utbildning som stöder sysselsättningen. Närmare bestämmelser om rekryterings- och kompetenstjänster avses bli utfärdade i den lag om sådana tjänster som är under beredning. Närmare bestämmelser om kompetensutveckling och integrationsfrämjande utbildning i fråga om invandrare ska utfärdas i lagen om främjande av integration.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om landskapets skyldigheter gentemot kunden. Landskapet ska sörja för informerandet om kundens rättigheter, skyldigheter och förmåner. Landskapets informationsskyldighet innebär bl.a. att landskapet ska se till att informationen om dem som producerar tillväxttjänster ska vara lättåtkomlig. Utöver att landskapet ska ha en webbaserad informationstjänst ska det dessutom säkerställa att kunden har möjlighet att få information om tjänsteproducenterna också på annat sätt. Den informationsskyldighet som det föreskrivs om i momentet kompletteras av den skyldighet att kommunicera som föreskrivs i 28 § i landskapslagen. Avsikten är att landskapet ska svara för rådgivning i anslutning till användningen av tjänster, för bedömningen av tjänstebehovet och för att kunden vägleds till ändamålsenliga tjänster. Landskapet ska i synnerhet se till att sådana kunder som har en särskilt svag ställning på arbetsmarknaden får rådgivning och vägleds till ändamålsenliga tjänster, genom att tydligt ange vilka tjänsteproducenter de kan välja ibland. Bestämmelser om information till arbetssökande och om bedömning av tjänstebehovet ska utfärdas särskilt i den lag om rekryterings- och kompetenstjänster som är under beredning, och i fråga om invandrarkunder dessutom separat i lagen om främjande av integration. För att arbetssökandens arbetslöshet inte ska bli långvarig är avsikten den att det i lagen om rekryterings- och kompetenstjänster ska föreskrivas att en arbetslös arbetssökandes servicebehov ska utvärderas vid behov, dock alltid efter perioder av tre månader lång oavbruten arbetslöshet.

Enligt 2 mom. svarar landskapet också för att det utarbetas en integrationsplan för den som har rätt till en sådan. Avsikten är att det ska utarbetas en integrationsplan tillsammans med en invandrare som är en i 12 § i lagen om främjande av integration (1396/2010) avsedd arbetslös arbetssökande. Syftet med integrationsplanen ska vara att stödja invandrarens möjligheter att få jobb och inhämta tillräckliga kunskaper i finska eller svenska och andra kunskaper och färdigheter som behövs i samhället och arbetslivet samt att främja invandrarens möjligheter att delta i samhällsverksamheten som en likvärdig medlem. I integrationsplanen ska man kunna komma överens om åtgärder och annan utbildning som stöder invandrarens möjligheter att få arbete eller bli företagare, integrationsutbildning, finska eller svenska språkstudier, undervisning i det egna modersmålet, samhällsorienterad undervisning, läs- och skrivundervisning och undervisning som kompletterar den grundläggande utbildningen, samt om andra individuella åtgärder som främjar integration.

Bland invandrarna är behovet av vägledning och rådgivning störst i synnerhet hos nyanlända, som ofta har sämre språkkunskaper och kunskaper om hur samhället fungerar än den infödda befolkningen. I syfte att säkerställa en ändamålsenlig helhet av sysselsättande och integrerande åtgärder bör man inom tillväxttjänsterna se till att invandraren vägleds till en sådan tjänsteproducent eller utbildningsanordnare som är lämplig med tanke på invandrarens tidigare kunskaper och behov av tjänster. Att invandrare smidigt övergår från integrationsutbildning till yrkesinriktad utbildning och annan utbildning och att högutbildade invandrarers examina erkänns och att det finns kanaler för invandrare att få behörighet är centrala faktorer för in-

vandrares sysselsättning. När invandrare vägleds vidare bör man säkerställa att det görs i ett långsiktigt perspektiv, så att styrningen till integrationsutbildning som ordnas som tillväxttjänster och till annat integrations- och sysselsättningsstöd samt till grundläggande utbildning för vuxna invandrare, läs- och skrivundervisning, examensinriktad utbildning, behörighetsgivande utbildning och annan utbildning som hör till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde sker på ett ändamålsenligt sätt. Utöver tillväxttjänsterna spelar läroanstalterna en viktig roll när det gäller att erkänna invandrares tidigare inhämtade kunskaper och få in dem på rätt utbildningsväg. En del invandrare behöver mer omfattande och långsiktig kompetensutveckling samt stöd för att integreras och komma ut på arbetsmarknaden. I synnerhet i fråga om dem som behöver långsiktigt integrationsstöd är det av största vikt att tjänsterna samordnas och att man skapar lämpliga servicekedjor tillsammans med social- och hälsojäns-terna och den kommunala servicen.

Enligt 11 kap. 1 § i den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ska en arbetslös arbetssökande tryggas möjlighet till sysselsättningsfrämjande rehabilitering eller arbetskraftsutbildning, om hans eller hennes rätt till arbetslöshetsdagpenning för löntagare till följd av maximitidens utgång upphör när han eller hon fyllt 57 år, men innan han eller hon fyller 60 år. Dessutom ska för en arbetslös arbetssökande som fyllt 60 år ordnas möjlighet till en sådan sysselsättningsfrämjande service som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller till arbete med lönesubvention i anställning hos någon annan än kommunen innan hans eller hennes rätt till arbetslöshetsdagpenning för löntagare upphör på grund av maximitiden. Om den arbetslösa arbetssökanden inte sysselsätts på den öppna arbetsmarknaden, och lämplig rehabilitering, sysselsättningsfrämjande service eller arbete med lönesubvention i anställning hos någon annan än kommunen inte kan ordnas för honom eller henne, är hemkommunen skyldig att ordna möjligheter till arbete för den arbetssökande i sex månader. Bestämmelser om motsvarande ordnande av möjligheter till arbete föreslås i den lag om rekryterings- och kompetenstjänster som är under beredning. Om landskapet inte kan ordna lämpliga tjänster för en person, ska landskapet underrätta kommunen om att kommunens skyldighet att ordna möjligheter till arbete för den berörda personen inträder.

I 3 mom. föreslås dessutom bestämmelser om att landskapet vid ordnandet av tjänsterna ska beakta de internationella förpliktelser som är bindande för Finland, särskilt när det gäller förverkligandet av principen om likabehandling i fråga om tillgången till tjänster samt icke-diskriminerande behandling av olika kundgrupper och enskilda kunder. Vad dessa förpliktelser innefattar fastställs i praktiken huvudsakligen i den övriga lagstiftningen, men landskapet kan i egenskap av myndighet också i enskilda fall tvingas bedöma innehållet i och betydelsen av förpliktelserna. Bakom bestämmelserna om likabehandling ligger ILO-konventionen nr 111 angående diskriminering i fråga om anställning och yrkesutövning (FördrS 63/1970), som är en allmän konvention som gäller all diskriminering på arbetsmarknaden och vid yrkesutövning. Enligt artikel 1 i konventionen är det förbjudet att diskriminera människor på grund av ras, hudfärg, kön, religion, politisk uppfattning samt nationell härstamning eller socialt ursprung. Konventionen förutsätter att varje medlemsstat förbinder sig att utforma och tillämpa en sådan nationell politik som genom metoder som är anpassade för landets förhållanden och praxis syftar till att främja lika möjligheter och jämlikt bemötande i fråga om anställning och yrkesutövning.

När landskapet ordnar tjänster ska det beakta bestämmelserna i diskrimineringslagen (1325/2014). I diskrimineringslagen förbjuds diskriminering på grund av ålder, ursprung, nationalitet, språk, religion, övertygelse, åsikt, politisk verksamhet, fackföreningsverksamhet, familjeförhållanden, hälsotillstånd, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller någon annan omständighet som gäller den enskilde som person. Bestämmelserna i diskrimineringslagen ålägger landskapet att både bedöma och främja likvärdigheten inom tillväxttjänsterna. Diskri-

mineringslagen ålägger också den som producerar tillväxttjänster att agera på ett icke-diskriminerande sätt och att främja likabehandling.

I lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986) föreskrivs det om myndighetens skyldighet att förebygga diskriminering på grund av kön och främja jämställdheten mellan kvinnor och män. Främjandet av jämställdhet mellan kvinnor och män bör beaktas också när det gäller tillgången till och utbudet av tjänster.

Bestämmelserna i ILO-konventionen kommer att beaktas också i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, som reglerar arbetsförmedlingen.

Av relevans med tanke på hur tillväxttjänsterna ordnas på landskapsnivå är bl.a. den artikel i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som gäller arbete och sysselsättning samt Europarådets sociala stadga. Dessutom påverkas organiseringen av tillväxttjänsterna av ILO-konventionen nr 88, som gäller arbetsförmedlingens organisation, och av ILO-konventionen nr 142, som gäller yrkesvägledning och yrkesinriktad utbildning.

18 §. Landskapets myndighetsuppgifter. En central princip i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster är att så många tjänster som möjligt ska kunna produceras av privata aktörer och att endast det som är nödvändigt ska skötas som myndighetsuppgifter.

Enligt grundlagens 124 § får uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt ges endast myndigheter. Utövning av offentlig makt avser i grundlagens 124 § förvaltningsuppgifter, inte lagstiftningsbehörighet eller domsrätt. Betydande utövning av offentlig makt, som alltså inte får överföras, är bl.a. rätten att i betydande omfattning ingripa i individens grundläggande rättigheter. En sådan rätt kan endast föreskrivas för en myndighet (RP 1/1998 s. 179).

Uppgifter som inte innebär betydande utövning av offentlig makt får överföras på privata aktörer, om detta är ändamålsenligt enligt en rättslig bedömning.

I paragrafen föreslås bestämmelser om sådana myndighetsuppgifter i samband med tillväxttjänsterna på landskapsnivå som inte får överföras på privata aktörer.

I 1 mom. 1–3 punkten föreskrivs det om beslut som landskapen själva ska fatta och som gäller beviljande av stöd och ersättning, avbrytande och upphörande av utbetalning samt återkrav av stöd.

I 1 mom. 2 punkten föreslås en bestämmelse om beviljande av stöd till företag, som är en uppgift som landskapet ska sköta inom ramen för sina egna myndighetsuppgifter. Enligt förslaget ska landskapet alltid sköta beviljandet av företagsstöd som överstiger 10 000 euro som en myndighetsuppgift. Eftersom beviljandet av stöd innebär utövning av offentlig makt och anvisande av offentliga medel, anses det vara nödvändigt att överföringen av uppgiften till andra än myndigheter begränsas så, att andra än myndigheter om landskapet så beslutar får bevilja stöd till ett belopp av högst 10 000 euro.

Bestämmelsen i 4 punkten gäller avgöranden som avser arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån. Arbetslöshetsförmånen är en sådan förmån som tryggar den grundläggande försörjningen som avses i grundlagens 19 §.

Bestämmelsen i 5 punkten gäller förvägran av rekryterings- och kompetenstjänster till arbetsgivare eller företag. För närvarande finns bestämmelser om förvägran av tjänster i 12 kap. 7 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Förvägran av tjänsten utgår från orsaker

som har att göra med arbetsgivaren eller arbetsplatsen. En tjänst kan förvägras bl.a. om arbetsgivaren väsentligt försummar sina skyldigheter enligt 2 kap. i arbetsavtalslagen eller sin skyldighet att betala skatter och lagstadgade avgifter. I framtiden ska grunderna för förvägran av en tjänst regleras i den lag om rekryterings- och kompetenstjänster som är under beredning.

I 6 punkten föreslås bestämmelser om uppgifter enligt utlänningslagen som avser uppehållstillstånd för arbetstagare och för näringsidkare och som för närvarande hör till arbets- och näringsbyråns uppgifter.

Enligt 2 mom. ska landskapet som landskapets myndighetsuppgift även sköta beslutsfattandet i fråga om projekt som finansieras med medel för Europeiska unionens strukturfondsperiod 2014–2020 och medel ur Europeiska unionens globaliseringsfond.

19 §. Samordning av tjänster. Enligt 1 mom. ska landskapet sörja för att de kundgrupper och kunder som behöver tillväxttjänster och andra samordnade tjänster som hör till landskapets organiseringsansvar identifieras, för att servicekedjorna och de samlade tjänsterna fastställs samt för att informationen om kunden nyttiggörs mellan de olika producenterna. Landskapen bör tillsammans säkerställa att tillväxttjänster finns att få i flera olika landskap, och de ska också samarbeta i synnerhet i sådana regionutvecklingsfrågor och frågor som gäller tillväxttjänsterna som berör flera landskap gemensamt eller på samma gång. Samarbete mellan landskapen kan exempelvis i hög grad bidra till att få fram lösningar på problemet med att matcha utbudet och efterfrågan på arbetskraft.

Enlig 2 mom. ska landskapet och den aktör som producerar tjänster för landskapet, när de identifierar att kunden behöver antingen samlade tjänster eller sådana tjänster som någon annan än landskapet har organiseringsansvaret för, se till att kunden får de tjänster som omfattas av landskapets och en annan aktörs organiseringsansvar som en ändamålsenlig helhet, och att kunden vid behov vägleds till tjänster som omfattas av en annan aktörs organiseringsansvar.

Med samordning av tjänster som omfattas av landskapets organiseringsansvar ska avses samordning av tillväxttjänster med exempelvis social- och hälso- och sjukvårdstjänster. Behov av samordnade tjänster har t.ex. arbetslösa personer som har en svag ställning på arbetsmarknaden, som ofta även behöver social- och hälso- och sjukvårdstjänster för att kunna få jobb. Utöver de ovan nämnda tjänsterna kan en arbetssökande kund också behöva tjänster för vilka någon annan aktör än landskapet har organiseringsansvaret. I bestämmelsen preciseras inte vilka dessa andra aktörer eller deras tjänster är, men sådana tjänster kunde vara bl.a. de tjänster för yrkesinriktad rehabilitering som Folkpensionsanstalten och försäkringsbolagen tillhandahåller, och ungdomsväsendets tjänster som hör till kommunernas organiseringsansvar eller de tjänster som hör till undervisningsmyndigheternas organiseringsansvar.

Den sektorsövergripande samservicen som främjar sysselsättningen är en samverkansmodell där arbets- och näringsbyrån, kommunen och Folkpensionsanstalten tillsammans bedömer de arbetslösas behov av tjänster, planerar service som i sin helhet är relevant med avseende på sysselsättningen av arbetslösa samt svarar för att sysselsättningsprocessen för arbetslösa fortskrider och följs upp. Bestämmelse om denna verksamhetsmodell finns i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014). Med verksamhetsmodellen främjas främja sysselsättningen av arbetslösa genom att de erbjuds offentlig arbetskraftsservice, socialservice, hälso- och sjukvårdstjänster samt rehabiliteringstjänster i enlighet med sitt servicebehov. Behovet av att samordna tjänster som hör till olika aktörers organiseringsansvar kommer att finnas kvar också efter övergången till en landskapsmodell. Avsikten är att landskapet och den aktör som producerar tjänster för landskapet i fortsättningen ska ansvara för samordningen av tjänsterna och för kundstyrningen.

Skyldigheten att samordna tjänster är emellertid avsedd att vara vidsträckt och täcka såväl de tillväxttjänster och social- och hälsotjänster som en och samma kund behöver som olika andra landskapstjänster som har samband med tillväxttjänsterna. För att tillväxtinstrumenten och anslagen för tillväxttjänster ska utnyttjas effektivt krävs det att landskapen samordnar tillväxttjänsterna inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde med de övriga tjänster som erbjuds invånarna och företagen, exempelvis tjänsterna för företag på landsbygden som hör till jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde samt examensinriktad utbildning och andra tjänster som avser utbudet av utbildning som hör till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. Målet bör vara att landskapet har flera olika slags kunder och att kunderna får de tjänster de behöver sådana de behöver dem och så att de som helhet är relevanta, oberoende av vad tjänsterna kallas eller vilket förvaltningsområde de hänförs till.

De kunder inom tillväxttjänsterna som är invandrare behöver ofta sådana samordnade tjänster som beskrivs ovan. Skyldigheten att vägleda kunden till tjänster och samordna tjänster accentueras i synnerhet i fråga om sådana invandrarkunder som har varit i en utsatt ställning när de kommit till Finland. Enligt lagen om integrationsfrämjande ordnas tjänster som främjar integration som en del av den kommunala basservicen och arbets- och näringsförvaltningens tjänster samt i form av andra åtgärder som främjar integration. Efter landskapsreformen kommer invandrarkunder att behöva samordnade tillväxttjänster och social- och hälsotjänster som hör till landskapets organiseringsansvar samt kommunal basservice och andra kommunala integrationsfrämjande åtgärder, och dessutom utbildning som tillhandahålls inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. En del invandrare behöver mer omfattande och långsiktig kompetensutveckling samt stöd för att integreras och komma ut på arbetsmarknaden. I fråga om dem som behöver långsiktigt integrationsstöd vore det av största vikt att tjänsterna samordnas och att man skapar lämpliga servicekedjor i synnerhet tillsammans med social- och hälsotjänsterna och de kommunala tjänsterna.

Det landskap som har organiseringsansvaret ska dessutom se till att tjänsteproducenterna samarbetar sinsemellan så, att kunderna har tillgång till samordnade tjänster.

20 §. Landskapets egenkontroll. I paragrafen föreslås bestämmelser om landskapets egenkontroll. Landskapet ska utarbeta ett program för egenkontroll i fråga om de uppgifter och tjänster som hör till landskapets organiseringsansvar. Med egenkontroll ska avses ett system för att säkerställa att tillväxttjänsterna ordnas som det föreskrivs i lagstiftningen. Egenkontrollen ska också säkerställa att verksamheten och de tjänster som ordnas är planmässiga. I programmet ska det anges hur tillhandahållandet av, tillgången till och kvaliteten på tillväxttjänsterna samt kundernas jämlikhet ska säkerställas oavsett om det är landskapet eller någon annan tjänsteproducent som producerar tjänsten. Dessutom ska det anges hur tillhandahållandet, kvaliteten och jämlikheten samt exempelvis handläggnings- och betalningstiderna i fråga om tjänsterna ska övervakas och upptäckta brister åtgärdas. Via egenkontrollen ska man också kunna få information om faktorer i samband med betalning av ersättning exempelvis i situationer där tjänsteproducenten får ersättning för en kund som den inte de facto betjänar. Det föreslås att det vid behov genom förordning av statsrådet ska kunna utfärdas närmare bestämmelser om innehållet i och utarbetandet av programmet för egenkontroll samt om den plan för främjande av kvalitetsledning och effektivitet som ingår i programmet för egenkontroll.

4 kap. **Produktion av tillväxttjänster**

21 §. Producenter av tillväxttjänster. I 1 mom. föreslås bestämmelser om producenterna av riksomfattande tillväxttjänster. Enligt förslaget ska de vara alla myndigheter och aktiebolag inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde, samt särskilt utsedda andra myndigheter, aktiebolag och organisationer. Producenter av tillväxttjänster som verkar på riksnivå ska vara bland annat Innovationsfinansieringsverket Tekes, Finnvera Abp, Finpro Ab och Finlands

Industriinvestering Ab. Avsikten är att en producent av en riksomfattande tillväxttjänst ska utses av eller väljas av arbets- och näringsministeriet. Det kommer emellertid också framöver att föreskrivas särskilt om aktörerna inom de riksomfattande tillväxttjänsterna.

Enligt 2 mom. väljer landskapet producenterna av landskapets tillväxttjänster på det som föreskrivs i denna lag.

22 §. Åtskiljande av ordnandet och den egna tjänsteproduktionen. Med stöd av 1 mom. ska landskapet i sin egen verksamhet skilja åt organisering av tillväxttjänster och produktion av tjänster. Organiseringen ska åtminstone omfatta t.ex. fastställande av de tjänster som ska produceras och vilka resurser som ska reserveras för dem, konkurrensutsättning av tjänster eller godkännande av tjänsteproducenter samt säkerställande av att de ersättningar som betalas till producenterna samt grunderna för dem är korrekta. Med tanke på kvaliteten på utbudet av tillväxttjänster och kostnadseffektiviteten i tjänsterna är det ytterst viktigt att landskapen anvisar resurser för organiseringsverksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Organiseringsfunktionen bör kunna kartlägga tjänstebehovet, fatta beslut eller lämna välmotiverade förslag om de tjänster som ordnas, välja och/eller utvärdera tjänsteproducenterna samt bedöma kvaliteten på produktionen och hur kundernas rättigheter tillgodoses. Organiseringsfunktionen ska också ansvara för att de anslag som anvisats för landskapets tillväxttjänster används effektivt och för att marknaden för tjänsteproduktionen kontinuerligt utvärderas.

Regleringen utgår från att landskapet endast ska producera tillväxttjänster som hör till dess organiseringsansvar när man inte annars kan garantera att tjänsterna i fråga finns tillgängliga i rimlig omfattning. En sådan situation, där det finns en marknadsbrist, kan konstateras på olika sätt: i en konkurrensutsättning enligt upphandlingslagen får man inte in ett enda anbud, det finns inga tjänsteproducenter som registrerat sig som producent för en viss tjänst, eller också kan man utgå från en separat kartläggning av marknaden som gjorts på något annat sätt. I en situation med marknadsbrist där landskapet själv producerar tjänster ska landskapet utreda eller göra en bedömning av vad marknadsbristen beror på och hur den kan åtgärdas. Vid beredningen har man också granskat ett alternativ där landskapet i denna situation kunde avtala om tjänsteproduktion med en eller flera kommuner. Eftersom de anställda vid närings-, trafik- och miljöcentralerna och arbets- och näringsbyråerna som för närvarande sköter dessa uppgifter emellertid kommer att överföras till landskapen, bör uppgifterna i en situation med marknadsbrist skötas så att ställningen för dessa anställda tryggas.

Landskapet ska regelbundet testa marknadens funktionsduglighet genom att klarlägga huruvida det på marknaden finns leverantörer som kunde erbjuda den berörda tjänsten och huruvida detta tjänsteutbud uppfyller de viktigaste kriterierna för tillväxttjänster såsom exempelvis tillgänglighet, tillräcklighet och rimligt pris. I granskningen bör man inte enbart ägna uppmärksamhet åt nuläget, utan det vore också bra att fråga aktörerna om de i framtiden, exempelvis inom 3–5 år, har för avsikt att producera de berörda tjänsterna och på vilka villkor. Marknadens funktionsduglighet kan bedömas på olika sätt, exempelvis genom ett öppet samrådsförfarande på landskapets webbplats eller i en facktidning, genom annonsering av en bedömning av marknadsläget av en utomstående sakkunnig eller genom annonsering av en kartläggning av marknaden på portalen för offentlig upphandling HILMA. Ibland kan en marknadsbrist konstateras i samband med konkurrensutsättning enligt upphandlingslagen. Det kan t.ex. röra sig om en situation där man inte fått in några anbud alls, eller där det bara finns en enda aktör i branschen som i praktiken kan bestämma prisnivån. Att tillämpa ett förfarande enligt upphandlingslagen enbart i syfte att testa marknaden kan emellertid inte vara hur man primärt ska gå till väga. Det är skäl att särskilja mellan testning av marknadsbrister och urvalsprocessen vid val av tjänsteproducent: vid konstaterandet av en marknadsbrist väljer man inte ännu ut en tjänsteproducent. Respons om att marknaden inte fungerar kan också fås via kundenkäter eller samarbetet med olika intressentgrupper.

En marknadsbrist kan föreligga exempelvis när en enskild tjänsteleverantör kan påverka eller t.o.m. bestämma marknadspriset. Om en viss efterfrågad tjänst inte alls finns att få på marknaden, råder på marknaden en i bestämmelsen avsedd marknadsbrist. När landskapet utreder huruvida det råder en marknadsbrist kan det inte göra avgränsningar med avseende på placeringen av tjänsteproducenternas verksamhetsställen. Däremot får landskapet i fråga om tillhandahållandet av den tjänst som erbjuds också ställa sådana villkor som gäller tillgången till tjänsterna och, i fråga om privatkunder, villkor som gäller placeringen av tjänsteproducentens verksamhetsställen. Landskapet ska dela in marknaden i ändamålsenliga delar och konstatera marknadsbristen särskilt för varje del. Indelningen kan göras exempelvis enligt typ av tjänst, såsom utbildning, arbetsförmedling eller företagsrådgivning, eller enligt kundbehovet, såsom tjänster för invandrare som ska integreras eller för långtidsarbetslösa. En marknadsbrist kan inte konstateras utifrån en sådan kartläggning av marknaden där tjänsteleverantören ska kunna tillhandahålla samtliga samlade tillväxttjänster i landskapet. Landskapet är inte skyldigt att exempelvis med hänsyn till en enskild tjänsteproducentens intressen dela upp tjänsteproduktionen i ur landskapets synvinkel oändamålsenliga och alltför små delar.

I vissa landskap kan t.ex. antalet invandrarkunder vara så litet att man inte genom konkurrensutsättning kan ta fram en aktör med beredskap att producera alla de tjänster som målgruppen behöver. Marknadsbristen avser därmed denna del av tjänsterna.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om att landskapet ska svara för landskapets egen tjänsteproduktion (landskapets myndighetsuppgifter) och för det samarbete med andra tjänsteproducenter som behövs för att samordna de tjänster som hör till landskapets organiseringsansvar. Detta innebär exempelvis att landskapet ska se till att de myndighetsbesök som behövs inte oskäligt fördröjer den serviceprocess som producenten av tillväxttjänster anvisar för kunden. En sådan situation kan uppstå exempelvis om kunden behöver vänta på att få ett myndighetsbeslut om en förmån. Även om tillväxttjänsterna är av en annan art än social- och hälso- och hälso- och hälsovård.

Med stöd av 3 mom. ska landskapet när det själv producerar tillväxttjänster ge produktionen i uppgift till landskapets bolag eller landskapets sammanslutning (bolagiseringsskyldighet). Regleringen ska utgå från att landskapet alltid i allra sista hand ska producera tillväxttjänster. Därför bör landskapet alltid bolagisera sin tjänsteproduktion, inte enbart i ett konkurrensläge på marknaden. Alternativt ska landskapet kunna producera tjänster endast i form av myndighetsverksamhet. Myndighetsverksamheten ska landskapet emellertid inte behöva bolagisera. Bolagisering garanterar nationellt jämlika konkurrensvillkor, dvs. konkurrensneutralitet, mellan den offentliga och privata näringsverksamheten. Dessutom garanterar den att inte det konkursskydd och de förmåner av inkomstskatt som landskapet åtnjuter förvrider konkurrensen genom att ge tjänsteproduktionen inom landskapet en fördel i konkurrensen. Landskapet och dess dottersammanslutningar bildar en i landskapslagen avsedd landskapskoncern. Ledningen av landskapskoncernen sköts som en helhet så att kundernas möjligheter att få integrerade tjänster säkerställs.

23 §. Skyldigheter för producenter av tillväxttjänster på landskapsnivå. I paragrafen anges tjänsteproducentens skyldigheter. Enligt förslaget ska landskapet i ett avtal om tjänster eller i villkor som gäller godkännande av tjänsteproducenter kunna ange på vilket sätt tjänsteproducenten ska

- 1) iaktta landsskapsstrategin,
- 2) genomföra kundens tjänster i enlighet med kundplanen,

3) iaktta de samlade tjänster och servicekedjor som landskapet definierat samt säkerställa att integrationen av servicekedjorna förverkligas och verka i sådant samarbete med andra tjänsteproducenter som integrationen kräver,

4) föra in kunduppgifterna i de riksomfattande system som särskilt namnges i lag, och

5) till landskapet lämna de uppgifter om användningen av tjänsterna som landskapets organisationsuppgift kräver.

I praktiken ska landskapet själv specificera de krav som gäller tjänsteproducentens skyldigheter i den anbudsförfrågan som den riktar till tjänsteproducenten eller i de krav som ställs som villkor för registreringen av tjänsteproducenter. Tjänsteproducenten ska således inte själv behöva övervaka exempelvis landskapets beslutsfattande. Bestämmelser om den landskapsstrategi som nämns i 1 mom. 1 punkten finns i 35 § i landskapslagen. I landskapsstrategin ska bl.a. beaktas hur invånarnas välfärd ska främjas inom landskapets uppgiftsområde samt beaktas servicemålen.

I enlighet med 16 § ska landskapet ordna tjänsterna och tjänsteproduktionen i enlighet med de behov som finns i området och kundernas behov. Landskapet preciserar bl.a. i enlighet med 2 punkten denna skyldighet genom att ange hur tjänsteproducenten ska genomföra tjänsterna för kunden. Det kan bl.a. handla om hur ofta tjänsteproducenten ska kontakta kunden, hurdan kontakten ska vara eller hur snabbt kunden ska kontaktas efter det att han eller hon har anmält sig som kund. I ett avtal eller i villkor kan det fastställas på vilket språk tjänsten ska tillhandahållas. Hur tjänsterna för kunden ska genomföras kan också avse vilka villkor kunden bör uppfylla för att den som producerar tillväxttjänster ska kunna bevilja exempelvis sådana företagsstöd som inte överstiger 10 000 euro.

Enligt 1 mom. 3 punkten ska landskapet också kunna avtala eller ställa villkor för hur den som producerar tillväxttjänster ska iaktta de samlade tjänster och servicekedjor som landskapet definierat. Detta kan innebära krav på vilka tjänster producenten ska tillhandahålla för att kunna anmäla sig som producent av tillväxttjänster inom vissa samlade tjänster eller till vilka tjänster den som producerar tillväxttjänster ska vägleda kunden även i det fall att de inte ingår i tjänsteproducentens eget serviceurval.

En tjänsteproducent kan vara skyldig att ta fram sådan information som gör att andra tjänsteproducenter smidigt kan ta över i servicekedjan. En producent av tillväxttjänster ska kunna åläggas att exempelvis informera kunden om andra tjänsteproducenter och om de tjänster som landskapet producerar i egenskap av myndighet.

I 4 mom. ges landskapet rätt att i ett avtal eller i villkor ange hur producenten ska föra in kundinformationen i de riksomfattande systemen. Bland annat sådana viktiga anmälningar som anknyter till inledandet och avslutandet av arbetssökande samt förutsättningarna för utkomstskydd för arbetslösa ska samlas i ett riksomfattande register, så att uppgifter om arbetslösa finns tillgängliga för beslut om utkomstskydd för arbetslösa, för att skapa en bild av den allmänna arbetslöshetsläget samt för att planera och genomföra tjänster och bedöma genomförandet. I den fortsatta beredningen kommer det att preciseras vilka uppgifter som tjänsteproducenterna kan åläggas att föra in i det riksomfattande registret och vilka krav som behandlingen av personuppgifter ställer.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om straffrättsligt ansvar för den som är anställd hos en privaträttslig tjänsteproducent som sköter offentliga förvaltningsuppgifter i anslutning till tillväxttjänster. På den som är anställd hos en aktör som producerar tillväxttjänster på landskapsnivå ska enligt momentet tillämpas samma straffrättsliga bestämmelser som på den som sköter

motsvarande uppgifter under tjänsteansvar. Dessutom ska i momentet i informerande syfte konstateras att bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om att en producent av tillväxttjänster på landskapsnivå inte kan vara en sådan anknuten enhet enligt 15 § i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) som kommunen äger. Innan ett avtal enligt 24 § ingås ska landskapet av producenten av tillväxttjänster inhämta en försäkran om att producenten inte när den lämnar anbud eller ingår avtal är en i upphandlingslagen avsedd anknuten enhet.

24 §. Kontrakt eller beslut om tjänster. Med stöd av 1 mom. ska landskapet ingå ett i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) avsett upphandlingskontrakt med tjänsteproducenten eller fattar ett beslut om tjänsternas innehåll, kvalitet och prissättning. Landskapet ska ha möjlighet att välja huruvida det väljer tjänsteproducenten genom konkurrensutläggning enligt upphandlingslagen eller exempelvis genom ett system för direkt val av kunder, såsom systemet med servicesedel. Vid valet av tjänsteproducent för tillväxttjänster ska det dock alltid krävas konkurrensutläggning eller kontroll av att producenten uppfyller minimikraven i fråga om pris och kvalitet. Avsikten är inte att i fråga om tillväxttjänsterna skapa fullständig frihet för vem som helst att tillhandahålla sådana tjänster som samhället bekostar, utan det ska alltid krävas något slags upphandlingsförfarande eller åtminstone kriterier för pris, kvalitet, tillgänglighet osv. som kan testas mot mätetal för upphandlingslämplighet. Också exempelvis användningen av servicesedlar kan basera sig på sådan upphandling enligt upphandlingslagen som grundar sig på ett ramavtal, men det är trots allt alltid kunden som ska träffa det slutliga valet av tjänsteproducent bland de utvalda tjänsteproducenterna.

Vid valet av tjänsteproducent ska landskapet så långt det är möjligt även på ett mångsidigt sätt utnyttja innovativ upphandling. När produktionsstrukturen är så mångsidig som möjligt främjar detta även små och medelstora företags möjligheter att delta i produktionen av tillväxttjänster.

I avtalet eller landskapets beslut om avtalet ska det anges på vilket sätt man vid genomförandet av tjänsterna säkerställer att de samlade tjänsterna för kunderna enligt 3 § genomförs och säkerställer hanteringen av beredskapen och kontinuiteten i tillväxttjänsten vid eventuella kris- och störningssituationer. Landskapet kan därtill ställa behövliga villkor och förpliktelser på tjänsteproducenten för att säkerställa tillgången till och tillgängligheten hos tjänsterna. Landskapet ska t.ex. kunna kräva att den som producerar tjänster på landskapsnivå, när den producerar tjänster som hör till landskapets organiseringsansvar, vid planeringen och ledningen av verksamheten utnyttjar regional och nationell information om verksamhetens kvalitet, genomslag och kostnaderna samt om genomförandet av integrationen av tjänsterna, annan information som baserar sig på forskning samt information som baserar sig erfarenheter från kunderna och personalen.

I 2 mom. ska det fastställas att tjänsteproducenten genom att ingå ett kontrakt som avses i 1 mom. eller då landskapet godkänner anmälan förbinder sig till att iakttä de skyldigheter som i 23 § åläggs en tjänsteproducent. Landskapet ska övervaka att de tjänsteproducenter som avses i 1 mom. genomför tjänsterna på ett sätt som beaktar kundernas individuella behov och även i övrigt på det sätt som kontraktet förutsätter.

5 kap. **Mångformiga tjänster samt gemensamma system**

25 §. Mångformiga tillväxttjänster samt kompatibilitet. I paragrafen föreslås bestämmelser om att den som ordnar tillväxttjänster ska sträva efter verksamhetsmodeller för tillväxttjänster som är så mångformiga som möjligt och som möjliggör ett digitalt tjänsteutbud och användning av e-tjänster. På tjänster för företagskunder ställs inga krav på fast verksamhetsställe.

När det gäller invandrare bör det med hänsyn till deras möjligheter att utnyttja digitala tjänster fullt ut säkerställas att invandrare erbjuds ett tillräckligt heltäckande språkutbud som stöd för användning av e-tjänsten. En del invandrare som ska integreras behöver stöd och personlig service för att kunna använda digitala tjänster, i synnerhet de som nyligen anlänt till Finland.

I paragrafen konstateras att tillväxttjänsterna ska vara mångformiga och samverkande. Målet för tillväxttjänsterna är en kundorienterad och kostnadseffektiv tjänsteproduktion som ger resultat. För att uppnå detta behövs det obrutna servicekedjor som baserar sig på gemensam information, där de stuprör de olika aktörerna verkar i, förvaltningsnivåerna samt gränserna mellan myndigheterna försvinner. Produktionen av tillväxttjänster syftar till att tillhandahålla kunderna tjänster via flera olika kanaler, där de digitala servicekanalerna är primära medan personliga kundkontakter per telefon, på distans via videobild eller i form av personliga besök ska användas i andra hand. När det gäller tillväxttjänsterna bör man genom att utveckla den digitala tjänsteproduktionen skapa förutsättningar för att ändra rutinerna för kundservicen, ordna tjänster på ett högkvalitativt och kostnadseffektivt sätt och höja graden av digitalisering inom verksamheten så att medborgarna och företagen har möjlighet att uträtta ärenden på egen hand med hjälp av e-tjänster. Produktionen av digitala tillväxttjänster förutsätter åtkomst till gemensam information och därtill anknuten digital ärendehantering och processhantering. Målet är att serviceprocesserna ska vara fullständigt digitaliserade och kopplade till centraliserade system för datalager och kundtjänst, inklusive centrala volymtjänster. Genom att ge kunderna möjlighet att använda tjänster på eget initiativ och på egen hand och genom att införa digitala tjänstelösningar vill man omvandla den personliga arbetsinsatsen inom experttjänsterna från skötsel av rutinartade uppgifter till krävande experttjänster.

Avsikten är att de som ordnar och producerar tillväxttjänster på riksnivå och på landskapsnivå ska samarbeta så att kunderna har tillgång till samordnade samlade helheter och servicekedjor på alla nivåer, vare sig det gäller gemensamma informationstjänster, rådgivning eller kundkontakter. Med samordnade samlade helheter avses i synnerhet funktionella servicehelheter som ordnas för sådana kunder som behöver flera olika tjänster, och som kan innefatta kommunala tjänster eller tjänster som landskapet eller staten ordnar. Tjänsterna ska genomföras så att de bildar en för kunden välfungerande helhet, där samarbetet mellan tjänsteproducenterna och övergången från en tjänst till en annan sker på ett ändamålsenligt sätt utan obefogade fördröjningar eller avbrott. Kunden ska också ha insyn i hur handläggningen av ärendet fortskrider och när beslut om de tjänster kunden ska få kommer att meddelas, samt vilka rättigheter och skyldigheter kunden har. I tjänsterna ska effektivt utnyttjas såväl informationshantering som digitala verksamhetsmodeller, och tjänsteproduktionen ska utgå från principerna om att information ska lämnas endast en gång, informationen ska följa kunden och de som behöver informationen ska ha åtkomst till den.

26 §. *System som stöder ordnande och produktion av tillväxttjänster.* I 1 mom. föreslås bestämmelser om att arbets- och näringsministeriet samt de aktörer inom tillväxttjänsterna som bedriver verksamhet på riksnivå ska förvalta och utveckla system som stöder tillväxttjänster både på riksomfattande nivå och landskapsnivå.

Enligt 2 mom. ska landskapen och landskapens gemensamma servicecenter samt bolag som landskapen äger sinsemellan, eller sinsemellan och tillsammans med staten, förvalta de system som stöder tillväxttjänsterna på landskapsnivå.

Dessutom ska enligt 3 mom. landskapet vid behov förvalta system som stöder tillväxttjänster inom landskapets område samt samarbetet mellan landskapet och kommunerna i regionen.

I paragrafen föreskrivs det om system som stöder ordnande och produktion av tillväxttjänster. I landskapens organiseringsansvar ingår ansvar för att genomföra integrerade samlade tjänster

för kunderna. Bestämmelsen syftar till att säkerställa att individuellt anpassade tjänster genomförs också i modellen med flera producenter. En del av de tjänster som kunden får kan vara sådana som tillhandahålls av kommunen, landskapet eller staten och som kräver samordning exempelvis med de tjänster som arbets- och näringsmyndigheterna, social- och hälsomyndigheterna eller undervisningsmyndigheterna tillhandahåller.

Landskapet ska se till att tjänsterna för sådana kunder som behöver och anlitar olika slags tjänster bildar en behovsanpassad och samordnad helhet. Lagen syftar till att säkerställa att kunderna inom tillväxttjänsterna har en smidig och friktionsfri kontaktkanal till samlade tjänster och servicekedjor över förvaltningsnivåerna och myndighetsgränserna. Kunden ska ha möjlighet att behändigt ta kontakt enligt principen om en lucka för alla ärenden, möjlighet att anlita gemensamma stödtjänster via flera olika kanaler och ha insyn i hur ärendet framskrider och i beslutsfattandet samt i de skyldigheter som gäller olika tjänster.

Vid produktionen av de i lagen avsedda integrerade servicekedjorna för tillväxttjänsterna ska digitaliseringen genomföras i form av ekosystem av tjänster som består av flera olika lager och i form av interoperabla plattformar som gör det möjligt att nyttiggöra gemensam information och förmedla information i realtid. När det gäller ekosystemen av tjänster ska den aktör som i varje enskilt fall har organiseringsansvaret se till att de plattformar som används i landskapets tjänsteproduktion överensstämmer med de riktlinjer och principer för samverkan och interoperabilitet som arbets- och näringsministeriet har fastställt.

I lagen ska det också utfärdas bestämmelser om att uppföljnings- och rapporteringsinformation som stöder produktionen och inriktningen av tillväxttjänsterna ska tas fram på en tillräckligt hög nivå. Enligt förslaget ska tjänsteproducenten till landskapet lämna de uppgifter om hur tjänsterna har genomförts som krävs med tanke på landskapets organisationsuppgift. Utgångspunkten för uppföljningen och utvärderingen är en tillförlitlig, effektiv och aktuell datainsamling som kan användas vid styrningen av landskapets verksamhet och som främjar dialogen med tjänsteproducenterna. Information behövs också om de avtal som anknyter till tjänsteproduktionen och om den avtalade tjänsteproduktionen, kvaliteten, kostnaderna och genomslaget. Den samlade informationen ska vara enhetlig och jämförbar både på riksomfattande nivå och i landskapen och mellan tjänsteproducenterna. Datainsamlingen ska vara öppen och främja invånarnas påverkansmöjligheter.

Med tanke på integrationen av tjänsterna är det också viktigt att tjänsteproducenterna har tillgång till exempelvis kunduppgifter. För att säkerställa detta bör varje aktör som producerar tillväxttjänster i landskapet föra in kunduppgifterna i det gemensamma kundregistret med hjälp av de gemensamma riksomfattande informationssystemtjänsterna. På så sätt kommer informationen om varje kund som anlitat sådana tjänster som hör till landskapens organiseringsansvar att finnas samlad i registret och därmed tillgänglig för de övriga tjänsteproducenterna. Med anledning av det som sägs ovan är det nödvändigt att se över den lagstiftning som gäller behandling av klient- eller kunduppgifter och registerföring. Översynen ska syfta till att förenkla exempelvis bestämmelserna om sekretess eller fullmakter av klienter eller övriga bestämmelser som gäller åtkomsträttigheter. Målet är att möjliggöra att den som tillhandahåller tjänster alltid ska ha möjlighet att få åtkomst till uppgifter om kunden när tjänsten tillhandahålls. Vid produktionen av tillväxttjänsterna nyttiggörs utöver de gemensamma informationssystemen också den nationella servicearkitekturen, centraliserade, gemensamma och interoperabla lösningar, gemensam information och gemensamma datalager samt gemensamma tekniska komponenter.

27 §. Systemens öppenhet och användbarhet. I 1 mom. föreslås bestämmelser om att de system som stöder riksomfattande tillväxttjänster ska verkställas och förvaltas så att de möjliggör och främjar ett gemensamt utbud av tjänster från alla aktörer på riksomfattande nivå och

så att alla som ordnar och producerar riksomfattande tillväxttjänster kan stödja sig på samma system.

I 2 mom. föreslås ett konstaterande av att de system som stöder riksomfattande tillväxttjänster och tillväxttjänster på landskapsnivå ska verkställas och förvaltas så att de möjliggör och främjar ett gemensamt utbud av tjänster tillsammans med dem som ordnar tillväxttjänster på landskapsnivå, och så att alla landskap när de ordnar tjänster kan stödja sig på samma system.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om att de system som stöder tillväxttjänster på landskapsnivå ska genomföras och förvaltas så att alla landskap i egenskap av tjänsteanordnare kan stödja sig på samma system. Att alla använder enhetliga, riksomfattande system är av största vikt för att kunderna ska få högklassiga tjänster som ger resultat och för att tjänsterna ska gå att utvärdera. Genom enhetliga riksomfattande system kan man också uppnå kostnadsbesparingar.

Paragrafen syftar till att göra det möjligt att införa ekosystem för tjänster och gemensamma tjänsteplattformar så att de öppnar för och främjar gemensamma, riksomfattande tjänster över förvaltningsnivåerna och myndighetsgränserna och så att de som ordnar och producerar tillväxttjänster kan stödja sig på gemensamma plattformar och på samma system.

System och arkitekturer för tillväxttjänster som är förenliga med plattforms- eller ekosystem-tänkandet kunde vara exempelvis gemensamma stödtjänster för digitala tjänster, en gemensam tjänsteplattform för arbetsökande och arbetsgivare inom arbetskraftsservicen, en gemensam plattform för tillväxttjänster för företag, inklusive gemensamma arbetsutrymmen och utvecklingsverktyg för företag och tjänsteproducenter, samt ett gemensamt tjänstelager för nyttiggörande och utbyte av sådan information som behövs för tillstånds- och tillsynsverksamhet och andra skyldigheter som åligger myndigheterna. Gemensamt för alla dessa system är att såväl privata, delvis offentliga som offentliga tjänsteleverantörer kan bygga upp sina tjänster utifrån systemen och de grundläggande tjänster och data som ingår i dem. Avsikten är att i lagens 28 § föreskriva om att arbets- och näringsministeriet ska fastställa tredjepartsutvecklarna i fråga om dessa plattformar.

Andra system som är i gemensam användning på riksomfattande nivå är datasystemen EURA2014 och TUKI2014, som används vid förvaltningen av strukturfondsprojekt under strukturfondsperioden 2014–2020. EURA2014 som förvaltas av arbets- och näringsministeriet är en riksomfattande, samlad tjänst för e-tjänster, som har byggts upp så att den uppfyller den förvaltande myndighetens och Europeiska kommissionens krav på heltäckande e-förvaltning vid förvaltningen av strukturfondsprojekt. Enligt lagstiftningen (8/2014, 23 §) ska systemet endast användas elektroniskt. Utöver av dem som utlyser och dem som genomför projekt används systemet av de myndigheter som förvaltar projekten (närings-, trafik- och miljöcentralerna och ministerierna). EURA2014 är också myndigheternas officiella elektroniska arkiv för alla handlingar som uppkommer inom systemet. Dessutom genererar EURA2014 alla officiella rapporteringsdata som uppkommer inom förvaltningsprocessen samt uppgifter om begäranden om utbetalning till Europeiska kommissionen. Systemet TUKI2014 förvaltas av arbets- och näringsministeriet och används för att administrera processerna för de företagsstöd som handläggs vid närings-, trafik- och miljöcentralerna. I fråga om projekt för företagsstöd som delfinansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden styrs TUKI2014 av EURA2014-systemet, och den information som behövs för rapportering på EU-nivå överförs från TUKI2014 till EURA2014. Systemet används vid närings-, trafik- och miljöcentralerna.

Andra gemensamma, riksomfattande system kan vara exempelvis system som möjliggör utbyte av gemensam kundinformation, telefonrådgivning som genomför ett jämlikt utbud av riksomfattande tjänster via flera kanaler, lösningar för kundbetjäning på distans via videobild samt ett riksomfattande digitalt arbetsmarknadstorg.

28 §. Gemensamma systemplattformar. I paragrafen föreskrivs det att arbets- och näringsministeriet ska fastställa principerna och riktlinjerna för interoperabiliteten hos de informationssystem som stöder tillväxttjänsterna och för användningen av systemen så att de kan användas gemensamt och så att de möjliggör enhetliga servicekedjor. I praktiken innebär detta att ministeriet ska förvalta plattformarna för tillväxttjänsterna och därmed ha möjlighet att tillåta olika informationssystem att använda plattformarna.

Det ska också föreskrivas att arbets- och näringsministeriet kan ålägga aktörer att använda vissa, särskilt definierade system som stöder de riksomfattande tillväxttjänsterna. Sådana system är exempelvis informationssystem enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service (916/2012) och lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster (240/2007) och de system som under perioden 2014–2020 används vid förvaltningen av strukturfondsprojekt. Genom bestämmelsen säkerställs det att tjänsteproduktionen är jämförbar och kundhanteringen enhetlig samt att verksamheten är kostnadseffektiv. Med ett sådant system ska också avses den riksomfattande, för olika aktörer öppna digitala arbetsförmedlingstjänsten, ”arbetsmarknadstorget”.

Avsikten är att definiera den helhet av informationssystem och funktioner som behövs för att producera tjänster via systemplattformar för tillväxttjänster och i gemensamma tjänstelager, och att utarbeta riktlinjer och principer för hur denna helhet ska fås att samverka. De som tillhandahåller plattformar eller tjänstelager, landskapen i egenskap av tjänsteleverantörer samt tjänsteproducenterna gagnas av att de funktioner och tjänster som de olika parterna bidrar med kompletterar varandra, och av att man i de gemensamma systemplattformarna eller tjänstelagren får in nya lager av produkter, tjänster och applikationer och därmed nytt kundvärde.

Med principer och riktlinjer för interoperabilitet enligt lagen avses bl.a. fastställande av tillämpliga bestämmelser, tekniska specifikationer och samverkansavtal. Dessa fungerar som gränssnitt för samverkan och samarbete mellan den som tillhandahåller plattformen och de övriga parterna. Gränssnitten behövs för att en mer omfattande och heterogen grupp ska kunna delta i utvecklandet och driften av olika nyttigheter inom ramen för kompatibla plattformar. Principerna och riktlinjerna för interoperabilitet bör vara sådana att det är lätt för olika tjänsteproducenter att ansluta sig och börja utnyttja eller bidra till tjänsterna i plattformarna eller ekosystemen.

I fråga om lagen om regionutveckling och tillväxttjänster förstås med riktlinjer och principer bl.a. arkitektur, i synnerhet informationsarkitektur och datainteroperabilitet, avtal och i fortsättningen programenliga avtalsregleringar av typen blockkedjor, anvisningar, programmeringsgränssnitt, data, ramverk för öppna data samt regler som hänför sig till begreppet ”egna data”, intäktstrategier för plattformstjänster samt rättigheter som hänför sig till systemet, inklusive immateriella rättigheter. Plattformarna för tillväxttjänster och de övriga system som genererar tillväxttjänster stöder sig till alla möjliga delar på tjänsterna inom den nationella servicearkitekturen (KaPA). KaPA och reglerna för den utgör därmed en integrerad del av principerna och riktlinjerna för interoperabilitet.

Arbets- och näringsministeriet kommer att inleda ett lagstiftningsarbete som gäller informationshanteringen och informationssystemen inom regionutvecklingssystemet och tillväxttjänsterna. I lagstiftningen ska samlas sådana bestämmelser om kundorienterad informationshantering och digitaliseringsfrämjande åtgärder som behövs för reformen så, att lagen möjliggör lagring av uppgifter eller handlingar som gäller ordnandet, styrningen och övervakningen av tillväxttjänsterna, utvärderingen och utvecklingen av verksamheten samt informationshanteringen. I lagen ska det föreskrivas om sådan behandling av kunduppgifter och uppgifter som kunderna själva genererar inom tillväxttjänsterna samt utnyttjande av information som garanterar informationssäkerheten.

6 kap. Särskilda bestämmelser

29 §. Planering, utveckling och allmän styrning. I 1 mom. föreslås bestämmelser om att den allmänna styrningen och strategiska planeringen av tillväxttjänster hör till arbets- och näringsministeriet. Ministeriet svarar för den riksomfattande politiken i fråga om tillväxttjänster, för beredningen av de riksomfattande målen och för beaktandet av dem vid styrningen av landskapens verksamhet.

Med stöd av 2 mom. ska landskapen svara för de tjänster som ingår i de samlade tjänster om vilka det föreskrivs i denna lag samt planera ordnandet och produktionen av tjänsterna. Organiseringsuppgifter samt planerings- och utvecklingsuppgifter i anslutning till detta kan ges till landskapens samarbetsorgan, och produktionsuppgifter till bolag som landskapen äger tillsammans. Också de bolagiserade servicecentren som landskapen och staten tillsammans driver har en viktig roll vid planeringen, utvecklingen och driften av såväl de centrala, gemensamma verksamhetsmodeller som landskapen kommer överens om som de riksomfattande digitala verksamhetsmodellerna. Det är ytterst viktigt att landskapen, servicecentren och staten för en bra dialog.

Landskapen är olika, deras invånare har olika behov och de har olika förutsättningar att ordna och producera tjänster. Därför behövs det samarbete och arbetsfördelning mellan landskapen vid tillhandahållandet och produktionen av tjänsterna. Målen för en sådan arbetsfördelning som överskrider gränserna för landskapen och landskapens samarbetsområden ställs upp med stöd av 2 mom.

Utifrån de nationella mål som anges i 1 mom. kan landskapen i samarbetsområdena granska verksamheten och arbetsfördelningen inom sitt eget område. I de nationella målen kan också åtgärder som främjar samarbetet och arbetsfördelningen mellan landskapens samarbetsområden få en framträdande roll.

Enligt 3 mom. ska landskapet på förhand bedöma och beakta vilka konsekvenser besluten kommer att ha för olika kundgrupper. Landskapen ska dessutom i sin planering sätta mål som baserar sig på de riksomfattande målen som gäller ordnandet och produktionen av tillväxttjänster och som främjar utvecklandet av näringarna, sysselsättningen och företagandet, samt definiera de åtgärder som stöder målen och de ansvariga instanserna.

Enligt 4 mom. ska landskapet delta i det nationella utvecklandet av tillväxttjänster och verkar i samarbete med kommunerna samt organisationer som bedriver verksamhet inom utbildning, utveckling och forskning.

30 §. Riksomfattande mål för tillväxttjänster. I paragrafen föreslås bestämmelser om att statsrådet vid behov kan precisera de strategiska målen i regionutvecklingsbeslutet enligt 10 § 1 mom. genom att i fråga om tillväxttjänster som hör till landskapets organiseringsansvar definiera åtminstone följande:

- 1) målen för att säkerställa samordningen av och en lika tillgång till samt valfriheten i fråga om tjänster, och för att trygga språkliga rättigheter,
- 2) allmänna riktlinjer om gemensamma system och utnyttjande av olika produktionssätt samt föremålen för utveckling inom informationshanteringen.

Enligt 2 mom. ska arbets- och näringsministeriet i samarbete med landskapen bereda ett förslag till de riksomfattande mål som avses i 1 § 1 mom.

De strategiska målen för tillväxttjänsterna ska utarbetas med utgångspunkt i uppföljningsuppgifter om sysselsättningen, arbetskraften och företagens tillväxt och utifrån de uppgifter om servicebehovet som tagits fram på basis av dem. Också de möjligheter som ekonomin öppnar för ska beaktas i de riksomfattande strategiska målen för tillväxttjänsterna. Ur ett ekonomiskt perspektiv påverkas de strategiska målen för tillväxttjänsterna både av statsfinanserna och av uppföljningsuppgifterna för landskapens finanser och hur de inverkar på tjänsterna. I de riksomfattande strategiska målen för tillväxttjänsterna bör dessutom beaktas de finanspolitiska mål som statsrådet har ställt upp för den offentliga ekonomin. Genom dessa anknyter de riksomfattande målen i betydande utsträckning också till planeringen av de offentliga finanserna överlag.

En grundläggande utgångspunkt är att målen gäller de tillväxttjänster som hör till landskapens organiseringsansvar. Därmed har målen inte några omedelbara verkningar utöver dessa tillväxttjänster. Tjänster som hör till landskapens organiseringsansvar tillhandahålls och produceras emellertid på olika sätt. Genom organiseringsansvaret påverkar de riksomfattande målen också på bredare front verksamheten hos privata företag, sammanslutningar, organisationer och egenföretagare som producerar tjänster för landskapen.

Enligt 1 mom. 1 punkten ska statsrådet sätta mål för hur människorna och användarna ska beaktas när tjänster tillhandahålls och planeras. Till de centrala målen för den reform som gäller tillväxttjänster är att tillhandahålla sådana tjänster och integrerade tjänster som stöder tillväxten i regionen och som utgår från behoven hos dem som bor och verkar i regionen. Också tryggheten av lika tillgång till tjänster, möjligheten att välja tjänsteproducent och att delta i och påverka tjänsterna samt tryggheten av kundernas språkliga rättigheter anknyter till dessa mål.

Med allmänna riktlinjer om gemensamma system enligt 1 mom. 2 punkten ska avses målen enligt 25–28 §. Avsikten är att det ska kunna utarbetas allmänna riktlinjer för nyttiggörandet av olika produktionssätt, i synnerhet när detta främjar lika tillgång till tjänster.

31 §. Delegationen för regionutveckling och tillväxttjänster. Enligt 1 mom. finns i anslutning till arbets- och näringsministeriet en delegation för regionutveckling och tillväxttjänster. Delegationen ska samordna och dra upp riktlinjer för den strategiska helheten när det gäller regionutvecklingen, och i anknytning till det främja genomförandet av strategiska riktlinjer för delområden som på ett centralt sätt påverkar regionutvecklingen, exempelvis tillväxttjänster, välfärd, kompetens, integration, livskraft samt tillgänglighet. Dessutom ska delegationen främja samarbete mellan riksomfattande och regionala aktörer. Med dessa aktörer avses i synnerhet de ministerier som är centrala för regionutvecklingen samt landskapen och övriga instanser. Avsikten är att delegationen ska sammanställa och förmedla en lägesbild av utvecklingen inom regionerna och information om utvecklingsbehoven. Dessutom ska delegationen följa och förutse utvecklingen inom regionerna och åtgärdernas genomslag. I syfte att samordna lagstiftningen och utveckla normer ska delegationen därtill behandla centrala reformer som anknyter till regionutveckling. Avsikten är att det i 14 § i landskapslagen ska föreskrivas om delegationen för landskapsekonomi, som ska sammanträda i samband med beredningen av planen för de offentliga finanserna och budgetpropositionen samt vid behov. Utöver dessa behövs emellertid en gemensam delegation för förvaltningsområdet, som ska möjliggöra ett brett strategiskt samarbete kring tillväxttjänster och regionutveckling och där utöver representanter för central- och regionalförvaltningen också företrädare för organisationerna kunde delta.

Enligt 2 mom. ska statsrådet tillsätta delegationen och utse dess ordförande. Arbets- och näringsministeriet ska besluta om ändringar i fråga om delegationens medlemmar. Delegationen ska kunna tillsätta sektioner för att behandla exempelvis sådana ärenden som kräver noggrannare beredning, som t.ex. frågor i anslutning till nya strukturfondsperioder eller utvecklingen

av tillväxttjänsterna. Eftersom delegationen är avsedd att vara ett samarbetsorgan för de olika förvaltningsområdena och landskapen är det motiverat att den utses vid statsrådets allmänna sammanträde. Delegationen ska inte ha någon självständig beslutanderätt, men den kommer att vara ett viktigt samarbetsforum inom den nya förvaltningsstrukturen.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om ett bemyndigande att utfärda förordning i fråga om delegationen. Närmare bestämmelser om delegationens sammansättning, mandatperiod och specifika uppgifter ska få utfärdas genom förordning av statsrådet.

32 §. Regionutvecklingsdiskussioner. Enligt 1 mom. ska statsrådet och landskapen årligen diskutera regionutvecklingen och dess prioriteringar. Diskussionerna utgör ett stöd för samarbetsprocessen mellan staten och landskapen inom regionutveckling samt för de samråd som avses i 13 § i landskapslagen. Innehållet i och omfattningen av diskussionerna och vilka förvaltningsområden som deltar i dem ska kunna variera under olika år. Vid regeringsskiftet ska diskussionerna vara mer omfattande och i första hand gälla beredningen av regionutvecklingsbeslutet. Det rör sig om ett förberedande partnerskapsförfarande där inga bindande avgöranden eller beslut fattas. Som underlag för diskussionerna ska användas bl.a. lägesbilden för regionutvecklingen på riksomfattande nivå och i landskapen, regeringsprogrammet, regeringens regionutvecklingsbeslut, ministeriernas centrala strategier som påverkar regionutvecklingen samt landskapsstrategin och landskapsprogrammet. Arbets- och näringsministeriet ska samordna beredningen av diskussionerna och utarbetandet av slutsatserna. Slutsatserna ska gälla frågor som är centrala med tanke på landskapsutvecklingen och som kräver särskild uppmärksamhet samt genomförande av centrala strategier i landskapet.

Enligt 2 mom. ska syftet med diskussionerna vara att få fram statens och kommunernas gemensamma uppfattning om målen för regionutvecklingen och om verksamhetsförutsättningarna. Vid diskussionerna ska behandlas aktuella regionutvecklingsfrågor och regionutvecklingsmål som har funktionell och ekonomisk betydelse och som gäller olika förvaltningsområden. Avsikten är att de diskussioner som gäller regionutveckling ska föras före de ekonomiska samråd som avses i 13 § i landskapslagen.

Staten och landskapet ska på var sitt håll förbereda sig för diskussionerna genom att utarbeta egna, samordnade förslag till teman som ska tas upp vid diskussionerna. Utifrån dessa förslag ska arbets- och näringsministeriet bereda landskapsvisa teman för diskussionerna. I diskussionerna ska landskapens initiativ och utvecklingsarbetet granskas i förhållande till de riksomfattande målen. De gemensamma diskussionerna om regionutvecklingen minskar behovet av eventuella separata samråd.

Den diskussion om verksamheten som anges i paragrafen utgör tillsammans med det ekonomiska samråd som avses i landskapslagens 13 § den primära förhandlingsprocessen i anknytning till den ekonomiska styrningen och planeringen av de offentliga finanserna, och främjar samarbetet mellan landskapen och statsrådet.

Enligt 3 mom. ska vid diskussionerna bland annat behandlas utvecklingen av servicestrukturen för de tillväxttjänster som stöder regionutvecklingen. Diskussionerna ska också främja utvecklingen av servicestrukturen med hjälp av informationsstyrning. I diskussionerna ska därför behandlas de centrala målen för landskapets tillväxttjänster samt arbetsfördelningen inom tjänsteproduktionen och landskapets samarbete med de övriga landskapen. Vid diskussionerna kan också utfallet av landskapets egenkontroll granskas. I diskussionerna ska vidare utvärderas måluppfyllelsen i fråga om de riksomfattande målen, utvecklingen i fråga om landskapets tjänster och de regionala utvecklingsbehoven, förändringar i verksamhetsmiljön och servicebehovet samt produktivitetsökningar. I diskussionerna ska även kunna behandlas andra ärenden som gäller ordnandet och genomförandet av tillväxttjänster.

33 §. Bedömning av tillgången till tjänster och av finansieringens tillräcklighet. Enligt paragrafen ska arbets- och näringsministeriet på riksomfattande nivå och landskapsvis övervaka att tillgången till tjänster är jämlik och att finansieringsnivån är tillräcklig. Ministeriet ska vid behov kunna begära en utredning av ett eller flera landskap där behovet av tillväxttjänster och den förverkligade och uppskattade framtida utvecklingen när det gäller tillgången till tjänster och tjänsternas kvalitet granskas. Dessutom ska ministeriet kunna begära att det i utredningen bedöms vilka åtgärder som är nödvändiga med tanke på kostnadskontrollen och eventuella andra åtgärder med vilka tillgången till tjänster och kvaliteten hos tjänsterna kan säkerställas med statlig finansiering och annan inkomstfinansiering.

Paragrafen syftar till att garantera att arbets- och näringsministeriet har tillgång till tillräckligt med information för att det ska kunna bekräfta finansieringen för det politikområde som hör till dess förvaltningsområde. Paragrafen ger inte arbets- och näringsministeriet befogenheter att ingripa i hur landskapet fördelar den allmänna finansieringen. Arbets- och näringsministeriet bör emellertid känna till hur tillväxttjänsterna har finansierats i landskapen. Annars skapas inte nödvändigtvis någon helhetsbild av exempelvis användningen av resurserna för tillväxttjänster, och det blir svårt att bedöma finansieringens genomslag och effektivitet på riksnivå. Med hjälp av observationer kan man emellertid uppmärksamma om det förefaller finnas sådana stora skillnader i användningen av finansieringen som kan påverka kundernas lika tillgång till tjänster.

34 §. Tillsyn och styrning i anknytning till den. I 1 mom. föreslås bestämmelser om att tillsynen över ordnandet av tillväxttjänster och servicestrukturen samt den styrning som anknyter till tillsynen hör till arbets- och näringsministeriet eller någon annan myndighet som särskilt utses i lag. Arbets- och näringsministeriet eller en av ministeriet bemyndigad aktör ska få företa utvärderingsbesök i landskapen och landskapens inrättningar. Avsikten är att begreppet utvärderingsbesök ska ha en bred räckvidd, så att det också kan tillämpas på revision/utvärderingar och möjliggöra införande av mekanismer för att bekräfta att de riksomfattande kriterierna följs, granska resultaten av egenkontrollen och identifiera god praxis. Privata tjänsteproducenter ska inte omfattas av förfarandet med utvärderingsbesök.

Enligt 2 mom. ska tillsynen över tillväxttjänsternas lagenlighet höra till statens tillstånds- och tillsynsmyndighet, som är en ny myndighet som inrättas i samband med landskapsreformen. Vad laglighetsövervakningen ska innefatta kan beskrivas mer ingående när arbetet med att bereda inrättandet av den nya myndigheten fortskrider.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om att till den del som tillväxttjänster genomförs med finansiering från Europeiska unionen, ska arbets- och näringsministeriet utöva tillsyn över verksamheten i genskap av attesterande myndighet eller medlemsstat.

35 §. Förvaltningsförfarande och offentlighet. I 1 mom. föreslås bestämmelser om att det på ett landskap som producerar tillväxttjänster och på huvudmannen för en sådan enhet som står under bestämmande inflytande av kommunen ska tillämpas förvaltningslagen till den del som gäller verksamhet enligt denna lag, även då tjänsteproducenten är ett aktiebolag, en förening eller någon annan sammanslutning. Förvaltningslagens bestämmelser om jäv tillämpas dock i all tjänsteproducentens verksamhet. Bestämmelserna i 28 § 1 mom. 5 och 6 punkten i den lagen tillämpas på tjänsteproducenten och på i bokföringslagen (1336/1997) avsedda sammanslutningar som hör till den koncern som tjänsteproducenten bildar endast i sådana ärenden där tjänsteproducentens och sammanslutningens intressen strider mot varandra eller en opartisk behandling av ärendet kräver det.

Enligt 2 mom. ska på offentlighet i en ovan avsedd tjänsteproducents verksamhet enligt denna lag tillämpas vad som i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) före-

skrivs om offentligheten i de myndigheters verksamhet som avses i 4 § 2 mom. i den lagen. I bestämmelsen avgränsas tillämpningsområdet för offentlighetslagen till att endast gälla offentligt ägda bolag. Detta kan motiveras med hänsyn till tillväxttjänsternas karaktär och i synnerhet med att avsikten är att tillväxttjänsterna i första hand ska produceras med marknadens mekanismer och först i sista hand som offentliga tjänster.

I samband med beredningen har man inte ansett det föreligga några grunder för att i fråga om privata tillhandahållare av olika tjänster tillämpa skyldigheterna enligt offentlighetslagen i större omfattning än vad som föreskrivs i 2 mom.

36 §. Tjänster som ska skötas centraliserat. I paragrafen föreslås bestämmelser om tjänster som behöver ordnas över landskapsgränserna eller tjänster vars produktion förutsätter en enhet med ett mer vidsträckt verksamhetsområde för att man på så sätt ska kunna trygga kvaliteten på och tillgången till tjänster, främja tillgodoseendet av språkliga rättigheter, säkerställa tillräckliga personalresurser eller andra resurser eller den specialexpertis som behövs eller för att fylla något motsvarande, välmotiverat behov. Dessa tjänster benämns centraliserade tjänster, även om mer än en organisatör kan vara involverad i att ordna tjänsterna.

Den primära verksamhetsmodellen är att landskapen sinsemellan ska komma överens om samarbete enligt landskapslagens 8 kap. vid ordnandet av dessa tjänster. Om landskapen inte vill eller kan avtala om samarbete senast den 1 januari 2019, ska arbets- och näringsministeriet ha rätt att besluta om att uppgifterna att ordna tjänsterna centraliseras till ett eller flera landskap till dess att landskapen har avtalat om samarbetet. En motsvarande rätt har ministeriet om avtalet hävs och landskapen inte når ett nytt avtal. Ett sådant förfarande är nödvändigt för att det inte ska uppstå avbrott i skötseln av ärenden. I paragrafen ska det enbart föreskrivas om sådana substansuppgifter inom tillväxttjänsterna som behöver organiseras på bredare bas än ett enda landskap. Olika stöduppgifter inom tillväxttjänsterna, såsom exempelvis de system som avses i 5 kap. och tillväxttjänsternas gemensamma webb- och telefontjänster, IKT-stödtjänster och motsvarande ordnas i alla händelser centraliserat av landskapens gemensamma servicebolag och andra motsvarande organisationer på riksnivå.

Enligt 1 mom. 1 punkten ska projekt enligt de riksomfattande temana för strukturfondsverksamheten som pågår fram till slutet av programperioden och som i enlighet med sina respektive teman bidrar till det riksomfattande utvecklingsarbetet skötas centraliserat. Riksomfattande utvecklingsprojekt finns i sex områden: Nyland, Norra Karelen, Tavastland (två projekt) Birkaland, Egentliga Finland och Mellersta Finland. Beslut som gäller den följande programperioden som inleds 2021 fattas i samband med beredningen av programperioden.

I 1 mom. 2 punkten fastställs som en tjänst som ska skötas centraliserat den internationella arbetsförmedlingstjänsten, som för närvarande produceras och tillhandahålls centraliserat i fem områden för internationell arbetsförmedling (internationella områden). Den riksomfattande samordningen och utvecklingen av Eures-tjänsten genomförs centraliserat på riksnivå. Också de frågor som gäller arbetstagarnas internationella rörlighet, som det föreskrivs om i den föreslagna 16 §, ska centraliseras.

Målen för Eures, som är ett europeiskt gemensamt arbetsförmedlingsnätverk, har ställts upp av EU/EES-länderna gemensamt. Euresmekanismen har skapats för att stödja arbetskraftens fria rörlighet inom EU/EES-området. Eures består av ett nätverk för arbetsförmedlingar (1000 Eures-expert) som omfattar EU/EES-ländernas gemensamma offentliga arbetskraftsservice och av en webbaserad jobbportal. Förordningen om Eures (EU) 2016/589 trädde i kraft sommaren 2016 och ålägger Finland att på lagnivå och enligt principen om likabehandling ge alla arbetstagare och arbetsgivare möjlighet att få sådana internationella arbetsförmedlingstjänster i Europa som avses i förordningen.

Euresnätverket syftar till att förbättra arbetsmarknadernas funktion, sammanhållning och integration inom unionen, inbegripet på gränsöverskridande nivå, samt till frivillig geografisk och yrkesmässig rörlighet inom unionen på rättvis grund och i överensstämmelse med unionsrätten och nationell rätt och praxis. Kommissionen bistår Euresnätverket i dess uppgifter. Nationella samordningsbyråer ansvarar för tillämpningen av förordningen i medlemsstaterna.

Enligt förordningen organiseras Euresnätverket mellan kommissionen och medlemsländerna och man utbyter information om lediga platser, platsansökningar och meritförteckningar. I förordningen fastställs stödtjänster för arbetskraftens rörlighet både i fråga om arbetssökandena och i fråga om arbetsgivarna. Finlands nationella samordningsbyrå för Eures rapporterar årligen Euresverksamheten i Finland och dess resultat till kommissionen och följer härvid gemensamt överenskomna uppföljningsindikatorer. Kommissionen ansvarar för rapporteringen om Euresresultaten till Europaparlamentet.

Euresportalen är kommissionens och EU/EES-ländernas gemensamma ”matchningsverktyg” för kunderna, med en miljon lediga arbetstillfällen och 200 000 jobbansökningar. Portalen fungerar också som mekanism för informationsutbyte mellan EU/EES-länderna och Euresexperterna. Euresnätverket och portalen bildar tillsammans ett underlag för en kundorienterad och jämlik tjänsteproduktion i alla EU/EES-länder. Samtidigt gör Eures det möjligt att beakta regionala och lokala behov och prioriteringar i tjänsterna. Euresportalen och utvecklandet av den är hos oss starkt fokuserad på webb- och telefon tjänst, i fråga om vilket man också bereder en riksomfattande organisering. Kommunikationen inom Euresnätverket utgår från kommissionens initiativ och omfattar hela Europa. Kommissionen ordnar regelbundna utbildningar för dem som hör till Euresnätverket.

Den internationella Euresverksamheten förutsätter att medlemsländerna bidrar med tilläggsfinansiering. För närvarande kanaliseras tilläggsfinansieringen via Europeiska socialfonden. Med medel ur Europeiska socialfonden genomförs ett riksomfattande utvecklingsprojekt som avser Eures och som pågår till 2020. Genom projektet stöds på ett enhetligt sätt genomförandet och utvecklingen av Euresverksamheten i Finland.

I ärenden som gäller uppehållstillstånd för arbetstagare och näringsidkare väcks ansökan vid de finska beskickningarna eller hos polisinspektionen, i dag dock i allt högre grad via webbtjänster. Också kundrådgivning, begäranden om och lämnande av ytterligare utredning och andra kontakter mellan kunderna och myndigheterna sker till övervägande del elektroniskt. Att centraliseringen fortsätter i nuvarande form äventyrar således inte principen om kundorientering i tjänsterna. Centralisering är kostnadseffektivt inte bara med hänsyn till den elektroniska kommunikationen men också för att man effektivt kan upprätthålla den expertis och de kunskaper inom tillståndshandlingen som utgör en begränsad resurs.

Med tanke på utvecklingen av näringsverksamheten över landskapsgränserna och främjandet av arbetskraftens geografiska och yrkesmässiga rörlighet bör landskapen ha ett nära samarbete. De på riksnivå centraliserade tjänsterna för internationell arbetsförmedling både kräver och främjar växelverkan och samverkan. Som centraliseringen tillämpas i dag anses den vara ändamålsenlig och välfungerande, men avsikten är att landskapen i första hand ska ha beslutanderätt i fråga om den framtida verksamhetsmodellen.

Enligt 1 mom. 3 punkten ska ärenden som gäller uppehållstillstånd för arbetstagare och näringsidkare enligt 14 § skötas centraliserat. För närvarande sköts dessa ärenden centraliserat i mellan tre och fem internationella områden i fråga om arbetstagare, och i ett internationellt område i fråga om näringsidkare. Bestämmelser om dessa uppgifter finns i utlänningslagen (301/2004). Uppgifter som avser uppehållstillstånd för arbetstagare är samarbete med arbetsmarknadsorganisationer (Util 71 §), arbets- och näringsbyråns delbeslut på ansökan om up-

uppehållstillstånd för arbetstagare (UtlL 73 §), förhandsbesked om förutsättningarna för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare (UtlL 75 §) samt vägran att bevilja uppehållstillstånd för arbetstagare (UtlL 187 §). Uppgifter enligt utlänningslagen som avser uppehållstillstånd för näringsidkare är närings-, trafik- och miljöcentralens delbeslut på ansökan om uppehållstillstånd för näringsidkare (UtlL 76 §) och behörighet att bevilja uppehållstillstånd för näringsidkare (UtlL 84 §).

En hänvisning till ovannämnda uppgifter föreslås även i 18 § 1 mom., där det föreskrivs om de offentliga förvaltningsuppgifter som landskapet ska sköta (2 punkten). Förvaltningsuppgifterna enligt utlänningslagen skiljer sig från de övriga förvaltningsuppgifter som nämns i paragrafen i och med att de sköts centraliserat. Enligt utlänningslagens 85 § är arbets- och näringsbyråerna i de kommuner som är mest betydande med tanke på den utländska arbetskraftens rörlighet behöriga i fråga om de uppgifter som föreskrivs i lagen, så som närmare föreskrivs genom förordning av arbets- och näringsministeriet. I arbets- och näringsministeriets förordning om de arbets- och näringsbyråer som är behöriga för uppgifter som föreskrivs med stöd av utlänningslagen (648/2012) föreskrivs det att det finns tre sådana arbets- och näringsbyråer på fastlandet. Delbeslut om uppehållstillstånd för näringsidkare fattas av närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland. För att beslutspraxis ska vara enhetlig är det ändamålsenligt att dessa ärenden också i framtiden ska kunna skötas centraliserat.

Behandlingen av arbetstagares ansökningar om uppehållstillstånd koncentrerades 2006 på fastlandet till tre arbetskraftsbyråer (Nyland, Birkaland, Sydöstra Finland). Orsaken var att det fanns flera områden för arbetskraftsbyråer i landet där man varje år behandlade bara ett fåtal, eller högst tiotal, ansökningar. Detta gjorde det svårt att upprätthålla behövlig expertis i arbetskraftsbyråerna och ledde till negativ respons från arbetsgivarnas sida, eftersom tillståndspraxis varierade alltför mycket i olika delar av landet. I fråga om näringsidkares ansökningar om uppehållstillstånd hade behandlingen centraliserats redan 2004, huvudsakligen på samma grunder.

Också Interact-kontaktpunkten i Åbo omfattas under programperioden 2014–2020 av centraliseringen enligt momentet. Uppgifterna och personalen vid kontaktpunkten överförs från Egentliga Finlands närings-, trafik- och miljöcentral till landskapet. Vid kontaktpunkten i Åbo arbetar för närvarande ca 10 personer. Arbetet syftar till att stödja genomförandet av EU:s program för samarbete vid de inre och yttre gränserna och utveckla verksamheten. Kontaktpunkten finansierar inte sedvanlig projektverksamhet, utan producerar och tillhandahåller olika tjänster för dem som arbetar inom programmen för samarbetet vid EU:s inre och yttre gränser, i syfte att programmen ska kunna genomföras mer effektivt och ha större genomslag. Det rör sig om en internationell kontaktpunkt, som har placerats i Åbo genom en överenskommelse mellan de medlemsstater som deltar i Interact-programmet (EU28). Det bör säkerställas att kontaktpunktens arbete fortgår oavbrutet under hela programperioden 2014–2020. Som mandatperiod för kontaktpunkten för programperioden 2014–2020 har fastställts 1.1.2016–31.12.2023.

För att säkerställa likabehandling av kunderna är det motiverat att delbesluten i samband med uppehållstillstånd för arbetstagare och näringsidkare liksom hittills sköts centraliserat. Behandlingen av ansökningar kräver specialkompetens som är svår att upprätthålla i områden där det görs endast få ansökningar varje år. Merparten av tillstånden (två tredjedelar) beviljas för Södra Finlands område. För Norra Finland och Östra Finland ansöks och beviljas varje år endast några hundra uppehållstillstånd för arbetstagare och endast ett fåtal uppehållstillstånd för näringsidkare. Centralisering bidrar också till att förenhetliga tillståndsförfarandena.

I 1 mom. 4 punkten fastställs det att ärenden som gäller Stiftelsen Utbildning Nordkalotten ska skötas centraliserat. Härigenom tar man hänsyn till Stiftelsen Utbildning Nordkalottens för-

dragsenliga särställning. Den utbildning som upphandlas hos Stiftelsen Utbildning Nordkalotten och det anslag som reserverats för den förvaltas för närvarande av närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland. För bl.a. behovsplaneringen och för att skaffa studerande till utbildningen behöver närings-, trafik- och miljöcentralen samarbeta med de övriga närings-, trafik- och miljöcentralernas verksamhetsområden. I fortsättningen kommer verksamheten således att kräva samarbete mellan landskapen.

Stiftelsen Utbildning Nordkalotten inrättades 1990 av Finlands, Norges och Sveriges regeringar i syfte att organisera och utveckla utbildningen främst med tanke på arbetsmarknadsbehoven i de nordligaste delarna av Finland, Norge och Sverige. Stiftelsen bör sträva efter att ge studerandena yrkeskvalifikationer som främjar rörligheten på den nordiska arbetsmarknaden, bl.a. i syfte att öka Nordens kompetens och konkurrenskraft.

Finland, Norge och Sverige har genom en konvention förbundit sig att varje år upphandla ett visst antal utbildningsplatser hos stiftelsen. Den gällande konventionen gäller perioden 2016–2019. Enligt konventionen åtar sig Finland att under avtalsperioden upphandla 80 utbildningsplatser varje år. År 2016 anvisades för detta ändamål 1,7 miljoner euro under moment 32.30.51. Sverige och Norge har åtagit sig att upphandla 145 respektive 60 utbildningsplatser varje år. Av antalet studerande i Finland har under de senaste åren drygt hälften kommit från Lappland och resten från andra områden i landet. Stiftelsens utbildningsutbud ökar betydligt utbudet av utbildning i Lappland, och eftersom stiftelsen tillhandahåller utbildning på tre språk kompletterar den också det svenskspråkiga utbildningsutbudet i Finland i övrigt. Dessutom ger den studerande en konkret möjlighet att i större utsträckning utnyttja Kalottområdet som arbetsmarknad i en situation med fallande sysselsättning. Stiftelsen Utbildning Nordkalotten har etablerat sig som samnordisk arbetskraftsutbildare och konkret samarbetsforum.

Bestämmelserna i 2 mom. säkerställer att arbets- och näringsministeriet har organiseringsansvaret i de situationer där det inte blir något samarbete mellan landskapen. Ministeriet ska då kunna sköta organiseringsfunktionerna själv eller överföra organisationen på en statlig myndighet eller landskapen och fastställa deras verksamhetsområden. Avsikten är att detta förfarande ska tillämpas i sista hand, medan samarbete mellan landskapen är det primära.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om de uppgifter som arbets- och näringsministeriet också i fortsättningen ska administrera och samordna på riksomfattande nivå. Det kan röra sig om exempelvis uppgifter i samband med strukturomvandling och förvaltning av verksamhetsmodeller för omställningsskydd samt anvisande av finansiering ur Europeiska globaliseringsfonden till områdena. Också här ska landskapet vara den verkställande aktören, för vilken arbets- och näringsministeriet anvisar uppgifterna och anslagen.

37 §. Särlösning för Nyland. I paragrafen föreslås ett konstaterande av att bestämmelser om tillämpningen av lagen i Nyland utfärdas separat. Avsikten är att det ska lämnas en separat proposition om de särlösningar för ordnandet av tillväxttjänsterna som ska tillämpas i huvudstadsregionen.

7 kap. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

38 §. Ikraftträdande. I paragrafen föreskrivs om tidpunkten för ikraftträdandet av lagen. Avsikten är att lagen ska träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits.

39 §. Författningar som upphävs. I paragrafen anges de lagar som upphävs genom den föreslagna lagen. Genom den föreslagna lagen upphävs lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (897/2009) och lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten (7/2014).

40 §. Övergångsbestämmelser om Europeiska unionens strukturfondsuppgifter. I paragrafen föreslås sådana övergångsbestämmelser som behövs för förvaltningen av program som delfinansieras med medel ur Europeiska unionens strukturfondsprogram och fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt. Övergångsbestämmelser behövs för att inte genomförandet av programmen ska fördröjas under programperioden på grund av den reform som avser landskapen och tillväxttjänsterna.

Förvaltningen av de program som nämns i 1 mom. kommer att pågå utan förändringar tills programmen avslutas. Något exakt datum för avslutandet av programmen kan inte ännu ges i detta skede.

I 2 mom. förtecknas de frågor där övergångsbestämmelserna inte behöver tillämpas till dess att programmen har avslutats, utan där övergångsbestämmelserna på grund av uppgiftens art tillämpas en kortare tid. Dessa övergångsbestämmelser föreslås gälla till utgången av den tid som programmen är stödberättigande.

41 §. Övergångsbestämmelser om anhängiga ärenden. I paragrafen föreslås övergångsbestämmelser om anhängiga ärenden vid närings-, trafik- och miljöcentralerna, utvecklings- och förvaltningscentret och arbets- och näringsbyråerna. I 1 mom. föreslås en övergångsbestämmelse om anhängiga ärenden som överförs till landskapen. Enligt bestämmelsen ska ärenden som vid ikraftträdandet av lagen är anhängiga vid närings-, trafik- och miljöcentralen, utvecklings- och förvaltningscentret eller arbets- och näringsbyrån samt gällande avtal och åtaganden liksom de rättigheter och skyldigheter som följer av dem och som med stöd av denna lag eller någon annan lag hör till landskapet, överförs till det landskap till vars verksamhetsområde de enligt 5 § i lagen om införande av landskapslagen och lagen om ordnande av social- och hälsovård (xxxx/yyyy) hör.

I 2–5 mom. föreslås bestämmelser som avviker från det som sägs i 1 mom. och som avser överföring från närings-, trafik- och miljöcentralerna i Tavastland, Södra Savolax, Mellersta Finland och Norra Österbotten av anhängiga ärenden som hänför sig till de uppgifter för förmedlande organ som det föreskrivs om i finansieringslagen och i lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten och de uppgifter som det föreskrivs om i lagen om stödjande av företagsverksamhet och i lagarna om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet. I 2 mom. föreslås det att de vid närings-, trafik- och miljöcentralen i Tavastland anhängiga ärenden som hänför sig till ovannämnda uppgifter ska överföras till landskapet Egentliga Tavastland eller Päijänne-Tavastland beroende på inom vilket landskaps område projektet genomförs, om inte landskapen kommer överens om något annat. I 3 mom. ska i analogi med detta föreskrivas att de vid närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Savolax anhängiga ärenden som hänför sig till ovannämnda uppgifter ska överföras till landskapen Södra Savolax, Norra Savolax och Norra Karelen beroende på inom vilket landskaps område projektet genomförs, om inte landskapen kommer överens om något annat. I 4 mom. föreslås det vidare att de vid närings-, trafik- och miljöcentralen i Mellersta Finland anhängiga ärenden som hänför sig till ovannämnda uppgifter ska överföras till landskapen Mellersta Finland, Egentliga Finland, Satakunta, Birkaland, Södra Österbotten och Österbotten beroende på inom vilket landskaps område projektet genomförs, om inte landskapen kommer överens om något annat. I 5 mom. föreslås det att de vid närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Österbotten anhängiga ärenden som hänför sig till ovannämnda uppgifter ska överföras till landskapen Norra Österbotten, Kajanaland och Lappland beroende på inom vilket landskaps område projektet genomförs, om inte landskapen kommer överens om något annat.

42 §. Överföring till landskapen av närings-, trafik- och miljöcentralernas, utvecklings- och förvaltningscentrets och arbets- och näringsbyråernas egendom. I paragrafen föreslås bestämmelser om egendomsarrangemang i samband med överföring av uppgifter från staten till

landskapen. Vid överföringen ska iakttas samma principer som vid överföring av egendom samt avtal och ansvarsförbindelser från kommunerna till landskapen.

Enligt 1 mom. övergår till landskapen den 1 januari 2019 det lösöre vid närings-, trafik- och miljöcentralerna, utvecklings- och förvaltningscentret och arbets- och näringsbyråerna liksom de rättigheter som gäller ägande, besittning och bruk av den lösa egendomen samt de immateriella rättigheter och tillstånd som hör till den verksamhet som omfattas av landskapens organiseringsansvar. Om uppgifter överförs från en närings-, trafik- och miljöcentral, utvecklings- och förvaltningscentret eller en arbets- och näringsbyrå till fler än ett landskap, ska egendomen överföras till landskapen i samma omfattning som uppgifterna, om inte staten och landskapen kommer överens om något annat. Vid överföringen av egendom enligt momentet ska därmed iakttas samma principer som vid de överföringar av kommunens egendom som verkställs genom den föreslagna lagen.

43 §. Överföring till landskapen av avtal och ansvarsskyldigheter som är bindande för närings-, trafik- och miljöcentralerna, utvecklings- och förvaltningscentret samt arbets- och näringsbyråerna. I paragrafen föreslås bestämmelser om avtal och ansvar som överförs till landskapen. Paragrafen motsvarar i princip 22 § i lagen om införande av landskapslagen och lagen om ordnande av social- och hälsovård.

Avsikten är att staten ska överföra de avtal som anknyter till regionutveckling och ordnande av tillväxttjänster i landskapet till landskapen från och med den 1 januari 2019. Om avtalet också anknyter till de uppgifter som blir kvar hos staten och det inte kan överföras eller delas, ska staten och landskapet komma överens om hur ansvaren i anslutning till avtalet ska fördelas mellan staten och landskapet under avtalets giltighetstid. I vissa fall kan man också bli tvungen att överväga att säga upp avtalet, om detta är möjligt enligt avtalsvillkoren och motiverat utifrån ekonomiska och andra grunder.

Avsikten är att olika avtal som anknyter till upphandling av tjänster ska överföras till landskapet. De avtal som överförs omfattar således bl.a. de avtal som staten har ingått i fråga om produktion av tjänster på landskapsnivå i anknytning till regionutveckling och tillväxttjänster.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om att landskapet ska kunna använda de upphandlingskontrakt som Senatfastigheter, Hansel Ab, Statens informations- och kommunikationstekniska center och Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning har ingått, samt ramavtal som Hansel Ab konkurrensutsatt liksom även ramavtal som utvecklings- och förvaltningscentret konkurrensutsatt under den övergångsperiod som sträcker sig till x.x.20xx.

44 §. Personalens ställning samt överföring av personalen. I paragrafen föreslås bestämmelser om personalens ställning vid de förändringar som hänför sig till landskapsreformen.

I landskapsreformen föreslås det att de uppgifter som avses i 6 § 1 mom. 9 punkten i landskapslagen och som sköts vid närings-, trafik- och miljöcentralerna, närings-, trafik- och miljöcentralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter (utvecklings- och förvaltningscentret) och stödtjänstuppgifterna i anslutning till dem överförs under landskapens organiseringsansvar. Enligt propositionen ska till landskapen från närings-, trafik- och miljöcentralerna överföras uppgifter i anslutning till offentlig arbetskrafts- och företags-service, främjande av integration, utbildning och kompetensutveckling, kultur och regionutveckling samt strukturfondsverksamhet. Merparten av uppgifterna vid utvecklings- och förvaltningscentret ska enligt propositionen överföras till landskapens nationella servicecenter. Genom att dessa uppgifter inte längre kommer att omfattas av de statliga myndigheternas organiseringsansvar kommer också den personal vid statens ämbetsverk som har skött de upp-

gifter som överförs att överföras till landskapens sammanslutningar, till sammanslutningar som hör till landskapskoncernen eller till sammanslutningar som kontrolleras av landskapen.

Bestämmelser om statsanställdas ställning vid omorganisering av verksamheten och arbetsuppgifterna finns i fråga om tjänstemän i statstjänstemannalagen (750/1994) och i fråga om anställda i arbetsavtalsförhållande i arbetsavtalslagen (55/2001). På omorganisering av verksamhet och arbetsuppgifter tillämpas också EG:s överlåtelsedirektiv (2001/23/EG).

Situationer där arbetsgivaren byts ut regleras i tjänstemanna- och arbetsrätten av den s.k. principen för överlåtelse av rörelse. Med överlåtelse av rörelse avses enligt 5 e § i statstjänstemannalagen en situation där en funktionell del av den statliga verksamheten överläts till en annan arbetsgivare på så sätt att den del som överläts förblir oförändrad eller likartad efter överlåtelsen. Enligt 1 kap. 10 § i arbetsavtalslagen avses med överlåtelse av arbetsgivarens rörelse överlåtelse av ett företag, en rörelse, en sammanslutning eller en stiftelse eller en funktionell del därav till en annan arbetsgivare, om den rörelse som överläts och som bedrivits som huvud- eller sidoverksamhet eller den överlåtna delen efter överlåtelsen förblir oförändrad eller likartad. I samband med överlåtelse av rörelse övergår de rättigheter och skyldigheter som arbetsgivaren har med anledning av de arbetsavtals- eller tjänsteförhållanden som gäller vid tidpunkten för överlåtelsen på den nya arbetsgivaren.

I 1 mom. föreslås bestämmelser om att överföringen av uppgifter vid närings-, trafik- och miljöcentralerna och utvecklings- och förvaltningscentret och av den personal som sköter dessa uppgifter till landskapet och till landskapens nationella servicecenter ska betraktas som direkt överlåtelse av rörelse. Därmed ska i fråga om överföringen av statstjänstemän bestämmelserna om överlåtelse i statstjänstemannalagen och i fråga om överföringen av statsanställda motsvarande bestämmelser i arbetsavtalslagen tillämpas på alla de förändringar i samband med landskapsreformen som innebär byte av arbetsgivare, oavsett om kriterierna för överlåtelse av rörelse enligt statstjänstemannalagen och arbetsavtalslagen är uppfyllda.

Enligt principen för överlåtelse av rörelse övergår personalen i samband med överföringen av uppgifterna till anställning hos den nya organisationen. Personer som sköter sådana uppgifter vid närings-, trafik- och miljöcentralerna och utvecklings- och förvaltningscentret som överförs, kommer i samband med landskapsreformen att övergå i anställning hos det landskap eller det nationella servicecenter i landskapet till vilket de uppgifter överförs som den berörda personen skötte före överföringen. Personal i anställningsförhållande på viss tid ska överföras övergå till landskapet tills visstidsanställningen upphör.

Vid överlåtelse av rörelse binds förvärvaren av det tjänste- och arbetskollektivavtal som bundit den tidigare arbetsgivaren till dess att giltighetstiden upphör, fastän förvärvaren inte skulle vara medlem i ifrågavarande arbetsgivarorganisation (5 § i lagen om kollektivavtal 436/1946, 5 f § i statstjänstemannalagen). Efter detta börjar arbets- och tjänstekollektivavtal som binder förvärvaren tillämpas. Denna ovan angivna princip gäller också lokala arbets- och tjänstekollektivavtal. Om ett lokalt tjänste- och arbetskollektivavtal gäller tills vidare, binder det förvärvaren såvida inte överlåtaren eller förvärvaren har sagt upp avtalet.

Med stöd av principerna för överlåtelse i statstjänstemannalagen och arbetsavtalslagen blir personalen direkt anställd i landskapen som s.k. gamla arbetstagare, och behåller de rättigheter och skyldigheter som tjänste- eller arbetsavtalsförhållandet medför vid tidpunkten för övergången. Detta gäller dock inte de rättigheter och skyldigheter som uttryckligen följer av ett tjänsteförhållande och som inte är utmärkande för ett arbetsavtalsförhållande när tjänstemannen övergår till anställning i arbetsavtalsförhållande hos förvärvaren.

Avsikten är att den nya arbetsgivaren efter överlåtelsen ska svara för de rättigheter och skyldigheter som arbetsgivaren har med anledning av de tjänste- eller arbetsavtalsförhållanden som gäller vid tidpunkten för överlåtelsen. Överlåtaren och förvärvaren ska solidariskt svara för en lönefordran eller en fordran av annat slag som följer av ett tjänsteförhållande, om fordran har förfallit till betalning före överlåtelsen. Överlåtaren ska dock vara ansvarig gentemot förvärvaren för en fordran som förfallit till betalning före överlåtelsen, om inte något annat har avtalats.

Förvärvaren av en rörelse får inte säga upp ett arbetsavtal eller tjänsteförhållande enbart på grund av överlåtelse av rörelse. Med stöd av 29 a § i statstjänstemannalagen och 7 kap. 5 § i arbetsavtalslagen får en tjänsteman eller arbetstagare utan att iaktta den uppsägningstid som annars ska tillämpas i hans eller hennes tjänsteförhållande säga upp tjänsteförhållandet så att det upphör på dagen för överlåtelsen eller därefter, dock senast inom en månad från underrättelsen.

De exakta årsverkerna för de uppgifter som överförs bör utredas mellan landskapens temporära förvaltning och de statliga ämbetsverken i god tid före den 31 december 2018. När överföringen av personalen bereds är det viktigt att man säkerställer att den nödvändiga tjänsteproduktionen garanteras i överföringsfasen och att man också i övrigt anpassar personalresurserna så att både landskapen och statens ämbetsverk också framöver har en tillräcklig och kunnig personal.

Principen för överlåtelse av rörelse ska tillämpas oberoende av i vilken ordning landskapens organisationer inrättas. Enligt principen ska således en person kunna övergå från anställning vid statens ämbetsverk direkt till anställning hos landskapet eller hos en sammanslutning som ingår i en landskapskoncern eller som kontrolleras av landskapen. Om en sammanslutning som hör till landskapskoncernen eller som landskapen kontrollerar grundas först efter det att landskapen har inlett sin verksamhet, ska personalen först överföras till landskapet, och därifrån vidare till anställning hos sammanslutningen.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om överföring av personal till en sammanslutning som ingår i en landskapskoncern eller som kontrolleras av landskapen, samt om den övergångsperiod under vilken också vidareöverföringen av uppgifter till en sammanslutning som ingår i en landskapskoncern eller som kontrolleras av landskapen ska betraktas som överlåtelse av rörelse. Begreppet landskapskoncern definieras i 4 § 1 mom. i landskapslagen. Landskapet och dess dottersammanslutningar bildar en landskapskoncern. Landskapets dottersammanslutning är en sammanslutning där landskapet har sådant bestämmande inflytande som avses i 1 kap. 5 § i bokföringslagen (1336/1997). Vad som föreskrivs om landskapets dottersammanslutning tillämpas också på en stiftelse som kontrolleras av landskapet. Landskapen kan på så vis ordna bolagiseringen av tjänster före den 31 december 2020 och personalen överförs då också vid vidareöverföringen enligt principerna för överlåtelse av rörelse. Personal ska således först kunna överföras till landskapet och därefter vidare till landskapets dottersammanslutning, och vardera överföringen ska betraktas som överlåtelse av rörelse. Bestämmelsen tryggar personals ställning och ger i praktiken en övergångsperiod för bolagiseringen. Bolagiseringen kan då göras på ett behärskat sätt och under ledning av landskapsfullmäktige, som utsetts genom val. Bestämmelser om en övergångsperiod för bolagiseringen föreslås i 44 §. Avsikten är att en person ska övergå till anställning hos en sammanslutning som ingår i en landskapskoncern eller som kontrolleras av landskapen, om de överförda uppgifterna utgör mer än hälften av personens faktiska arbetsuppgifter.

I 3 mom. föreslås det bli föreskrivet att om en tjänsteman överförs till en sammanslutning som ingår i en landskapskoncern eller som kontrolleras av landskapet, övergår tjänstemannen till anställning i arbetsavtalsförhållande. I 25 § 2 mom. i lagen om kommunala tjänstemän före-

skrivs det att om överlåtelsen sker till en privaträttslig sammanslutning eller stiftelse, övergår tjänsteinnehavarna i arbetsavtalsförhållande hos förvärvaren. Någon motsvarande bestämmelse finns inte i statstjänstemannalagen.

Vid beredningen ska landskapen utgå från regeringens riktlinjer den 5 april 2016 om att omorganiseringen av uppgifterna ska genomföras så att personalförflyttningarna från en ort till en annan minimeras. För att genomföra riktlinjerna kan landskapen exempelvis utnyttja de frivilliga samarbetsformer som anges i 8 kap. i landskapslagen. Landskapen kan bl.a. inrätta gemensamma tjänster eller avtala om att uppgiften ska skötas av en tjänsteinnehavare i ett annat landskap. Landskapen kan också avtala om att producera tjänster genom samarbete eller enligt modellen med ett ansvarigt landskap så att något landskap sköter en uppgift för ett eller flera landskaps räkning.

45 §. Tilläggspensionsskydd. En sammanslutning som ingår i en landskapskoncern eller som kontrolleras av landskapet och som inrättats senast den 31 december 2020 ska se till att tilläggspensionsandelen behålls på en nivå i enlighet med 8 § 2 mom. i lagen om införande av pensionslagen för den offentliga sektorn (82/2016) för de personer som med anledning av arrangemangen i samband med landskapsreformen övergår från statlig anställning till sammanslutningens tjänst och vars anställningsförhållande till sammanslutningen fortgår oavbrutet fram till pensionsfallet.

När uppgifter i samband med landskapsreformen överförs från staten till ett bolag som ingår i en landskapskoncern eller som kontrolleras av landskapet och som inrättats senast den 31 december 2020, behåller de personer som överförs rätten till tilläggspensionsandel enligt 8 § 2 mom. i lagen om införande av pensionslagen för den offentliga sektorn, om 1) anställningsförhållandet uppfyller villkoren för oavbruten anställning enligt 9 § i lagen om införande av pensionslagen för den offentliga sektorn när organiseringsansvaret överförs i enlighet med 42 § i denna lag och 2) anställningsförhållandet till Kevas medlemssamfund på det sätt som den i 1 punkten nämnda paragrafen förutsätter fortgår oavbrutet från det att organiseringsansvaret överförs i enlighet med 42 § i denna lag.

46 §. Utredning om lösöre och avtal som överförs till landskapen. I paragrafen föreslås bestämmelser om att närings-, trafik- och miljöcentralerna, utvecklings- och förvaltningscentret och arbets- och näringsbyråerna senast den xx xx 2018 ska lämna en detaljerad utredning till landskapet om den egendom och de avtal enligt 42 och 41 § som överförs till landskapet.

I utredningen ska det specificeras vilka lokaler som närings-, trafik- och miljöcentralerna, utvecklings- och förvaltningscentret eller arbets- och näringsbyrån förfogar över som kommer att överföras i landskapets besittning. I utredningen ska det utöver att lokalerna specificeras dessutom klargöras huruvida den statliga myndigheten förvaltar lokalerna på basis av ägande eller hyresavtal. Om den statliga myndigheten äger lokalerna, ska den redogöra för underhållskostnaderna och för de rimliga kapitalkostnader som hänför sig till lokalerna. Om den statliga myndigheten förvaltar lokalerna på basis av ett hyresavtal eller någon annan koncession, ska avtalet eller koncessionen specificeras så noggrant som möjligt. Också de övriga avtal som överförs till landskapet ska specificeras och förtecknas så detaljerat som möjligt.

Om avtalet är av sådan art att det inte kan överföras eller delas upp, och det inte heller i övrigt är motiverat att säga upp avtalet på ekonomiska eller andra grunder, ska den statliga myndigheten i sin utredning ange hur avtalsansvaret kommer att fördelas och hur ansvaret i praktiken ska hanteras mellan den statliga myndigheten och landskapet. Vid behov ska den statliga myndigheten och landskapet förhandla om saken.

I fråga om det lösöre som överförs från staten krävs inte nödvändigtvis någon detaljerad förteckning, utan utgångspunkten är att till landskapet överförs den lösa egendom som finns i lokalerna och som hör till verksamheten. Till denna del är det motiverat att i den utsträckning det är möjligt använda den bokföring som gäller anläggningstillgångar som underlag för utredningen. Sådan lös egendom vars äganderätt bör registreras, som exempelvis bilar, bör emellertid förtecknas särskilt i utredningen.

47 §. Överföring av organiseringsansvaret. I 1 mom. föreslås bestämmelser om överföring av organiseringsansvaren i fråga om landskapets uppgifter inom regionutveckling och tillväxttjänsterna från staten till landskapen. Överföringen ska ske den 1 januari 2019. Från och med den tidpunkten ska staten inte längre ha ansvar för att organisera dessa uppgifter.

För att organiseringen av uppgifterna för de förmedlande organen inom Europeiska unionens strukturfondsprogram och genomförande av strukturfondsprogrammet i landskapen utan alltför stora avbrott ska kunna samordnas med ikraftträdandet av landskapslagen och inledandet av verksamheten i landskapen enligt den lagen, föreslås i 2 mom. att landskapsförbunden och närings-, trafik- och miljöcentralerna efter lagens ikraftträdande ska kunna ingå avtal om hur landskapen ska sköta uppgifterna för de förmedlande organen inom strukturfondsprogrammet från ingången av 2019 fram till avslutandet av strukturfondsperioden 2014–2020. Avtalen bör ingås så att skapar en grund för de förändringar beträffande informationssystem och personal som måste genomföras 2018. Avtalsparter är landskapsförbunden och närings-, trafik- och miljöcentralerna. Arbets- och näringsministeriet ska samordna avtalsförhandlingarna i egenkap av den myndighet som förvaltar strukturfondsprogrammet. Genom att involvera ministeriet i förhandlingarna vill man säkerställa att den valda förvaltningsmodellen för de förmedlande organen uppfyller kraven enligt lagstiftningen. Avsikten är att avtalen ska gälla tills programmet avslutas. Så snart landskapsförvaltningen har kommit i gång ska landskapen avtala om organiseringen av uppgifterna med iakttagande av bestämmelserna om samarbete i landskapslagens 8 kap. Innan den nya programperioden inleds 2020 ska det med iakttagande av den lagstiftning som är i kraft vid den tidpunkten beslutas om organiseringen av organen under den berörda perioden.

48 §. Verkställighetsåtgärder som föregår överföringen av organiseringsansvaret. Skapandet av tillväxttjänster är en flerstegsprocess som enligt bedömningar kan ta upp till tio år. Vid sidan av beredningen av den behövliga lagstiftningen inleddes hösten 2016 beredningen av tjänster och beskrivningar av tjänster, utifrån vilken man kan inleda den egentliga omorganiseringen av uppgifterna och överföringen på privata aktörer av de tjänster som för närvarande tillhandahålls som tjänsteuppdrag. I bestämmelsen föreslås en fullmakt för arbets- och näringsministeriet att inleda tillväxttjänstreformen med sådana pilotprojekt som anses vara ändamålsenliga, där tjänster eller samlade tjänster som tillhandahålls vid vissa utvalda närings-, trafik- och miljöcentraler och arbets- och näringsbyråer produktifieras för att sedan avskiljas från statsförvaltningen.

Reformprojekt ska genomföras enligt principer som motsvarar de verksamhetssätt som beaktar personalens ställning och rättigheter som iakttas i landskapsreformen. Personalen ska erbjudas utbildning om exempelvis företagande, upphandling och kvalitetskontroll. Genom att organiseringsuppgifterna skiljs åt redan före 2019 kan de anställdas kompetens utvecklas i synnerhet med avseende på organiseringsuppgifter. Avsikten är att de anställda vid närings-, trafik- och miljöcentralerna och arbets- och näringsbyråerna ska vara med om att och planera och bygga upp de funktioner genom vilka organiseringsuppgifterna organiseras i landskapet. Om staten själv bolagiserar funktioner, ska principen för överlåtelse av rörelse iakttas, dvs. personalen ska övergå till bolagen som gamla arbetstagare och med sina tidigare löne- och anställningsförmåner. Om staten bildar separata helheter av funktioner och överlåter dem till privata aktörer ska likaså principerna om överlåtelse av rörelse iakttas. Ett tredje alternativ är att anställda

övergår från att vara anställda till att vara företagare så, att staten ingår ett avtal om köp av tjänster från den person eller de personer som övergår. Detta alternativ gör det möjligt att inleda verksamheten och tryggar ställningen för den som blir företagare för en bestämd tid. Maximitiden för ett sådant avtal får dock inte överskrida tre år och avtalet får inte ge ensamrätt att tillhandahålla tjänster. Genom detta säkerställer man att landskap som inleder sin verksamhet kan ordna tillväxttjänsterna efter eget övervägande samtidigt som man förhindrar att det skapas konkurrensbegränsande avtalspraxis.

49 §. Konstaterande av marknadsbrist och bolagisering. Landskapen står inför olika utmaningar när det gäller att utveckla tillväxttjänster så att de kan produceras på marknadsvillkor och genom konkurrensutsättning, dels på grund av förhållandena i landskapet, dels på grund av landskapens prövningsrätt i fråga om tillväxttjänsterna. Genom övergångsbestämmelsen säkerställs det att landskapen har rimliga tidsramar för att utvärdera tjänsterna och servicebehovet samt omorganisera tjänsteproduktionen.

Under sitt första verksamhetsår ska landskapen vidta de åtgärder som behövs i fråga om utbudet av tjänster och konstaterandet av eventuella marknadsbrister. Detta förutsätter att landskapen åtminstone provisoriskt överväger hurdana tjänster de avser att ordna och hur resurser ska anvisas för de olika tjänsterna. Utbudet av tjänster kan utredas exempelvis genom konkurrensutsättningar eller genom att med hjälp av ett anmälningsförfarande kartlägga intresset för att tillhandahålla en viss tjänst. Utifrån dessa åtgärder bör landskapet vid utgången av 2020 ha en uppfattning om tillgången på konkurrensutsatta tjänster och om sådana marknadsbrister som förutsätter att landskapet upprätthåller en egen produktion. Denna lag förutsätter att landskapet bolagiserar sådan egen produktion, och det ska göras inom ett år från det att tidsfristen för utredningarna om tjänsteutbudet har löpt ut.

I 3 mom. föreslås ett föreläggande för landskapen att efter utredningar om marknadsbrist utan dröjsmål inleda konkurrensutsatta tillväxttjänster, om förutsättningar för sådana visar sig föreligga. Marknaden för tillväxttjänster, och delvis även tjänsteproducenterna, kommer emellertid att vara olika i olika landskap. Dessutom kommer det sannolikt att vara nödvändigt för landskapen att genomföra den bolagisering som krävs för konkurrensutsättning i flera faser, och den vägen också testa hur nya sätt att producera tjänster fungerar. Därför har man inte ansett det vara möjligt att fastställa någon exakt tidsplan för bolagiseringen. Tidsfristen för landskapet att ordna den samlade produktionen av tillväxttjänster så att den sker genom konkurrensutsättning löper emellertid enligt förslaget ut vid utgången av 2023. Landskapet kommer därmed att ha en övergångsperiod på totalt fem år för att genomföra behövliga bolagiseringar, överlåtelse av rörelse och andra arrangemang samt avstå från annan egen produktion än sådan som baserar sig på konstaterade marknadsbrister. En övergångsperiod på fem år är så lång att landskapet inom ramen för den också borde företa nya utredningar om tjänsteutbudet, om landskapet efter detta har för avsikt att producera tjänster via sina egna bolag.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

xx

3 Ikraftträdande

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och stadfästs.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Den föreslagna lagen har följande samband med grundlagen.

GrundL 2 § Demokrati

Med stöd av 2 § i grundlagen hör principen om demokrati till statsskickets grunder. Enligt grundlagen ska all offentlig maktutövning ha demokratisk grund (GrUU 67/2014 rd). Bestämmelserna om demokrati i grundlagens 2 § har också ett nära samband med grundlagens 14 § 4 mom., enligt vilket det allmänna ska främja den enskildes möjligheter att delta i samhälls-lik verksamhet och att påverka beslut som gäller honom eller henne själv.

I landskapens uppgifter ska kravet på demokrati tillgodoses via direkta val, dvs. landskapsval.

GrundL 6 § Jämlikhet

Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen är alla lika inför lagen. Bestämmelsen uttrycker vid sidan av det traditionella kravet på juridisk likabehandling även idén om faktisk jämställdhet. I principen ingår ett förbud mot godtycke och ett krav på enahanda bemötande i likadana fall. Den allmänna principen om likabehandling kompletteras genom diskrimineringsförbudet i 6 § 2 mom., enligt vilket ingen utan godtagbart skäl får särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Exempel på sådana andra orsaker kan vara exempelvis boningsorten (RP 309/1993 rd, s. 46–48; se även GrUU 31/2014 rd, s. 3/II).

GrundL 14 § Rätt till inflytande

I 14 § i grundlagen föreskrivs om rösträtt och om rätt till inflytande. Enligt 14 § 4 mom. ska det allmänna främja den enskildes möjligheter att delta i samhällslik verksamhet och att påverka beslut som gäller honom eller henne själv. I fråga om landskapen finns heltäckande bestämmelser om saken i kap. 4 och 5 i landskapslagen, som gäller demokrati och påverkan.

Kundernas möjligheter att delta i och påverka landskapets verksamhet säkerställs i regeringens proposition till riksdagen med förslag till landskapsreform och reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till lagar som har samband med dem. Dessutom ska landskapet enligt 23 § i den föreliggande propositionen i avtalet om tjänster och i villkoren för godkännande av tjänsteproducenter ange på vilket sätt tjänsteproducenten ska följa landskapsstrategin och de samlade tjänster och servicekedjor som landskapet har fastställt. I praktiken ska landskapet när det konkurrensutsätter och godkänner tjänsteproducenterna säkerställa att landskapsstrategin och de samlade tjänster som landskapet har byggt upp har en styrande verkan på tjänsteproduktionen.

Landskapsmedlemmarnas möjligheter att påverka landskapets verksamhet tillgodoses när invånarna röstar i landskapsvalet på det sätt som föreskrivs i landskapslagens 5 kap. och när landskapsfullmäktige beslutar om landskapsstrategin i enlighet med 4 kap. 16 § i den lagen. Om landskapet i en situation där det råder marknadsbrist har egen produktion i ett bolag som ingår landskapskoncernen, tillgodoses invånarens rätt att delta i enlighet med 43 § i landskapslagen, som gäller verksamhet i landskapets dottersammanslutningar och koncerndirektiv. Landskapsfullmäktige, som utses genom val, godkänner principerna för landskapets ägarstyrning samt koncerndirektivet, genom vilka man säkerställer lika tillgång till tjänster samt tjänsternas kvalitet och kostnadseffektivitet och öppenhet inom tjänsterna samt invånarnas möjlighet att delta i och påverka verksamheten i landskapet.

GrundL 17 § Rätt till eget språk och egen kultur

Enligt 17 § 2 mom. i grundlagen ska vars och ens rätt att hos domstol och andra myndigheter i egen sak använda sitt eget språk, antingen finska eller svenska, samt att få expeditioner på

detta språk tryggas genom lag. Det allmänna ska tillgodose landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhälleliga behov enligt lika grunder. När förvaltning organiseras ska dessutom enligt 122 § 1 mom. i grundlagen en indelning i sinsemellan förenliga områden eftersträvas så att den finsk- och svenskspråkiga befolkningens möjligheter att få tjänster på det egna språket tillgodoses enligt lika grunder.

I regeringens proposition med förslag till landskapsreform och reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till lagar som har samband med dem ingår ett förslag till ändring av språklagen. Enligt förslaget ska språklagens tillämpningsområde utsträckas till att omfatta landskapens myndigheter och affärsverk. I lagförslaget föreslås bestämmelser om hur den språkliga ställningen (enspråkighet/tvaspråkighet) bestäms, och om privatpersoners språkliga rättigheter i kontakter med myndigheter. Enligt förslaget har var och en rätt att använda finska eller svenska i kontakter med statliga myndigheter, tvaspråkiga landskapsmyndigheter och tvaspråkiga kommunala myndigheter. Myndigheten ska dessutom ordna möjlighet för den som ska höras att bli hörd på sitt eget språk, finska eller svenska. Hos enspråkiga landskapsmyndigheter ska användas landskapets språk och hos enspråkiga kommunala myndigheter kommunens språk, om inte myndigheten på begäran beslutar annorlunda eller något annat föreskrivs på något annat ställe i lag. Var och en har dock rätt att bli hörd på sitt eget språk och att använda sitt eget språk i ett ärende som väcks av en myndighet och som direkt gäller grundläggande rättigheter för honom eller henne eller någon som är i hans eller hennes vård eller om myndigheten ålägger honom eller henne någon skyldighet.

Enligt språklagen jämställs landskapen i fråga om tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna med kommunala myndigheter, med undantag av social- och hälsovårdstjänster, där klienterna har större språkliga rättigheter än de som föreskrivs i språklagen.

I de uppgifter som överförs från staten till landskapen har förvaltningens kunder och tjänsteanvändare enligt 10 § 1 mom. i den gällande språklagen större språkliga rättigheter än i de uppgifter som sköts hos enspråkiga kommunala myndigheter eller i framtiden i de uppgifter som sköts hos enspråkiga myndigheter i landskapen.

Det ovan konstaterade innebär att de språkliga rättigheterna för invånare och tjänsteanvändare som hör till den språkliga minoriteten i enspråkiga landskap försvagas vid skötseln av de uppgifter som överförs från de statliga myndigheterna till landskapen, om rättigheterna enbart tillgodoses utifrån det som bestäms i språklagen.

I 3 § i denna lag föreslås bestämmelser som syftar till att vid skötseln av de uppgifter som överförs från staten till landskapen trygga de språkliga rättigheterna så att de hålls åtminstone på den nuvarande nivån. I den föreslagna 3 § föreslås utöver en hänvisning till språklagen också hänvisningar till lagar som är under beredning och som ska reglera processerna för tillväxttjänsterna, och där det ska föreskrivas närmare om de språkliga rättigheterna. I fråga om invandrare finns bestämmelser om de språkliga rättigheterna i lagen om främjande av integration (1386/2010).

GrundL 18 § Näringsfrihet och rätt till arbete

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har i enlighet med lag var och en rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Det allmänna ska sörja för skyddet av arbetskraften.

Enligt 18 § 2 mom. ska det allmänna främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete. Bestämmelser om rätten till sysselsättningsfrämjande utbildning utfärdas genom lag.

Det landskap som har organiseringsansvaret ska enligt 24 § 1 mom. i lagförslaget kunna tillämpa godkännandeförfaranden i fråga om producenterna av tilläggstjänster. Detta har samband med den näringsfrihet som avser i första meningen i 18 § 1 mom. i grundlagen. Godkännandet syftar inte till att hindra tjänsteproducenterna från att utöva näringsverksamhet i sig utan till att göra det möjligt för landskapet att bland tjänsteproducenterna välja ut dem som svarar mot landskapets behov. I det förfarandet för godkännande av tjänsteproducenter som avses i 24 § 1 mom. i lagförslaget är det med stöd av grundlagsutskottets praxis (GrUU 10/2009 rd) inte fråga om begränsning av näringsfriheten.

Den andra meningen i grundlagens 18 § 1 mom. innehåller ett regleringsförbehåll, där det konstateras att bestämmelser om rätten till sysselsättningsfrämjande utbildning utfärdas genom lag (RP 1/1998). I den föreslagna lagen finns inga bestämmelser om rätt till sysselsättningsfrämjande utbildning. Frågan ska regleras i den lag om rekryterings- och kompetenstjänster som är under beredning.

Bestämmelsen i grundlagens 18 § 2 mom. motsvarar 15 § i den regeringsform som stiftades genom 1985 års reform av de grundläggande fri- och rättigheterna. Den paragrafen motsvarar i sin tur 6 § 2 mom. i den föregående regeringsformen. Grundlagsutskottet (GrUU 32/1992) har ansett att bestämmelsens betydelse kan betraktas som snarare politisk än exakt juridiskt förpliktande.

GrundL 21 § Rättsskydd

Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. I paragrafens 2 mom. sägs det att offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning ska tryggas genom lag.

Propositionen innehåller ett förslag till lag om regionutveckling och ordnande av tillväxttjänster. Där föreslås inga bestämmelser om serviceprocesserna för kunderna inom tillväxttjänsterna. Lagstiftning som gäller processerna bereds för närvarande. I de lagar som gäller processerna för tillväxttjänsterna i landskapen ska det tillräckligt ingående föreskrivas om kundens rätt att bli hörd och om andra garantier för god förvaltning. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till landskapsreform och reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till lagar som har samband med dem ingår också ett förslag om ändring av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (offentlighetslagen). I förslaget till ändring av offentlighetslagen har man beaktat att lagens tillämpningsområde behöver utsträckas till landskapsförvaltningen och till sammanslutningar, inrättningar, stiftelser och enskilda när dessa utövar offentlig makt.

Den föreslagna lagen om regionutveckling och tillväxttjänster har karaktären av en organiseringslag. Bestämmelser om rättsskyddet för kunderna inom tillväxttjänsterna utfärdas i de lagar om serviceprocesserna inom tillväxttjänsterna som är under beredning.

GrundL 121 § Kommunal och annan regional självstyrelse

Enligt grundlagen är självstyrelse för kommunens invånare, lagstadgade allmänna grunder för kommunernas förvaltning, uppgifter som åläggs kommunerna samt beskattningsrätt centrala element i den kommunala självstyrelsen. I 121 § 4 mom. i grundlagen, som gäller självstyrelse på större förvaltningsområden än kommuner, har det inte på samma sätt som i fråga om den

kommunala självstyrelsen föreskrivits om de centrala elementen i självstyrelsen. Enligt grundlagen ska bestämmelser om det centrala i självstyrelsen utfärdas genom lag. Vilka elementen inom landskapens självstyrelse är kan granskas med hjälp av den kommunala självstyrelsen.

I motiveringen till grundlagen hänvisas det till grundlagsutskottets praxis, som varit densamma redan innan den nuvarande grundlagen stiftades (när regeringsformen var i kraft). Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett att med kommunal självstyrelse ska avses kommuninvånarnas rätt att besluta om kommunens förvaltning och ekonomi. Självstyrelsen omfattar bl.a. rätt för kommuninvånarna till förvaltningsorgan som de själva valt. Det går inte att genom vanliga lagar göra sådana ingrepp i självstyrelsens mest centrala särdrag att den urholkas i sak.

I grundlagsutskottets praxis har det emellertid ansetts möjligt att genom vanlig lag föreskriva om tvångsbildade samkommuner och om motsvarande kommunala samverkansorgan, trots att utskottet ansett det i någon mån inkräktar på den kommunala självstyrelsen om kommuner genom lag förpliktas att delta i en samkommun. Grundlagsutskottet har bedömt påtvingat kommunalt samarbete med hänsyn till bl.a. samverkansuppgifternas överkommunala karaktär, en rationell förvaltning av uppgifterna och utifrån det faktum att beslutsmekanismen inte ger någon enskild kommun möjlighet att få ensidig bestämmanderätt. En annan sak som har tillmätts betydelse är om arrangemanget väsentligt har inskränkt medlemskommunernas allmänna kompetens.

Grundlagsutskottet har ansett det vanskligt om de kommunala samverkansorganens uppgifter ökas i en sådan omfattning och på ett sådant sätt att det väsentligt påverkar medlemskommunernas förvaltning och omkullkastar den i grunderna för kommunernas självstyrelse ingående principen att kommunernas beslutanderätt hör till de verksamhetsorgan som valts av kommunmedlemmarna. Utskottet har med anledning av frivilligt kommunalt samarbete inom regioner konstaterat att det med hänsyn till demokratiprincipen i den kommunala självstyrelse som värnas i 121 § i grundlagen vore besvärligt om kommunal beslutanderätt och kommunala uppgifter överfördes i stor skala till ett regionalt organ. Utskottet har ansett att denna synpunkt gäller och i sista hand inskränker kommunernas möjlighet enligt kommunallagen att överföra sina uppgifter till samkommuner.

I 36 § i den föreslagna lagen föreslås bestämmelser om uppgifter vars centralisering landskapen tillsammans ska avtala om. I paragrafen anges också kriterier för att centralisering ska vara nödvändig. Enligt paragrafen ska centraliseringen av tjänsterna vara nödvändig för att förbättra kvaliteten hos och tillgången till tjänster, främja tillgodoseendet av språkliga rättigheter eller för att säkerställa tillräckliga personalresurser och andra resurser eller den specialexpertis som behövs. I de samlade tillväxttjänsterna finns det endast fyra noggrant avgränsade kategorier av uppgifter om vars centralisering det behöver föreskrivas genom lag. Utöver de kriterier som anges i paragrafen kan det vara nödvändigt att centralisera tjänster på grund av kravet på likabehandling. Exempelvis i frågor som gäller uppehållstillstånd för arbetstagare och näringsidkare kan det vara svårt att få till stånd enhetliga riktlinjer för likartade situationer om uppgifterna sköts i 18 olika landskap. Avsikten är att landskapen fritt ska få avtala om hur samarbetet ska ske.

I 36 § 2 mom. i den föreslagna lagen finns bestämmelser om en mekanism som inskränker landskapets självstyrelse och som säkerställer centralisering av uppgifter i det fall att landskapen inte kan avtala om samarbete. Avsikten är att arbets- och näringsministeriet i syfte att säkerställa skötseln av uppgifterna ska kunna ingripa i landskapets självstyrelse med låg tröskel endast tills landskapen når en överenskommelse om samarbetet. Arbets- och näringsministeriet ska ha motsvarande rätt att besluta om att uppgifterna att ordna tjänster enligt 36 §

centraliseras hos ett eller flera landskap i det fall att av ett avtal om organiseringssamarbete som landskapen ingått hävs.

GrundL 124 § Överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

Den viktigaste anknytningen till grundlagen i förslaget avser grundlagens 124 §. Enligt bestämmelsen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.

Med offentliga förvaltningsuppgifter avses enligt motiveringen till grundlagen (RP 1/1998) ett spektrum av förvaltningsuppgifter som omfattar exempelvis verkställigheten av lagar samt beslutsfattande om enskilda personers och sammanslutningars rättigheter, skyldigheter och förmåner. Enligt den författningsrättsliga principen om tjänstemannaförvaltning kan i Finland endast myndigheter och i myndigheternas namn lagligt utnämnda tjänstemän utöva den offentliga makten. Enligt motiveringen till grundlagen kan någon annan än en myndighet vara exempelvis statens affärsverk och en privaträttslig sammanslutning.

Utifrån motiveringen och grundlagsutskottets praxis har som betydande utövning av offentlig makt betraktas på självständig prövning baserad rätt att använda maktmedel eller på annat sätt ingripa en enskild persons grundläggande fri- och rättigheter, kontrollbefogenheter som gör intrång i hemfriden samt åläggande av en administrativ påföljd. Grundlagsutskottet har ansett att prövningsrätt i samband med användningen av maktmedel och kontrollbefogenheter som gör intrång i hemfriden i vissa situationer har kunnat ges andra än myndigheter med stöd av lag. Också åläggande av administrativa påföljder har i rättslitteraturen obestriddligen ansetts innebära betydande utövning av offentlig makt.

Grundlagsutskottet har slagit fast (GrUU 45/2006) att bl.a. beslut om föreläggande av vite och beslut om återkrav (av statsunderstöd) utgör myndighetsuppgifter.

Enligt 22 § 1 mom. i den föreslagna lagen får landskapet producera tillväxttjänster som omfattas av dess organiseringsansvar endast när sådana tjänster inte annars finns att få (marknadsbrist). Propositionen utgår från att tillväxttjänster i huvudsak är tjänster som får anförtros andra än myndigheter endast med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av tjänsterna och överföringen till privata aktörer inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning.

I propositionens 18 § (landskapets myndighetsuppgifter) föreslås bestämmelser om de uppgifter som ingår i de samlade tillväxttjänster som landskapet ska ansvara för och som innebär betydande utövning av offentlig makt eller utövning av offentlig makt som det inte är ändamålsenligt att anförtro andra än landskapets myndigheter. En viktig del av dessa myndighetsuppgifter avser förmåner och rättigheter som beviljas fysiska personer. Propositionen har karaktären av en organiseringslag, och bestämmelsen i 18 § är en informativ bestämmelse. I de lagar som avser processerna inom tillväxttjänsterna och som är under beredning föreslås närmare bestämmelser om landskapens myndighetsuppgifter.

De uppgifter som överförts från närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna och utvecklings- och förvaltningscentret liksom också de uppgifter som avser landskapens tillväxttjänster innefattar en stor mängd offentliga förvaltningsuppgifter som myndigheterna inte har ensamrätt att utföra och som de redan för närvarande delvis organiserar genom att upphandla tjänster på den konkurrensutsatta marknaden. Sådana tjänster är exempel-

vis arbetskraftsutbildningstjänster och företagens konsulttjänster. Dessutom producerar närings-, trafik- och miljöcentralerna och arbets- och näringsbyråerna som eget arbete vissa tjänster för vilka det redan nu finns konkurrensutsatta marknader. Sådana är exempelvis rekryteringstjänster (arbetsförmedling) och yrkesvalspsykologtjänster. I dessa tjänster baserar sig myndighetens skyldighet att ordna tjänsterna på lag eller på internationella avtal som är bindande för Finland. Varken lagstiftningen eller avtalen ålägger myndigheterna att själva producera de berörda tjänsterna utan endast att se till att tjänsterna finns och är tillgängliga för kunderna. Allt fler offentliga serviceuppgifter som ingår i tillväxttjänsterna kan anförtros andra än myndigheter genom lag eller med stöd av lag, om villkoren enligt grundlagens 124 § uppfylls.

Att uppgifter anförtros företag eller sammanslutningar som är verksamma på den konkurrensutsatta marknaden är ändamålsenligt, eftersom man då kan utveckla allt mer verkningsfulla och innovativa tjänster på ett kostnadseffektivt sätt. Landskapets organiseringsansvar ska enligt den föreslagna 17 § innefatta att landskapet ska se till att de tjänster som nämns i paragrafen och som närmare regleras någon annanstans i lag eller i internationella avtal tillhandahålls i landskapet.

I 124 § i grundlagen anges som villkor för överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter att överföringen ska vara ändamålsenlig. Ändamålsenligheten bedöms enligt detaljmotiveringen till grundlagen utifrån 1) förvaltningens effektivitet och övriga interna behov, 2) enskilda personers och sammanslutningars behov samt 3) förvaltningsuppgifternas art. Enligt detaljmotiveringen till grundlagen kan kravet på ändamålsenlighet lättare uppfyllas i fråga om uppgifter som gäller tjänsteproduktion än till exempel i fråga om beslutsfattande som gäller en enskild persons eller sammanslutnings centrala rättigheter.

Utövningen av offentlig makt inom landskapens tillväxttjänster kan bedömas separat i fråga om privatkunder och i fråga om företag och sammanslutningar som kunder. Tillväxttjänster för företag består av stöd som betalas ut i eurobelopp samt av olika rådgivnings- och konsulttjänster. Tjänsterna syftar till att främja ekonomisk tillväxt och öka och utveckla lönsam affärsverksamhet. Den offentliga makt som utövas inom tillväxttjänsterna för företag innebär makt som ”samhällets portföljförvaltare”, där den sakkunskap som behövs i fråga om den avkastning som samhällets insats kan ge i form av ökade skatteintäkter och ökad sysselsättning återfinns utanför myndighetsapparaten rentav i högre grad än inom den. Företagsstöd är behovsprövade stöd, där stödmottagaren inte har rätt att få stöd ens när förutsättningarna för beviljande av stöd uppfylls.

Företagsstöd beviljas inom ramen för de disponibla medlen till företag och sammanslutningar för sådana projekt som saknar tillräcklig finansiering som är förenliga med landskapets strategi och som tillför samhället skatteintäkter, sysselsättning och ekonomisk tillväxt. Ju större stödbelopp det rör sig om, desto större offentlig makt utövar beslutsfattaren. I den lagstiftning som gäller statsunderstöd återspeglas stödbeloppet i utövningen av den offentliga makten för närvarande så att närings-, trafik- och miljöcentralerna får bevilja små stödbelopp, ministerierna större stödbelopp och statsrådet de allra största stödbeloppen inom ramen för stödinstrumenten.

I 18 § i propositionen föreslås det att annat stöd till företag än lönesubvention enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice får beviljas av någon annan än en myndighet i fråga om stödbelopp på högst 10 000 euro. Med beaktande av stödbeslutens karaktär och stödtaket för sådana enskilda stödbeslut som får fattas av någon annan än en myndighet, är det med hänsyn till grundlagens 124 § möjligt och ändamålsenligt att någon annan än en myndighet med stöd av lag får bevilja små stöd i landskapet. Avsikten är att närmare bestämmelser om processen för beviljande av företagsstöd ska utfärdas i den lag som är under beredning. I den

lag som stiftas senare ska det på det sätt som grundlagen förutsätter säkerställas att rätten att bli hörd, rättssäkerheten och andra garantier för god förvaltning tillgodoses också när stöd beviljas av någon annan än en myndighet.

Det är ändamålsenligt och kostnadseffektivt att privata aktörer ska få bevilja förmåner av ringa värde som regleras tillräckligt noggrant i lagstiftningen. De administrativa kostnaderna för små stöd och understöd blir i praktiken orimligt höga i proportion till totalkostnaderna för den myndighetsverksamhet som krävs för att bevilja stöden. Avsikten är att det i en senare regeringsproposition ska anges gränsvärden i euro för sådana stöd som i landskapen ska kunna beviljas av andra än myndigheter. Gränsvärdena ska ge en uppfattning om det stödbelopp vars beviljande inte innebär betydande utövning av offentlig makt.

Enligt motiveringen till grundlagen får offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast om det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Grundlagsutskottet har i sitt betänkande GrUB 10/1998 understrukt betydelsen av att rättssäkerheten och god förvaltningssed säkerställs genom bestämmelser, också när förvaltningsuppgifter direkt genom lag eller med stöd av lag förs över på andra än myndigheter. Om ett förvaltningsuppdrag kan innebära utövning av offentlig makt är det särskilt viktigt att säkerställa att den som utövar offentlig makt är tjänsteman i den mening som avses i strafflagen. Dessutom har grundlagsutskottet förutsatt att det utfärdas tillräckligt detaljerade bestämmelser om överföring av förvaltningsuppgifter.

Kraven på rättssäkerhet och god förvaltning i grundlagens 124 § gäller enligt motiveringen till grundlagen framför allt beslutsfattandet i samband med förvaltningsuppgifter. Vid beslutsfattandet bör avseende fästas vid bland annat jämlikheten (6 §), enskildas grundläggande språkliga rättigheter (17 §), rätten att bli hörd, kravet på att beslut ska motiveras och rätten att söka ändring (se GrUU 19/1996 rd). Kraven på rättssäkerhet och god förvaltning bör generellt sett tolkas utifrån grundlagens 21 § och andra bestämmelser om grundläggande fri- och rättigheter. Vid tolkningen av bestämmelsen kan man utgå från grundlagsutskottets utlåtanedpraxis.

I regeringens proposition till riksdagen med förslag till landskapsreform och reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till lagar som har samband med dem ingår också förslag om ändring av förvaltningslagen, lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och språklagen. Genom förslagen i regeringens proposition utsträcks de allmänna förvaltningsrättsliga bestämmelserna till att gälla landskapen. Dessutom är det meningen att det straffrättsliga tjänsteansvaret ska utsträckas till att gälla dem som verkar inom sammanslutningar och stiftelser som tillhandahåller tillväxttjänster. I 23 § 2 mom. i denna proposition föreslås bestämmelser om att det på den som är anställd hos en producent av tillväxttjänster på landskapsnivå ska tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när hen sköter offentliga förvaltningsuppgifter i anslutning till tillväxttjänster. Närmare bestämmelser om straffrättsligt tjänsteansvar föreslås i de lagar om processerna för tillväxttjänsterna som är under beredning.

I 7 § i det förslag till landskapslag som ingår i regeringens proposition till riksdagen med förslag till landskapsreform och reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till lagar som har samband med dem föreskrivs det om organiseringsansvar. Enligt 7 § 3 mom. i förslaget till landskapslag ska det landskap som ansvarar för organisationen av skötseln av uppgifterna svara för att invånarnas lagstadgade rättigheter tillgodoses och för samordningen av tjänstehelheterna, samt i fråga om de tjänster som organiseras och andra åtgärder svara för lika tillgång till tjänsterna och åtgärderna, fastställande av behovet, mängden och kvaliteten i fråga om dem, det sätt som de produceras på, styrningen och tillsynen av produktionen samt utövandet av myndigheternas befogenheter. Utöver det som föreskrivs i landskapslagen omfattar landskapets organiseringsansvar enligt 17 § i denna proposition behovsprövningen i fråga om

tjänster samt beslutsfattandet när det gäller användningen av landskapets resurser, säkerställandet av att tjänsterna finns tillgängliga så, att kunden i fråga om så många tjänster som möjligt kan välja producenten av den tjänst den behöver bland fler än ett alternativ, samt styrning av landskapets bolag som är tjänsteproducent när tillgången till tjänster inte annars har kunnat säkerställas. Landskapet väljer producenterna av tillväxttjänster på det sätt som föreskrivs i denna lag. I sista hand är det landskapet som ska garantera god förvaltning inom de tjänster som produceras på marknaden. Ansvar för landskapets lagstadgade uppgifter och för kvaliteten på skötseln av dem kan inte läggas ut på någon annan aktör.

Avsikten är att det i landskapslagen ska föreskrivas om hur landskapets ansvar för tjänsteproduktionen ska fullgöras och övervakas. Enligt 9 § i landskapslagen ska landskapet säkerställa att det affärsverk som producerar tjänster som omfattas av landskapets organiseringsansvar och de företag, sammanslutningar och stiftelser som producerar sådana tjänster har tillräckliga professionella, verksamhetsmässiga och ekonomiska förutsättningar för att producera tjänsterna. Landskapet ska se till att dess förvaltningsstadga och avtalen med tjänsteproducenterna innehåller de bestämmelser som behövs för att landskapets organiseringsansvar ska bli uppfyllt.

Enligt 9 § 2 mom. i landskapslagen ska landskapet styra och övervaka den tjänsteproduktion som hör till dess organiseringsansvar. Landskapet har trots sekretessbestämmelserna rätt att av tjänsteproducenterna få de uppgifter som är nödvändiga för kontroll av förutsättningarna för att tjänsterna produceras på behörigt sätt och för att genomföra tillsynen.

Med stöd av 10 § 2 mom. i landskapslagen kan regionförvaltningsverket med anledning av klagomål undersöka om landskapet har iakttagit gällande lag.

På de grunder som anges ovan anses det att den föreslagna lagen överensstämmer med grundlagen och kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning. Samtidigt anses det emellertid vara önskvärt att begära utlåtande om propositionen av grundlagsutskottet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om regionutveckling och tillväxttjänster

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde och syfte

Denna lag tillämpas på regionutvecklingen och på organiseringen av de uppgifter som hör till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde och som med stöd av 6 § i landskapslagen (xxx/yyyy) överförs till landskapen. Lagen tillämpas inte på uppgifter som anknyter till stöd som finansieras ur Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU), Europeiska garantifonden för jordbruket eller Europeiska havs- och fiskerifonden.

Lagens syfte är

1) att främja regionutvecklingen, en hållbar ekonomisk tillväxt, företagandet, tillgången till arbetskraft och en fungerande arbetsmarknad samt förutsättningarna för sysselsättningen, möjligheten att få arbete, integrationen och företagsverksamheten med hjälp av åtgärder från staten och landskapen och de tjänster som ordnas av dem,

2) att definiera statens och landskapens organiseringsansvar,

3) att definiera de samlade tjänster som landskapen ordnar,

4) att kombinera förvaltnings- och finansieringsverksamheten i fråga om de nationellt finansierade tjänsterna, regionutvecklingen och de i denna lag avsedda program och projekt som medfinansieras med medel från Europeiska unionens strukturfonder till en konsekvent helhet, och

5) att skapa ett system för regionutveckling som baserar sig på samarbete, arbetsfördelning och gemensamma mål för staten och landskapen samt olika aktörer.

Närmare bestämmelser om målen för regionutvecklingen finns i 6 §.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *regionutveckling* sådan omfattande verksamhet på flera nivåer som baserar sig på samarbete, som syftar till att utveckla olika regioner i landet och som innefattar åtgärder för regionutveckling och bedömning av regionutvecklingskonsekvenserna vid det samhälleliga beslutsfattandet,

2) *tillväxttjänst* statens och landskapens åtgärder för att förverkliga de syften som avses i 1 §,

3) *tjänsteanordnare* den som ordnar en tillväxttjänst som avses i 3 kap. i denna lag,

4) *samlade tjänster* en helhet tjänster som baserar sig på samma uppgift för landskapet eller samma kundbehov,

5) *kund* en kund som definieras i 14 §,

6) *integrationsplan* den plan som avses i 11 § i lagen om främjande av integration (1386/2010),

7) *tjänsteproducent i landskapet* ett bolag, en sammanslutning, en stiftelse eller en enskild näringsidkare som producerar tillväxttjänster för landskapet,

8) *valfrihet* kundens rätt att välja tjänsteproducenten för en tjänst som kunden använder, när det finns flera producenter för samma tjänst,

9) *region* ett landskaps område enligt 5 § i lagen om införande av landskapslagen och lagen om ordnande av social- och hälsovård (xxx/yyyy) eller ett verksamhetsområde för statens regionförvaltningsmyndigheter samt vid riksomfattande verksamhet det finländska fastlandet,

10) *Europeiska unionens fonder* unionens strukturfonder, Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden, från vilka medel anvisas för medlemsstaternas bruk,

11) *förordningen om allmänna bestämmelser* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006, som omfattas av den gemensamma strategiska ramen, och

12) *servicekedja* samlade tjänster som är oberoende av tid, plats och förvaltningsnivå och som motsvarar kundens servicebehov på ett helhetsmässigt sätt,

13) *arbetssökande* en person vars jobbsökning är i kraft på det sätt som därom föreskrivs särskilt, och

14) *arbetslös* en person som inte står i ett anställningsförhållande eller som inte på det sätt som avses i 2 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) är sysselsatt på heltid i företagsverksamhet eller i eget arbete mer än två veckor eller inte är studerande på heltid enligt det kapitlet; som arbetslös betraktas även den som står i ett anställningsförhållande och som är permitterad på heltid eller vars ordinarie arbetstid per vecka är under fyra timmar.

3 §

Språk som tjänster ska tillhandahållas på

Bestämmelser om rätten att använda, bli hörd på och få expeditioner på finska eller svenska samt om rätten till tolkning vid användningen av dessa språk hos myndigheterna finns i språklagen (423/2003) och i fråga om invandrare i lagen om främjande av integration (1386/2010). I samiska språklagen (1086/2003) föreskrivs det om rätten att använda samiska.

4 §

Finansieringen av tillväxttjänster

Finansieringen av de tillväxttjänster som landskapet ordnar bestäms på basis av lagen om landskapens finansiering (xxx/yyyy). Kundavgifter kan tas ut för tillväxttjänster på det sätt som föreskrivs i 5 §.

5 §

Avgifter för tjänsterna

De tillväxttjänster som landskapet tillhandahåller för privatkunder och som landskapet tillhandahåller för företag vid inledande av företagsverksamheten är avgiftsfria. Landskapet beslutar i enlighet med 16 § i landskapslagen om avgifter för andra tillväxttjänster än tillväxttjänster till privatkunder.

För de riksomfattande tillväxttjänsterna kan det tas ut avgifter, som ska basera sig på en på förhand tillgänglig prislista eller på en beskrivning av att tjänsten är avgiftsbelagd och av grunderna för prissättningen.

2 kap.

Regionutveckling

6 §

Målen för regionutvecklingen

Regionutveckling är sådan sektorsövergripande verksamhet på flera nivåer för att utveckla de olika regionerna i landet som bygger på samverkan mellan ministerierna, landskapen, kommunerna och andra aktörer.

Målen för regionutvecklingen är

- 1) att stärka förnyelsen av regionerna, regionernas balanserade utveckling och konkurrenskraft samt den ekonomiska tillväxten i alla regioner,
- 2) att på ett hållbart sätt stärka regionerna livskraft och tillväxtfrämjande näringsstruktur och göra dem mångsidigare, samt att främja den ekonomiska balansen,
- 3) att främja en hållbar sysselsättning samt befolkningens välfärd, kompetens, lika möjligheter och sociala delaktighet samt integrationen av invandrare,
- 4) att minska skillnaderna i utveckling mellan och inom regionerna och uppmuntra till fullskaligt utnyttjande av tillgängliga resurser på ett hållbart sätt,
- 5) att utveckla regionernas starka sidor och höja deras specialiseringsgrad samt främja deras kultur, och
- 6) att förbättra kvaliteten hos livsmiljön och främja en hållbar region- och samhällsstruktur och tillgänglighet.

7 §

Ansvaret för regionutvecklingen

Landskapet ansvarar för regionutvecklingen inom sitt område och kommunen inom sitt område. Staten ansvarar för den riksomfattande regionutvecklingen. Landskapet är regionutvecklingsmyndighet inom sitt eget område och samarbetar i denna uppgift med kommunerna i regionen.

Arbets- och näringsministeriet ansvarar för regionutvecklingen på riksomfattande nivå och för samordningen i samband med den. Arbets- och näringsministeriet bereder de riksomfattande prioriteringarna i regionutvecklingen (*regionutvecklingsbeslut*) och de nationella strukturfondsprogrammen i samverkan med ministerierna, landskapen och andra aktörer som är centrala med avseende på regionutvecklingen.

Arbets- och näringsministeriet ansvarar för medlemsstatens ansvar i fråga om strukturfondsprogrammet, Europeiska unionens program för samarbete vid de yttre gränserna och programmet för det europeiska territoriella samarbetet samt Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt. Landskapen ansvarar för utarbetandet av förslag till strukturfondsprogram för sina områden. Arbets- och näringsministeriet bereder förslagen för behandling i statsrådet i samarbete med landskapen, ministerierna och andra aktörer som är centrala med tanke på regionutvecklingen.

Arbets- och näringsministeriet sköter de nationella uppgifterna som förvaltningsmyndighet och attesterande myndighet för strukturfondsprogrammen till den del de inte har överförts till förmedlande organ. Ministeriet samordnar beredningen och genomförandet av de landskapsprogram som anknyter till landskapens regionutvecklingsuppgift.

Landskapet ansvarar inom sitt område för regionutvecklingen som strategisk helhet och för landskapets allmänna utveckling samt för det internationella samarbetet i anknytning till det, och för samarbetet med statliga myndigheter, med centralstäder och andra kommuner i regionen, med högskolor och med andra aktörer som deltar i regionutvecklingen samt i landskapet Lappland med sametinget och vid behov med andra landskap. Landskapet utvecklar verksamhetsförutsättningarna för näringslivet inom sitt område med beaktande av de behov och starka sidor som beror på kommunernas olika utgångslägen. Landskapet ansvarar för den regionala prognostiseringen och för samordningen i samband med den.

8 §

Förvaltning av Europeiska unionens strukturfondsprogram

Med strukturfondsprogram avses Finlands strukturfondsprogram Hållbar tillväxt och jobb 2014–2020 och Finlands garantiprogram för att förbättra tillgången till finansiering för tillväxtföretag.

Arbets- och näringsministeriet ansvarar i enlighet med artikel 125 i förordningen om allmänna bestämmelser i egenskap av förvaltande myndighet för förvaltningen och genomförandet av strukturfondsprogrammet samt sköter de uppgifter som enligt Europeiska unionens lagstiftning och denna lag eller någon annan lag hör till myndigheten. Den förvaltande myndigheten ansvarar för att de förmedlande organen anvisas de medel som är avsedda för dem för genomförandet av programmet. Arbets- och näringsministeriet ansvarar i egenskap av attesterande myndighet för uppgifterna enligt artikel 126 i förordningen om allmänna bestämmelser samt för de uppgifter som föreskrivits ministeriet i denna lag och i lagen om finansiering av regionutveckling och strukturfondsprojekt (8/2014) (finansieringslagen).

Revisionsmyndigheten i samband med finansministeriets finanscontrollerfunktion sköter de uppgifter som ankommer på den enligt Europeiska unionen lagstiftning samt denna lag och finansieringslagen. Revisionsmyndigheten ansvarar också för uppgifterna för det oberoende revisionsorgan som avses i artikel 124.2 i förordningen om allmänna bestämmelser.

Ett förmedlande organ ansvarar för de uppgifter som gäller beviljande, utbetalning och övervakning av stöd i enlighet med vad som särskilt föreskrivs i finansieringslagen. Ett förmedlande organ ska ha tillräckliga förutsättningar för att sköta uppgiften.

Förmedlande organ är landskapen, arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och Innovationsfinansieringsverket Tekes.

Närmare bestämmelser om den förvaltande myndighetens, den attesterande myndighetens och revisionsmyndighetens uppgifter och om de förutsättningar och uppgifter som ska föreskrivas för de förmedlande organen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 §

Landskapets samarbetsgrupp

I landskapet ska det finnas en samarbetsgrupp för strategisk samordning av genomförandet av regionutvecklingsbeslutet, landskapsstrategin och landskapsprogrammet, övriga planer och avtal som påverkar regionutvecklingen samt de nationella programmen och de program som medfinansieras av Europeiska unionen. Samarbetsgruppen är dessutom partnerskapsorgan enligt artikel 5 i förordningen om allmänna bestämmelser. De centrala aktörerna med tanke på regionutvecklingen i landskapet ska vara väl representerade i samarbetsgruppen på det sätt som föreskrivs i artikel 5 i förordningen om allmänna bestämmelser. På medlemmarna av samarbetsgruppen och dess sektioner tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar och skadeståndsansvar. Den som står i ett anställningsförhållande av permanent natur till landskapet kan väljas till medlem av samarbetsgruppen.

10 §

Prioriteringarna i regionutvecklingen samt landskapsprogrammet

Statsrådet beslutar om de riksomfattande prioriteringarna i regionutvecklingen (*regionutvecklingsbeslut*). Statsrådets beslut styr regionutvecklingen inom de olika förvaltningsområdena och landskapen och samordningen av åtgärderna. Ministerierna bereder målen och åtgärderna för regionutvecklingen gemensamt för beslutet. Till det regionutvecklingsbeslut som godkänns av statsrådet fogas en landskapsspecifik del. Varje landskap ansvarar för sin del för beredningen av den landskapsspecifika delen.

Varje landskap utarbetar ett landskapsprogram som baserar sig på landskapsstrategin och som preciserar verkställigheten under de närmaste åren av landskapets uppgifter som anknyter till regionutvecklingen. Landskapsprogrammet godkänns av landskapsfullmäktige. Landskapsprogrammet ska beaktas i de myndigheters verksamhet som är verksamma inom landskapets område. Landskapsprogrammet bereds i samverkan med kommunerna, andra myndigheter i landskapet samt de sammanslutningar och organisationer samt andra aktörer som deltar i regionutvecklingen. I landskapet Lappland bereds avsnittet om samekultur av sametinget.

Närmare bestämmelser om utarbetandet av regionutvecklingsbeslut och om innehållet i dem får utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §

Avtalsförfaranden

För genomförandet av de mål som gäller regionutveckling kan samarbetsavtal upprättas. Samarbetsavtal utarbetas i samverkan med landskapet, de myndigheter som deltar i finansieringen av åtgärderna och andra parter som deltar i regionutvecklingen. Samarbetsavtalet ska överensstämma med regionutvecklingsbeslutet och respektive landskapsprogram. Avtalsparterna ska beakta avtalet i de planer som gäller deras verksamhet och ekonomi.

12 §

Områdesindelningar

Statsrådet kan utse landets svagast utvecklade områden till stödområde I eller stödområde II på basis av deras utvecklingsbehov. Områdesindelningen baserar sig huvudsakligen på områden som utgörs av hela kommuner och vid behov också av kommundelar. Områdena bestäms med beaktande av Europeiska unionens system för standardindelning av territoriella enheter och identifiering av områden oberoende av administrativa gränser samt, på en mer detaljerad nivå, med beaktande av åtminstone pendling, utträttande av ärenden, interkommunalt samarbete och trafikförbindelser. Bestämmelser om de allmänna grunderna för att utse områden till stödområden och att dela in områden i stödområden utfärdas genom förordning av statsrådet.

Statsrådet kan förklara sådana områden som har drabbats eller bedöms komma att drabbas av kraftiga minskningar i antalet arbetstillfällen eller av andra omständigheter med en plötslig inverkan på ekonomin som områden eller sektorer med akuta strukturomvandlingsproblem.

3 kap.

Tillväxttjänster och ordnandet av dem

13 §

Tillväxttjänster

Tillväxttjänster ordnas och produceras på riksomfattande nivå och på landskapsnivå.

Tillväxttjänsterna ska ordnas och produceras så att de till innehåll, omfattning och kvalitet motsvarar kundernas behov. Tjänsterna produceras som ändamålsenliga samordnade och fungerade samlade tjänster med beaktande av befolkningens och företagens behov, och elektroniska tjänster utnyttjas i mån av möjlighet. Landskapen beaktar kommunernas livskraftsuppgifter när de ordnar och producerar tillväxttjänster, och strävar efter att samordna tillväxttjänsterna och kommunernas livskraftsuppgifter på ett effektivt sätt.

14 §

Kunder inom tillväxttjänster

Kunder inom de riksomfattande tillväxttjänsterna är företag som eftersträvar tillväxt och internationalisering samt utveckling, kommersialisering och utnyttjande av innovationer, landskapen och kommunerna, samt sådana sammanslutningar, ämbetsverk och inrättningar som bedriver forskning och utveckling i anknytning till tillväxttjänster och vilkas verksamhet främjar de mål för tillväxttjänsterna som anges i 1 §.

Kunder inom landskapens tillväxttjänster är de i 1 mom. avsedda företagen som eftersträvar tillväxt, fysiska personer, företag, andra sammanslutningar och stiftelser som behöver tjänsterna i fråga, samt sådana sammanslutningar, ämbetsverk och inrättningar som bedriver forskning och utveckling i anknytning till tillväxttjänster och vilkas verksamhet är inriktad på att främja målen för tillväxttjänsten.

Kunderna inom landskapets tillväxttjänster har rätt att välja den tjänsteproducent som de önskar bland de tjänsteproducenter som landskapet i enlighet med sitt ansvar att ordna tjänster har utsett, om inte något annat föreskrivs i denna lag eller någon annan lag.

15 §

Riksomfattande tillväxttjänster

Med riksomfattande tillväxttjänster avses tjänster som ordnas centraliserat, produceras på riksomfattande nivå och finns tillgängliga i hela landet. De riksomfattande tillväxttjänsterna är beroende av prövning, och de som använder tjänsterna har inte subjektiv rätt att få en tjänst som de själva definierat. Tjänsterna ordnas enligt de anslag som anvisats för dem och de behörigheter som beviljats i fråga om dem samt efter tjänsteanordnarens prövning. Om tjänsten omfattar det att tjänsteproducenten förbinder sig ekonomiskt, fattar producenten beslut därom i enlighet med den lagstiftning, de anslag och instruktioner som gäller producenten.

Arbets- och näringsministeriet ansvarar i egenskap av anordnare för de tillväxttjänster som produceras på riksomfattande nivå. Bestämmelser om de riksomfattande aktörerna när det gäller de tillväxttjänster som hör till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde utfärdas separat.

15 b §

Statens och landskapets ansvar för sysselsättningen

Kompletteras med en paragraf i vilken det föreskrivs att staten och landskapet ska ansvara för att inte arbetslösheten i något landskap är väsentligt högre än den genomsnittliga nivån i landet och att landskapet ska ansvara för att inte arbetslösheten i någon pendlingsregion är väsentligt högre än den genomsnittliga nivån i landskapet. Vidare föreskrivs det i paragrafen om statens åtgärder i fall där målet inte uppfylls och ansvaret realiserar.

16 §

Tillväxttjänster på landskapsnivå

Med tillväxttjänster på landskapsnivå avses sådana tillväxttjänster som landskapet ordnar inom sitt område och som hör till landskapens uppgiftsområde enligt 6 § 1 mom. 9 punkten i landskapslagen.

Som tillväxttjänster på landskapsnivå kan ordnas samlade tjänster som avser rekrytering och kompetensutveckling samt företagsverksamhet och företagande, samlade tjänster för att skapa förutsättningar för utveckling av innovationer samt samlade tjänster som avser internationalisering och finansiering. Landskapet kan dessutom ordna även andra samlade tjänster eller tjänster inom sitt område inom ramen för dess befogenheter enligt 6 § 1 mom. 9 punkten i landskapslagen.

För tillväxttjänsterna på landskapsnivå ska det dessutom ordnas vägledning som gäller tjänsterna samt informationstjänster.

Landskapen ska efter att ha förhandlat med kommunerna ordna tjänsterna och tjänsteproduktionen i enlighet med de behov som finns i regionen och kundernas behov. Vid behov ska landskapet och en aktör som producerar tjänster för landskapet hänvisa kunden till de riksomfattande tillväxttjänsterna. Landskapet och den som producerar en riksomfattande tillväxttjänst ska tillsammans se till att de samlade tjänsterna är ändamålsenliga och att olika åtgärder och stöd inte är sinsemellan motstridiga eller överlappande.

Till landskapets organiseringsansvar hör dessutom ansvaret för att tillväxttjänsterna samordnas till samlade tjänster i enlighet med 19 § och att verksamheten samordnas med kommunens, statens och landskapets andra tjänster. Det landskap som ansvarar för att ordna tjänsterna ska dessutom se till att tjänsteproducenterna samarbetar sinsemellan så, att kunderna har tillgång till samordnade tjänster.

Tillväxttjänster på landskapsnivå är beroende av prövning, om inte något annat följer av bestämmelserna i 17 och 18 §.

17 §

Landskapets organiseringsansvar

Landskapets organiseringsansvar omfattar

1) behovsprövningen i fråga om tjänster samt beslutsfattandet när det gäller användningen av landskapets resurser,

2) säkerställandet av att tjänsterna finns tillgängliga så, att kunden i fråga om så många tjänster som möjligt kan välja producenten av den tjänst den behöver bland fler än ett alternativ, och

3) styrning av landskapets bolag som är tjänsteproducent när tillgången till tjänster inte annars har kunnat säkerställas.

Landskapet ansvarar också alltid för att rekryterings- och kompetenstjänster tillhandahålls i landskapet. Landskapet ska sörja för informerandet om kundens rättigheter, skyldigheter och

förmåner, rådgivning i anslutning till användningen av tjänster, bedömning av servicebehovet och utarbetandet av en integrationsplan samt för vägledning i anslutning till dessa på det sätt som föreskrivs separat. Dessutom ansvarar landskapet för att det för sådana arbetslösa arbets-sökande som har fyllt 57 år och vilkas rätt till arbetslöshetsdagpenning för löntagare upphör till följd av maximitidens utgång ordnas möjlighet till utbildning eller arbete på det sätt som föreskrivs separat.

När tjänsterna ordnas ska de internationella förpliktelser som är bindande för Finland iakt-tas, särskilt när det gäller förverkligandet av principen om likabehandling i fråga om till-gången till tjänster samt icke-diskriminerande behandling av olika kundgrupper och enskilda kunder.

18 §

Landskapets myndighetsuppgifter

Landskapet ska sköta följande uppgifter i anknytning till tillväxttjänster som myndighets-uppgifter:

- 1) beviljande av stöd eller ersättning som betalas till en person,
- 2) andra stöd som beviljas företag, om det stöd som det ansökts om överstiger 10 000 euro,
- 3) beslut om avbrytande, upphörande eller återkrav av utbetalningen av stöd eller ersättning,
- 4) avgöranden som gäller arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsför-mån,
- 5) beslut om förvägran av rekryterings- och kompetenstjänster som tillhandahålls arbetsgi-vare eller företag, och
- 6) delbeslut om uppehållstillstånd för arbetstagare och uppehållstillstånd för näringsidkare, meddelande av förhandsbesked samt beslut om vägran att bevilja uppehållstillstånd för arbets-tagare enligt utlänningslagen (301/2004).

Landskapet ska som landskapets myndighetsuppgift även sköta beslutsfattandet i fråga om projekt som finansieras med medel för Europeiska unionens strukturfondsperiod 2014–2020 och medel ur Europeiska unionens globaliseringsfond.

19 §

Samordning av tjänster

Landskapet ska sörja för att de kundgrupper och kunder som behöver tillväxttjänster och andra samordnade tjänster som omfattas av landskapets organiseringsansvar identifieras, för att servicekedjor och samlade tjänster definieras samt för att information om kunden kan nyt-tiggöras av olika producenter.

Ett landskap eller en aktör som producerar tjänster för landskapet som identifierar att en kund behöver antingen samordnade tjänster eller tjänster som omfattas av organiseringsansva-ret för någon annan än landskapet, ska se till att kunden

1) får de tjänster som omfattas av landskapets och en annan aktörs organiseringsansvar som en ändamålsenlig helhet och

2) hänvisas till tjänster som omfattas av en annan aktörs organiseringsansvar.

Det landskap som ansvarar för att ordna tjänsterna ska dessutom se till att tjänsteproducen-terna samarbetar sinsemellan så, att kunderna har tillgång till samordnade tjänster.

20 §

Landskapets egenkontroll

Landskapet ska utarbeta ett program för egenkontroll i fråga om de uppgifter och tjänster som omfattas av organiseringsansvaret. I programmet ska det anges hur produktionen och tillgången till samt kvaliteten på tillväxttjänster och kundernas jämlikhet ska säkerställas oberoende av om det är landskapet eller någon annan tjänsteproducent som producerar tjänsten. Dessutom ska det i programmet anges hur produktionen, kvaliteten och jämlikheten i fråga om tillväxttjänsterna ska följas upp och hur konstaterade brister ska åtgärdas. Närmare bestämmelser om innehållet i och utarbetandet av programmet för egenkontroll samt om den plan för främjande av kvalitetsledning och effektivitet som ingår i programmet för egenkontroll kan vid behov utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 kap.

Produktion av tillväxttjänster

21 §

Producenter av tillväxttjänster

Producenter av riksomfattande tillväxttjänster är alla myndigheter och aktiebolag inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde, samt särskilt utsedda andra myndigheter, aktiebolag och organisationer. En producent av en riksomfattande tillväxttjänst utses av eller väljs av den aktör som ansvarar för att ordna tjänsten.

Landskapet väljer producenter av landskapets tillväxttjänster på det sätt som föreskrivs i denna lag.

22 §

Åtskiljande av ordnandet och den egna tjänsteproduktionen

Landskapet ska i sin egen verksamhet skilja åt ordnandet av tillväxttjänster och produktionen av tjänster. I ordnandet ingår åtminstone att definiera de tjänster som produceras och de resurser som ska reserveras för dem, att konkurrensutsätta tjänster eller godkänna tjänsteproducenter samt att säkerställa att de ersättningar som betalas till producenterna och grunderna för ersättningarna är korrekta. Landskapet får producera tillväxttjänster som omfattas av dess organiseringsansvar endast då tjänsterna annars inte finns tillgängliga (*marknadsbrist*).

Landskapet ansvarar för landskapets egen tjänsteproduktion och för det samarbete med andra tjänsteproducenter som behövs för att samordna de tjänster som omfattas av landskapets organiseringsansvar.

När landskapet själv producerar tillväxttjänster, ska det överföra produktionen av tjänsterna på landskapets bolag eller landskapets sammanslutning (*bolagiseringsskyldighet*). Landskapet och dess dottersammanslutningar bildar en i landskapslagen avsedd landskapskoncern. Ledningen av landskapskoncernen sköts som en helhet så att kundernas möjligheter att få integrerade tjänster säkerställs.

23 §

Skyldigheter för producenter av tillväxttjänster på landskapsnivå

Landskapet kan i ett avtal om tjänster eller i villkor som gäller godkännande av tjänsteproducenter ange på vilket sätt tjänsteproducenten ska

- 1) iaktta landsskapsstrategin,
- 2) genomföra kundens tjänster,
- 3) iaktta de samlade tjänster och servicekedjor som landskapet definierat samt säkerställa att integrationen av servicekedjorna förverkligas och verka i sådant samarbete med andra tjänsteproducenter som integrationen kräver,
- 4) föra in kunduppgifterna i riksomfattande system som definieras av landskapet, och
- 5) lämna landskapet de uppgifter om användningen av tjänsterna som dess organiseringsuppgift kräver.

På den som är anställd hos en producent av tillväxttjänster på landskapsnivå tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när denne sköter offentliga förvaltningsuppgifter i anslutning till tillväxttjänster. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

En producent av tillväxttjänster på landskapsnivå kan inte vara en sådan anknuten enhet enligt 15 § i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) som kommunen äger.

24 §

Kontrakt eller beslut om tjänster

Landskapet ingår ett i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) avsett upphandlingskontrakt med tjänsteproducenten eller fattar ett beslut om tjänsternas innehåll, kvalitet och prissättning när en tjänsteproducent uppfyller de kriterier som fastställts för godkännande av tjänsteproducenter. I kontraktet eller landskapets beslut ska det även anges på vilket sätt man vid genomförandet av tjänsterna säkerställer att de samlade tjänster för kunderna som avses i denna lag genomförs och att beredskapen och kontinuiteten när det gäller tillväxttjänsten hanteras med tanke på kris- och störningssituationer. Landskapet kan därtill ställa behövliga villkor och förpliktelser på tjänsteproducenten för att säkerställa tillgången till och tillgängligheten hos tjänsterna.

Genom att ingå ett kontrakt som avses i 1 mom. eller då landskapet godkänner anmälan förbinder sig tjänsteproducenten till att iaktta skyldigheterna för tjänsteproducenten enligt 23 §. Landskapet ska övervaka att de tjänsteproducenter som avses i 1 mom. genomför tjänsterna på ett sätt som beaktar kundernas individuella behov och även i övrigt på det sätt som kontraktet förutsätter.

5 kap.

Mångformiga tjänster samt gemensamma system

25 §

Mångformiga tillväxttjänster samt kompatibilitet

Vid ordnandet av tillväxttjänster efterstävar man mångformiga verksamhetsmodeller som möjliggör ett digitalt tjänsteutbud och användning av elektroniska tjänster. På tjänster för företagskunder ställs inga krav på fast verksamhetsställe.

26 §

System som stöder ordnande och produktion av tillväxttjänster

Arbets- och näringsministeriet samt riksomfattande aktörer inom tillväxttjänster förvaltar och utvecklar system som stöder tillväxttjänster på riksomfattande nivå samt tillväxttjänster på riksomfattande nivå och landskapsnivå. Landskapen och landskapens gemensamma servicecenter samt bolag som landskapen äger sinsemellan, eller sinsemellan och tillsammans med staten, förvaltar och utvecklar system som stöder tillväxttjänster på landskapsnivå.

Landskapet utvecklar och förvaltar vid behov system som stöder tillväxttjänsterna inom landskapets område och system som stöder samarbetet mellan landskapet och kommunerna i regionen.

27 §

Systemens öppenhet och användbarhet

System som stöder riksomfattande tillväxttjänster ska verkställas och förvaltas så att de möjliggör och främjar ett gemensamt tjänsteutbud från alla riksomfattande aktörer och så att alla som ordnar och producerar riksomfattande tillväxttjänster kan stödja sig på samma system.

System som stöder riksomfattande tillväxttjänster och tillväxttjänster på landskapsnivå ska verkställas och förvaltas så att de möjliggör och främjar ett gemensamt tjänsteutbud tillsammans med de som ordnar tillväxttjänster på landskapsnivå, och så att alla landskap i egenskap av tjänsteanordnare kan stödja sig på samma system.

System som stöder tillväxttjänster på landskapsnivå ska verkställas och förvaltas så att alla landskap i egenskap av tjänsteanordnare stöder sig på samma system.

28 §

Gemensamma systemplattformar

Arbets- och näringsministeriet fastställer principerna och riktlinjerna för interoperabiliteten hos de systemplattformar som stöder tillväxttjänster samt skyldigheterna att använda de riksomfattande systemen för tillväxttjänster.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

29 §

Planering, utveckling och allmän styrning

Den allmänna styrningen och strategiska utvecklingen av tillväxttjänster hör till arbets- och näringsministeriet. Ministeriet ansvarar för den riksomfattande politiken i fråga om tillväxttjänster, för beredningen av de riksomfattande målen och för beaktandet av dem vid styrningen av landskapens verksamhet.

Landskapen ansvarar för de tjänster som ingår i de samlade tjänster som det föreskrivs om i denna lag samt planerar ordnandet och produktionen av dem. Organiseringsuppgifter i anslutning till detta kan ges till landskapens samarbetsorgan och produktionsuppgifter till bolag som landskapen äger tillsammans.

Landskapet ska på förhand bedöma och beakta beslutens konsekvenser för olika kundgrupper. Landskapen ska dessutom i sin planering sätta mål som baserar sig på de riksomfattande

målen som gäller ordnandet och produktionen av tillväxttjänster och som främjar utvecklandet av näringarna, sysselsättningen och företagandet samt definiera de åtgärder som stöder målen och de ansvariga instanserna.

Landskapet deltar i det nationella utvecklandet av tillväxttjänster och verkar i samarbete med kommunerna samt organisationer som bedriver verksamhet inom utbildning, utveckling och forskning.

30 §

Riksomfattande mål för tillväxttjänster

Statsrådet kan vid behov precisera de strategiska målen i regionutvecklingsbeslutet enligt 10 § 1 mom. genom att i fråga om tillväxttjänster som omfattas av landskapets organiseringsansvar definiera åtminstone följande:

1) målen för att säkerställa samordningen av och en lika tillgång till samt valfriheten i fråga om tjänster, och för att trygga språkliga rättigheter, och

2) allmänna riktlinjer om gemensamma system och utnyttjande av olika produktionssätt samt föremålen för utveckling inom informationshanteringen.

Arbets- och näringsministeriet bereder ett förslag till de riksomfattande mål som avses i 1 mom. 1 punkten samt de riktlinjer som avses i 1 mom. 2 punkten i samarbete med landskapen.

31 §

Delegationen för regionutveckling och tillväxttjänster

I anslutning till arbets- och näringsministeriet finns en delegation för regionutveckling och tillväxttjänster. Syftet med delegationen är

1) att samordna och dra upp riktlinjer för den strategiska helheten när det gäller regionutvecklingen samt att främja bland annat förverkligandet av de strategiska riktlinjerna för tillväxttjänster, välfärd, kompetens och tillgänglighet i samband därmed,

2) att främja samarbetet mellan riksomfattande och regionala aktörer,

3) att sammanställa och förmedla en regional lägesbild och information om utvecklingsbehov, samt att följa och förutse utvecklingen inom regionerna och åtgärdernas genomslagskraft, och

4) att behandla centrala reformer som anknyter till regionutveckling.

Statsrådet tillsätter delegationen och utser dess ordförande. Arbets- och näringsministeriet beslutar om ändringar i fråga om delegationens medlemmar. Delegationen kan tillsätta sektioner.

Närmare bestämmelser om delegationens sammansättning, mandatperiod och specifika uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

32 §

Regionutvecklingsdiskussioner

Till stöd för de samråd som avses i 13 § i landskapslagen och för att främja samarbetet mellan statsrådet och landskapen diskuterar staten och landskapen årligen målen för och genomförandet av regionutvecklingen. Diskussionerna ska basera sig statsrådets regionutvecklingsbeslut och på en aktuell lägesbild av regionutvecklingen. Arbets- och näringsministeriet samordnar diskussionerna.

Syftet med diskussionerna är att staten och kommunerna ska nå en gemensam uppfattning om målen för regionutvecklingen och verksamhetsförutsättningarna.

När det gäller tillväxttjänster är syftet med diskussionerna att styra utvecklingen av servicestrukturen samt att behandla de centrala målen för landskapets tillväxttjänster, arbetsfördelningen inom serviceproduktionen och samarbetet med andra landskap samt genomförandet av egenkontrollen. I diskussionerna bedöms dessutom förverkligandet av de riksomfattande målen, utvecklandet av landskapets tjänster och utvecklingsbehoven, ändringar i verksamhetsmiljön och i servicebehovet samt ökning av produktiviteten. I diskussionerna kan behandlas även andra ärenden som gäller ordnandet och genomförandet av tillväxttjänster.

33 §

Bedömning av tillgången till tjänster och av finansieringens tillräcklighet

Arbets- och näringsministeriet följer hur en lika tillgång till tjänster och tillräcklig finansieringsnivå förverkligas på riksomfattande nivå och i landskapen. Ministeriet kan vid behov begära en sådan utredning av ett eller flera landskap i vilken behovet av tillväxttjänster och den förverkligade och uppskattade framtida utvecklingen när det gäller tillgång och kvalitet granskas. Dessutom kan ministeriet begära att det i utredningen bedöms vilka åtgärder i landskapet som är nödvändiga med tanke på kostnadskontrollen och eventuella andra åtgärder med vilka lika tillgång till tillväxttjänster och kvaliteten hos tjänsterna kan säkerställas med statlig finansiering och annan inkomstfinansiering.

34 §

Tillsyn och styrning i anknytning till den

Tillsynen över ordnandet av tillväxttjänster och servicestrukturen samt den styrning som anknyter till tillsynen hör till arbets- och näringsministeriet eller någon särskilt genom lag utsedd annan myndighet. Arbets- och näringsministeriet eller en av ministeriet bemyndigad aktör kan genomföra utvärderingsbesök i landskapen och i landskapens inrättningar.

Tillsynen över tillväxttjänsternas lagenlighet hör till statens tillstånds- och tillsynsmyndighet.

Till den del som tillväxttjänster genomförs med finansiering från Europeiska unionen utövar arbets- och näringsministeriet tillsyn över verksamheten i egenskap av förvaltande myndighet och attesterande myndighet eller medlemsstat.

35 §

Förvaltningsförfarande och offentlighet

På ett landskap som producerar tillväxttjänster och på huvudmannen för en sådan enhet som står under bestämmande inflytande av kommunen tillämpas förvaltningslagen (434/2003) i fråga om verksamhet enligt denna lag även då tjänsteproducenten är ett aktiebolag, en förening eller någon annan sammanslutning. Förvaltningslagens bestämmelser om jäv tillämpas dock i all tjänsteproducentens verksamhet. Bestämmelserna i 28 § 1 mom. 5 och 6 punkten i den lagen tillämpas på tjänsteproducenten och på i bokföringslagen (1336/1997) avsedda sammanslutningar som hör till den koncern som tjänsteproducenten bildar endast i sådana ärenden där tjänsteproducentens och sammanslutningens intressen strider mot varandra eller en opartisk behandling av ärendet kräver det.

På offentlighet i en ovan avsedd tjänsteproducents verksamhet enligt denna lag tillämpas vad som i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) föreskrivs om offentligheten i de myndigheters verksamhet som avses i 4 § 1 mom. i den lagen.

36 §

Tjänster som ska skötas centraliserat

Med undantag av vad som föreskrivs i denna lag kan landskapen sinsemellan avtala om samarbete som avses i 8 kap. i landskapslagen åtminstone i följande ärenden, eftersom detta anses vara nödvändigt för att förbättra kvaliteten hos och tillgången till tjänster, främja förverkligandet av språkliga rättigheter, säkerställa tillräckliga personalresurser och andra resurser eller den specialexpertis som behövs:

- 1) uppgifter i anknytning till strukturfondsprojektens riksomfattande ESF-projekt,
- 2) uppgifter som anknyter till den europeiska arbetsförmedlingstjänsten EURES samt andra ärenden som gäller främjande av arbetstagares internationella rörlighet enligt 10 §,
- 3) ärenden som gäller uppehållstillstånd för arbetstagare och näringsidkare enligt 14 §, och
- 4) ärenden som gäller Stiftelsen Utbildning Nordkalotten.

Om landskapen inte avtalar om samarbete i fråga om de ärenden eller något av de ärenden som avses i 1 mom. senast den 1 januari 2019, har arbets- och näringsministeriet rätt att besluta om att uppgifterna att ordna tjänsterna centraliseras till ett eller flera landskap till dess att landskapen har avtalat om samarbetet. Om avtalet senare hävs och landskapen inte når ett nytt avtal, har arbets- och näringsministeriet motsvarande rätt.

Med undantag av vad som föreskrivs i denna lag förvaltar och koordinerar arbets- och näringsministeriet centraliserat strukturomvandlingssituationer, verksamhetsmodellen för omställningsskyddet och Europeiska unionens globaliseringsfonds finansiering samt anvisar landskapen uppgifter i anslutning till dessa och den finansiering som krävs för skötseln av dessa.

37 §

Särlösning för Nyland

Om tillämpningen av denna lag i Nyland föreskrivs separat.

7 kap.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

38 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den x yyy 201z.

39 §

Författningar som upphävs

Genom denna lag upphävs lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (897/2009) och lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten (7/2014).

Övergångsbestämmelser om Europeiska unionens strukturfondsuppgifter

Följande bestämmelser som är i kraft vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas dock till dess att Europeiska unionens strukturfondsperiod 2014–2020 avslutas i enlighet med vad som föreskrivs om avslutandet i Europeiska unionens lagstiftning:

1) Bestämmelserna i 12 § i lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten tillämpas på förvaltning och genomförandet av Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt,

2) Bestämmelserna i 14 och 15 § i lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten tillämpas på sammansättningen hos strukturfondsprogrammets övervakningskommitté och på dess sekretariat, på medlemmarnas ställning och verksamhet,

3) Bestämmelserna i 31 § i lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten tillämpas på hållbar stadsutveckling,

4) Bestämmelserna i 36–44 § i lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten tillämpas på förvaltningen av strukturfondsprogram mellan medlemstater.

Dessutom tillämpas följande bestämmelser som är i kraft vid ikraftträdandet av denna lag till dess att tiden för stödberättigande enligt den unionslagstiftning som gäller Europeiska unionens strukturfondsperiod 2014–2020 upphör:

1) Bestämmelserna i 26 § i lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten tillämpas på sammansättningen hos och uppgifterna för sekretariatet för landskapets samarbetsgrupp,

2) Bestämmelserna i 33 § i lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten tillämpas på landskapsprogrammets genomförandeplan, och

3) Bestämmelserna i 27 § 4 och 5 mom. i lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten tillämpas på beslutsfattandet och förvaltningsförfarandet i landskapets samarbetsgrupp.

Övergångsbestämmelser om anhängiga ärenden

Ärenden som vid ikraftträdandet av denna lag är anhängiga vid närings-, trafik- och miljöcentralen, utvecklings- och förvaltningscentret eller arbets- och näringsbyrån och som med stöd av denna lag eller någon annan lag hör till landskapet överförs till det landskap till vars verksamhetsområde enligt 5 § i lagen om införande av landskapslagen och lagen om ordnande av social- och hälsovård (xxx/xxxx) de hör.

De vid närings-, trafik- och miljöcentralen i Tavastland anhängiga ärenden som hänför sig till de uppgifter för förmedlande organ som det föreskrivs om i finansieringslagen och i lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten och till de uppgifter som det föreskrivs om i lagen om stödjande av företagsverksamhet (1068/2000) och i lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet (9/2014) överförs med undantag av vad som föreskrivs i 1 mom. från närings-, trafik- och miljöcentralen till landskapet Egentliga Tavastland eller landskapet Päijänne-Tavastland beroende på inom vilket landskaps område projektet genomförs, om inte landskapen kommer överens om något annat.

De vid närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Savolax anhängiga ärenden som hänför sig till de uppgifter för förmedlande organ som det föreskrivs om i finansieringslagen och i lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten och till de uppgifter som det föreskrivs om i lagen om stödjande av företagsverksamhet och i lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet överförs från närings-, trafik- och miljöcentralen till landskapet Södra Savolax, landskapet Norra Savolax eller landskapet Norra

Karelen beroende på inom vilket landskaps område projektet genomförs, om inte landskapen kommer överens om något annat.

De vid närings-, trafik- och miljöcentralen i Mellersta Finland anhängiga ärenden som hänför sig till de uppgifter för förmedlande organ som det föreskrivs om i finansieringslagen och i lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten och till de uppgifter som det föreskrivs om i lagen om stödjande av företagsverksamhet och i lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet överförs från närings-, trafik- och miljöcentralen till landskapet Mellersta Finland, landskapet Egentliga Finland, landskapet Satakunta, landskapet Birkaland, landskapet Södra Österbotten eller landskapet Österbotten beroende på inom vilket landskaps område projektet genomförs, om inte landskapen kommer överens om något annat.

De vid närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Österbotten anhängiga ärenden som hänför sig till de uppgifter för förmedlande organ som det föreskrivs om i finansieringslagen och i lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten och till de uppgifter som det föreskrivs om i lagen om stödjande av företagsverksamhet och i lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet överförs från närings-, trafik- och miljöcentralen till landskapet Norra Österbotten, landskapet Kajanaland eller landskapet Lappland beroende på inom vilket landskaps område projektet genomförs, om inte landskapen kommer överens om något annat.

42 §

Överföring till landskapen av närings-, trafik- och miljöcentralernas, utvecklings- och förvaltningscentrets och arbets- och näringsbyråernas egendom

Till landskapen övergår den 1 januari 2019 närings-, trafik- och miljöcentralernas, utvecklings- och förvaltningscentrets och arbets- och näringsbyråernas lösöre, rättigheterna som gäller ägande, besittning och bruk av den lösa egendomen samt de immateriella rättigheterna och tillstånden som hör till landskapens uppgifter. Om uppgifterna överförs från närings-, trafik- och miljöcentralen, utvecklings- och förvaltningscentret eller arbets- och näringsbyrån till fler än ett landskap, överförs egendomen till landskapen i förhållande till de uppgifter som överförs, om inte staten eller landskapen kommer överens om något annat.

43 §

Överföring till landskapen av avtal och ansvarsskyldigheter som är bindande för närings-, trafik- och miljöcentralerna, utvecklings- och förvaltningscentret samt arbets- och näringsbyråerna

Närings-, trafik- och miljöcentralen, utvecklings- och förvaltningscentret samt arbets- och näringsbyrån överför till landskapet de avtal som anknyter till organiseringen av landskapets regionutvecklings- och tillväxttjänstuppgifter från och med den 1 januari 2019. Om det inte är möjligt att överföra eller dela upp avtalet, ska staten och landskapet avtala om fördelning av den ansvarsskyldighet som anknyter till avtalet.

Landskapet kan använda de upphandlingskontrakt som Senatfastigheter, Hansel Ab, Statens informations- och kommunikationstekniska center, Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning och utvecklings- och förvaltningscentret har ingått, samt ramavtal och upphandlingskontrakt som Hansel Ab konkurrensutsatt liksom även ramavtal som utvecklings- och förvaltningscentret konkurrensutsatt under den övergångsperiod som sträcker sig till den x yyy 20zz.

44 §

Personalens ställning samt överföring av personalen

Överföringen av de uppgifter som avses i 6 § 1 mom. 9 punkten i landskapslagen och av stödtjänstuppgifterna i anslutning till dem samt av den personal som sköter dessa uppgifter från närings-, trafik- och miljöcentralerna, från närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter (utvecklings- och förvaltningscentret) och från arbets- och näringsministeriet till landskapet och till landskapens nationella servicecenter betraktas som överlåtelse av rörelse.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas även på överföringen av uppgifter och personal till sådana bolag och sammanslutningar som ingår i en landskapskoncern eller som kontrolleras av landskapet och som inrättas senast den 31 december 2020.

Om en tjänsteman överförs till ett bolag eller en sammanslutning som ingår i en landskapskoncern eller som kontrolleras av landskapet, övergår tjänstemannen till anställning i arbetsavtalsförhållande.

45 §

Tilläggs pensionsskydd

En sammanslutning som ingår i en landskapskoncern eller som kontrolleras av landskapet och som inrättats senast den 31 december 2020 ska se till att tilläggs pensionsandelen bibehålls på en nivå i enlighet med 8 § 2 mom. i lagen om införande av pensionslagen för den offentliga sektorn (82/2016) för de personer som har varit anställda hos något av Kevas medlemssamfund, som med anledning av de arrangemang som beror på landskapsreformen övergår i sammanslutningens tjänst och vars anställningsförhållande till bolaget fortgår oavbrutet fram till pensionsfallet.

När uppgifter i samband med landskapsreformen överförs från staten till en sammanslutning som ingår i en landskapskoncern eller som kontrolleras av landskapet och som inrättats senast den 31 december 2020, bibehåller de personer som överförs rätten till tilläggs pensionsandel enligt 8 § 2 mom. i lagen om införande av pensionslagen för den offentliga sektorn, om

1) anställningsförhållandet före den 1 januari 2019 uppfyller förutsättningen att anställningen fortgår oavbrutet i enlighet med 9 § i lagen om införande av pensionslagen för den offentliga sektorn och

2) anställningsförhållandet till Kevas medlemssamfund fortgår oavbrutet på det sätt som den i 1 punkten nämnda paragrafen förutsätter från och med den 1 januari 2019.

46 §

Utredning om lösöre och avtal som överförs till landskapen

Närings-, trafik- och miljöcentralerna, utvecklings- och förvaltningscentret och arbets- och näringsbyråerna ska senast den 31 december 2017 göra en detaljerad utredning om den egen- dom som enligt 42 § ska överföras till landskapet och om de avtal som ska överföras.

47 §

Överföring av organiseringsansvaret

Organiseringsansvaret enligt denna lag överförs från staten till landskapen den 1 januari 2019.

Landskapsförbunden och närings-, trafik- och miljöcentralerna kan efter ikraftträdandet av denna lag avtala om hur uppgifterna som förmedlande organ för Europeiska unionens struktur-fondsprogram organiseras genom samarbete mellan landskapen från ingången av år 2019 till och med det att Europeiska unionens struktur-fondsprogramperiod 2014–2020 avslutas. Arbets- och näringsministeriet samordnar avtalsförhandlingarna i egenskap av förvaltningsmyndighet för struktur-fondsprogrammet.

48 §

Verkställighetsåtgärder som föregår överföringen av organiseringsansvaret

Arbets- och näringsministeriet kan vidta åtgärder som avser åtskiljande av organiserings- och produktionsuppgifter enligt denna lag innan organiseringsansvaret övergår till landskapen. Arbets- och näringsministeriet kan grunda bolag för ändamålet och överlåta deras aktiestock, frånträda servicefunktioner genom överlåtelse av rörelse, eller avtala om överföring av personal som behövs för tjänsterna till en privat arbetsgivare såsom gamla arbetstagare. Ministeriet kan också ingå avtal om tjänsteproduktion med en person eller personer som är anställda hos staten, enligt vilket personerna i fråga säger upp sig från sin statliga anställning. Ett sådant avtal får vara i kraft i högst tre år och avtalet får inte ge ensamrätt att tillhandahålla tjänsten i fråga.

Reformprojekt ska genomföras enligt principer som motsvarar de verksamhetssätt som beaktar personalens ställning och rättigheter som iakttas i landskapsreformen. Om staten själv bolagiserar funktioner iakttas principerna om överlåtande av rörelse, dvs. personalen övergår till bolagen som gamla arbetstagare och med sina tidigare löne- och anställningsförmåner. Om staten bildar separata helheter av funktioner och överlåter dem till privata aktörer, iakttas liksom principerna om överlåtande av rörelse. Ett tredje alternativ för genomförandet är övergång från ett anställningsförhållande till företagare så, att staten ingår ett sådant avtal om köp av tjänster från den person eller de personer som övergår som möjliggör inledande av verksamheten och som för en bestämd tid tryggar ställningen hos den som övergår till företagare. Maximitiden för ett sådant avtal får dock inte överskrida tre år och avtalet får inte ge ensamrätt att tillhandahålla tjänsterna. Genom detta säkerställer man att landskap som inleder sin verksamhet kan ordna tillväxttjänsterna efter prövning och förhindrar man uppkomsten av konkurrensbegränsande avtalspraxis.

49 §

Konstaterande av marknadsbrist och bolagisering

Landskapet ska utreda de marknadsbrister som anknyter till utbudet av tillväxttjänster senast den 31 december 2019.

Landskapet ska grunda de dotterbolag till landskapets serviceinrättningar som avses i 23 § 1 mom. i denna lag senast den 31 december 2020, om landskapet har konstaterat marknadsbrist och beslutat producera tillväxttjänster genom egen produktion.

Landskapet ska inleda tillväxttjänster som baserar sig på en konkurrensbaserad modell med flera producenter utan obefogat dröjsmål, dock senast den 31 december 2023. Landskapet kan grunda bolag för ändamålet och överlåta deras aktiestock, frånträda servicefunktioner genom överlåtelse av rörelse, eller avtala om överföring av personal som behövs för tjänsterna till en privat arbetsgivare såsom gamla arbetstagare. Landskapet kan också ingå avtal om tjänsteproduktion med en person eller personer som är anställda hos landskapet, enligt vilket personerna i fråga säger upp sig från sin anställning hos landskapet. Ett sådant avtal får vara i kraft i högst tre år och avtalet får inte ge ensamrätt att tillhandahålla tjänsten i fråga.